

Memòria

2010

Palau de Forcalló
Museu, 3 València
www.cvc.gva.es

Contingut

Presentació	9
Resum	11
Observacions i recomanacions	13
1. El Consell Valencià de Cultura	17
2. Homenatge a Miguel Hernández	25
3. Activitat institucional	29
4. Patrimoni cultural	37
5. Promoció cultural	53
6. Medi ambient	65
7. Publicacions	73
Annex A. Informes	85
Annex B. Memòria de gestió interna	147
Annex C. Treballs premiats al concurs escolar del Consell sobre la fam al món	171

Índex

Contingut	3
Índex	5
Presentació	9
Resum	11
Document d'observacions i recomanacions	13
1. El Consell Valencià de Cultura	17
Descripció de la institució	18
Naturalesa jurídica	18
Funcions	18
Seu oficial	18
Els Membres	20
Sinopsi històrica.....	21
2. Homenatge a Miguel Hernández	25
Concert homenatge a Miguel Hernández a càrrec de l'artista Lola Montenegro.....	26
Conferència de l'escriptor i professor José Luis Ferris. 'Miguel Hernández: mite i realitat d'un poeta'	27
Reedició de la gravació del concert homenatge a Miguel Hernández en 1991	28
3. Activitat institucional	29
Reunions	30
Informes	31
Visites i actes protocol·laris	33
Representació i distincions pròpies	36
4. Patrimoni cultural	37
Informes i actuacions genèriques.....	38

L'expropiació de béns amb valor cultural per incompliment del deure de conservació.....	38
Conjunts històrics i béns immobles singulars.....	39
El palau de Betxí.....	39
El calvari de Massarajos.....	39
El pont del Rei de Gavarda.....	40
El grau vell de Sagunt.....	41
El nucli antic de la Font d'En Carròs.....	42
El jaciment arqueològic d'Orpesa la Vella i el castell d'Orpesa.....	42
El castell del Puig.....	43
El palau modernista de la família Giner-Cortina a Torrent.....	45
El barri obrer 'Ramón de Castro' de la ciutat de València.....	45
L'ateneu del Socorro de Sueca.....	46
Les restes de l'aqüeducte d'Altea.....	47
El conjunt històric d'Ares.....	47
Patrimoni rural, hidràulic i paisatgístic.....	48
El pou del Quint i la zona emmarcada per diversos ramals de la sèquia històrica de Mislata.....	48
El riuau del Mas del Fondo de Massarajos.....	49
Jardins urbans i històrics.....	50
La revitalització de l'Albereda de València.....	50
La remodelació dels jardins de l'Hospital de València.....	51
La remodelació de l'avinguda de Ferran el Catòlic de València.....	52
5. Promoció cultural.....	53
Educació i investigació, biblioteques i lectura.....	55
Sobre la Llei estatal d'Investigació Biomèdica.....	55
Sobre l'avantprojecte de Llei de Biblioteques i la Lectura de la Comunitat Valenciana.....	56
Sobre la transcendència cultural i educativa del joguet.....	57
Sobre l'accés dels escolars a les tecnologies de la informació i la comunicació (Pla Escola 2.0).....	58
Museística i política teatral.....	58
Creació d'un arxiu fotogràfic valencià o Museu de la Fotografia.....	58
Sobre la política de Teatres de la Generalitat.....	59
Festes i tradicions culturals.....	60
La festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí.....	60

La festa del Corpus de València	60
La representació històrica del tractat d'Almisrà a la localitat de Camp de Mirra ...	62
Les festes de la Badà i la Cordà de la Font d'En Carròs	62
L'entrada de bous i cavalls de Sogorb	63
L'activitat tradicional musical realitzada per les societats musicals valencianes	64
6. Medi ambient	65
Incendis forestals, patrimoni arbori i deforestació	66
Jornada sobre incendis forestals.....	66
Consideracions sobre l'aplicació de la Llei valenciana de Patrimoni Arbori	68
Sobre una tala d'arbres a Torralba del Pinar	69
Ús de l'energia i canvi climàtic	69
Sobre l'ús de l'energia nuclear	69
Sobre un sistema d'enllumenament urbà i de monuments eficaç i eficient	70
Qualitat ambiental.....	71
Sobre la contaminació acústica	71
7. Publicacions.....	73
Novetats editorials	74
La Escuela Botánica Valenciana del Renacimiento	74
Centenari del naixement de Josep Renau (1907-2007)	76
Altres publicacions.....	77
Agenda institucional 2010.....	77
Annex A. Informes	85
Annex B. Memòria de gestió interna	147
Memòria de les Comissions.....	147
Comissió de les Arts	147
Comissió de les Ciències	155
Comissió Jurídica	159
Comissió de Llegat històric	160
Comissió de Promoció cultural	163
Gestió econòmica i financera	165
Liquidació del pressupost de despeses	165
Liquidació del pressupost d'ingressos	166

El Consell en els mitjans de comunicació i les xarxes socials	167
Gestió documental: servei d'arxiu, biblioteca i documentació	168
Gestió ambiental.....	169
Política ambiental	170

Annex C. Treballs premiats al concurs escolar sobre la fam al món.....	171
Modalitat Il·lustració	172
Modalitat Literària	181

Presentació

Aprofite, com cada any, la presentació d'una nova memòria anual del Consell Valencià de Cultura per a fer algunes observacions sobre la situació present. La situació present no coincideix mai del tot amb la pròpia de l'exercici considerat en la memòria, en este cas l'any 2010. I és veritat que últimament s'han produït algunes novetats que mereixen mencions especials.

Crec que el Consell Valencià de Cultura té molt de camí a fer encara, i, en certa manera, crec que està encara per inventar. Si les institucions tenen, com a humanes que són, infància i joventut, crec que la nostra ja ha passat les seues i ha de començar a pensar què vol ser de gran. No és una decisió fàcil, entre altres coses perquè el programa de (trans)formació no pot ser ni curt ni senzill. Implica decisions estratègiques que no es poden fer sense una visió de futur. I que no es poden fer tampoc sense alguna garantia de planificació i execució a mitjà termini – vull dir: que no es poden fer en situació d'interinitat.

Des de fa tres anys, la meitat dels membres del Consell Valencià de Cultura treballen en situació d'interinitat, a l'espera de ser rellevats o ratificats en els seus càrrecs. Des de fa ja uns mesos, la totalitat dels consellers ens trobem en la mateixa situació. La interinitat, com he dit, no permet prendre decisions estratègiques, no permet planificar ni establir calendaris. No permet canviar.

Tanmateix, el món canvia i la cultura canvia, ausades que canvia. Alguns dels fenòmens culturals més interessants de la història humana són encara novetats, o s'estan produint ara mateix o estan a punt de començar a produir-se. Novetats científiques i tecnològiques, econòmiques, socials, polítiques, totes elles relacionades entre si. Fins i tot novetats geològiques. I, finalment, novetats culturals, alimentant-se de totes les altres i alimentant-les al seu torn. Les noves tecnologies d'informació i de comunicació fan possibles noves formes d'acció política, com estem començant a veure, i igualment poden fer possibles noves formes d'esclavitud, intel·lectual i moral, i de negació de la política. Si vivim un poc més, segur que en veurem de molts colors. Els telèfons mòbils i la xarxa s'han convertit ràpidament en instruments culturalment i políticament explosius, que igual ens donaran grans esperances que grans disgustos, tot mesclat. Fa igual què pensem d'iniciatives com WikiLeaks, les xarxes socials o el moviment dels indignats, per posar uns pocs exemples: han vingut no solament per a quedar-se sinó per a proliferar. I ara no direm res del canvi climàtic, del reconeixement de l'Antropocè i l'assumpció de responsabilitats que se'n deriven, de la recomposició dels blocs econòmics i polítics mundials, de la redefinició del paper d'Europa en el nou món, o de les opcions de revigorització, o fracàs, de la cultura valenciana... Vull dir que s'està obrint un camp vastíssim d'observació i de reflexió, de balanços i refundacions de la tradició, d'exploració de noves oportunitats i nous perills. I el Consell Valencià de Cultura hi té molta faena a fer, si se li donen l'estabilitat i la legitimitat –ara en suspens, després de l'última recomposició de les Corts valencianes— necessàries per a adequar la seua visió de futur i els seus mètodes de treball a les noves perspectives culturals.

Pel que fa a la Memòria 2010 de la institució, no necessita més presentacions. Es tracta d'una rendició de comptes dels treballs fets i els documents produïts durant l'exercici, perfectament estructurats i indexats, de consulta fàcil. Com cada any, convidem els ciutadans, i especialment els responsables públics, a examinar-los amb atenció. Qualsevol informació addicional sobre la institució i la seua producció documental pot trobar-se en <http://cvc.gva.es/>.

Santiago Grisolí, president del Consell Valencià de Cultura.

Resum

... de l'activitat institucional del Consell Valencià de Cultura en 2010

96 reunions, 82 del Ple i les Comissions i 14 de grups de treball temporal

37 informes aprovats, el 33% per iniciativa pròpia i la resta per peticions externes.

Conjunts històrics i béns immobles singulars 13; festes i tradicions cultural 6; educació, investigació i foment de la lectura 4; patrimoni rural i paisatgístic 3; jardins urbans i històrics 3; patrimoni arbori i deforestació 2; ús de l'energia i canvi climàtic 2; qualitat ambiental 1; conservació de béns patrimonials 1

Jornada sobre incendis forestals i **declaració** sobre la seua consideració com a crims contra la Humanitat i la Biosfera

Comemoració del centenari del naixement del poeta oriolà Miguel Hernandez amb un **concert** al Palau de Forcalló, una **conferència** sobre la seua obra i la reedició del disc compacte del concert organitzat pel CVC en 1991 als cinquanta anys de la seua mort

20 visites i actes protocol·laris en el Palau de Forcalló, entre elles 7 visites escolars

Visita i celebració del **Ple** del Consell en Peníscola, Guadassuar, Ontinyent i Xelva

37 experts i responsables de les Administracions han assessorat les Comissions del Consell

Representació del Consell en 12 consells rectors d'entitats culturals públiques valencianes

Lliurament de **5 medalles de Plata** del Consell a la Fundació Koplowitz, l'IVAM, la Unidad Militar de Emergencias, el Museu d'Art Contemporani de Vilafamés i la Fundació Caixa Castelló-Bancaixa

2 noves publicacions, *La Escuela Botánica Valenciana del Renacimiento*, de José Mª López Piñero, i les ponències de la taula redona sobre el *Centenari del naixement de Josep Renau*

Agenda institucional dedicada a l'**Orde militar de Montesa**

1 600 alumnes han participat en el **concurs escolar** literari i de dibuix del Consell sobre **la fam al món**, 1200 dibuixos i 400 obres literàries. Els treballs s'exposaren a la UIMP durant l'estiu.

60 notes de premsa enviades als mitjans de comunicació sobre les activitats de la institució i un impacte de **496 informacions** sobre el Consell tant en premsa escrita com en edicions digitals en Internet i les xarxes socials.

Document d'observacions i recomanacions

A continuació exposem una selecció d'observacions i recomanacions sobre aspectes diversos de la realitat cultural, extretes de les conclusions de treballs efectuats per les comissions de les Arts, de Ciències, de Promoció Cultural, de Llegat Històric i Artístic i Jurídica i d'Interpretació Reglamentària del Consell Valencià de Cultura durant l'exercici de l'any 2010, i aprovades pel Ple de la institució:

LES ARTS

- El Consell Valencià de Cultura expressa la seua preocupació per la disminució progressiva de les assignacions econòmiques a les entitats de difusió artística valencianes.
- Caldria estimular la producció cultural, i no solament el consum, en totes les seues manifestacions: literària, teatral, plàstica, musical, audiovisual, científica, per mitjà de tot tipus d'ajudes, beques i premis, no solament per a figures consagrades sinó també, i especialment, per a artistes i científics principiants, que són els que es troben en la seua etapa més creativa. Podrien, per exemple, fer-se campanyes d'estimulació creativa: "Escriu, pinta, crea. Fes que la teua vida siga interessant".
- Podria afavorir-se la creació d'espais de lectura en jardins i estacions de transports públics: autobusos, ferrocarril, metro.

CIÈNCIA I TECNOLOGIA

- **Estalvi energètic.** Considerem necessari implementar totes les mesures possibles d'estalvi energètic, i animem les administracions públiques autonòmiques i locals a mantenir, en la mesura de les seues competències, criteris eficaços d'estalvi, i a emprendre campanyes ciutadanes divulgatives de consum responsable.

- **Fons d'energia.** La ciència i la tecnologia han posat a la nostra disposició una gran diversitat de fonts d'energia de característiques molt diverses. Totes elles tenen virtuts i inconvenients. Per això molts països han decidit continuar investigant i diversificant les seues fonts d'energia. A Espanya, per exemple, és evident que encara hi ha un potencial enorme sense aprofitar en el camp de l'eficiència energètica i de les energies renovables. En el context de l'escalfament global, una política energètica intel·ligent hauria de minimitzar riscos, mantenir obertes les línies d'investigació i considerar amb rigor totes les fonts possibles, incloses aquelles, com la fusió, la viabilitat de les quals encara és una incògnita, o com la fissió, la qual ha de tenir una funció necessàriament limitada.
- **Contaminació acústica.** Recomanem a les diverses administracions que coordinen les seues polítiques de reducció de la contaminació acústica, i vigilen el compliment de la legislació vigent i que la reducció del soroll ambient es tinga en compte en els futurs projectes industrials, urbanístics, de vies de circulació i de centres d'oci –en este últim cas, s'hauria d'impulsar un diàleg que concilie l'oci i el dret al descans. En este sentit, recordem que el nostre sistema jurídic preveu normes administratives i penals per a protegir el dret dels ciutadans al seu descans, i recomana a la fiscalia que actue d'ofici davant d'actuacions perseguibles penalment que impliquen la generació de soroll nociu o insuportable.
- **Investigació, desenvolupament i innovació.** Seria desitjable incrementar el percentatge del Producte Interior Brut que es destina a inversions d'investigació i innovació. Vista la pobra participació en este sentit del sector privat valencià, suggerim a l'administració pública que estudeie la manera adequada d'impulsar la implicació del sector privat. Considerem que el Centro de Estudios Ambientales del Mediterráneo s'ha de mantenir amb un finançament adequat al treball científic que està fent. Finalment, saludem la nova Llei d'investigació, i recordem que la investigació biomèdica, la qual obre moltes perspectives per a millorar la salut dels ciutadans, s'ha de fer respectant els drets de les persones i les garanties d'informació i d'exigència de consentiment.
- **Científics valencians.** Considerem que l'obra dels valencians rellevants mereix ser difosa, i esta comissió es preocupa especialment per la de les personalitats de la nostra història científica.

RADIOTELEVISIÓ VALENCIANA

- Instem Radiotelevisió Valenciana a crear el seu Consell Assessor.

VIDA URBANA

- Felicitem l'Ajuntament de València per la posada en marxa del sistema de lloguer de bicicletes i li demanem que estenga la xarxa de carrils per a bicicletes, que faça complir l'Ordenança municipal de trànsit, ja vigent, i que, en general, fomenti l'ús de les bicicletes per a la circulació urbana.

EL PATRIMONI MATERIAL

- Insistim a assenyalar la importància de senyalitzar adequadament els béns patrimonials, per tal de valorar-los i de posar el seu ús a l'abast dels ciutadans.
- Recordem als ajuntaments i a les diputacions provincials la necessitat que assumisquen la seua responsabilitat en matèria de preservació dels béns patrimonials, i en el compliment de les normatives i ordenances sobre béns d'interés cultural i béns de rellevància local (sobre el color, sobre els rètols i el mobiliari urbà de l'entorn, etc). Igualment, els recordem que en els casos en què els propietaris no complisquen amb les seues obligacions de preservació dels béns d'interés cultural i els béns de rellevància local, és obligació de les administracions públiques exigir-los este compliment o actuar segons la legislació vigent.
- Recordem a les diverses administracions la possibilitat de vincular-se entre elles per a fer possible la conservació i l'ús adequat de monuments quan l'esforç excedisca les possibilitats d'una sola administració.
- Sol·licitem a la Conselleria de Cultura que faça un esforç per explicar les característiques dels béns patrimonials immaterials.
- Recomanem que es concedisca més atenció i esforços de conservació als arbres de la Comunitat Valenciana, en particular als monumentals i a les espècies autòctones; que se se'ls respecte en els llocs en què es troben i que se'n planten on convinga, tenint en compte la idoneïtat de la terra, la seua integració en el paisatge, la funció que se n'espera i la seua relació amb les infraestructures urbanes, si n'hi ha.
- El Consell Valencià de Cultura considera que cal ampliar el marc d'actuació de la Cort Penal Internacional en matèria d'atemptats contra el medi, i que seria convenient crear la figura concreta perseguible, més enllà de les fronteres, del

delicte d'incendi forestal provocat, igual que es perseguixen els crims contra la humanitat.

LA LLENGUA

- **Potenciació de l'ús del valencià.** Como a recomanació general, reiterada per la institució en cada exercici, considerem necessari l'increment en l'ús i la posada en funcionament de mesures de potenciació del valencià. Les administracions públiques, en primer lloc, les diverses entitats cíviqes i els responsables polítics han d'assumir un paper d'exemple en l'ús de la nostra llengua i fer front al risc d'involució del seu ús social.

(Aquest document d'observacions i recomanacions, així com la resta de continguts de la present Memòria 2010, varen ser aprovats pel Ple del Consell Valencià de Cultura de 30 de maig de 2011).

1. El Consell Valencià de Cultura

Descripció de la institució

Els Membres

Sinopsi històrica

Descripció de la institució

Naturalesa jurídica

El CVC és una institució de caràcter públic que forma part del conjunt d'institucions que constituïxen la Generalitat Valenciana.

Està composta per vint-i-un membres, elegits per majoria de dos terços de les Corts Valencianes i nomenats pel president de la Generalitat Valenciana, entre les persones de prestigi rellevant o de reconegut mèrit intel·lectual dins l'àmbit cultural valencià.

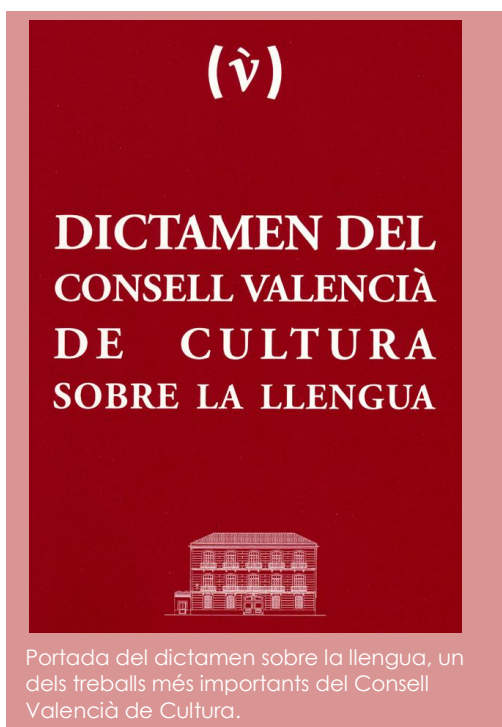
Logotip del Consell Valencià de Cultura.

Funcions

La comesa principal del Consell és elaborar els informes o dictàmens i realitzar els estudis que li sol·liciten les institucions públiques de la Comunitat Valenciana.

A més, la institució també atén peticions per part d'entitats de la societat civil i tracta assumptes que per iniciativa pròpia considera importants per a la defensa i la promoció dels valors culturals i lingüístics valencians.

Finalment, el Consell proposa al president de la Generalitat Valenciana la distinció de persones, entitats o institucions que destaquen en la defensa i promoció de la cultura valenciana.

Portada del dictamen sobre la llengua, un dels treballs més importants del Consell Valencià de Cultura.

Seu oficial

El Consell Valencià de Cultura té la seua seu oficial al Palau de Forcalló, al barri del Carne de València.

Vestíbul del Palau de Forcalló, seu del Consell Valencià de Cultura. (Foto CVC)

Organització

El Ple del Consell Valencià de Cultura és l'òrgan màxim de decisió de la institució; totes les qüestions que afecten la cultura valenciana quedaran reservades a la seua decisió. Aprova els dictàmens i informes que emet la institució i l'avantprojecte de despeses; constituïx les comissions i grups de treball; i, proposa al president de la Generalitat la distinció de persones i entitats que per llur treball, estudi, defensa o promoció de la cultura valenciana, se n'hagen fet mereixedores.

Una sessió del Ple del CVC al Palau de Forcalló.
(Foto. Eva Ripoll/CVC)

Santiago Grisólia, president del CVC.
(Foto. Eva Ripoll/CVC)

El president és nomenat per decret pel president de la Generalitat entre els membres del CVC. Les seues competències són la representació legal de la institució, convocar i moderar les reunions, dirigir els organismes i dependències del CVC, ordenar els pagaments i vetllar pel compliment dels acords del Ple i de la Comissió de Govern.

L'actual president del Consell és el bioquímic Santiago Grisólia.

El treball de consultoria del Consell es fa mitjançant Comissions temàtiques, tant permanents com temporals, formades per membres de la institució. Ara per ara, conta amb cinc de permanents: *Arts, Ciències, Jurídica, Lligat històric i Promoció cultural*.

I en crea de temporals, en forma de grups de treball, segons les característiques dels assumptes sobre els quals s'ha de pronunciar o considera oportú tractar.

Sessió d'una Comissió del CVC.
(Foto. Eva Ripoll/CVC)

Els Membres

Tot i que la composició reglamentària del CVC és de vint-i-un membres, en 2010 el Ple de la institució cultural ha estat format per 19 membres arran el traspàs d'Eduardo Primo Yúfera el 28 d'octubre de 2007 i de Juan Ferrando Badía el 2 de desembre del mateix any.

El president de la institució és Santiago Grisolía; Ramón de Soto és el vicepresident i Jesús Huguet Pascual el secretari executiu.

Els membres de l'actual Consell Valencià de Cultura.

(L'orde de les imatges es correspon amb el de la Taula de baix).

Membres del Consell Valencià de Cultura

Lloc de naixement

Professió

Àlvarez Rubio, Vicent	Xàtiva	Jurista
Bellveser Icardo, Ricardo	València	Escriptor
Conejero Tomás, Manuel A.	València	Filòleg i dramaturg. Catedràtic d'Universitat
De Soto Arándiga, Ramón	València	Escultor. Catedràtic d'Universitat
(†)Ferrando Badía, Juan	Foios	Jurista. Catedràtic d'Universitat
Ferrero Molina, Vicente	Banyeres de Mariola	Escultor. Catedràtic d'Institut
García Asensio, Enrique	València	Director d'Orquestra
Grisolía, Santiago	València	Bioquímic
Huguet Pacual, Jesús	Onda	Escriptor
Lapiedra Civera, Ramon	Almenara	Físic. Catedràtic d'Universitat
Montesinos García, Juan Antonio	Alacant	Catedràtic de Matemàtiques
Morant Deusa, Isabel	Almoines	Historiadora. Professora d'Universitat
Morenilla Talens, Carmen	Castelló de la Ribera	Filòloga. Professora d'Universitat
Morera Buelti, José	València	Director teatral
Muñoz Puelles, Vicente	València	Escriptor
Negueroles Colomer, Elena	Alzira	Pintora
Prades Perona, Luís	Castelló	Pintor
(†)Primo Yúfera, Eduardo	València	Químic. Catedràtic d'Universitat
Ríos García, Isabel	Castelló	Filòloga. Professora d'Universitat
Rodríguez Magda, Rosa María	València	Filosofa. Catedràtica d'Institut
Sanchis-Guarner Cabanilles, Manuel	València	Metge. Professor d'Universitat

Sinopsi històrica

El Consell Valencià de Cultura es va crear mitjançant la Llei 12/1985, de 30 d'Octubre, de la Generalitat Valenciana i es va constituir el 28 de gener de 1986. Els seus membres són nomenats per a un període renovable de sis anys, i, des de la seua creació fins a desembre de 2010, han format part de la institució 64 consellers, inclosos els actuals. En les pàgines següents es pot consultar informació sobre els antics membres de la institució.

El president del Consell Valencià de Cultura és nomenat pel president de la Generalitat Valenciana d'entre els membres de la institució; fins a desembre de 2008 la institució ha tingut tres presidents: Juan Gil-Albert (1986-1994), Vicente Aguilera Cerni (1995-1996) i Santiago Grisólia, actual president.

El Consell Valencià de Cultura ha emés, d'ençà que fou creat fins a desembre de 2010, 338 informes, abastant temàtiques tan diverses com ara patrimoni cultural material i immaterial, informes jurídics, toponímia valenciana, qüestions lingüístiques i ciència i medi ambient.

Els dictàmens i informes del Consell tenen relació amb assumptes puntuals, com l'actuació del CVC com a entitat consultora per a la declaració d'un determinat Bé d'Interés Cultural (BIC), o bé s'ocupen de qüestions més generals, com el Dictamen sobre la llengua.

El Consell Valencià de Cultura ha celebrat sessions plenàries fora de la seua seu a la ciutat de València; concretament, les visites realitzades fins ara són: Ademús, Alacant, Alcoi, l'Alcora, Algemesí, Alzira, Benicarló, Benidorm, Benissa, Betxí, Bunyol, Callosa de Segura, Castelló de la Plana, Dénia, L'Eliana, Elx, Gandia, Guadassuar, Ibi, Llíria, Monòver, Morella, Onda, Ontinyent, Oriola, Peníscola, Requena, Sant Mateu, Simat de la Vallidigna, Sogorb, Utiel, Vall d'Alcalà, Vall d'Uixó, Vilafamés, Vilafranca, Vila-real, Villena, Vinaròs, Xàtiva i Xelva.

Per últim, el Consell Valencià de Cultura, compta amb un catàleg de publicacions amb obres de temàtica diversa, com ara patrimoni arquitectònic, arqueològic, pictòric, i immaterial, tradició religiosa, literatura, medi ambient, historiografia, dret, gastronomia, poesia, literatura, botànica, etc.

El Consell Valencià de Cultura es va crear mitjançant la Llei 12/1985 de la Generalitat Valenciana i es va constituir en gener de 1986.

Des d'aleshores ha tingut 64 membres, inclosos els actuals, i tres presidents, l'escriptor Juan Gil-Albert, el crític d'art Vicente Aguilera i el bioquímic Santiago Grisólia, actual president.

Fins a desembre de 2010 la institució cultural ha emés 338 informes sobre diverses temàtiques.

Persones que han sigut membres del Consell Valencià de Cultura des de la seua creació en 1986.
(L'orde de les imatges es correspon amb les dades de la Taula de la pàgina següent).

Antics

membres del

Consell Valencià de Cultura

	Naixement / Decés	Lloc Naixement	Professió	Alta membre *	Baixa membre **
Aguilera Cerni, Vicente	1920 / 2005	València	Crític d'Art	19/12/1985	28/09/1998
Alfaro Hernández, Andreu	1929	València	Escultor	19/12/1985	21/03/1990
Bas Carbonell, Manuel	1942	Xàbia	Bibliòfil	06/11/1995	11/07/2002
Beüt Belenguer, Emili	1902/1993	València	Escriptor	21/01/1992	14/08/1993**
Boronat Gisbert, José	1922/2002	Alcoi	Professor de Química	21/01/1992	18/01/2002**
Buigues Carrión, Vicente	1920/1986	Dénia	Ofthalmòleg	19/12/1985	03/02/1986**
Calomarde Gramage, Joaquín	1956	València	Catedràtic de Filosofia	13/05/1998	30/06/2000
Casp Verger, Xavier	1915/2005	Carlet	Poeta	10/01/1989	11/07/2002
Colon Doménech, Germà	1928	Castelló	Filòleg	10/01/1989	06/11/1995
Enrique i Tarancón, Vicente	1907/1994	Borriana	Cardenal de l'Església Catòlica	19/12/1985	29/11/1994**
Fabregat Mañes, Amadeu	1948	València	Periodista	06/11/1995	11/07/2002
Faus Sevilla, Pilar	1925	València	Bibliotecària	28/03/1994	09/01/1998
Fuster i Ortells, Joan	1922/1992	Sueca	Escriptor	11/03/1987	21/06/1992**
García Berlanga, Luís	1921	València	Director de cine	19/12/1985	09/01/1998
García Candau, Jordi	1951	Vila-Real	Periodista	30/12/1996	09/01/1998
García Esteve, Alberto	1919/1997	València	Jurista	19/12/1985	10/01/1989
García Rodríguez, Amando	1934	Alcoi	Físic. Catedràtic d'Universitat	21/01/1992	09/01/1998
García Sanz, Arcadi	1926/1998	Vall d'Uixó	Historiador	10/01/1989	06/11/1995
Gil-Albert, Juan	1904/1994	Alcoi	Poeta	19/12/1985	03/07/1994**
Giménez Julián, Emili	1932	Bunyol	Arquitecte	19/12/1985	21/01/1992
Guarner Pérez, Lluís	1902/1986	València	Escriptor	19/12/1985	26/08/1986**
Llobregat Conesa, Enric	1941/2003	València	Arqueòleg	19/12/1985	06/11/1995
Llorens Serra, Tomás	1936	Almassora	Crític d'Art	10/01/1989	21/03/1990
Lloris Camps, Enequina	1957	València	Cantant	09/01/1998	30/06/2000
López Piñero, José María	1933	Mula (Múrcia)	Historiador de la Medicina	19/12/1985	21/01/1992
Lozano Sanchis, Francisco	1912/2000	Antella	Pintor	19/12/1985	21/01/1992
Maravall Casenoves, José Antonio	1911/1986	Xàtiva	Catedràtic d'Història	19/12/1985	19/12/1986**
Marín Soriano, Emili	1940	Alcoi	Editor	28/03/1994	09/01/1998
Michavila Pitarch, Francesc	1948	Castelló	Matemàtic. Catedràtic d'Universitat	21/01/1992	30/12/1996
Montés Penadés, Vicente Luis	1942/2009	Ontinyent	Jurista. Catedràtic d'Universitat	21/03/1990	06/11/1995
Muñoz Ibáñez, Manuel	1943	València	Metge. Historiador de l'Art	09/01/1998	11/06/2004
Nieto Nieto, Justo	1943	Cartagena (Múrcia)	Catedràtic i Rector d'Universitat	21/03/1990	09/01/1998
Peñarroja Torrejón, Leopoldo	1954	Vall d'Uixó	Catedràtic de Llengua Espanyola	19/12/1985 30/12/1996	21/01/1992 11/06/2004
Pérez Gil, José	1918/1998	Caudete	Pintor	11/03/1987	10/01/1989
Ramos Fernández, Rafael	1942	Elx	Arqueòleg	19/12/1985	09/01/1998
Reig Armero, Ramiro	1936	València	Professor	10/01/1989	06/11/1995

Reig Pla, Juan Antonio	1947	Castelló	d'Universitat Bisbe de l'Església Catòlica	09/01/1998	13/05/1998
Serrano Llàcer, Rosa	1945	Paiporta	Editora	09/01/1998	23/12/2002
Simó Santonja, Vicente Luís	1932	València	Notari	11/03/1987	06/11/1995
Torrent i Llorca, Ferran	1951	Sedaví	Escriptor	06/11/1995	11/07/2002
Valdés Blasco, Manuel	1942	València	Pintor	19/12/1985	10/01/1989
Vernia Martínez, Pedro	1931	Borriana	Farmacèutic	19/12/1985	06/11/1995
Vizcaíno Casas, Fernando	1926/2003	València	Jurista. Escriptor	11/07/2002	02/11/2003**

* Data d'alta i baixa, la de publicació en el DOGV; ** Data de decés, essent membre del CVC

2. Homenatge a Miguel Hernández

Concert a càrrec de l'artista Lola Montenegro

Conferència de l'escriptor i professor José Luis Ferris

Reedició de la gravació del concert homenatge de 1991

Concert homenatge a Miguel Hernández a càrrec de l'artista Lola Montenegro

El 26 de gener de 2010 tingué lloc al Palau de Forcalló un concert homenatge a Miguel Hernández a càrrec de l'artista Lola Montenegro, coneguda cantant i compositora. L'artista, acompanyada per quatre músics (violí, guitarra, piano i percussió), interpretà diversos poemes del poeta oriolà amb partitures escrites per ella o bé adaptades de clàssics, i altres poemes en els quals Lola Montenegro és l'autora del text i la música.

Actuació de Lola Montenegro al Palau de Forcalló. 26 de gener de 2010.

(Foto Eva Ripoll/CVC)

Per al president de la institució, Santiago Grisólia, este acte "és un homenatge a la part més humana i literària del poeta i pretén exaltar el seu reconeixement per damunt de tot. A més, estableix una cohesió entre el paper difusor de la cultura valenciana que va desenrotllar durant la seua trajectòria i el seu compromís amb la llibertat".

A l'acte assistiren, a més del president del CVC, Santiago Grisólia, el secretari de l'òrgan consultiu, Jesús Huguet, la directora de l'IVAM, Consuelo Ciscar, la directora general de Patrimoni, Paz Olmos i la presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Ascensió Figueres.

Programa del concert

El corazón es agua. Alleluia
Luna gitana
Vente a la mar: la cara y cruz del amor
Tu puerta no tiene casa
Miguel Hernández. Sueños
Déjame que me vaya, madre, a la guerra
Flor del arroyo
Dime
Pastora
Citación final

Veu: Lola Montenegro
 Violí: Todorova Kesova
 Guitarra: Manolus Marín
 Piano: Miguel Ángel Arqued
 Percussió: Miguel "El Nene"
 Letres:
 Poemes de Miguel Hernández
 Poemes de Lola Montenegro
 Músiques originals de Lola Montenegro
 Músiques de cant Gregorià, Mendelssohn, Granados i Schubert

Conferència de l'escriptor i professor José Luis Ferris. 'Miguel Hernández: mite i realitat d'un poeta'

José Luis Ferris, durant la seua conferència al Palau de Forcalló, 27 de gener de 2010.

(Foto Eva Rindall/CVC)

El biògraf del poeta i professor universitari, José Luis Ferris, va oferir el 27 de gener al Palau de Forcalló la conferència "Miguel Hernández: mite i realitat d'un poeta", en la qual temptà desmuntar els tòpics que, per a ell, "van desvirtuar la imatge de Miguel Hernández al llarg de la seua vida" i relatà les relacions que va mantindre amb els poetes de la Generació del 27.

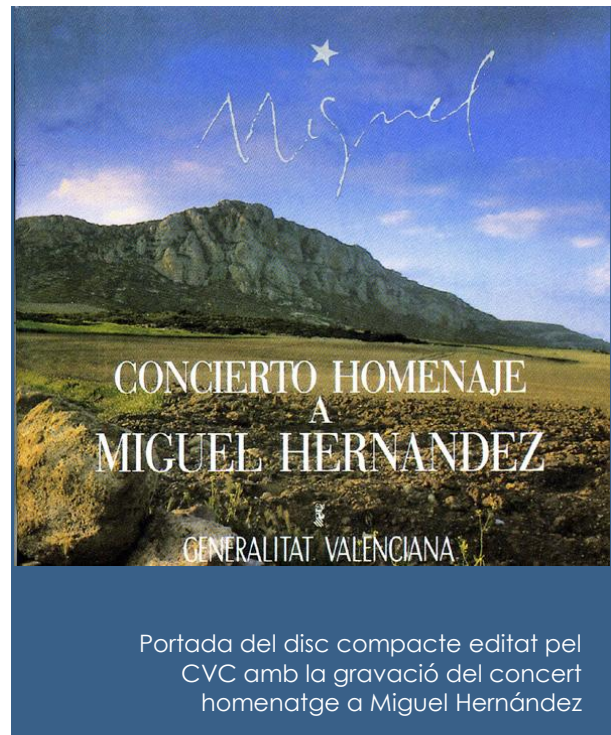
Llicenciat en Filologia Hispànica per la Universitat de Salamanca i Doctor en Literatura Espanyola per la Universitat d'Alacant, Ferris es va donar a conèixer en el món literari després de la publicació de *Pielago*, el seu primer llibre de poemes, que va rebre el Premi de la Crítica de la Comunitat Valenciana 1986 i una Beca a la Creació Literària del Ministeri de Cultura. A més, ha realitzat l'edició crítica de l'Antologia de la poesia de Federico García Lorca i de l'Antologia poètica de Miguel Hernández. Des de 1999 és director del Departament de Publicacions i Investigació de l'Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert i es dedica a la creació literària i a la docència en la Universitat Miguel Hernández d'Elx.

Reedició de la gravació del concert homenatge a Miguel Hernández en 1991

Com a commemoració dels cinquanta anys de la mort de Miguel Hernández en 1992, el Consell Valencià de Cultura organitzà un concert homenatge en febrer de 1991 al Palau de la Música de València.

Es tractà d'un concert-recital amb poemes de Miguel Hernández declamats per l'actor Antonio Ferrandis, i peces de música coral e instrumental de set compositors moderns espanyols, inspirades per l'obra del poeta, dirigides pel director d'orquestra i membre del CVC Enrique García Asensio.

En el context de la commemoració en 2010 del centenari del naixement del poeta oriolà, el Consell Valencià de Cultura ha reeditat en disc compacte la gravació del concert de 1991 amb una edició que conté les lletres dels poemes i les biografies dels compositors, del declamador i del director musical.

Introducció del llavors president del Consell Valencià de Cultura, Juan Gil-Albert, en el disc compacte del concert homenatge a Miguel Hernández, 1991.

"Libros, viento, palabras susurradas, gritos y recuerdos que no quieren borrarse, dicen que Miguel Hernández nació en 1910. También afirman que murió en 1942. Pero estoy por asegurar su pertenencia a un mundo, si no atemporal, sí rebelde a comienzos y finales. Idéntico a su hermana la tierra, estaba en ella desde siempre y para siempre. Semejante al aire que había curtido su rostro áspero y dulce, carecía de límites. Su voz, solamente suya, sin parangón posible, despierta ecos inmediatos, casi tangibles. Alienta, respira, existe. Habla, gime, susurra. Siente, piensa, escribe. Se halla aquí, a mi lado y al vuestro, cálido y quizá sudoroso, palpitante y tal vez ensangrentado. Vive de mil maneras, como el tiempo que quisieron robarle, ese transcurrir inmaterial donde, entre polvareda de crueles combates, todavía vuelan papeles con la tinta fresca.

Recuerdo "El Mono Azul", "Hora de España", "Nueva Cultura ...", con olor de pólvora y aroma de entusiasmos compartidos. Igual que ahora, cuando voces, instrumentos musicales y sonidos inspirados, le rinden homenaje. Miguel acompaña, enriquece, contagia dignidad, amor, coraje, dulzura. Congrega milagros debidos a magníficos artistas, en un acto que el Consell Valencià de Cultura ha procurado abrir a cuantos perpetúan —con devoción y admiraciones entrañables— la memoria y la presencia del poeta. Miguel: qué maravilla tenerle tan cerca."

3. Activitat institucional

Reunions

Informes

Visites i actes protocol·laris

Representació i distincions
pròpies

Reunions

En 2010 el Consell ha realitzat **96 reunions**, de les quals 82 corresponen al Ple i les Comissions permanents i 14 a grups de treball temporals.

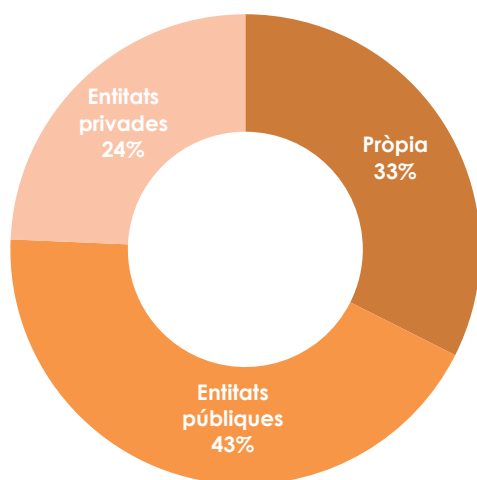
Òrgan	Ordinàries	Extraordinàries
Ple del Consell	11	1
Comissió de les Arts	11	1
Comissió de les Ciències	11	
Comissió de Govern	11	3
Comissió Jurídica	10	
Comissió de Llegat històric	11	
Comissió de Promoció cultural	11	1
Comissió informativa sobre el Cabanyal	8	
Grup de treball sobre concurs escolar	4	
Grup de treball d'incendis forestals	2	
Total	90	6

Membre / Comissió	Govern	Arts	Ciències	Jurídica	Llegat	Promoció Cultural
Àlvarez Rubio, Vicent			Vocal	President	Vocal	
Bellveser Icardo, Ricardo		Vocal	Vocal		President	
Conejero Tomás, Manuel A.		Vocal		Vocal		Vocal
De Soto Arándiga, Ramón	Vicepresident	President			Vocal	
Ferrero Molina, Vicente		Vocal			Vocal	
García Asensio, Enrique		Vocal				
Grisolía, Santiago	President		Vocal			President
Huguet Pascual, Jesús	Secretari				Vocal	Vocal
Lapiedra Civera, Ramon			President	Vocal		
Montesinos García, Juan A.				Vocal	Vocal	
Morant Deusa, Isabel			Vocal		Vocal	Vocal
Morenilla Talens, Carmen	Vocal	Vocal			Secretària	
Morera Buelti, José				Vocal	Vocal	Vocal
Muñoz Puelles, Vicente	Vocal	Secretari	Vocal			
Negueroles Colomer, Elena		Vocal				
Prades Perona, Luís		Vocal		Secretari		Vocal
Ríos García, Isabel			Vocal			Vocal
Rodríguez Magda, Rosa M ^a	Vocal		Secretària			Vocal
Sanchis-Guarner Cabanilles, M		Vocal			Vocal	Secretari

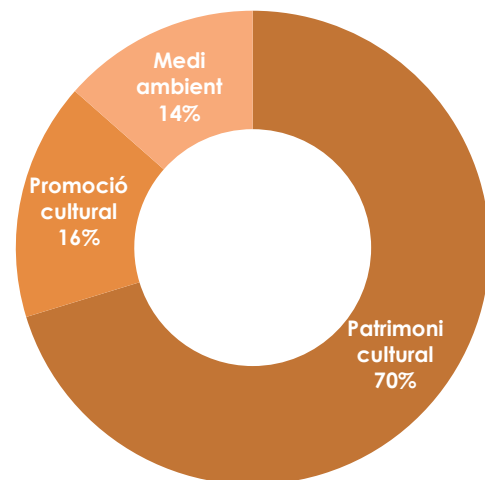
Informes

En 2010 el Ple del Consell ha aprovat **37 informes** dels quals el **33%** han sigut elaborats per iniciativa pròpia i el **70%** tenen a veure amb la conservació del patrimoni cultural.

Els informes del Consell per iniciativa

Els informes del Consell per temàtica

Conjunts històrics i béns immobles singulars (13) Festes i tradicions culturals (6) Educació, investigació i foment de la lectura (4) Patrimoni rural hidràulic i paisatgístic (3) Jardins urbans i històrics (3) Museística i política teatral (2) Incendis forestals, patrimoni arbori i deforestació (2) Ús de l'energia i canvi climàtic (2) Qualitat ambiental (1) Conservació de béns patrimonials (1)

Conjunts històrics i béns immobles singulars

	Resum	Text
Sobre el calvari de Massarrojos	39	85
Sobre el Palau de Betxí	39	87
Sobre la declaració com a BIC del Pont del Rei de Gavarda	40	89
Sobre las actuaciones previstas para la protección del Grau Vell de Sagunt	41	92
Sobre el nucli antic de la Font d'En Carròs	42	96
Sobre el jaciment arqueològic d'Orpesa la Vella	42	93
Sobre les normes urbanístiques de l'àrea d'ordenança C17 del PGOU del Puig	43	97
Nuevo informe sobre le deterioro del palacete modernista de la familia Giner-Cortina de Torrent	45	100
Sobre la protecció del barri obrer 'Ramón de Castro' de la ciutat de València	45	105
Sobre l'immoble 'Ateneu Sueco del Socorro'	46	108
Sobre el castell del Puig	43	109
Sobre la declaració de BIC de les restes de l'aqüeducte d'Altea	47	110
Sobre el castell d'Orpesa	42	113
Sobre la declaració de BIC del conjunt històric d'Ares	47	114

Festes i tradicions culturals (patrimoni immaterial)

Sobre la representació històrica del Tractat d'Almistrà	62	117
Sobre la declaración como BIC inmaterial de la Festa del Corpus de Valencia	60	89
Sobre les festes de la Badà i la Cordà de la Font d'En Carròs	62	96
Ratificació de l'informe sobre la Festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí (aprovat en 2001)	60	127
Sobre la declaración de BIC de la actividad musical tradicional realizada por las sociedades musicales de la CV	64	127
Sobre la declaración de BICI de la Entrada de Toros y Caballos de Segorbe	63	130

Educació, investigació i foment de la lectura

Sobre la Ley de Investigación Biomédica	55	135
Sobre el anteproyecto de Ley de Bibliotecas y la Lectura de la Comunidad Valenciana	56	118
Sobre la trascendencia cultural y educativa del juguete	57	122
Declaració del CVC sobre l'accés dels escolars a les tecnologies de la informació i la comunicació (Pla Escola 2.0)	58	121

Patrimoni rural, hidràulic i paisatgístic

Sobre la declaració com a BRL del Pou del Quint de Mislata	48	86
Sobre la zona del municipi de Mislata emmarcada pr les séquies històriques	48	98
Sobre la declaración de BIC del riurau del Mas del Fondo de Massarrojos	49	106

Jardins urbans i històrics

Sobre la posible revitalización de la Alameda de Valencia	50	102
Sobre la remodelación de los jardines del Hospital de Valencia	51	111
Sobre la remodelación de la avenida de Fernando el Católico de Valencia	52	144

Museística i política teatral

Sobre la posible creación de un archivo fotográfico valenciano o Museo de la Fotografía	58	124
Consideraciones a la consellera de Cultura, como presidenta del Consell Rector de Teatres de la GV	59	126

Incendis forestals, patrimoni arbori i deforestació

Sobre actuaciones municipales en Torralba del Pinar	69	134
Consideraciones sobre l'aplicació de la Llei de Patrimoni Arbori	68	95

Ús de l'energia i canvi climàtic

Sobre el sistema adecuado de iluminación urbana y de monumentos	70	131
Sobre la utilització de l'energia nuclear	69	138

Qualitat ambiental

Sobre la contaminació acústica	71	142
--------------------------------	----	-----

Informes genèrics sobre patrimoni cultural

Sobre la expropiación de bienes de valor cultural por incumplimiento del deber de conservación	38	115
--	----	-----

Visites i actes protocol·laris

Visites i actes protocol·laris al palau de Forcalló

	Data
Visita del portaveu de l'ambaixada d'Israel, Lior Haiat	8 de gener
Visita escolar del Col·legi Públic Inmaculada, d'Alfagar	20 de gener
Concert homenatge ala figura del poeta oriolà Miguel Hernández a càrrec de l'artista Lola Montenegro	26 de gener
Conferència 'Miguel Hernández: mite i realitat' a càrrec del professor José Luis Ferris	27 de gener
Col·legi Públic Calderón, del Grau de Gandia	11 de febrer
Lliurament de la medalla de Plata del Consell a la Fundació Koplowitz per la seua tasca humanitària i científica	2 de març
Visita de la Comissió Fallera de Na Jordana	4 de març
Visita escolar de l'IES Santiago Grisolia de Callosa de Segura	22 de març
Lliurament de la medalla de Plata del Consell a l'Institut Valencià d'Art	7 d'abril

Modern (IVAM) per la difusió de la cultura artística valenciana	14 d'abril
Visita escolar de l'IES El Caminàs, de Castelló de la Plana	14 d'abril
Visita de membres de l'Altar del Carme de Sant Vicent i representació de miracles	16 d'abril
Visita escolar de l'IES Campanar, de València	3 de maig
Visita escolar de l'associació Jubilata Col·legi de Metges de València	13 de maig
Jornada 'Cap a la consideració penal dels incendis forestals com crim contra la Humanitat i la Biosfera'	14 de maig
Lliurament dels premis del concurs escolar literari i de dibuix del Consell sobre la fam al món	21 de maig
Visita escolar del Col·legi Públic de Guadassuar	22 de juny
Visita i conferència sobre les consideracions ètiques dels avanços científics a càrrec del científic nordamericà Craig Venter	4 d'agost
Reunió oberta sobre els incendis forestals	27 de setembre
Presentació del llibre de José María López Piñero <i>La Escuela Botánica Valenciana del Renacimiento</i>	17 de desembre
Lliurament de la medalla de Plata del Consell a la Unidad Militar d'Emergencias per la seua tasca en les extincions d'incendis forestals	

Visites del Consell Valencià de Cultura	Data
Visita i celebració del Ple del Consell a Peníscola	23 de febrer
Visita i celebració del Ple del Consell a Guadassuar	26 d'abril
Visita i celebració del Ple del Consell a Ontinyent	25 d'octubre
Visita i lliurament de la medalla de Plata del Consell al Museu d'Art Contemporani de Vilafamés i a la Fundació Caixa Castelló a Vilafamés	27 d'octubre
Visita i celebració del Ple del Consell a Xelva	29 de novembre
Visita a les obres dels jardins de l' antic Hospital de València	1 de desembre

Compareixents en les Comissions del Consell (Més informació a les memòries de les Comissions corresponents)		
Comissió	Persona / entitat visitant	Assumpte
Arts	Rosa Ángeles Valls, del Consejo Nacional de Danza, Ministerio de Cultura, en representació de l'Associació de Gestors i Gestores Culturals del País Valencià (AGCPV); Francesc González, president de l'AGCPV; Joan Fuster, programador teatral de l'Ajuntament de Gandia i membre de la directiva del Circuit Teatral; Juli Disla, secretari general de l'Associació d'Actors i Actrius Professionals Valencians (AAPV); Benja Doménec, director de l'Escola Municipal de Teatre de Silla i president de l'Associació Cultural Premis Abril	Informar sobre la desaparició del Circuit de Teatres de la Generalitat
Arts	Tomàs Rosselló Jaunzaras, arquitecte; Vicent Beguer, regidor del Grup Municipal del Bloc en Torrent; Daniel Benito Goerlich, historiador de l'art	Informar sobre l'estat del xalet Giner-Cortina de Torrent
Arts	José Huguet, membre de l'Academia de Bellas Artes de San Carlos de Valencia i col·leccionista	Informar sobre les col·leccions fotogràfiques valencianes
Arts	Joan Seguí, director del Museu d'Etnologia de la Diputació de València; Salvador Calabuig,	Informar sobre els fons fotogràfics del museu provincial

	conservador del mateix museu	i sobre el llegat de Casa Insa
Arts	Arantxa Muñoz, directora general de Territori i Paisatge de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge	Informar sobre el pla de protecció de l'Horta de València.
Ciències	Amando García, professor universitari i expert en contaminació acústica; Francesc Colomer, alcalde de Benicàssim; José Vicente Miró, cap del Servei de Protecció de l'Ambient Atmosfèric de la Conselleria de Medi Ambient	Informar sobre la contaminació acústica
Ciències	Andrés Moya, professor del departament de Genètica de la Universitat de València; Jesús Mosterín, catedràtic de Lògica i Filosofia de la Universitat de Barcelona i professor del CSIC	Informar sobre la creació artificial de genomes
Ciències	Millán Millán, director del Centro de Estudios Ambientales del Mediterráneo (CEAM)	Informar sobre el programa de Meteorologia i Climatologia del CEAM
Llegat històric	Francisco Grande, professor del Departament d'Expressió Gràfica Arquitectònica de la Universitat Politècnica de València	Informar sobre el palau-castell de Betxí
Llegat històric	David Estal, arquitecte	Informar sobre el seu projecte d'integració dels aparcaments de Ciutat Vella i el seu entorn
Llegat històric	Alejandro Escribano i José Maria Tomas, arquitectes	Informar sobre les mesures de revitalització de l'Albereda de València
Llegat històric	Ramon Isidro, regidor delegat de jardins i parcs de l'Ajuntament de València	Informar sobre el pla de reordenació de les Grans Vies de València
Llegat històric	Paz Olmos, directora general de Patrimoni de la Conselleria de Cultura; Carmen Iborra, Cap d'Àrea de la mateixa direcció general; i Ruben Muñoz arquitecte de la Conselleria de Cultura	Informar sobre la cinquena fase de rehabilitació del Museu Sant Pius V de València
Promoció cultural	Rafael Aznar, president de l'Autoritat Portuària de València	Informar sobre l'accés nord al port de València i altres qüestions relacionades amb l'Autoritat Portuària
Promoció cultural	Juan Sancho, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Dénia	Informar sobre la programació cultural de l'Ajuntament
Promoció cultural	Conxa Gómez secretària autonòmica d'Educació, i Sra. Sofia Bellés, directora general d'Innovació Tecnològica	Informar sobre el pla estatal de dotació d'ordinadors personals als alumnes d'ensenyament primari
Promoció cultural	Antonio Ariño Villaroya, vicerector de Planificació i Igualtat de la Universitat de València; Ignacio Jiménez Raneda, rector de la Universitat d'Alacant	Informar sobre la possible falta d'ajustament entre la matriculació de les universitats valencianes i les demandes del mercat de treball
Promoció cultural	Álvaro Gómez Ferrer, arquitecte, membre de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles	Informar sobre el projecte d'ampliació del Museu de Belles Arts Sant Pius V
Promoció cultural	Pau Rausell, del departament d'Economia de la Cultura de la Universitat de València	Informar sobre les potencialitats dels diversos sectors culturals com a creadors de riquesa econòmica
Promoció cultural	Victoria Palau, secretària autonòmica de l'Agència Valenciana de Turisme	Informar sobre turisme cultural
Promoció cultural	Esteban Morcillo, rector de la Universitat de València, Juan Julià, rector de la Universitat Politècnica de València, i José Pío Beltrán, delegat a València del Consejo Superior de Investigaciones Científicas	Informar sobre el 'Campus d'excel·lència'

Representació i distincions pròpies

Òrgan amb representació del Consell

Membre representant

Institucions culturals públiques

Consell Assessor de Biblioteques de la Generalitat Valenciana

Consell Assessor del Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana

Consell Rector de l'Institut Valencià de la Música

Consell Rector de l'IVAM

Consell Rector de l'Institut Valencià de Cinematografia

"Ricardo Muñoz Suay"

Consell Assessor del Llibre

Consell Tècnic d'Heràldica i Vexil·lologia

Consell Rector de Teatres de la Generalitat Valenciana

Patronat de la Fundació Comunitat Valenciana-Regió europea

Consell Rector de l'Institut de Conservació i Restauració de Bens Culturals

Comissió de seguiment de la Llei de Patrimoni Arbore

Observatori del Dret Civil Valencià

Consell Valencià de Centres a l'Exterior

Fundació per a la investigació de l'Hospital Clínic de València

Comitès d'honor i jurats de premis

Premis literaris 'Ciutat de València'

Premi Roïc de Corella de poesia en valencià

Premi Vicente Gaos de poesia en castellà

Premi Constantí Llombart de narrativa en valencià

Premi Blasco Ibáñez de narrativa en castellà

Premi Eduard Escalante de teatre en valencià

Premi Juan Gil-Albert d'assaig en castellà

Premi Juan Timoneda de teatre en castellà

Ricardo Bellveser i Jesús Huguet
Vicente Ferrero Molina
Enrique García Asensio
Ricard Bellveser

Vicente Muñoz Puelles
Rosa María Rodríguez Magda
Jesús Huguet
Carmen Morenilla

Jesús Huguet

Vicente Ferrero Molina
Vicent Àlvarez

Jesús Huguet

Santiago Grisóla

Manuel Sanchis-Guarner

José Morera Buelti

Ricardo Bellveser

Jesús Huguet

Juan Antonio MontesinosGarcía

Carmen Morenilla

Vicente Muñoz Puelles

Isabel Morant Deusa

Guardonats amb la medalla de Plata del Consell Valencià de Cultura

Fundació Koplowitz per la seua tasca social i científica a les seues residències socials valencianes

Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), per la seua tasca en la difusió de la cultura artística valenciana

Unidad Militar de Emergencias (UME), per la seua tasca en l'extinció d'incendis forestals

Museu d'Art Contemporani de Vilafamés pels seus quaranta anys de projecció artística

Fundació Caixa Castelló-Bancaixa, per la conservació i difusió del nostre patrimoni arbore

4. Patrimoni cultural

Informes i actuacions genèriques

Conjunts històrics i béns immobles
singulars

Patrimoni rural, industrial i paisatgístic

Jardins urbans i històrics

Informes i actuacions genèriques

L'expropiació de béns amb valor cultural per incompliment del deure de conservació

En el mes de desembre el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 115) realitzat per iniciativa de la Comissió Jurídica en què analitza els preceptes que contempnen les lleis de patrimoni i el seu estat actual d'aplicació en l'àmbit valencià respecte a l'expropiació de béns culturals protegits per falta de conservació.

Per tal d'evitar la pèrdua de béns amb valor patrimonial el CVC considera convenient que les Administracions competents apliquen amb criteri el procediment d'expropiació forçosa, previst en les lleis de patrimoni per als casos d'incompliment per part dels titulars privats del deure de conservació.

Tant la llei estatal de patrimoni històric i cultural com la valenciana contempnen l'expropiació de béns catalogats o inventariats en els casos en què els seus propietaris incomplixen la seua obligació de restaurar-los i conservar-los. L'expropiació és alhora una mesura disuasòria però també una opció a considerar per evitar la pèrdua de béns patrimonials, i comporta seguir un procediment regulat per una llei que tal i com assenyala el Consell és de l'època preconstitucional.

La institució consultiva considera convenient una reforma de la llei d'expropiació, atesa la seua condició d'haver estat redactada en 1954, i dotar les administracions competents amb criteris per a aplicar la fórmula expropiatòria efectivament i evitar així la pèrdua irreversible de béns patrimonials amb valor

Altres informes relacionats

Sobre la Llei de Patrimoni Històric Espanyol i la seua revisió – 2008

<http://cvc.gva.es/archivos/275.pdf>

Sobre el tractament penal dels delictes contra l'ordenació del territori, el patrimoni històric i el medi ambient – 2008

<http://cvc.gva.es/archivos/292.pdf>

Observacions al projecte de modificació de la Llei 7/2004 de reforma de la Llei 4/1998 de patrimoni cultural valencià – 2006

<http://cvc.gva.es/archivos/211.pdf>

Sobre els drets i les obligacions dels titulars privats de béns del patrimoni cultural – 2005

<http://cvc.gva.es/archivos/185.pdf>

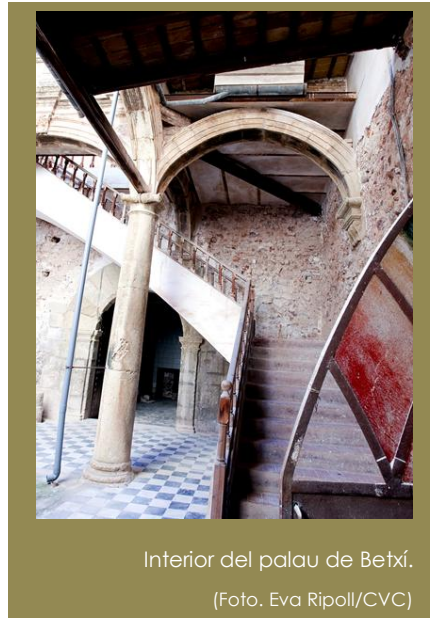
Conjunts històrics i béns immobles singulars

El palau de Betxí

Arran la visita del Consell Valencià de Cultura a Betxí la corporació municipal sol·licità a la institució consultiva la redacció d'un informe (pàg. 87) sobre la recuperació i posada en valor del palau o castell betxinenc conegut com dels Comtes d'Arizo.

Es tracta d'una de les millors construccions medievals valencianes la qual malgrat haver sofert diverses intervencions, fins i tot l'enderrocament d'una de les seues ales per a construir un bloc d'habitatges, té un extraordinari valor arquitectònic, històric i arqueològic i és bé d'interés cultural des de l'any 1997. El seu estat de conservació és acceptable però en opinió del Consell i atesos els seus valors i la seua situació al bell mig del poble, al costat de l'actual edifici consistorial, caldria escometre un pla integral de rehabilitació amb el propòsit de fer-lo servir per a usos públics i socials.

Concretament, el Consell recomana la redacció d'un Pla Especial del BIC, en atenció a la legislació valenciana de patrimoni cultural, i la recerca de recursos a tots els nivells per a finançar l'esmentada rehabilitació, particularment l'1% cultural de les obres públiques. Pel que fa a la part de l'edifici transformada en habitatges, el Consell considera convenient la seua reintegració al palau, tractant d'arbitrar mecanismes de compensació als propietaris i contemplant l'expropiació forçosa, avalada per l'esmentada normativa, com a últim recurs.

Interior del palau de Betxí.

(Foto. Eva Ripoll/CVC)

El palau de Betxí és una de les millors construccions medievals valencianes i bé d'interés cultural (BIC) des de l'any 1997.

El Consell Valencià de Cultura recomana la seua rehabilitació i la seua posada en valor per a usos públics.

El calvari de Massarrojos

En el mes de gener el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 85) de la Comissió de Llegat Històric realitzat a petició de l'entitat Acció pel Patrimoni Valencià sobre la conservació i protecció de les restes del calvari de Massarrojos, pedania de la ciutat de València.

L'esmentat calvari es construí en el segle XVIII amb les catorze estacions formades per un casalici amb panell ceràmic i ha patit diverses reformes posteriorment, com ara la construcció a començaments del segle XX del cementeri que hi ha al final del carrer del calvari. Posteriorment, diverses edificacions han alterat la volumetria del conjunt i destruït gran part de les estacions fins al punt que només dos hi romanen.

Tot i que els peticionaris suggerien l'oportunitat de demanar la protecció de les restes com a bé d'interés cultural (BIC), el Consell recorda que els calvaris són formalment i jurídica béns de rellevància local (BRL) en base a la disposició addicional cinquena de la Llei de Patrimoni Cultural Valencià, raó per la qual cal que siguen objecte de protecció i recuperació per les autoritats competents. D'altra banda, la institució consultiva considera oportú proposar que l'Ajuntament de València encete el procediment de declaració com a BRL del cementeri municipal 'Lluís Oliag' de Massarrojos.

Com a bé de rellevància local (BRL) en atenció a la reforma de la llei valenciana de patrimoni, les restes del calvari de Massarrojos haurien de ser objecte de protecció i recuperació.

El CVC considera també convenient que l'Ajuntament de València, del qual depén la pedania de Massarrojos, declare BRL el cementeri municipal 'Lluís Oliag'.

Altres informes relacionats

Sobre la declaració de BIC del riurau del Mas del Fondo de Massarrojos - 2010. (Pàg. 49 i 106)

<http://cvc.gva.es/archivos/368.pdf>

El pont del Rei de Gavarda

En opinió del Consell el conegut com pont del Rei de Gavarda, construcció inacabada projectada a finals del segle XVIII per a creuar el Xúquer i donar continuïtat al camí reial de Madrid, mereix la qualificació de bé d'interés cultural (BIC) amb la categoria de monument.

En el mes de març el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe de la Comissió de Llegat històric (pàg. 89), redactat a petició de l'Ajuntament de Gavarda, en què considerava convenient la declaració com a bé d'interés cultural (BIC) del conegut com a pont del Rei.

Es tracta d'una construcció projectada a finals del segle XVIII per a creuar el riu Xúquer que mai va ser acabada. El Xúquer ha estat al llarg de la història una de les fronteres intravalencianes més rellevants, des de l'època íbera en què dividia els edetans dels contestans fins als anys seixantes del segle XX quan encara funcionaven en alguns punts les barques per a creuar-lo. La dificultat del seu trànsit era deguda als

canvis constatats en el caixer del riu propiciats per la geologia del terreny i féia necessari comptar amb una estructura estable no només per als habitants de la zona sinó també per a l'Estat per tal de facilitar el trànsit a través d'una via tan important com el Camí Reial de Madrid a València, camí natural, històric i tradicional d'entrada a les terres valencianes des de Castella.

Projectat per l'arquitecte Joaquim Martínez i amb estructura neoclàssica, la construcció de quinze ulls conjuminava un pont amb una canalització inserida per tal de fer front als continus canvis en el caixer del riu en el punt en què es situava la coneguda com posada del Rei. I precisament la geologia inestable del terreny junt als continus avalots locals i regionals dels camperols per les condicions de lloguer i renda de les terres que imposaven els burgesos propiciaren la suspensió i abandó definitiu del projecte en 1801.

En opinió del Consell el conegut com a pont del Rei presenta unes característiques d'enginyeria i estètiques importants, reflexe de les pràctiques reformistes de construcció d'obra civil pública de segles passats, que el fan mereixedor de ser declarat bé d'interés cultural amb la categoria de monument a més de la seua rellevància a nivell local. I considera convenient també rehabilitar la casa del Rei per tal de fer visible la unitat que formava amb el pont com a testimoni d'unes pràctiques viàries trascendents per als pobles de l'època.

El grau vell de Sagunt

El Consell Valencià de Cultura s'ha manifestat en diverses ocasions sobre l'estat de conservació i la falta d'actuació per a la seua protecció del conjunt de jaciments arqueològics coneguts com grau vell de Sagunt, autèntic *unicum* arqueològic del segle V a.n.e. qualificat com a bé d'interés cultural (BIC).

En el mes de març el Consell elaborà un informe (pàg. 92) arran el coneixement extraoficial per part de la Comissió de Llegat Històric d'un nou conveni entre l'Ajuntament de Sagunt i l'Autoritat Portuària en què s'ignora l'esmentada protecció patrimonial del conjunt i no s'assenyala la necessitat de fer compatible la seua conservació, estudi i posada en valor amb la creació de noves infraestructures i usos turístics i culturals projectats en la zona. L'única menció a les restes arqueològics en el dit conveni resulta insuficient e imprecisa per a la institució consultiva.

En 2005 el Consell Valencià de Cultura mostrà la seua preocupació per l'estat de conservació del jaciment arqueològic del grau vell de Sagunt i en 2007 es mostrà favorable a l'ampliació del seu entorn de protecció com a bé d'interés cultural (BIC). Ara novament la institució consultiva mostra la seua disconformitat amb el nou conveni entre el consistori sgauntí i l'Autoritat portuària que no garantix la protecció i foment de la zona arqueològica en el context de desenvolupament del port.

Altres informes relacionats

Sobre la proposta d'ampliació de la declaració de BIC del Grau Vell de Sagunt – 2007
<http://cvc.gva.es/archivos/231.pdf>

Sobre el Grau Vell de Sagunt – 2005
<http://cvc.gva.es/archivos/193.pdf>

El nucli antic de la Font d'En Carròs

El Consell Valencià de Cultura considera que el nucli emmurallat de la Font d'En Carròs conserva una tipologia i uns elements patrimonials ben conservats que el fan mereixedor de la seua qualificació com a bé d'interés cultural amb la categoria de conjunt històric.

En el mes d'abril el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 96), realitzat per la Comissió de Llegat històric a petició de la regidoria de Patrimoni, Turisme i Festes de la Font d'En Carròs, en què valorava positivament la proposta municipal de qualificar el casc antic de la localitat com a bé d'interés cultural (BIC).

La Font d'En Carròs, situada a un lloc estratègic en la comarca de la Safor, va ser conquerida per Jaume I en 1240 i té un nucli antic emmurallat del qual es conserva molt bé la trama i la tipologia originals i un tram de muralla de 100 metres, propitat municipal. En el conjunt destaquen l'església de Sant Antoni Màrtir, en la part més alta de la vila i que ocupa l'espai de l'antiga mesquita, amb arcs gòtics, ornaments i peces

d'orfebreria; l'antic ajuntament i almodí, del segle XIV; i diversos plafons ceràmics, pous i cases amb tipologia popular pròpia de la zona dels segles XVIII i XIX.

En opinió del Consell, el nucli antic fonter presenta les característiques que estipula la Llei de Patrimoni Cultural per a qualificar conjunts històrics amb la categoria de BIC, la qual cosa s'afegix a l'interés demostrar pel consistori envers el seu patrimoni atesos els diversos projectes de rehabilitació i conservació que ha escomés.

L'Ajuntament de la Font d'En Carròs també demanava al Consell en la seua sol·licitud d'informe considerar la possibilitat de qualificar patrimonialment dues festes tradicionals de la localitat, assumpte que es descriu en la pàgina 62.

El Consell Valencià de Cultura recomana que el jaciment arqueològic d'Orpesa la Vella siga de titularitat pública i que atesa la seua qualificació com a bé d'interés cultural tinga una correcta delimitació i unes condicions adequades per a la seua visita pública i l'accés dels investigadors.

La institució cultural insta també a una implementació urgent de les obres projectades de rehabilitació del castell d'Orpesa.

El jaciment arqueològic d'Orpesa la Vella i el castell d'Orpesa

El Consell Valencià de Cultura ha aprovat en 2010 dos informes realitzats per la Comissió de Llegat a petició del grup del Bloc al consistori orpesí sobre l'estat de conservació i les actuacions públiques per al foment de dos béns patrimonials de la vila.

El jaciment arqueològic conegut com a Orpesa la Vella (pàg. 93) és un assentament de l'edat del Bronze situat sobre una península elevada a vora mar ocupat posteriorment pels íbers i pels musulmans. Tot i haver estat qualificat com a bé d'interés cultural (BIC) en els anys seixantes del segle vint es va construir un xalet, i

essent de titularitat privada ara per ara el jaciment es troba tancat.

S'han permés algunes excavacions en les quals s'ha pogut recuperar una part dels basaments del conjunt, i hi ha un projecte parcial de recuperació de la zona per a adequar-lo com a part arqueològica visitable que es troba paralitzat pel problema de la titularitat privada del terreny.

En opinió del Consell, l'indret té valor patrimonial i potencial cultural i turístic que fan necessària la seua conservació, protecció i foment, i recomana la titularitat pública de l'espai fent compatible la propietat privada del xalet d'acord amb les prescripcions de la legislació valenciana en matèria urbanística i de patrimoni cultural. Fins que hi haja una solució definitiva, la institució cultural recomana el compliment de les obligacions de la propietat de permetre quatre visites públiques al mes i l'accés dels investigadors a l'indret.

D'altra banda, el castell d'Orpesa (pàg. 113) es una construcció defensiva d'origen musulmà que corona el puig sobre el qual s'empara la vila i que és bé d'interés cultural pel decret genèric de protecció de construccions militars d'abril de 1949. De titularitat municipal hi ha diversos plans de conservació, reforçament i rehabilitació per a la seua visita pendent d'autorització per part de la Direcció General del Patrimoni Cultural Valencià.

El Consell Valencià de Cultura es congratula de la disposició municipal per recuperar el castell però recomana una concreció i agilització immediata de les obres atesos els perills d'ensorrament d'alguns llenços de la muralla. A més considera oportú que la iniciativa pública i privada de la zona i de la província s'involucre en una campanya informativa amb fins culturals i turístics sobre la importància històrica de la zona i els seus béns patrimonials.

Altres informes relacionats

Sobre la Torre de la Cordà i la Torre de la Colomera en el terme municipal d'Orpesa - 2009

<http://cvc.gva.es/archivos/323.pdf>

Sobre el topònim Orpesa/Oropesa - 1991

<http://cvc.gva.es/archivos/22.pdf>

El castell del Puig

El castell del Puig.

(Foto: Julio Badenes)

En el mes de setembre el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 109), realitzat per la Comissió de Llegat Històric a petició de l'Ajuntament del Puig, sobre la importància patrimonial i històrica del castell del Puig i la necessitat d'escometre un pla director i de protecció per a la seua conservació i estudi científic.

La coneguda com a muntanya de la Patà ha sigut al llarg de la història un enclavament estratègic per la seua situació elevada prop de la mar. Habitada pels íbers i al voltant de la Via Augusta va guanyar una importància estratègica addicional amb la fundació de València en dominar els camins que hi arriben pel nord i els camps de cultius que l'abastixen.

El castell del Puig és un testimoni fonamental del llegat cultural acumulat al territori valencià i element fonamental en la seua fundació com a poble.

El Consell Valencià de Cultura recolza la petició de l'Ajuntament del Puig perquè l'Administració autonòmica i provincial s'impliquen en l'aprovació d'un pla director per a la seua conservació i promoció.

El castell construït pels àrabs en el segle XI, al qual denominaren Enesa i Yûballa, convertit en Cebolla en la documentació cristiana, va ser conquerit en 1903 pel Cid, el qual al seu torn el va reconstruir i fortificar fent-lo servir junt a la ciutat amurallada del Puig com a base per als seus atacs a València. Reconquerit de nou pels musulmans, va ser una de les places fortificades més importants per a la defensa de València i així ho va comprendre Jaume I atesos els esforços que dedicà per a la seua conquesta en 1237 i la seua fortificació com a base per conquerir València l'any següent i defensar les terres conquerides al nord. Finalment, el 1365 Pere IV d'Aragó va destruir el castell, sembla que pel seu enclavament estratègic i el seu valor defensiu precisament, i les destruccions successives a més de l'abandó de les restes fan que a principis del segle XX

només hi romanen fragments del mur, el torreó i restes de l'aljub àrab, substituït per un de nou.

En 2002 el castell es qualificat com a bé d'interés cultural (BIC) i des d'aleshores s'han fet algunes intervencions autoritzades de conservació i algunes excavacions arqueològiques que han permet conèixer millor la morfologia i funció d'algunes parts del castell. Tot i això, ara per ara no hi ha un pla director de conservació per escometre una consolidació de les restes i un estudi profund i integral del conjunt.

En definitiva, el Consell Valencià de Cultura considera la importància patrimonial del castell del Puig com a testimoni del llegat històric acumulat al territori valencià i pels seus lligams emocionals i històrics com a indret fonamental en la fundació del poble valencià, i justifica positivament la reclamació del consistori pugenc de comptar amb un pla director de conservació del castell i la implicació de l'Administració autonòmica i provincial en la seua implementació. A més, reconeix l'esforç constant de l'Ajuntament i el poble del Puig per la promoció i difusió d'aquest llegat, particularment en el context de la celebració de l'any Jaume I.

D'altra banda, la Comissió de Llegat Històric del Consell Valencià de Cultura també examinà una altra petició de l'Ajuntament del Puig sobre una remodelació del seu pla general d'ordenació urbana que consistix en la construcció de vivendes i zones complementàries en el sector residencial C-17 a la ronda nord del seu termini municipal. Particularment per la seua proximitat a la masia de Sant Rafael, construcció de tipologia tradicional de principis del segle XX que té diversos valors afegits arran de modificacions successives, com ara la tanca de rajola timbrada.

La institució consultiva recomana que el projecte urbanístic final es resolga de forma escalonada descendent en les proximitats a la masia per tal de respectar l'entorn i evitar una pressió urbanística excessiva, i la consideració per part del consistori pugenc de la seua qualificació com a bé de rellevància local (BRL).

El palau modernista de la família Giner-Cortina a Torrent

En 2009 el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (disponible en el lloc web institucional) sobre el valor patrimonial i el deteriorament del xalet projectat per l'arquitecte modernista José Manuel Pérez Cortina per a la família Giner-Cortina a Torrent, que va servir de justificació perquè el consistori torrentí qualificara i protegira nominalment l'immoble amb la categoria de bé de rellevància local (BRL).

Un any després, però, l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta sud (IDECO) es dirigí a la institució cultural per denunciar els espolis i el deteriorament que continua patint l'edifici, la qual, al seu torn, va sancionar un altre informe (pàg. 100) en que recorda que davant l'incompliment reiterat del deure legal de conservació per part dels titulars de l'immoble l'Ajuntament pot intervenir i exigir-los el pagament de les despeses o bé encetar el procediment d'expropiació forçosa d'acord amb la legislació valenciana de patrimoni cultural i en matèria urbanística.

Si finalment l'edifici és de titularia pública, el Consell Valencià de Cultura recomana un procés de participació pública per a considerar un determinat ús social del mateix.

El palau modernista de la família Giner-Cortina a Torrent és un bé de rellevància local que patix espolis constants i un deteriorament progressiu.

El Consell Valencià de Cultura recorda el consistori torrentí la seua competència per a intervindre i exigir a la propietat privada les despeses o bé encetar el procediment d'expropiació.

Altres informes relacionats

Sobre el palacete modernista de la família Giner-Cortina de Torrent - 2009
<http://cvc.gva.es/archivos/320.pdf>

El barri obrer 'Ramón de Castro' de la ciutat de València

En el mes de juny el Consell Valencià de Cultura va aprovar un informe (pàg. 105), realitzat per la Comissió de Llegat Històric a petició de l'Associació de Veïns, Cultural i de Consumidors de Patraix, sobre la possibilitat de protegir i catalogar patrimonialment la barriada de cases coneguda com 'Ramón de Castro'.

A finals del segle XIX es construïren barriades en les ciutats per tal d'allotjar la immigració rural que s'hi desplaçava a treballar a les urbs i els residents que malvivien en habitatges insalubres. Aquest tipus de

La barriada obrera 'Ramon de Castro,' situada al districte de Patraix de la ciutat de València, és una mostra destacada de l'arquitectura social associada a una època de la nostra història que en opinió del CVC mereix la seua catalogació patrimonial.

construccions es continuaren projectant fins ben entrat el segle XX amb el nom de 'cases barates' de les quals són exemple les vivendes populars de Sant Marcel·lí o, amb una certa pretensió estètica, la Finca Roja, ambdues a València.

Concretament, la *Sociedad Constructora de Casas para Obreros*, sota la direcció dels arquitectes Martorell, Ferrerres i Cortina, va construir una sèrie de barridades a l'extrarradi de la ciutat de València de les quals només la situada al camí vell de Patraix, i que rep el nom de 'Ramon de Castro' en honor al mecenes que la va fer possible, roman en peu. Bastides en 1906, va ser en 1910 quan es donaren les claus als obrers beneficiats a mans de la Reina Victoria Eugenia tot aprofitant la visita dels Reis a València a propòsit de l'Exposició Regional.

El conjunt, que consta de 25 cases amb planta baixa, dos dormitoris, dos sales, menjador, cuina, escusat, pou i corral, fetes de pedra i rajola amb taulellets a l'interior, es troba en bon estat de conservació. I pesar de la integració de Patraix en la ciutat de València i de les alteracions dels voltants, és un magnífic testimoni d'una concepció humanista i higienista de l'arquitectura influïda per les transformacions industrials, mercantils i socials d'una època determinada.

En opinió del Consell, per tant, el conjunt presenta característiques singulars per a la seua catalogació com a bé de rellevància local (BRL) i per a la futura consideració de qualificar-lo com a bé d'interés cultural (BIC). I assenyala l'oportunitat que l'Administració autoòmica elabore un catàleg amb totes les mostres d'aques tipus constructiu, conjuminació de valors socials i arquitectònics, que hi romanen al territori valencià.

Altres informes relacionats

Sobre el Barri de Sant Marcel·lí de València – 2009

<http://cvc.gva.es/archivos/316.pdf>

Sobre el barri d'Obradors de Manises – 2004

<http://cvc.gva.es/archivos/176.pdf>

Informe sobre el barri de Sant Isidre de València – 2003

<http://cvc.gva.es/archivos/128.pdf>

L'ateneu del Socorro de Sueca

El Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 108) en el mes de juliol, realitzat per la Comissió de Llegat a petició del president de l'Ateneu Sueco del Socorro, en què aconsellava la declaració de l'edifici modernista seu de l'associació com a bé d'interés cultural (BIC).

La seu de l'Ateneu del Socorro de Sueca, associació creada en el segle XIX per millorar la vida dels llauradors, és un edifici exponent del modernisme valencià projectat per l'arquitecte suecà Joan Guardiola digne de ser catalogat com a bé d'interés cultural (BIC) i de fer-lo servir per a activitats culturals.

Es tracta d'un edifici obra de l'arquitecte suecà Joan F. Guardiola, exponent del modernisme i el déco valencià, inaugurat en 1929 i guardonat amb el segon premi de l'Exposició Regional de Belles Arts de 1934. Té una façana imponent i eclèctica amb profusió de motius ornamentals i decoratius, i a l'interior hi ha diversos elements d'interés com ara la lampada, originalment ubicada a l'enderrocat teatre Serrano de la ciutat, i murals sobre el conreu de l'arròs del pintor local Clarós. A més, conserva l'arxiu històric de l'Ateneu, entitat nascuda en el moviment

associacionista de finals del segle XIX per a millorar la situació dels llauradors i la gent del camp.

En opinió del Consell tant la vàlua arquitectònica de l'edifici com el fet de ser la seu icònica d'una institució social referent en la comarca fan que estiga justificada la catalogació de l'immoble com a BIC, la qual cosa implica, a més, la possibilitat de rebre ajudes per a la seua rehabilitació. Junt a això, la institució consultiva també considera convenient el seu aprofitament per a desenvolupar activitats culturals, tant d'iniciativa pública com privada.

Les restes de l'aqüeducte d'Altea

En el mes de novembre i a petició de la Direcció Geenral del Patrimoni Cultural Valencià en base al procediment de declaració efectiva de béns d'interés cultural, el Consell Valencià de Cultura sancionà (pàg. 110) la catalogació com a BIC de de les restes de l'aqüeducte romà a Altea, en la comarca de la Marina Alta.

Es tracta de les restes d'un aqüeducte que permetia entraravessar el barranc dels Arcs comunicant els dos nuclis de població més importants de la zona, el tossal de la Pila, al nord, i poblat de l'Albir al sud. Només hi romanen els pilars de la construcció, envoltats de tarongers i en una zona de la costa amb una elevada pressió urbanística, fets que han contribuït a la pèrdua progressiva i deteriorament de les restes. Més enllà del valor arqueològic d'aquestes fàbriques, les restes són vestigis d'un assentament humà al nostre territori i exemples d'intervenció en el territori i gestió dels recursos, en aquest cas de conducció de l'aigua, i per tant al valor científic cal afegir el valor etnològic i històric. En definitiva, el Consell considera justificada la seua catalogació patrimonial així com la intervenció per protegir i posar en valor les restes.

Altres informes relacionats

Sobre la muralla i el castell d'Altea – 2008

<http://cvc.gva.es/archivos/301.pdf>

Informe sobre la declaración del castell de l'Olla de Altea como Bien Inmaterial del Patrimonio Etnológico – 2002

<http://cvc.gva.es/archivos/115.pdf>

Les restes de l'aqüeducte romà d'Altea són un vestigi important, testimoni de la romanització a les nostres terres, i pel seus valors arqueològics, etnològics i històrics han de ser objecte de la protecció que els pertoca amb la catalogació com a béns d'interés cultural.

El conjunt històric d'Ares

També a petició de la Direcció General del Patrimoni Cultural Valencià, i en el marc del procediment de declaració de béns d'interés cultural, el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 114) en el mes de desembre aconsellant la catalogació com a BIC del

conjunt històric d'Ares, a la comarca de l'Alt Maestrat.

En opinió del Consell el conjunt proposat per a protegir patrimonialment conforma una trama urbana medieval singular i ben conservada farcida d'altres elements arquitectònics importants, com ara les restes del Castell, del segle XIII, la cova, el Portalet, l'església i la Llotja, els quals conferixen al poble una silueta genuïna i singular en perfecta sintonia amb el paisatge rural i natural de la comarca.

Altres informes relacionats

Sobre la declaració BIC del barranc dels Molins, a Ares del Maestre – 2008.
<http://cvc.gva.es/archivos/285.pdf>

Patrimoni rural, hidràulic i paisatgístic

El pou del Quint i la zona emmarcada per diversos ramals de la sèquia històrica de Mislata

En el mes de gener el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 86) de la Comissió

La zona d'horta del barri del Quint de Mislata emmarcada per diferents ramals de la sèquia històrica de Mislata conté diversos elements patrimonials que fan que el conjunt siga mereixedor de protecció com a testimoni dels usos de la terra i l'aigua i de l'estil de vida tradicionals a l'Horta de València.

Entre ells cal destacar el pou del Quint, construcció hidràulica clàssica de principis del segle XX declarat bé de rellevància local.

de Llegat Històric, a petició del grup parlamentari Compromís, sobre la possibilitat de qualificar com a bé de rellevància local (BRL) el conegut com a pou del Quint de Mislata. Es tracta d'una construcció hidràulica clàssica de principis del segle XX per abastir d'aigua el camp, el qual, perdut el seu ús, és una mostra patrimonial d'una arquitectura i usos de la terra particulars de l'Horta de València i referent identitari en el context del poble. Raons per les quals el Consell recomana la seua qualificació com a BRL i la seua rehabilitació com a museu etnogràfic.

Relacionat amb l'estudi anterior, la institució consultiva aprovà un altre informe (pàg. 98) realitzat per la Comissió de Llegat Històric, a petició del grup socialista de l'Ajuntament de Mislata, sobre la possibilitat de qualificar com a bé d'interés cultural (BIC) el conjunt patrimonial i paisatgístic delimitat per diversos braços de la sèquia històrica de Mislata. L'espai en concret és una zona d'horta emmarcada pels ramals dels Moros, dels Francs i de la Llosa de la sèquia de Mislata que conté el pou del Quint, una morera dues vegades centenària i diversos elements patrimonials rurals i

hidràulics, i que podria quedar segmentat per l'execució d'un programa d'acutació integral previst a la zona.

Els elements per separat podrien ser objecte de protecció en atenció a diverses normes sobre patrimoni cultural i patrimoni arbori --de fet alguns ja ho són— però, en opinió del Consell, és el conjunt de tots ells el que conforma un testimoni dels usos de la terra i l'aigua lligats a l'activitat agrícola i un paisatge característic de la vida a l'Horta de València mereixedors de la seua conservació i protecció mitjançant la figura de bé d'interés cultural. A més, l'espai constitueix un pulmó verd en una població molt desenvolupada urbanísticament i la terra es podria cultivar per part dels ciutadans en un sistema d'horts socials mantenint alhora la memòria per a les generacions futures de la funció tradicional de l'Horta.

Les iniciatives i mesures de protecció i posada en valor del patrimoni rural i hidràulic valencià són objecte de preocupació i anàlisi constant del Consell Valencià de Cultura, particularment l'espai seminatural que conforma l'Horta, i es concreten en diversos informes i estudis que es poden consultar al lloc web de la institució consultiva.

Altres informes relacionats

Sobre la declaració de BIC de la séquia de Mislata - Quart de Poblet – 2004

<http://cvc.gva.es/archivos/174.pdf>

El riurau del Mas del Fondo de Massarrojos

En el mes de juny el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 106) realitzat per la Comissió de Llegat, a petició de dos particulars mitjançant l'Associació Riurau Vius, sobre la possibilitat de declarar bé d'interés cultural (BIC) el riurau situat al conegut com Mas del Fondo de Massarrojos.

Tot i ser l'única mostra d'aquesta tipologia constructiva a l'Horta de València el riurau del Mas del Fondo és tal vegada el més gran del territori valencià i la seua construcció es documenta en el segle XVIII. Després de diverses intervencions i canvis d'ús, des de la seua funció original per al secar de la pansa fins a la reconversió en cinema durant els anys quarantes, ara per ara fa de magatzem de diversos atifells amb valor etnològic relacionats amb el conreu i el camp, és utilitzat pels ramaders per a la cria de l'ovella Guirra, o de morro roig, única raça autoctòna valenciana, i és el punt de partida de les visites guiades al conjunt del Mas.

El riurau del mas del Fondo de Massarrojos és l'única mostra d'aquest tipus de construcció a l'Horta de València i pel seu estat de conservació i la seua integració amb l'entorn productiu del mas el CVC considera convenient la seua protecció com a bé d'interés cultural.

Tant pel seu estat de conservació, excel·lent, amb les successives intervencions acumulatives que permeten fer una lectura arquitectònica i històrica dels diversos usos del riurau, com pel valor afegit de la funció de la construcció en l'activitat productiva actual del conjunt del Mas, el Consell Valencià de Cultura considera que l'edifici és mereixedor de qualificar-lo com a bé

d'interés cultural (BIC) més enllà de la seua categoria com a bé de rellevància local que la modificació de la Llei de Patrimoni Cultural Valencià atorga als riurauts. A més, la institució recomana una restauració del riuraut i la seua posada en valor amb propòsit didàctic de les formes de conreu i manufactura tradicionals d'èpoques passades.

Altres informes relacionats

Sobre el Calvari de Massarrojos – 2010. (Pàg. 39 i 85)

<http://cvc.gva.es/archivos/348.pdf>

Jardins urbans i històrics

La revitalització de l'Albereda de València

En el mes de juny el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 102) realitzat per iniciativa pròpia sobre l'oportunitat de reorientar el conjunt del passeig de l'Albereda de València per a esplai de les persones tot recuperant els seus elements i disseny històrics.

L'informe és continuació d'un altre aprovat en 2007, en què es recomanava la catalogació de l'Albereda com a bé d'interés cultural (BIC) amb les categories de jardí i lloc històric i que els arbres més importants foren protegits d'acord a la legislació de patrimoni arbori, atesa la constatació per part del Consell de tres problemes fonamentals que afecten el conjunt del passeig: l'escassa adequació dels elements ornamentals i del mobiliari urbà, l'ús intensiu i abusu del cotxe en la zona i la complexa ordenació del tràfic que dificulta la deambulació.

Els experts consultats per la institució consultiva coincideixen en proposar una restitució del caràcter d'espai lúdic per als ciutadans que originalment tenia l'Albereda, per a la qual cosa és prioritari solventar el problema del tràfic rodant, eliminant-lo progressivament, i traslladar l'actual parking a l'aire lliure al subsòl. A continuació, s'hauria de replantejar la disposició dels jardins actuals i augmentar el nombre d'arbres; canviar l'asfalt per un paviment més adequat i un sistema d'il·luminació més coherent; potenciar els usos culturals i millorar la connexió amb el riu tot afavorint el trànsit amb bicicleta o patins.

El Consell Valencià de Cultura proposa una intervenció en el tram clàssic del passeig de l'Albereda més acord amb la seua concepció original com a lloc d'esplai de la ciutadania.

La premissa és eliminar progressivament el trànsit de cotxes per a reordenar el conjunt de forma coherent tot augmentat el nombre d'arbres i recuperant els diversos elements patrimonials del passeig i adjacents per a usos culturals.

En definitiva, el Consell proposa una revitalització del tram històric de l'Albereda que passa per la supressió del tràfic rodat, reordenar l'espai perquè tinga una coherència i unitat decorativa i ornamental i una posada en valor de diversos elements patrimonials per a ús cultural com ara el quiosc o el temple del passeig o també adjacents com el Palau de l'Exposició o l'antic covent de Sant Jaume.

Altres informes relacionats

Sobre la declaración de la Alameda de Valencia como BIC – 2007
<http://cvc.gva.es/archivos/260.pdf>

La remodelació dels jardins de l'Hospital de València

En el mes de novembre el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 111), realitzat per iniciativa pròpia de la Comissió de Llegat històric, continuació d'un altre elaborat en 2009 sobre la necessitat de remodelar l'espai que ocupava l'antic hospital de València i conservar el seu llegat material i intel·lectual.

Al poc de començar les obres de remodelació dels jardins en l'estiu de 2009, el descobriment de vint-i-una tombes del segle XVIII junt al MUVIM provocà la paralització de la intervenció durant prop d'un any i el progressiu deteriorament de tot el conjunt. Finalment, en novembre de 2010 es reprengueren les obres i el Consell fou convidat a fer-hi una visita a més de tindre accés al projecte final d'intervenció.

Arran de l'estudi de l'esmentat projecte el Consell considera que hi ha un augment d'obra dura en l'entorn del MUVIM i una minva de l'espai ajardinat, a més que no es valora l'obra escultòrica que hi roman de l'antic hospital ni hi ha cap intenció de preservar i contextualitzar la memòria històrica de la tradició hospitalària i mèdica valenciana. Al capdavant, el projecte no contempla retornar a la ciutat quelcom d'allò que se li furtà a finals dels anys seixantes amb l'enderrocament de l'antic hospital i no tracta de conjuminar la funció didàctica amb la funció paisatgística i d'esplai per als ciutadans.

Per això, el Consell recomana replantejar el projecte tot introduint elements que servisquen de referència directa a l'antic hospital, posant en valor les restes de la Facultat de Medicina del segle XIX i restaurant els elements escultòrics que hi romanen. La institució consultiva assenyala també la necessitat d'augmentar l'espai de zona verda en el conjunt de l'espai.

El Consell Valencià de Cultura aprovà un informe en 2009 mostrant la seua preocupació pel deteriorament del conjunt de l'antic hospital de València.

En 2010, i després d'estudiar el projecte públic d'intervenció en el conunt, la institució consultiva assenyala la necessitat de reorientar-lo per tal que es recupere efectivament el llegat material i intel·lectual de l'antic hospital i un augment de les zones verdes.

Altres informes relacionats

Sobre el jardín del antiguo Hospital General de la ciudad de Valencia – 2009
<http://cvc.gva.es/archivos/321.pdf>

La remodelació de l'avinguda de Ferran el Catòlic de València

El Consell Valencià de Cultura aprovà en desembre de 2002 un informe (pàg. 144) arran de l'exposició per part del regidor delegat de jardins i parcs de l'Ajuntament de València, Ramón Isidro, del projecte de remodelació de la part central de l'avinguda Ferran el Catòlic de la capital.

La intervenció tracta de consolidar la seua funció de bulevard d'esplai fent més fàcil la deambulació i creant un entorn més agradable per al vianant. Entre altres actuacions es contempla agrupar les zones de joc infantil, adequar el sistema de reg, canviar el mobiliari urbà

obsolet i substituir el pis actual per un paviment avançat que te una certa activitat capturadora i reductora de gasos contaminants.

Tot i valorar positivament el projecte municipal del cap i casal de remodelació del bulevard central de l'avinguda de Ferran el Catòlic, el Consell Valencià de Cultura assenyala la seua falta d'ambició, atesa la seua situació en el context del futur parc Central, i que es respecten els arbres que ara per ara hi ha.

La institució consultiva valora positivament el projecte però considera que es poc ambiciós atesa la seua situació conductora cap al futur parc Central i pel fet de no modificar el tràfic rodat que creua el bulevard per diversos trams. A més, assenyala la necessitat de respectar els arbres actuals, reconsiderar la conveniència de no retirar determinats elements decoratius incoherents i cercar més informació sobre l'impacte en la zona dels efecte tèrmic i climàtic del nou paviment.

5. Promoció cultural

Educació i investigació,
biblioteques i lectura

Museística i política teatral

Festes i tradicions culturals

Educació i investigació, biblioteques i lectura

Sobre la Llei estatal d'Investigació Biomèdica

La institució consultiva considera que la Llei estatal sobre investigació biomèdica és una norma innovadora que reforça el paper de la investigació biomèdica al nostre país alhora que respon als reptes que planteja aquesta investigació.

I recomana la seua divulgació i que les administracions facen esforços per a la seua aplicació real i no només formal.

En el mes de gener el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 135) de la Comissió Jurídica en què analitza el contingut de la Llei estatal 14/2007 sobre investigació biomèdica i els seus beneficis sobre l'activitat investigadora al nostre país i la millora de la salut i el benestar col·lectius.

La norma unifica i aborda de manera integrada aspectes regulats en diverses normes i suposa la incorporació a la normativa espanyola de precepte i doctrines establides a nivell internacional en convenis com els del Consell d'Europa per a la protecció dels drets humans i la dignitat de l'ésser humà respecte de les aplicacions de la biologia i la medicina (1997), o declaracions com les de la UNESCO sobre el genoma i els drets humans (1997), sobre dades genètiques humanes (2003) i sobre bioètica i drets humans (2005).

La Llei tracta de regular els beneficis i potencials dels desenvolupaments i progressió de la investigació

biomèdica i en ciències de la salut com a instruments claus per a millorar la qualitat i expectativa de vida i la curació de patologies sense remei fins ara amb les importants incertidumbres ètiques i jurídiques que eixos avanços i els procediments i tècniques emprats generen.

Així, la Llei s'aplica tant a la investigació bàsica com a la clínica i abasta qüestions com ara els procediments invasius en humans; la donació i ús d'embrions i fetus humans així com les seues cèl·lules, teixits i òrgans; la prohibició de constituir preembrions i embrions humans amb fins experimentals; la prescripció de garanties en relació amb els anàlisis genètics i les mostres biològiques; l'estatut jurídic dels biobancs; i la creació i funcionament d'un Comitè de Bioètica estatal.

Com a conclusió, el Consell considera que la norma proporciona un conjunt innovador que reforça al nostre país el paper de la investigació com a dret fonamental alhora que respon als nous reptes que planteja la investigació biomèdica i tempta d'aprofitar els seus resultats per a millorar la salut i benestar col·lectius. Recomana la seua divulgació i aplicació real, i no merament formal, i creu que la iniciativa estatal ha de servir perquè els centres i universitats valencianes que treballen en recerca biomèdica reben un major suport tant públic com privat.

Sobre l'avantprojecte de Llei de Biblioteques i la Lectura de la Comunitat Valenciana

En el mes de març el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 118) de la Comissió de les Arts en què avaluava l'avantprojecte de Llei de Biblioteques i la Lectura remès per la Consellera de Cultura. La norma tracta d'adaptar l'infraestructura i l'actuació de les administracions públiques valencianes a l'evolució tecnològica i l'aparició del suport digital en el sector de les biblioteques, el llibre i la lectura.

El Consell considera necessària i adequada la Llei però troba determinades mancances tant en la part referida a les biblioteques com a la corresponent a la lectura. Pel que fa a les biblioteques la institució consultiva valora positivament la creació d'una xarxa de biblioteques especialitzades pel seu potencial per a investigadors i serveis i usuaris de la Generalitat però creu que està poc concretada i desenvolupada. I en l'apartat de la Biblioteca Valenciana troba a faltar que la Llei incloga entre les obres que reglamentàriament ha de contindre aquest gran contenidor de la cultura valencina les obres d'autors valencians que hagen sigut publicades fora de la Comunitat, atés que allò importat d'un autor és la seua obra i no el lloc on siga editada. I considera que aquest criteri, el d'arreplegar, conservar i organitzar les obres relacionades amb la Comunitat Valenciana, bé per haver sigut editades en ella, per tractar temes valencians, per estar escrites en valencià o bé per haver estat escrites per autors valencians, s'hauria d'estendre a tota la xarxa de biblioteques públiques. Finalment, no està d'acord amb el nou criteri de nomenament dels membres del Consell de Biblioteques pel fet que en la nova redacció de la Llei al Consell Valencià de Cultura només li pertoca un representant mentre que en la Llei vigent tres hi són nomenats a proposta del Conseller de Cultura a proposta del CVC.

El Consell Valencià de Cultura troba insuficient el desplegament en la norma de la funció enriquidora i desenvolupadora de la capacitat crítica de les persones a través de la lectura, cabdal per a aconseguir una societat lliure i plural.

I tal com ha assenyalat en informes anterior considera necessari l'articulació d'un pla de foment de la lectura i la constitució d'un Observatori valencià de la lectura i el llibre.

D'altra banda, la institució consultiva troba insuficient el desplegament en la norma de la importància de la lectura i accions concretes per al seu foment i considera que hauria de contindre una menció específica a la seua funció enriquidora i creadora de capacitat crítica en les persones, cabdal per al desenvolupament d'una societat lliure i plural, a més d'un pla de promoció de la lectura a nivell autonòmic junt a la constitució d'un Observatori de la lectura i el llibre amb l'objectiu de monitoritzar el seu estat a la Comunitat.

Finalment, el Consell recomana el redactor la consulta d'anteriors estudis de la institució com ara, el dictàmen sobre el llibre i la lectura, aprovat en 2003; l'informe sobre la situació del mercat editorial i la producció literària en la Comunitat, aprovat en 2007; i l'anàlisi sobre la llei estatal de la lectura, el llibre i les biblioteques, aprovat també en 2007.

Altres informes relacionats

Sobre les biblioteques públiques valencianes, especialment sobre la Biblioteca Pública de València – 2006

<http://cvc.gva.es/archivos/206.pdf>

Dictamen de la ponència sobre el llibre i la lectura – 2003

<http://cvc.gva.es/archivos/121.pdf>

Dictamen sobre els avantprojectes de Llei d'organització bibliotecària de la Comunitat Valenciana i de la creació dels ens públics IVAE i IVAM – 1986

<http://cvc.gva.es/archivos/4.pdf>

Sobre la transcendència cultural i educativa del joguet

(Foto. Eva Ripoll/CVC)

A més d'un instrument educatiu i de gaudi per als xiquets, el joguet és també un bé cultural transmissor i reflexe de la cultura d'una societat.

El Consell Valencià de Cultura considera que el reconeixement de la transcendència cultural i educativa del joguet mereix la consideració com a tal en els currículums escolars, en el disseny per part de la indústria valenciana i la seua equiparació fiscal amb els llibres educatius.

transmitixen.

En el mes d'abril el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 122) de la Comissió de Promoció Cultural en què valorava la petició de l'Asociación Española de Fabricantes de Juguetes d'informar sobre la transcendència cultural i educativa del joguet.

El joguet és l'instrument mediador del joc infantil i a través d'ells es desenvolupen biològica, psicològica i socialment, aprenen a viure i assagen la forma d'actuar al món. A més, els joguets són un reflexe de la cultura i la societat d'un moment, són expressió cultural i alhora transmissors de la societat que els crea.

Per tant, la institució cultural considera que els joguets són un bé cultural que caldria reconèixer com a tal mitjançant una equiparació fiscal amb els llibres destinats als infants en edat preescolar i amb la seua introducció en els currículums escolars com a eina pedagògica fonamental. I creu convenient que la indústria valenciana del joguet tinga en compte aquesta transcendència cultural en el disseny dels joguets primant els criteris pedagògics i els valors que

Sobre l'accés dels escolars a les tecnologies de la informació i la comunicació (Pla Escola 2.0)

En el mes de juny el Consell Valencià de Cultura va aprovar una declaració (pàg. 121) sobre l'accés dels escolars valencians a les tecnologies de la informació i la comunicació en el context de les discrepàncies entre el Ministeri d'Educació i la Conselleria d'Educació sobre el projecte estatal Pla Escola 2.0.

La preocupació de la institució consultiva per les qüestions que afecten l'accés a la cultura i l'educació s'estén també a la implantació i ús de les noves tecnologies, en la societat en general i en el sistema educatiu en particular, per tal d'assolir allò que s'anomena 'competència digital'.

Arran de la informació suministrada per les responsables autonòmiques d'educació el Consell Valencià de Cultura va constatar certes divergències respecte a l'aplicació a les escoles valencianes del Plan Escuela 2.0 impulsat pel Ministeri d'Educació.

Ateses les discrepàncies entre la Conselleria d'Educació i el Ministeri respecte a l'aplicació del plan estatal Escuela 2.0, el Consell Valencià de Cultura recomana acostar plantejaments i arribar a acords per tal de garantir que l'escola valenciana es beneficie de tots els programes estatals i europeus que promoguen la competència digital.

El Consell Valencià de Cultura anima ambdues administracions a acostar els seus plantejaments per tal de garantir que l'escola valenciana es beneficie de tots els programes estatals i europeus que promoguen la comptència digital; per tal que els escolars puguen incorporar-se a una societat moderna, caracteritzada per la producció i la distribució accelerades del coneixement, de la innovació i de l'actualització constant dels sabers.

Altres informes relacionats

Informe sobre l'impacte de les noves tecnologies en la difusió de la cultura – 2003
<http://cvc.gva.es/archivos/126val.pdf>

Museística i política teatral

Creació d'un arxiu fotogràfic valencià o Museu de la Fotografia

En el mes de juliol el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 124) de la Comissió de les Arts la tesi del qual és la conveniència d'arreplegar les diverses col·leccions de

fotografies i aparells relacionats amb la fotografia disperses arreu la Comunitat i crear un arxiu gràfic valencià o un museu valencià de la fotografia.

La Comissió la Comunitat Valenciana compta amb un ric patrimoni fotogràfic, tant d'obra d'autor com d'objectes, aparells, ferramentes i accessoris relacionats amb la fotografia, que ara per ara es troba dispers entre les col·leccions institucionals (de la Generalitat, de les Diputacions i Ajuntaments) i les particulars; i una gran tradició fotogràfica amb autors de qualitat. D'altra banda, pel fet que molt d'aquest material és sensible i perible hi ha una certa premura de catalogar-lo i conservar-lo en condicions.

Per tot això, el Consell Valencià de Cultura proposa en el seu informe la creació d'un arxiu gràfic o museu de la fotografia on posar en valor tot el material fotogràfic i gràfic valencià, a més d'una campanya de recuperació i digitalització del material.

Sobre la política de Teatres de la Generalitat

En el mes de juliol el Consell Valencià de Cultura aprovà per iniciativa pròpia un escrit nomenat 'Consideracions a la consellera de Cultura com a presidenta del Consell Rector de Teatres de la Generalitat' (pàg. 126), en què assenyalava diverses qüestions sobre el funcionament i la política teatral desenvolupada per aquest organisme, en el qual la institució cultural té un vocal permanent.

Respecte al funcionament el Consell es queixava de la pràctica reiterada de lliurar en mà i no amb la suficient antelació la documentació a estudiar amb els assumptes a aprovar.

I pel que fa a la programació la institució mostrava la seua preocupació per l'escassa presència d'obres en valencià, sense cap justificació, tot tenint en compte els nombrosos professionals amb competència en valencià, tant en les arts escèniques com en la traducció d'obres, que farien possible una programació estable en la llengua pròpia.

D'altra banda el Consell mostrava la seua preocupació per la programació de 'Teatres. Festival d'Estiu 2010' i pel fet que s'abandonés l'emplaçament habitual d'aquest festival a les naus siderúrgiques de Sagunt. Sense un perfil clar la programació presentada és un conglomerat de propostes escèniques que no es correspon amb la posició i projecció de la Comunitat i de la ciutat com València. I l'abandó de les naus suposa perdre la inversió consolidada i un espai cultural singular i amb moltes possibilitats.

Al capdavant, el Consell mostra la seua discomformitat amb el canvi en la política cultural valenciana el qual no es pot justificar exclusivament en opinió de la institució cultural per les dificultats econòmiques actuals.

Festes i tradicions culturals

La festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí

La Muixeranga durant les festes de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí.

(Foto. Guillermo Pérez/CVC)

En resposta a una petició de la Direcció General de Patrimoni Cultural Valencià, demanant l'informe preceptiu per a la declaració de la Festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí com a bé d'interés cultural immaterial (BICi), el Consell Valencià de Cultura ratificà el seu informe (pàg. 127) aprovat en novembre de 2001 en què en vista de l'interés patrimonial del conjunt de manifestacions festives que es celebren entre els dies 7 i 8 de setembre en honor a la patrona de la ciutat informava positivament sobre l'esmentada protecció patrimonial.

Altres informes relacionats

Informe sobre la Festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí – 2001

<http://cvc.gva.es/archivos/98.2.pdf>

La festa del Corpus de València

En el mes de febrer el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 89), a petició de la Direcció General de Patrimoni Cultural Valencià, expressant la seua conformitat a la declaració de la festa del Corpus de València com a bé d'interés cultural immaterial (BICi) tot ratificant un altre informe aprovat sobre el mateix assumpte en 2004.

Aquesta manifestació cultural té el seu origen en l'any 1355 quan el bisbe Hug de Fenollet gestionà dels Justícies i els Jurats de la ciutat de València la celebració anual d'una processó

solemne teofòrica en la festivitat del Corpus Christi, a la qual es sumà tots els estaments i el poble en general de la ciutat mitjançant la convocatòria del Consell de la Ciutat. Al llarg dels segles i amb la participació dels veïns la processó comença a incorporar les figures, les roques, escenografies, coreografies i peces literàries (els misteris) que la farien famosa molt més enllà de les fronteres del regne. Trajectòria que culmina amb una certa decadència amb la fi de l'antic règim, la pèrdua de poder i dissolució dels gremis –autèntics protagonistes de la festa— i la progressiva laïcització de la societat valenciana.

Escena de la processó cívica del Corpus a València.

(Foto. Guillermo Pérez/CVC)

Així, el Corpus té una llarga història durant la qual ha acumulat una ingent quantitat d'elements culturals, tant immaterials com materials, que per si mateixos ja justifiquen el seu reconeixement, la seua protecció i la seua revitalització. Per no dir del seu poder vertebrador de la societat a través de la participació en la vida de la ciutat, abans gremis i estaments, hui associacions de caire cultural i de veïns, i de la seua valencianitat, concretada en l'ús de la llengua pròpia com a vehicle d'expressió, tant en les peces literàries (els misteris) com en els noms populars de tots els elements de la processó.

En tant que acumulació de tradicions, i de valors socials i identitaris associats a estes tradicions, el Consell Valencià de Cultura considera que el Corpus no és solament una festa a conservar, sinó una festa a potenciar; i per això recomana les autoritats civils i eclesiàstiques una major difusió dels elements de la festa (mitjançant publicacions i estudis de les danses, misteris, etc.) i esforços per implicar en la celebració al major nombre possible d'entitats civils. Senyalant, a més, que no es tracta d'una festa exclusiva de la ciutat de València atés que altres poblacions valencianes conserven figures i passatges de gran tradició a les quals s'hauria d'estendre també la tasca de recuperació i protecció.

En tant que acumulació de tradicions i de valors socials i identitaris associats a estes tradicions, el Consell Valencià de Cultura considera que el Corpus no és solament una festa a conservar, sinó una festa a potenciar.

Per últim, el Consell Valencià de Cultura vol agrair la col·laboració de l'actual arquebisbe de València, Excel·lentíssim i Reverendíssim Senyor Carlos Osoro Sierra, per la seua col·laboració en la realització d'aquest informe.

Altres informes relacionats

Sobre la declaració de BIC de la Festa del Corpus de València – 2004
<http://cvc.gva.es/archivos/166.pdf>

La representació històrica del tractat d'Almistrà a la localitat de Camp de Mirra

Per iniciativa de l'Associació Cultural Patronat del Tractat d'Almistrà el Consell Valencià de Cultura va realitzar un informe (pàg. 117) en què recomanava la seua consideració com a bé de rellevància local (BRL) per part de les autoritats municipals del Camp de Mirra, localitat on té lloc anualment la representació.

Mitjançant el tractat d'Almistrà en 1244 el rei Jaume I i l'infant Alfons de Castella acordaren que per davall de la línia Biar-Busot-La Vila Joiosa els territoris reconquistats pertanyerien a la corona de Castella.

Durant les festes patronals cada 25 d'agost un grup d'uns quaranta actors no professionals, veïns del poble i integrats en el Patronat esmentat, rememoren a la plaça davant l'església de sant Bertomeu la firma del tractat que tingué lloc el 26 de març de 1244 entre el rei d'Aragó Jaume I i l'infant Alfons de Castella, en la llavors Almizra, pel qual acordaven que la línia Biar – Busot – la Vila Joiosa delimitaria els límits de la conquesta de cadascun dels dos regnes, deixant la part sud a la castellana.

A més del text de la funció, creat pels historiadors Salvador Doménech, Josep Guia i Maria Conca a partir de la descripció que fa Jaume I al *Llibre dels feyts*, l'escenificació compta amb importants aportacions musicals (de Matilde Salvador a José Albero Francés), la participació de diversos grups musicals i de danses (de Villena, Petrer, Castelló de la Plana, Biar, la Todolella, Ontinyent o Bocairent), i elements plàstics d'artistes com ara Manolo Boix, Vicente Ferrero, Antoni Miró, Pedro Marco, Pepe Navarro, Miguel Mestre, J. Miguel Juan, J. Luís Estanislao o Rafael Ballester, que fan que tinga una dimensió artística molt rellevant. Raó per la qual el Consell considera convenient la seua protecció patrimonial local i inclús estudiar-ne la seua declaració com a BIC i la seua declaració com a Festa d'Intererés Turístic.

Les festes de la Badà i la Cordà de la Font d'En Carròs

Per iniciativa de la Regidoria de Patrimoni, Turisme i Festes de l'Ajuntament de la Font d'En Carròs el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 96) en què considerava positivament la declaració com a béns de rellevància local de les dues celebracions festives fonteres.

La Badà es una festa local amb característiques de romeria que recorda uns fets protagonitzats per veïns de la Font fa noranta anys i que es repeteix sense altres al·lusions culturals diferents a les

pròpies de la diversió. I la Cordà és un espectacle pirotècnic en el qual participen diversos festers molt semblant a altres cordades que es fan arreu del territori valencià.

L'Ajuntament de la Font d'En Carròs també demanava al Consell en la seua sol·licitud d'informe considerar la possibilitat de protegir patrimonialment amb la categoria de BIC el nucli emmurallat de la localitat, assumpte que es descriu en la pàgina 42.

L'entrada de bous i cavalls de Sogorb està reconeguda com 'Fiesta de Interés Turístico Nacional e Internacional' i es viscuda pels habitatns de la ciutat com a senyal d'identitat i element aglutinador de la seua festa.

De tots els festejos taurins és, tal vegada, amb una mescla de destresa i vistositat, un dels que menys elements agressius té per als animals que hi participen.

No es pot acceptar que en una societat que es precia de justa el maltractament animal es convertisca en celebració.

Tanmateix, no és menys rellevant l'acceptació popular, entusiasta en ocasions, d'aquest tipus de festejos. Raó per la qual resulta imprescindible una acció formativa, educadora i de sensibilitat que permeta una adaptació a les noves formes de consciència ciutadana.

L'entrada de bous i cavalls de Sogorb

En el mes de novembre el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 130), per iniciativa de la Direcció General de Patrimoni Cultural Valencià i en el context del procediment administratiu de declaració patrimonial de béns culturals, en què desaconsellava la declaració de la popular entrada de bous i cavalls de Sogorb com a bé d'interés cultural immaterial (BICi).

L'argumentació de la institució es basa en dues consideracions. D'una banda el fet que tot i que aquest esdeveniment no és semblant a altres en els quals el patiment dels bous es manifest sí que hi ha risc per als animals i més per a les persones que hi assisteixen com a espectadores. I per l'altra, el context social actual és cada vegada més sensible front al maltractament d'animals i aquest tipus de celebracions festives són motiu de gran controvèrsia pública.

A més, el Consell considera imprescindible articular procediments formatius que permetan sensibilitzar els ciutadans sobre actituds cruels amb els animals que es manifesten en moltes celebracions populars. L'evolució de les diferents formes de diversió permet a la institució suggerir que es busquen alternatives a aquells espectacles que incidixen en actes degradants per als intervinents, persones o animals.

L'entrada de bous i cavalls de Sogorb és un esdeveniment festiu molt popular i arrelat a la població i les comarques de la zona, amb unes característiques pròpies que el fan singular i diferent a

altres festes amb bous, l'existència del qual es remonta al segle XIV. Consistix en diverses parts, des de la 'tría' o ascens dels bous des del riu, la pujada, l'entrada chicha' i el ràpid recorregut dels bous pel carrer Colón dirigits pels jinets a cavall en el qual els espectadors fan de barrera als costats.

El Consell Valencià de Cultura ja ha expressat en informes anteriors que la presunció de pràctica tradicional o costum no és raó que avale el maltractament de qualsevol ésser viu convertint-lo en celebració. I que si bé totes les disposicions legals referides als béns immaterials (des de la Convenció de París de la UNESCO fins a les lleis de patrimoni estatals i valencianes) avaluen el caràcter tradicional com a factor primordial per a la protecció, no és menys cert que també fan referència als beneficis socials i els drets humans com a referent essencial per a la protecció d'una manifestació o pràctica cultural.

Altres informes relacionats

Sobre la normativa dels bous al carrer – 2009

<http://cvc.gva.es/archivos/341.pdf>

Primer Informe sobre el maltrato de animales en la Comunidad Valenciana – 2007

<http://cvc.gva.es/archivos/261.pdf>

L'activitat tradicional musical realitzada per les societats musicals valencianes

En el mes d'octubre el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 127), realitzat per la Comissió de Llegat històric a petició de la Federació de Societats Musicals de la Comunitat Valenciana, en què considera favorablement la protecció patrimonial mitjançant la figura de bé d'interés cultural immaterial (BICi) de les activitats tradicionals desenvolupades per les societats musicals al nostre territori.

Les societats musicals, agrupades des de l'any en 1968 en una federació amb més de 500 entitats musicals i prop de 30.000 músics, han fet i fan possible l'arrelament de l'activitat musical valenciana i constitueixen un factor fonamental de vertebració ciutadana i desenvolupament cultural propi i genuí.

En opinió del Consell, la qualificació i protecció patrimonial de l'activitat musical hauria d'estar acompanyada per mesures de foment i per reformes normatives que afavoriren l'obtenció d'ingressos per part de les societats musicals per tal de fer-les sostenibles econòmicament.

El Consell Valencià de Cultura considera que l'activitat d'estudi, pràctica i difusió de la música que fan les societats musicals valencianes mereix la protecció patrimonial mitjançant la figura de bé d'interés cultural immaterial (BICi).

6. Medi ambient

Incendis forestals, patrimoni arbori
i deforestació

Ús de l'energia i canvi climàtic

Qualitat ambiental

Incendis forestals, patrimoni arbori i deforestació

L'anàlisi del fenomen dels incendis forestals, tant des d'una perspectiva global com des del punt de vista de la seua singular incidència en l'àmbit mediterrani, i les seues connexions amb altres problemes ambientals com ara la deforestació i el canvi climàtic, és una de les principals línies de treball del Consell Valencià de Cultura.

El grup de treball sobre incendis forestals articula les iniciatives de la institució, que van des de la publicació d'informes fins a l'organització de jornades i taules redones i fins a la convocatòria de concursos escolars de conscienciació.

Obra gràfica premiada en el concurs escolar del CVC sobre incendis forestals.

Jornada sobre incendis forestals

'Cap a la consideració penal dels incendis forestals com a crim contra la Humanitat i la biosfera'

Palau de Forcalló. 13 de maig de 2010

El Consell Valencià de Cultura reuní a diversos experts per tal d'exposar des de diferents punts de vista els creixents perills i conseqüències dels incendis forestals sobre les persones i el medi, i alertar sobre la necessitat d'avançar cap a la consideració penal de la provocació deliberada d'incendis forestals com a crims punibles contra la Humanitat i la biosfera.

Amb una ponència introductòria sobre la dimensió i les conseqüències ambientals dels incendis forestals, José Luis Rubio, investigador del CSIC i Premi Jaume I de protecció del medi ambient, va mostrar com el patró de focs està canviant cap a uns episodis cada vegada més violents, explosius i devastadors tot mostrant-ne exemples d'incendis d'aquestes característiques arreu del món i a diversos punts d'Espanya. Entre els últims, va descriure el terrible incendi ocorregut a Riba de Saelices, Guadalajara, en juliol de 2005, en què moriren 11 persones dels equips d'extinció.

Precisament, un supervivent d'aquell episodi, el bomber Jesús Abad Aparicio, va donar el seu testimoni personal i professional dels fets ocorreguts.

Al seu torn, José Antonio Nuño de la Rosa, fiscal coordinador d'incendis forestals de la Fiscala Provincial de València, va fer una intervenció sobre els aspectes legals relacionats amb la tutela judicial i la investigació penal dels incendis forestals.

Per últim, Luis Ibáñez, Secretari Autonòmic de Governació, va donar detalls sobre la incidència dels incendis al territori valencià i va descriure les principals activitats del seu departament quant a prevenció i extinció dels incendis forestals.

Com a conclusió de la jornada, el secretari del Consell, Jesús Huguet, va fer lectura de la declaració final de la Jornada, que es reproduïx a continuació.

Hacia la consideración penal de los incendios forestales como crímenes contra la Humanidad y la Biosfera

Los incendios forestales provocan impactos devastadores en el medio ambiente y en el medio humano, teniendo en ocasiones consecuencias fatales, tanto para las personas que habitan las zonas siniestradas como para los equipos humanos que intervienen en las labores de extinción.

La estrecha relación que existe entre las condiciones climáticas y los incendios forestales tiene una singular expresión en el ámbito mediterráneo, donde cada vez con más frecuencia, tal y como sugieren los modelos de estudio del cambio climático, concurrirán situaciones meteorológicas extremas que convierten los episodios de fuego en grandes incendios forestales, en algunos casos explosivos e incontrolables, con las consecuencias imprevisibles mencionadas. Y si bien el fuego en el bosque es un fenómeno natural que siempre ha modelado el paisaje y los ecosistemas, las estadísticas muestran que la mayoría de los incendios forestales que se producen en la actualidad tienen origen antrópico, principalmente por negligencias o provocaciones deliberadas.

Teniendo en cuenta que contamos con políticas, planes y sistemas de extinción de incendios avanzados, que han probado su eficacia, la prevención de los incendios es un factor clave en su mitigación. Por una parte es necesaria una política de gestión sostenible de los bosques que, junto a una adecuada planificación del territorio y los usos del suelo, los haga menos vulnerables al fuego. Y, por otra, educar socialmente acerca de la importancia de conservar los bosques como valiosos ecosistemas, que proveen servicios ambientales y recursos económicos, incompatibles con los usos negligentes del fuego y del monte.

La tutela penal y judicial de los delitos relacionados con la provocación de los incendios forestales constituye el cierre del círculo de los instrumentos dirigidos a evitarlos. Y es en este punto donde el Consell Valencià de Cultura, en vista de todo lo anterior, propone avanzar hacia la consideración internacional de la comisión intencionada de los incendios forestales como crímenes (u otra figura similar adecuada), punibles contra la Humanidad y la Biosfera.

Palau de Forcalló. València
13 de maig de 2010

Altres informes relacionats

Sobre el tractament penal dels incendis forestals – 2008

<http://cvc.gva.es/archivos/272.pdf>

Jornades sobre la prevenció dels incendis forestals – 2006

http://cvc.gva.es/archivos/JornPrevIncForest_abr06.pdf

Estudi sobre mesures per a evitar o pal·liar els incendis forestals – 2004

<http://cvc.gva.es/archivos/148.especial.pdf>

Consideracions sobre l'aplicació de la Llei valenciana de Patrimoni Arbori

Alzina en la Finca Casa del Renegado a Venta del Moro, València.

(Foto. Bernabé Moya. José Moya.

Cortesia del Departament d'arbres monumentals de la Diputació de València).

La llei 4/2006 té com a objecte garantir la protecció i conservació del patrimoni arbori monumental valencià

Anys després de la seua aprovació el Consell ha constatat que continúen produint-se atemptats contra el patrimoni arbori i que el compliment i coneixement de la Llei no s'han generalitzat.

Per iniciativa pròpia i seguint una de les línies directrius de treball del Consell Valencià de Cultura, relacionada amb la protecció i conservació de la natura i específicament els boscos i els jardins i parcs singulars, la Comissió Jurídica elaborà un informe (pàg. 95) sobre algunes qüestions de la Llei 4/2006 de la Generalitat de Patrimoni Arbori pendents d'aplicació. Aquest informe és, a més, continuació d'un altre anterior emés arran de l'avanprojecte de l'esmenta Llei en 2005.

Anys després de la seua aprovació el Consell ha constatat que continuen produint-se atemptats contra el patrimoni arbori i que el compliment i coneixement de la Llei no s'han generalitzat, fins al punt que hi ha ajuntament que ignoren les seues competències i

obligacions en la matèria. I la Comissió consultiva d'avaluació i seguiment de la protecció i conservació del patrimoni arbori, prevista en la Llei, i en la qual hauria un vocal del CVC, no s'ha posat en funcionament ni ha estat mai convocada.

Per això, la institució consultiva recomana la represa de les actuacions i previsions de la Llei, una major informació i divulgació del seu contingut en els àmbits autonòmic i local, la divulgació de les actuacions de protecció efectuades, i que la Comissió consultiva avalue l'estat de compliment de la Llei i les esmentades actuacions de protecció.

La Llei 4/2006 té com a objecte garantir la protecció, conservació, difusió, foment, investigació i creixement del patrimoni arbori monumental valencià, considerant en aquesta categoria el conjunt d'arbres que per les seues característiques botàniques de monumentalitat o per circumstàncies extraordinàries d'edat, dimensions o altres fets de característiques històriques, culturals, científiques, d'esbarjo o ambientals, siguen mereixedores de protecció.

Altres informes relacionats

Sobre l'avanprojecte de Llei de Patrimoni Arbori Monumental – 2005
<http://cvc.gva.es/archivos/199.pdf>

Sobre una tala d'arbres a Torralba del Pinar

En el mes de febrer el Grupo para el Estudio y Conservación de los Espacios Naturales (GECEN) s'adreçà al Consell Valencià de Cultura per denunciar una tala d'arbres en el municipi de Torralba del Pinar, suposadament efectuada pel consistori sense garanties legals en terrenys d'un particular.

En un informe (pàg. 134) realitzat per la Comissió de Govern el Consell expressà la seua opinió en contra de que se talen o alteren arbres i construccions patrimonials perquè a més de ser demostratiu de falta de cultura i sensibilitat podria ser, en ocasions, delictiu.

Ús de l'energia i canvi climàtic

Sobre l'ús de l'energia nuclear

En el mes d'abril el Consell Valencià de Cultura aprovà un informe (pàg. 138) preparat per la Comissió de les Ciències en què analitza els problemes i avantatges de l'ús de la fissió nuclear com a font d'energia en el context actual del canvi climàtic i de crisi energètica.

La utilització de l'energia nuclear sempre ha estat controvertida. A la contestació ecologista constant arran de la seua proliferació a partir de la crisi del petroli dels anys setantes s'afegiren accidents nuclears com els de Pennsilvania i Txernòbil amb conseqüències devastadores per a les persones i el medi ambient. Entre els inconvenients més directes del seu ús podem destacar la seua perillositat potencial i el problema de l'emagatzamament segur dels seus residus

perillosos i de llarga vida, a més de que es tracta d'una font d'energia no renovable pel fet que les reserves de combustible nuclear utilitzable són limitades. Indirectament, l'energia nuclear és contestada pel risc que siga utilitzada amb fins militars i pel risc potencial que les centrals nuclears siguen objectiu d'accions terroristes.

Tanmateix, la tecnologia d'obtenció d'energia a partir de la fissió nuclear no comporta l'emissió

En opinió del CVC la qüestió de la conveniència o del rebuig de l'energia nuclear de fissió és inseparable del problema de l'escalfament global.

L'energia nuclear hauria de contribuir de forma limitada al mix energètic en un compromís entre els seus perills potencials i els avantatges que proporciona en la prevenció del canvi climàtic.

La proposta de la institució cultural respecte al cas espanyol passa per tancar el mínim de centrals nuclears existents i allargar-ne la vida activa amb les mesures de seguretat més avançades.

de gasos que contribuïxen a l'escalfament global i per tant la qüestió de la seua conveniència o no està lligada al desafiament del canvi climàtic. En opinió del Consell, el problema no és sí o no a l'energia nuclear sinó quina proporció de l'energia que ara consumim hauria de provindre de la fissió nuclear en el període crucial de temps que ens queda per a frenar de manera substancial l'escalfament global. I la resposta a eixa qüestió rau en una estratègia de reducció dels gasos d'efecte hivernacle que combine mesures tant en la part de gestió de la demanda d'energia, com ara eficiència i estalvi, com d'una oferta diversificada de les fonts d'energia hui disponibles. En eixe mix energètic la institució cultural considera que hauria de figurar l'energia nuclear de fissió en una proporció limitada resultant de la tensió entre els perills esmentats abans i la catàstrofe possible del canvi climàtic, i que es podria concretar a curt i mitjà termini en el cas espanyol en tancar el mínim de centrals nuclears existents i allargar-ne la vida activa

amb mesures de seguretat.

Finalment, pel que fa als residus nuclears, el Consell considera que s'han d'emmagatzemar en llocs convenients que caldrà determinar amb criteris tècnics àmpliament consensuats, al marge d'actituds inicial de rebuig indiscriminat i insolidari. I assenjala la necessitat de investigar per millorar les tecnologies de emmagatzemament i la seua seguretat i la possibilitat de reciclar els esmentats residus.

L'informe sobre l'ús de l'energia nuclear s'emmarca dins la línia de treball de la Comissió de les ciències d'estudiar la qüestió energètica i el canvi climàtic i és continuació d'altres actuacions com ara el dictamen sobre la qüestió energètica i les energies renovables, publicat en 2001, i les jornades sobre el futur immediat de l'energia, organitzades en 2006, i sobre el canvi climàtic en 2008.

Sobre un sistema d'enllumenament urbà i de monuments eficaç i eficient

Mitjançant un informe (pàg. 131) elaborat per la Comissió de les Ciències el Consell Valencià de Cultura va analitzar les iniciatives públiques i la legislació actual en matèria d'iluminació urbana des de la perspectiva d'aconseguir un millor i eficient ús de l'energia.

La preocupació de fons que motivà el present estudi és l'existència d'una excessiva il·luminació urbana i d'alguns monuments que, més enllà de les seues necessàries funcions estètiques i de seguretat, comporta uns costos ambientals i econòmics incompatibles amb la premisa de fer un ús eficient i sostenible de l'energia.

Així, el Consell considera necessari implementar totes les mesures que calguen per a obtenir estalvis energètics i anima totes les administracions públiques autonòmiques i locals a escometre actuacions en este sentit. Per exemple, un estudi a nivell nacional de la demanda i el consum elèctric i una regulació coordinada de les centrals nuclears i tèrmiques que permeteren estalvis en la despesa elèctrica de les entitats locals i autonòmiques. Potenciar les línies d'investigació sobre l'emmagatzematge d'energia orientat a fer servir els excedents elèctrics nocturns en el transport en compte de combustibles fòssils.

Respecte a l'enllumenat públic i de monuments, el Consell recomana que el disseny de fanals combine l'estalvi energètic amb una estètica integrada en l'entorn arquitectònic. I considera escaient promoure campanyes de conscienciació ciutadana i educatives sobre la reducció del consum d'energia elèctrica.

Finalment, la institució assenyala que el Decret 189/2008, que aprova el Reglament d'eficiència energètica en instal·lacions d'enllumenat exterior, té algunes mancances sobre la valoració de l'impacte lumínic ambiental, i que les autoritats haurien de fer compatible un enllumenat públic racional i eficient amb l'observació de la volta celeste tal com promulguen determinats convenis i protocols internacionals. Cal estudiar, a més, l'impacte lumínic en zones rurals i sobre la flora i la fauna.

El Consell Valencià de Cultura ha realitzat diversos informes en què recomana un ús eficient i sostenible de l'energia.

En aquest cas, la institució cultural considera necessari que les administracions implementen mesures d'estalvi energètic en els seus àmbits de competència i que miren de fer possible un enllumenat públic racional i suficient amb el mínim impacte ambiental i estètic possible.

Altres informes relacionats

Jornades sobre el canvi climàtic – 2008

<http://cvc.gva.es/documentos/documentficha.asp?id=550>

Jornades sobre el futur immediat de l'energia – 2006

http://cvc.gva.es/archivos/JornFutEnerg_val_061027.pdf

Dictamen del CVC sobre la qüestió energètica i les energies renovables – 2001

<http://cvc.gva.es/archivos/92.v.pdf>

Qualitat ambiental

Sobre la contaminació acústica

El Consell Valencià de Cultura va aprovar en el mes de juliol un altre estudi (pàg. 142) de la Comissió de les Ciències amb consideracions sobre el problema de la contaminació acústica i el seu tractament legal i administratiu al nostre territori.

El Consell Valencià de Cultura considera que disposem de normes sobre protecció de la contaminació acústica homologables als països del nostre entorn però que cal perfeccionar-ne la seua aplicació efectiva.

Des del punt de vista de la prevenció de la contaminació sonora la planificació urbana i l'edificació poden contribuir a crear entorns i habitatges més preparats per a esmortir el soroll i aconseguir una millor qualitat sonora ambiental.

Tot i que la consideració d'un soroll com a tal i la seua percepció estan lligats a factors subjectius, la contaminació acústica és un problema per les greus afeccions que pot ocasionar a la salut de les persones.

Entre les mesures per a tractar la contaminació acústica la Comissió assenyala com a primordial un compliment més exhaustiu de les normes ambientals específiques sobre la matèria; i des del punt de la prevenció tant l'urbanisme i la planificació com l'edificació poden contribuir a crear entorns i habitatges més preparats per a esmortir els sorolls i aconseguir una millor qualitat sonora de conjunt.

De forma concreta, la institució cultural recomana d'entre altres augmentar el nombre de zones qualificades com a acústicament saturades tal com preveu la Llei valenciana de protecció contra la contaminació atmosfèrica; la creació d'unitats de policia municipal ambiental especialitzades en el control de la contaminació acústica, amb ressò especial, per exemple en el control sonor dels ciclomotors; el manteniment d'un cens dels locals

generadors de sorolls i limitar-ne l'atorgament de noves llicències. per a nous; la realització de campanyes de sensibilització ciutadana

Tal com s'assenyala en l'addenda jurídica de l'estudi, el Consell considera que disposem de normes legals sobre protecció contra la contaminació acústica homologables a països del nostre entorn però hi ha una certa deficiència en la seua implementació efectiva; i que tot i ser una competència atribuïda fonamentalment a les entitats locals cal una major tutela per part de la Conselleria del ram per a homogeneïtzar el tractament a nivell territorial autonòmic.

Finalment cal destacar que el Consell Valencià de Cultura va publicar de manera pionera en 1995 un treball sobre la contaminació sonora a la Comunitat Valenciana.

Altres informes relacionats

Sobre la contaminació a la mediterrània – 2009

<http://cvc.gva.es/archivos/327.pdf>

La contaminación sonora en la Comunidad Valenciana – 1995

<http://cvc.gva.es/documentos/documentosficha.asp?id=142>

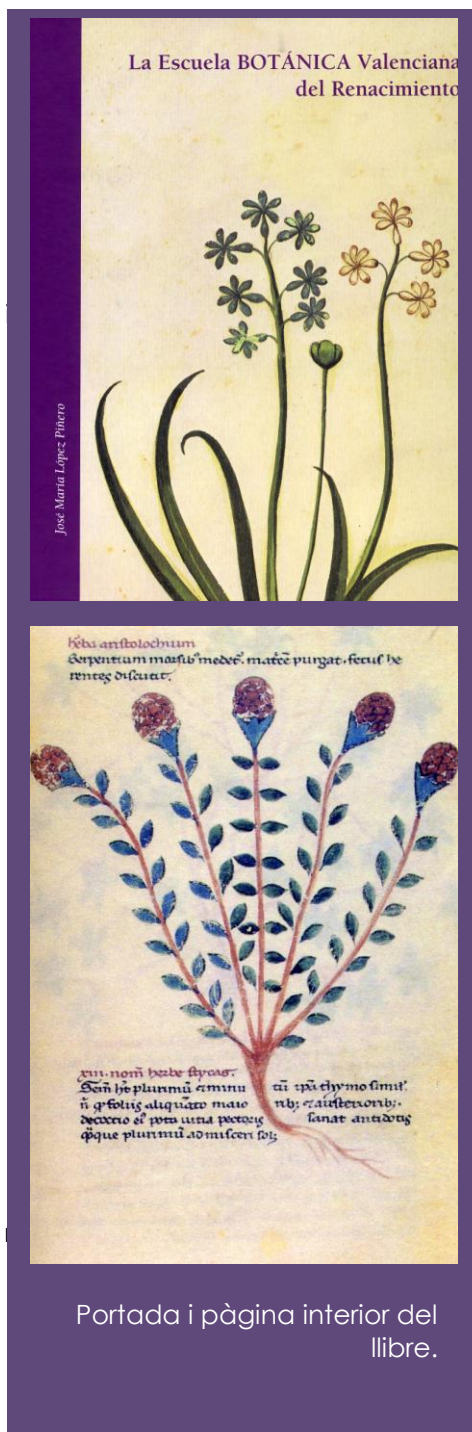
7. Publicacions

Novetats editorials

Altres publicacions

Novetats editorials

La Escuela Botánica Valenciana del Renacimiento

Títol *La Escuela Botánica Valenciana del Renacimiento*

Autor	José María López Piñero
Col·lecció	Maior (n. 6)
Llengua	Castellà
Mides	28 X 23 cm
Pàgines	179
Imatges	78
ISBN	978-84-482-5421-6

Introducció

José María López Piñero

La botànica es junto a la morfología la vertiente más destacada de la tradición valenciana en el terreno de las ciencias médicas y biológicas. Sin embargo, es prácticamente desconocida en nuestra sociedad, incluso en los ambientes universitarios.

La única excepción de una imagen de Cavanilles ridículamente reducido a 'excursionistas'. A pesar de los esfuerzos a contracorriente durante el segundo cnetenario de su muerte para difundir la auténtica, no sólo se sigue ignorando que describió con precisión un amplio número de especies de casi todo el mundo, sino también que dedicó notable atención durante sus últimos años a la botànica renacentista española, especialmente a la valenciana. En un manuscrito que dejó al morir se encuentran, en primer término, apuntes bibliográficos e históricos sobre médicos y botánicos valencianos del siglo XVI, basados en las *Décadas* de Gaspar Escolano (1610) y en el repertorio biobibliográfico de Vicente Ximeno (1747-1749), algunos de los cuales, como los relativos a Pedro Jaime Esteve, Luis Collado o Jaime Honorato Pomar, le sirvieron para redactar la información que incluyó en sus *Icones* al for-

mular los géneros *Stevia*, *Cooadoa* y *Pomaria*, aunque hay también sobre Juan Plaza, Miguel Jerónimo Ledesma, Pedro Jimeno, etc.

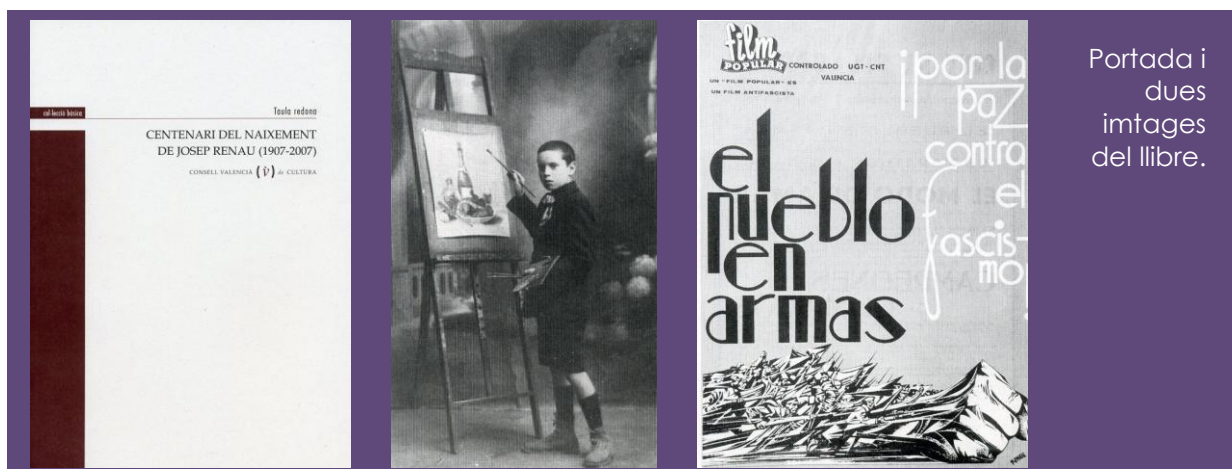
En segundo lugar, notas procedentes de se lectura del manuscrito de Bernabé Cobo *Historia del Nuevo Mundo* (1653) y de los libros del boticario toledano Lorenzo Pérez *Libro de la Theriaca* (1575) y *De medicamentorum simplicium et compositorum hodierno aevo apud nostros pharmacoplas extanstium delectu, repositione et aetate*. (1590). En tercero, otras sobre la estancia de Pehr Loffing en América. En uno de sus últimos artículos publicó una selección de estos apuntes. Estudió, además, con detenimiento el bello 'lliri de marines' o azucen ade mar (*Pancreatium martimum* L.) y el matacà o escamonea falsa (*Cynachum acutum* L.), dos de las especies descritas por Juan Plaza.

Lo conocidos que eran los autores renacentistas durante la Ilustración entre los bontánicos más importantes se manifiesta, no sólo en que Cavanilles denoimara dos géneros en honor de Esteve y Pomar, sino en que los castellanos Hipólito Ruiz y José Pavón llamaran *Plazia* a uno de los 136 géneros nuevos que presentaron en su *Florae peruvianae, et chilensis Prdromus* (1794).

Tras el terrible hundimiento del nivel de la actividad científica en los años de la guerra de la Independencia y el reinado de Fernando VII (1808-1833), hubo también botánicos que rechazaron las cómodas afirmaciones prepotentes de la 'polémica de la ciencia española' para defender ideologías sin el menor esfuerzo y ni la más remota idea. El principal fue el gallego Miguel Colmeiro Penido (1816-1901), que publicó trabajos históricos durante más de medio siglo y cuyo libro *La Botánica y los botánicos de la Península Hispano-Lusitana. Estudios bibliográficos y biográficos* (1858) continúa siendo de consulta indispensable, como vamos a ir comproando en la escuela renacentista valenciana. Aunque después, en el sigloXX, ha habido cultivadores tan rigurosos de la historiografía botànica como Enrique Álvarez López, ni siquiera se ha difundido la información qe sobre españoles contienen obras extranjeras, desde *Hispanie Bibliotheca* (1608) del alemán Andreas Schott y los grandes repertorios biobibliográficos del suizo Albrecht von Haller (1774-1788) hasta la ctualidad.

Hace ya más de tres decenios que el estudio histórico de las plantas medicinales es una de las líneas de trabajo fundamentales para nuestro grupo. Sin embargo, nos hemos dedicado sobre todo a la 'revolución vegetal' que permitieron los grandes descubrimientos portugueses y españoles en las Indisa Orientales y América. Ello explica que, hasta ahora, solamente hubiéramos analizado a fondo el códice de Jaime Honorato Pomar, las obras de Pedro Jaime Esteve y de Juan Plaza, especialmente la edición grecolatina ampliamente comentada por Esteve de la *Theriaca* de Nicandro. He resumido los resultados en el presente libro, que contiene una antología de textos e imágenes, cuyo interés para difundir los resultados de la investigación histórico-médica se debe sobre todo a la ventaja de conocer directamente las fuentes originales, en lugar de resúmenes más o menos acertados y de interpretaciones discutibles.

Centenari del naixement de Josep Renau (1907-2007)

Portada i
dues
imatges
del llibre.

Títol	<i>Taula redona sobre el Centenari del naixement de Josep Renau (1907-2007)</i>
Autor	Diversos autors
Col·lecció	Bàsica (n. 3)
Llengua	Valencià - Castellà
Mides	24 x 17 cm
Pàgines	82 + 9 imatges
ISBN	978-84-482-0451-8

Introducció

Santiago Grisolí, president del CVC

Con esta conmemoración del primer centenario de Josep Renau, el Consell Valencià de Cultura ofrece también un homenaje público y obligado a una generación, prácticamente ya desaparecida, a la que tocó vivir los años más conflictivos del siglo XX; unos años que desgraciadamente terminaron con la imposición de lo que ahora llamaríamos un juego de suma cero, y con la pérdida de un capital cultural considerable.

Esta generación fue posiblemente la más moderna de las que hemos conocido hasta hoy. Y, al mismo tiempo, quizá la más respetuosa con un legado cultural que por primera vez se consideraba de todos. Esto se vio de manera admirable en el papel desempeñado por Renau como director general de Bellas Artes, tanto, por una parte, en la salvación de los fondos artísticos del Museo del Prado, como, por otra parte, en el encargo a Picasso del cuadro que sería la estrella del pabellón español de la Exposición Internacional de Artes y Técnicas de París, en 1937, y que se convertiría en uno de los símbolos más internacionales de la modernidad. Tradición y modernidad formando un continuo indivisible.

Todo eso sería destruido al cabo de poco tiempo, para no empezar a recuperarse sino muchos años después. Y en eso estamos ahora, ya que este acto de hoy pretende formar parte de ese movimiento de recuperación de algo que jamás debió perderse: el trabajo de modernización

social y espiritual de aquella gran generació de la que Renau formaba parte. Ayer mismo, el Pleno del Consell Valencià de Cultura aprobó en esta sala una llamada a la recuperación de ese legado, y hemos iniciado una serie de publicaciones en el mismo sentido.

Por suerte, o mejor dicho, gracias a una serie de iniciativas muy de agradecer, el legado de Josep Renau pudo empezar a recuperarse todavía en vida del artista, ya durante la transición política de finales de los años setenta. Ahora se trata de mantener ese legado activo y todavía productivo.

De eso supongo que se hablará a continuación en esta mesa, que me honro en presidir junto a la directora del Institut Valencià d'Art Modern, depositario de la obra del artista.

En nombre del Consell Valencià de Cultura, quiero agradecerles a todos su asistencia, sobre todo a la Sra. Ciscar y a los componentes de la mesa: el Sr. Albert Forment, biógrafo del artista, el Sr. Manuel García, crítico de arte, el Sr. Facundo Tomás, catedrático de historia del arte, y el Sr. Doro Balaguer, pintor y primer presidente de la Fundació Josep Renau.

Altres publicacions

Agenda institucional 2010

Portada de l'agenda del CVC 2010 i castell de Montesa.

(Foto. Cortesia de l'Ajuntament de Montesa)

L'Orde militar de Montesa

Vicent Garcia Edo

Universitat Jaume I. Castelló de la Plana

Al final de 1307 el rei Felip IV de França demana a Jaume II d'Aragó que s'afegisca la persecució iniciada en terres franceses contra el mestre i els frares de l'Orde del Temple, als quals acusa d'heretgia i altres crims, i que òbriga un procés de característiques semblants en tots els territoris de la Corona d'Aragó. Inicialment, el rei aragonés es nega a acceptar la proposta, ja que des de fa més de dos segles la corona i els templers mantenen unes relacions excel·lents basades en l'interés mutu, i no hi ha motiu per a mudar de manera de pensar; però

les pressions franceses continuen i, poques setmanes després del primer envit, Jaume II cedeix a la petició i llança unes acusacions formals que suposaran, primer, la persecució, i després l'extinció a la corona aragonesa de l'Orde del Temple, amb la confiscació de tots els seus béns, els quals durant uns anys quedaran en mans de Jaume II fins que la seu apostòlica decidisca què se n'ha de fer.

El papa Climent V també va ser pressionat des del primer moment pel rei de França, ja que sense el seu consentiment l'abolició del Temple no hauria estat possible. Una volta dictada la butlla *Vox in Excelso*, datada el 3 d'abril de 1312 durant les sessions del concili de Viena del Delfinat (França), se'n publiquen diverses disposicions addicionals, una de les quals ordena amb caràcter general l'adscripció dels béns dels templers a l'Orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, exceptuant-ne provisionalment els dels regnes de la península Ibèrica, la decisió sobre els quals es reserva per a més endavant. La disposició suposava un immediat enfortiment dels hospitalers, tant en l'aspecte econòmic com en el polític, i aquest especialment preocupava a alguns monarques europeus, com ara els reis de Portugal i de Castella, i també al rei d'Aragó, temorosos que els mestres de l'Hospital esdevingueren quasi tan importants com ells; un mal que calia evitar abans que es produïra.

Per això, a partir de 1311, quan l'Orde del Temple encara no havia estat formalment abolit però ja es veia que el procés era irreversible, el rei Jaume II d'Aragó va entrar en contacte amb el papa Climent V per demanar-li que els béns dels templers als territoris de la Corona d'Aragó tingueren un destí diferent del que la seu apostòlica projectava. La proposta consistia en l'assignació a l'Orde de l'Hospital de tots els béns dels templers, llevat dels existents al Regne de València, on amb els béns de templers i hospitalers es constituïria un nou orde militar limitat a aquest territori i subjecte a la regla de l'Orde de Calatrava. Es tractava de reduir considerablement el poder dels hospitalers esborrant-ne la seua presència, i per tant la influència, en un dels quatre estats primitius de la corona aragonesa, amb la creació d'un nou orde militar, el de Montesa, el poder del qual també seria limitat, tal com interessava al rei.

Les negociacions van ser molt llargues, ja que calia conciliar interessos molt diversos, i es van retardar molt més encara per causa de la mort del papa i de l'elecció del seu successor, Joan XXII, un procés que va tardar uns dos anys a materialitzar-se. Fins a l'abril de 1317 no es van redactar els acords previs a la promulgació de la butlla fundacional, els quals, en essència, disposaven que s'havia d'edificar un nou monestir al castell de Montesa, amb jurisdicció sobre totes les poblacions i els béns que havien estat dels ordes del Temple i de l'Hospital al Regne de València, fora de la casa dels hospitalers a València i del lloc de Torrent, els quals continuarien en mans d'aquests, una concessió necessària perquè els hospitalers deixaren de posar dificultats a la seua reconversió. D'acord amb els pactes i el document fundacional, el mestre de l'Orde de Calatrava havia de passar visita anual a l'Orde de Montesa –una obligació que pràcticament mai no es va complir–, però ho havia de fer sempre acompanyat per l'abat del monestir de Santes Creus o pel del monestir de la Valldigna, ja que el de Calatrava era un orde implantat a Castella i el rei aragonés no volia permetre dins dels seus estats la intrusió de cap institució castellana més enllà del que fóra estrictament necessari.

Els acords també establien que entrarien a formar part del nou orde tots els frares que fóra possible, i que havien de ser instruits per deu frares de Calatrava. El primer mestre seria nomenat directament per l'abat de Santes Creus i els següents per votació dels frares del convent en el tres mesos posteriors a la mort del mestre antecessor. A la localitat de Montesa es construïren el convent de l'orde i una església parroquial al capdavant de la qual es posaria un frare seu.

L'administració de les nombroses viles i llocs assignats al nou orde es faria de manera semblant a la que es practicava quan pertanyien als ordes militars del Temple i de l'Hospital, i el rei d'Aragó continuaria percebent-ne els drets que acostumava. Jaume II, però, no va poder

aconseguir que l'orde s'intitulara de Santa Maria de Mont Reial, com pretenia, sinó que el papa Joan XXII va decidir que s'anomenara de Santa Maria de Montesa, fent referència a la població on tenia oficialment la seu.

La butlla fundacional es va promulgar el 10 de juny de 1317 i, durant els mesos immediatament posteriors, el rei va continuar movent fils perquè el primer mestre del nou orde fóra persona de la seua confiança. Havia de trobar algú del seu gust i que, al mateix temps, no desagradara a l'abat del monestir de Santes Creus, encarregat d'efectuar el nomenament. A més de l'Orde de l'Hospital, també el de Calatrava va posar les coses difícils, especialment amb les constants demores del seu mestre per a desplaçar-se a terres del rei d'Aragó a fi d'estar present en l'acte fundacional de l'Orde de Montesa; i com que, al mateix temps, calia tenir ben informada dels progressos la seu apostòlica, tot aquest procés va tardar uns dos anys a completar-se.

La persona escollida va ser Guillem d'Erill, un noble català que va rebre el nomenament el 22 de juliol de 1319, en un acte solemne que va tenir lloc al monestir de Santes Creus, en presència de tots els qui havien tingut alguna cosa a veure en el procés fundacional, i amb el rei Jaume II presidint l'acte.

Dies després, Guillem d'Erill va iniciar viatge en direcció al Regne de València per prendre possessió dels llocs pertanyents al nou orde militar, però pel camí es va posar greument malalt, fins al punt que la gent del seu entorn van enviar correu al rei i aquest, en previsió d'una mort que efectivament es produiria unes setmanes després, es va adreçar al papa per comunicar-li el fet i demanar-li que dictara una nova disposició, en virtut de la qual, amb caràcter extraordinari, la seu apostòlica es reservava l'elecció del segon mestre de Montesa, ja que en aquell moment els nous frares de l'orde eren pocs i, com és lògic, no hi tenien cap mena d'experiència.

Guillem d'Erill va experimentar una lleu recuperació i va continuar viatge fins a Peníscola. Va atorgar poders al seu claver perquè prenguera possessió dels llocs de l'orde en nom seu, i el dia 4 d'octubre de 1319 va morir, cinc dies després que el papa accedira documentalment a la petició de Jaume II i delegara en la persona de l'abat del monestir de Santes Creus el nomenament d'un successor.

El segon mestre de Montesa va ser Arnau de Soler, fins aquell moment comanador de l'Orde de l'Hospital a la vila aragonesa d'Aliaga. L'elecció no va ser casual, sinó una nova decisió del rei, plenament encertada, ja que el 27 de febrer de 1320 es produïa el nomenament i l'inici d'un mandat que s'estendria fins a l'any 1327. Durant aquest període, Arnau de Soler va treballar intensament fixant les bases de la que hauria d'ésser una de les institucions valencianes més destacables de tots els temps. Així ho demostra l'abundant documentació conservada d'aquells anys, en la qual s'han pogut identificar un total de quaranta-nou frares; una prova de la rapidesa amb la qual Soler va tractar de contribuir a engrandir l'orde.

El mestre de Montesa posseïa la màxima autoritat i representació de la institució, i necessitava al seu voltant un seguit de persones que s'ocuparen de la seua persona, tant per raons protocol·làries com per les pròpies de la vida quotidiana. Així, com en major o menor mesura feien els reis i altres personatges notables de l'època, des del primer moment es va constituir una Casa del Mestre de la qual formaven part alguns frares que l'acompanyaven permanentment, i també un majordom, escuders, un notari, un metge i criats, tal com es desprèn dels pocs documents coneguts, en els quals, sempre de manera indirecta, s'assenyala l'existència de tots aquests oficis.

Tot just per davall del mestre se situava el conjunt del convent de Montesa, dirigit per un prior, del qual formaven part el rector de l'església, el sagristà, el cantor, l'obrer i la resta de frares ordinaris.

Un grup a part el constituïen els frares cavallers, o comanadors, la dignitat dels quals era superior a la dels ordinaris, si bé tots formaven part del mateix conjunt. El més important era el comanador major, amb preeminència sobre la resta de comanadors: els de Sueca (que a més era el claver de l'orde), Ares, Borriana, Cervera, les Coves de Vinromà, Culla, Onda, Peníscola, Perputxent, Silla, València, Vilafamés i Xivert. El comanador major tenia al seu costat un lloctinent de comanador; i alguns dels altres comanadors també tenien lloctinents o sotscomanadors.

Aquesta estructura experimentaria modificacions al llarg de la història, en especial al final del segle XVI, quan el rei Felip II de Castella (I d'Aragó) va adquirir la dignitat de Mestre de Montesa, tant per a ell com per als seus descendents. La reforma va suposar una nova jerarquització dels oficis, en la qual al capdavant de l'orde hi havia un lloctinent general encarregat de suplir l'absència permanent del rei-mestre, i a continuació figuraven el comanador major, el claver, el prior del Sacre Convent de Montesa, l'obrer, l'assessor general, el sotscomanador, el sotsclaver, l'executor general, comanadors, cavallers, clergues i frares.

Les possessions que tenia l'Orde de Montesa en els seus inicis, i que es mantindrien pràcticament invariables durant els segles posteriors, eren aquestes:

–Procedents de l'Orde del Temple figuraven el castell de Peníscola amb les aldees de Benicarló i Vinaròs; el castell de Xivert amb els llocs d'Alcalà, Castellnou i Almedíxer, Alcossebre i Polpís; el castell d'Ares, el castell de Culla, amb els llocs d'Atzeneta, Benafigos, Benassal, Vistabella, el Molinell, Boi, Corbó, Torre d'en Besora i Vilar de Canes; la Tinença de les Coves de Vinromà, amb els llocs d'Albocàsser, la Salzedella, Tírig, Alcolea, Torre d'en Domènec i Serratella; la batllia de Montcada, amb els llocs de Carpesa, Borbotó i Massarrojos; la comanda de València, la comanda de Borriana, amb els llocs de Seca i la Pobla, i alguns drets a Ademús.

–Procedents de l'Orde de l'Hospital trobem el castell de Cervera, amb els llocs de Sant Mateu, Traiguera, Mas dels Estellers, la Jana, Carrascal, Canet, Càlig, Alí, Xert, el Molinell, Rossell i la Barcella; el castell d'Onda amb els llocs de Tales i Artesa; el castell de Vilafamés, amb els llocs de Moró i Vall d'Alba; la batllia de Sueca amb els llocs de Sueca i Montroi; el castell de Perputxent, amb els llocs de l'Orxa, Canèsia, Benillup i Beniarrés; la comanda de Borriana amb les alqueries de Vinarragell i Benihamer; i alguns drets a Castellfabib.

–Per donació reial l'orde va adquirir el castell i vila de Montesa, amb l'alqueria de Vallada, el 22 de juliol de 1319, dia en què es va fer efectiva la fundació de l'orde al monestir de Santes Creus amb el nomenament del mestre Guillem d'Erill.

Els mestres de Montesa van continuar al llarg dels segles la mateixa política que els seus predecessors de l'Hospital i del Temple respecte de la casa reial aragonesa, de manera que els trobem habitualment lligats a la corona i participant no solament a les assemblees de Corts Valencianes, on tenien seient com a membres del braç eclesiàstic, sinó també en la política reial i en moltes campanyes militars, com ara les relatives a la conquesta del Regne de Mallorca, promoguda pel rei Pere el Cerimoniós quasi a meitat del segle XIV, en la qual va participar activament el mestre Pere de Tous; i en les campanyes italianes de les primeres dècades del segle XV dirigides per Alfons el Magnànim, on el rei va comptar amb l'ajut inestimable de Romeu de Corbera, un dels mestres més importants de la història de la institució i de qui s'ha conservat una gran part de l'arxiu del seu mandat.

L'any 1399 Francesc Ripollés, darrer mestre de l'Orde de Sant Jordi d'Alfama, va sol·licitar al papa Benet XIII que reformara o abolira el seu orde, per raó de la seua precària situació econòmica i de l'escassetat de membres, i al mateix temps renunciava al seu mestrat a favor del papa.

El rei Martí l'Humà va demanar a Benet XIII que en comptes d'abolir l'Orde de Sant Jordi l'unira a l'Orde de Montesa, i que donara llicència als cavallers de Montesa perquè a partir d'aquell moment pogueren portar mantell blanc amb la creu roja de Sant Jordi; i que el mateix Orde de Montesa tinguera amb caràcter permanent la guarda i custòdia de les banderes i dels penons reials, fins que fóra necessari traure'ls amb motiu d'algun esdeveniment de caràcter bèl·lic. També li demanava que el mestre o algun cavaller de Montesa portaren l'estendard de Sant Jordi en les guerres en les quals participara l'orde. El papa ho va aprovar tot el 24 de gener de 1400, superades unes renuències inicials, i immediatament el rei va confirmar a l'orde el dipòsit de les banderes i els penons reials. Amb aquesta unió l'Orde de Montesa adquiria el castell d'Alfama, seu principal de la institució incorporada, el castell d'Aranda, la vila de Bujalaroz, el lloc de Carabona, la meitat del Castell d'Alarich, i alguns béns a Mallorca i Cerdanya. A partir d'aquells moments, però, s'anomenaria oficialment Orde de Santa Maria de Montesa i de Sant Jordi d'Alfama.

Entre els segles XIV i XVI l'Orde de Montesa va tenir catorze mestres, la relació dels quals és aquesta: Guillem d'Erill (1319), Arnau de Soler (1320-1327), Pere de Tous (1327-1374), Albert de Tous (1374-1382), Berenguer March (1382-1409), Romeu de Corbera (1410-1445), Gilabert de Montsoriu (1445-1453), Lluís Despuig (1453-1482), Felip d'Aragó i Navarra (1484-1488), Felip Vives de Canyamàs (1482-1484 i 1488-1492), Francesc Sanç (1493-1506), Bernat Despuig (1506-1537), Francesc Llançol de Romaní (1537-1544) i Pere Lluís Galcerà de Borja (1545-1598). No tots els mestres van ser nomenats pels frares de l'orde, sinó que des de ben aviat els reis d'Aragó van influir a favor de candidats concrets, o els van imposar directament.

Aquesta circumstància també es va donar en el cas del darrer mestre, fill del duc de Gandia i que per influència familiar havia ingressat de molt jove a l'orde, de manera que als setze anys ja n'era comanador major. Amb un any més, en 1545 i després de la mort del mestre Francesc Llançol de Romaní, va ser nomenat mestre de Montesa, no sense controvèrsia per part d'un sector important de l'orde, partidari de Guerau Bou, de seixanta anys, claver i amb una llarga trajectòria i experiència dins de la institució. La Reial Audiència de València es va pronunciar a favor de fra Pere Lluís Galcerà i el claver ho va haver d'acceptar.

El nou mestre era un polític i la seua vida girava al voltant de la cort del rei Felip II, qui el va nomenar virrei i capità general de les terres de la corona al nord d'Àfrica; i els darrers anys de la seua vida el va fer virrei i capità general de Catalunya i dels comtats del Rosselló i la Cerdanya. A una edat prou avançada va voler renunciar al mestrat a favor del seu fill Joan, que en aquells moments era comanador major, tal com havia estat ell de jove, però l'orde no ho va acceptar; de manera que va haver de maniobrar perquè el papa Sixt V accedira a incorporar el mestrat de l'Orde de Montesa a la corona, mitjançant una butlla datada el 15 de març de 1587, tot i que Pere Lluís Galcerà mantindria la dignitat de mestre fins a la seua mort l'any 1592.

A partir d'aquell moment, el rei Felip II i, posteriorment, els seus successors posseïrien per herència el mestrat de l'Orde de Montesa, tal com des de molt de temps abans posseïen els dels ordes de Calatrava, Alcàntara i Santiago, títols que conservarien fins a l'extinció d'aquests en el segle XIX. Aquesta circumstància va fer que des de la fi del segle XVI els frares de l'Orde de Montesa s'acostumaren al fet que el mestre es trobava sempre absent. Tot i que amb la

figura del nou lloctinent general es tractava de pal·liar aquesta carència, amb el pas del temps moltes vegades es produïen situacions de descoordinació i de falta d'entesa entre alguns dels principals oficials, cada un d'ells constituït en un compartiment estanc, origen de rivalitats i disputes internes que la documentació posa de manifest. La inèrcia institucional, però, i la burocràcia que envoltava els distints organismes de l'orde, van fer que aquest continuara funcionant amb total normalitat.

Els terratrèmols de març i abril de 1748 van destruir en gran part el castell i el convent de la vila de Montesa, i tot i que se'n va poder recuperar tota la part de l'arxiu que es conservava dins del recinte i també molts altres objectes, la comunitat va haver de traslladar-se a viure a València, a l'antic edifici que posseïa des de feia segles procedent de l'Orde del Temple, i que havia estat refet i ampliat amb espais subterranis que aplegaven al riu. Amb els anys, al costat seu es construiria un nou edifici, l'existent en l'actualitat, on s'instal·larien els frares de Montesa durant les darreres dècades anteriors a l'extinció de l'orde.

L'any 1809 Josep Bonaparte va ordenar la supressió dels ordes militars i la confiscació dels seus béns; d'altra banda, les Corts de Cadis suprimiren el Consell dels Ordes i ordenaren la venda de les comandes vacants i dels convents abandonats. Durant el Trienni Liberal hi va haver un primer intent de desamortització dels béns, materialitzada a partir de les disposicions legals de 1836, les quals van afectar, primer, els convents i els col·legis de tots els ordes militars i, posteriorment, les comandes, amb la qual cosa també va quedar totalment desmantellat l'Orde de Montesa.

Això, de tota manera, no va acabar definitivament amb els ordes militars, però a partir d'aquell moment el seu destí va estar a mercè de la fluctuant política espanyola dels segles XIX i XX. Així, ja quasi sense béns, en 1873 el govern de la primera República els va dissoldre; amb el canvi de govern foren restablerts l'any 1874; la segona República els tornaria a abolir l'any 1931; el govern franquista els va restablir l'any 1939 i els va restituir alguns edificis i altres béns. Actualment, continuen subsistint, però ja no són més que una ombra del seu passat.

Per sort, continuem posseint la memòria de l'Orde de Montesa; malgrat les desafortunades circumstàncies que el perseguiren durant tant de temps i les destruccions intencionades i els robatoris que va patir, conservem una gran part de l'Arxiu de l'orde, repartit en tres grans institucions espanyoles: l'Archivo Histórico Nacional de Madrid, on es guarda, a la secció dels Ordes Militars, la major part de la documentació medieval de Montesa i una part prou significativa de la relativa a l'època moderna; l'Arxiu del Regne de València, on es conserven, a la secció de Clergat, més de cent lligalls de papers amb documentació molt variada, especialment d'època moderna i de caràcter administratiu i judicial, ja que l'Orde de Montesa tenia jurisdicció i tribunals propis; i a la secció de Llibres de Clergat, quasi cinc centenars de llibres manuscrits amb comptabilitat de l'orde i documentació administrativa de naturalesa prou diversa. Finalment, a l'Academia de la Historia, a Madrid, es pot trobar un gran nombre de documents dels segles XVII i XVIII de la col·lecció de Luis de Salazar y Castro, reunida al segle XVIII, procedents de l'arxiu de l'orde.

En els darrers vint anys, els estudis sobre l'Orde de Montesa han experimentat un increment important, bé per èpoques, o bé sobre alguns dels seus mestres, oficials i organismes interns. Això vol dir que, a poc a poc, podrem anar obtenint un coneixement prou més complet que el que ens ha transmés la historiografia clàssica del paper que va tenir aquesta institució a les terres valencianes al llarg de la seua dilatada història.

Annexos

A. Informes

B. Memòria de gestió interna

C. Treballs premiats al concurs
escolar sobre la fam al món

Annex A. Informes

Títol	Informe sobre el calvari de Massarrojos
Data aprovació Ple	25 de gener de 2010
Comissió autora	Llegat Històric i Artístic
Coordinadors	Vicent Àlvarez i Jesús Huguet
Iniciativa	Acció pel Patrimoni
Instàncies enviades	Acció pel Patrimoni Valencià, Ajuntament de València, Conselleria de Cultura i Esport i Federació Valenciana de Municipis i Províncies
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre la declaración de BIC del riurau del Mas del Fondo de Massarrojos (28.06.2010) Disponible en: http://cvc.gva.es/archivos/368.pdf

Antecedents

Amb data 19 d'octubre de 2009 te entrada al Consell Valencià de Cultura un escrit, amb núm. de registre 977, acompanyat de diversa documentació tramés pel senyor Lluís M. Ramírez Rodríguez, que actua com President de l'entitat *Acció pel Patrimoni Valencià*, es crit en el demana un informe sobre la protecció de les restes del Calvari de la pedania de València denominada Massarrojos.

Tramitada l'esmentada petició s'encarrega a la Comissió de Llegat Històric i Artístic l'elaboració. Encomanant-se als consellers Srs. Alvarez Rubio i Huguet Pascual la formalització de l'informe corresponent. Els consellers esmentats es traslladaren a la pedania de Massarrojos el 25 de novembre de 2009 per tal de conèixer la situació de l'espai sobre el que es demana informe.

El Calvari de Massarrojos

Segons la documentació estudiada a la pedania de Massarrojos es va construir un calvari al segle XVIII, sobre el que s'efectuaren diverses reformes posteriorment. El carrer en el que s'ubicava passà a dir-se *del Calvari*, actualment rep el nom de Joan Senent Ibañez.

Com és lògic el Calvari constava de catorze (14) estacions. Formades per xicotets casalicis i amb un panell ceràmic recordatori de la referència de cada estació.

Pels anys vint del segle XX, al final del carrer del Calvari, es va construir el Cementeri Municipal, que encara continua prestant les seues funcions. Els consellers que visitaren l'espai se n'adonaren que la trama urbanística del carrer continua l'alineament i característiques pròpies de la seua

funció original. Segons ens comuniquen els membres de l'associació peticionària de l'informe, als camps adjacents s'han trobat algunes restes romanes.

Els darrers anys han vist com es construïen noves edificacions al carrer, alterant la volumetria i destruint els casalicis del calvari. Actualment només en resten dos, en un estat precari, i se'ns informa que en la paret d'una de les construccions n'hi ha una que es manté perfectament però totalment oculta per l'edifici.

Tot i considerant que la memòria històrica encara té suficients basses per conservar-se, especialment en una entitat urbana xicoteta i amb pocs referents històrics, sempre que les restes existents es mantinguen i les edificacions noves no s'eleven per sobre les altures tradicionals de les construccions existents, cal estudiar la proposta de l'entitat peticionària amb atenció.

Per part dels peticionaris es demana que les restes siguen declarades Be d'Interés Cultural (B.I.C.). Però caldrà recordar que els calvaris, totalment o parcial, són formalment i jurídicament Be de Rellevància Local en base a la Disposició Addicional 5ª de la reforma de la Llei de Patrimoni Cultural Valencià (Llei 4/2007). Caldria per tant que la Corporació Municipal de València, en base a tal situació jurídica individualitzada, adoptés les mesures escaients per tal de mantenir les restes existents en bon estat, recuperant-les, així com que la planificació urbanística marcara unes línies de protecció clares.

D'altra part, per formar un conjunt urbanístic i paisatgístic amb l'entorn i presentar una tipologia rellevant, caldrà estudiar la situació legal i suports del cementeri.

Conclusions

1. Les restes del Calvari de Massarrojos i el seu entorn deurién de ser objecte de protecció i recuperació, donat que el calvari ostenta la condició de Be de Rellevància Local per imperatiu legal.
2. El Consell Valencià de Cultura considera oportú proposar a l'Ajuntament de València que encete el procediment de declaració com Be de Rellevància Local l'actual

Cementeri Municipal "Luís Oliag" situat al carrer Joan Senent Ibañez en la pedania de Massarrojos.

Aquest informe es lliurarà a l'entitat Acció pel Patrimoni Valencià, sol·licitant de l'informe, a l'Ajuntament de València, a la Conselleria de Cultura i Esport i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre la declaració com a BRL del Pou del Quint de Mislata
Data aprovació Ple	25 de gener de 2010
Comissió autora	Llegat Històric i Artístic
Coordinadors	Jesús Huguet i Carmen Morenilla
Iniciativa	Grup parlamentari Esquerra Unida-Bloc-Els Verds-IR
Instàncies enviades	Grup parlamentari peticionari a les Corts Valencianes, Conselleria de Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana, ajuntament de Mislata i Federació Valenciana de Municipis i Províncies
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre la zona del municipi de Mislata emmarcada per les séquies històriques. 2010. http://cvc.gva.es/archivos/363.pdf ; Sobre la declaració de BIC de la séquia de Mislata - Quart de Poblet. 2004. http://cvc.gva.es/archivos/174.pdf

Antecedents

Amb data 30 de novembre de 2009 te entrada en el registre del Consell Valencià de Cultura, núm. 1106, un escrit signat per la Sra. Ana Valcàrcel Gómez, directora de l'Àrea Administrativa Parlamentària de les Corts Valencianes, al que adjunta la sol·licitud de la Síndica del grup parlamentari Esquerra Unida-Bloc-Els Verds-IR, Sra. Mònica Oltra, per tal d'enllestir un informe per declarar com Be de Rellevància Local el Pou del Quint situat al terme municipal de Mislata.

La Comissió de Govern i Presidència del C.V.C. trameta la sol·licitud a la Comissió de Llegat Històric i Artístic per tal que actue en conseqüència. En la sessió de la Comissió de Llegat del mes de desembre s'encomana a la consellera Morenilla Talens i al conseller Huguet Pascual la realització de l'informe escaient.

Consideracions

Les construccions hidràuliques

El Consell Valencià de Cultura, des dels seus inicis, ha manifestat una especial dedicació i un interès rellevant sobre les construccions i patrimoni hidràulic valencià. Sense ser exhaustius, i no esmentant les consideracions sobre aquest tipus de patrimoni que s'han fet en informes i dictàmens genèrics sobre el patrimoni valencià, podríem citar els escrits sobre el Pantà de Tibi (1991), el Pantà d'Elx (2003), la Canal de Bellús (2004), l'Aqüeducte de Peña Cortada (2004), els Assuts de les séquies

del Tribunal de les Aigües (2004), el conjunt industrial del riu Molinar d'Alcoi (2004), la séquia Major d'Elx (2004), la séquia Mislata-Quart de Poblet (2004), l'Aqüeducte de Morella (2005), les riberes del riu Túria (2006), el Patrimoni Hidràulic Valencià (2007), sobre diversos elements patrimonials i projectes a Potries (2008), sobre el Barranc dels Molins d'Ares del Mestre (2008), les séquies del Tribunal de les Aigües i la Reial Séquia de Moncada (2008). Així com visites a molins hidràulics (Xàtiva, Ares, ...) o publicacions (com per exemple sobre la fàbrica de Murs e Valls a València).

Tot i la importància històrica que l'aprofitament de l'aigua ha tingut en la societat i història valenciana cal considerar com escaient eixa dedicació informativa i assessora sobre elements hidràulics que han condicionat no sols l'economia o l'agricultura sinó també la pròpia existència i identitat de valencianes i valencians. Per tot això considerem que tota construcció o element relacionat amb la cultura de l'aigua ha de ser contemplat des d'una vessant interessada i preocupada pel manteniment. No devem d'oblidar que diversos elements lligats a l'aigua són alguns dels trets més rellevants i simbòlics de les civilitzacions que ens han conformat. Avui encara podem observar que determinats partidors de les séquies del Tribunal de les Aigües estan construïts amb mesures fenícies o gregues (colzes) o que

part de la xarxa romana i musulmana encara es aprofitada per abastir camps i poble.

El Pou del Quint

En 1914 els socis de la Comunitat de Regants del S^{mo}. Cristo de la Fe de Mislata constitueixen una societat per tal d'aconseguir aigua per a les seues necessitats (bàsicament per regar l'horta de Mislata) i construeixen un pou, denominat oficialment com del Cristo de la Fe (cal tenir present que el Crist de la Fe és el patró de la població), que s'inaugura en 1915.

La manca d'aigua potable i la necessitat de reg convertiren el pou en l'abastidor de tot tipus en el poble i el camp. Només després de la 2ª República s'instal·larien les conduccions per tal de portar aigua potable a les cases.

L'edifici, modest però amb una estructura clàssica d'aquests tipus de construcció hidràulica, esdevé un referent per als veïns ja que serveix les seues necessitats, però també és un element identitari situat en els límits amb el terme municipal de Quart de Poblet, al costat de l'Hospital Militar. Perduda la seua raó originària es cedit a l'ajuntament de Mislata, que en 2003 estableix un protocol amb la Universitat Politècnica de València per tal de rehabilitar el pou i dedicar-lo a museu etnogràfic.

Cal assenyalar que les darreres pluges i l'abandonament, i manca d'obres de restauració, han afectat l'edifici, però això no devia ser obstacle per una repriminització d'una construcció que a més de simbòlica esdevé ja singular després de les destruccions que les darreres dècades s'han produït en elements hidràulics.

Per altra part al voltant de l'edifici el desenvolupament urbà ha generat un barri que es veu identificat amb el pou, per això l'associació de veïns rep el nom del Quint.

Conclusions

1.- El Pou del Quint és una bona mostra de construcció hidràulica de principis del segle XX i referent d'una època en que aquests tipus d'obres milloraven no solament la capacitat agrícola sinó també la domèstica i urbana.

2.- El Pou del Quint com element hidràulic i referent identitari d'un barri i una població te totes les característiques per a ser declarat Be de Rellevància Local.

3.- Per altra part, i malgrat que l'estat actual presenta una situació lamentable, l'existència d'un panell ceràmic i una torreta industrial (per l'entrada i eixida d'energia elèctrica) podria encabir l'edifici entre les raons esmentades en l'addicional 5^a de la reforma de 2007 de la Llei de Patrimoni Cultural Valencià per tal de ser declarat d'ofici Be de Rellevància Local.

4.- Instem a l'ajuntament de Mislata per tal que incie l'expedient de declaració de Be de Rellevància Local i estudie el que considerem una bona mesura: dedicar el Pou del Quint a museu etnogràfic, i, encara recomanàriem, que amb especial atenció al passat hidràulic de la població.

5.- Aquest informe s'enviarà a les Corts Valencianes, per tal que el lliure igualment al grup parlamentari peticionari; a la Conselleria de Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana; a l'ajuntament de Mislata i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre el palau de Betxí
Data aprovació Ple	23 de febrer de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Vicent Àlvarez i Jesús Huguet
Iniciativa	Ajuntament de Betxí
Instàncies enviades	Ajuntament de Betxí, Conselleria de Cultura i Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

1. Antecedents

Després de la visita institucional del Consell Valencià de Cultura a la població de Betxí, la Corporació Municipal ha sol·licitat l'emissió d'un informe sobre el valors del palau o castell existent a la localitat, conegut com dels Comtes d'Arizo, i sobre diversos aspectes relacionats amb la seua recuperació i posada en valor.

En compliment d'aquest encàrrec s'ha elaborat el present informe.

2. Valor patrimonial del Palau-Castell de Betxí

En l'esmentada visita, els membres d'aquesta institució ja comprovaren l'extraordinari valor arquitectònic, històric i arqueològic de l'immoble, declarat Bé d'Interés Cultural el 3 de març de 1997. Es tracta d'una construcció medieval, assentada sobre altres restes d'èpoques anteriors,

amb posteriors reformes durant el renaixement i a principis del segle XX.

L'edifici ha estat objecte d'un estudi realitzat en base al conveni de col·laboració subscrit entre l'Ajuntament de Betxí i la Universitat Politècnica de València, amb un equip de professionals format pels facultatius Francisco Grandet Grande, Francisco Juan Vidal, Liliانا Palaia Pérez i Santiago Tormo Esteve, i un altre equip d'arqueòlegs format per Lourdes Tamborero Capilla i Rafael Martínez Porral.

Del contingut de l'estudi es desprèn que ens trobem davant d'una de les millors edificacions renaixentistes valencianes, amb un claustre molt valuós. Quant a l'estat de conservació, es pot qualificar d'acceptable, amb una important particularitat, com veurem, ja que se n'enderrocà una ala, el cantó esquerre mirant de front, i en el seu lloc es va construir un immoble d'habitatges sense cap valor arquitectònic.

A excepció de l'esmentada ala, l'edifici és de titularitat municipal. Es troba a la plaça central del poble, quasi enfront de l'actual ajuntament, essent aquest darrer de recent construcció i sense cap valor des del punt de vista arquitectònic i patrimonial.

Del conjunt de consideracions fetes s'ha de considerar que la recuperació de tot el conjunt seria l'objectiu a assolir, amb les fases necessàries, abordant la investigació i tots els problemes inherents a aquest tipus d'actuacions, com serien la definició i l'estudi dels usos, la col·laboració amb altres institucions, el finançament, i recuperar l'ala enderrocada, avui ocupada per un edifici de pisos, respectant les situacions i els drets dels veïns afectats.

3. Els usos de l'immoble

Un bé d'aquestes característiques està afecte a un fi públic o d'interés social, i la seua desafecció constituïria una anomalia difícil de justificar. Altra cosa seria preveure fórmules de col·laboració amb altres institucions, o entitats privades amb interés social o cultural, que podrien participar en el seu ús, aportant les degudes compensacions o aportacions a la rehabilitació i adequació.

Algunes opcions han apuntat a la conveniència de traslladar la Casa Consistorial al Palau-Castell. Possiblement es tractaria d'una ocupació parcial, vist el seu volum, comptant amb l'espai de solar que hi ha al darrere i que podria habilitar instal·lacions complementàries administratives.

La legislació vigent, central i autonòmica, contempla la figura de la cessió demanial, consistent en la cessió d'una part o de tot l'edifici a altres institucions, amb un fi d'interés social, sense

conkurs i gratuïtament durant un període, transcorregut el qual el bé cedit podria ser recuperat. En aquests casos l'entitat a la qual se cedix l'immoble col·labora en les obres o les fa pel seu compte. N'hi ha molts exemples, i el més freqüent és cedir a institucions públiques (d'àmbits supramunicipals, Universitat, etc.) o a fundacions, les quals per natura tenen un fins socials o culturals.

4. Finançament

El primer, més oneros per a una corporació municipal, és assumir el cost total. Altra opció es la de buscar espònsors, o com hem assenyalat al punt anterior, acudir a la figura de la cessió demanial per un temps. Tractant-se d'un BIC, recomanaríem demanar una ajuda amb càrrec als fons de l'1% Cultural, gestionat pel Ministeri de Cultura, tal com han fet la veïna població d'Onda i altres, i també la Generalitat Valenciana.

Igualment caldria demanar ajudes a la Generalitat Valenciana.

5. Referència al cas de l'immoble de l'ala esquerra ocupada per habitatges i un local en planta baixa

La desocupació de l'immoble, previsió que caldria fer de conformitat amb el Pla General d'Ordenació Urbana, afectaria els veïns que estan ocupant-lo. En relació a això, la pràctica urbanística local dóna molts exemples de solucions negociades, amb un sistema de compensació adequada que evite entrar en un procediment expropiador. En darrer cas el recurs a l'expropiació és possible i estaria justificat, i igualment els afectats obtindrien una satisfacció econòmica.

Amb vista a una relació amistosa, es recomanaria marcar unes línies de negociació, i en aquells casos en els quals no s'arribara a l'acord podria fer-se servir la via que obre el Reglament de Planejament, i la llei d'Expropiació Forçosa, sempre, com s'ha dit, una vegada esgotada la possibilitat de negociació.

Per altra banda, cal donar informació a la ciutadania, i conscienciar-la sobre els avantatges de posar en valor el palau, no sols des del punt de vista del seu valor, sinó de les seues utilitats i beneficis socials.

Conclusions

Primera.- El Palau o Castell de Betxí, en tant que Bé d'Interés Cultural, presenta un valor de gran rellevància per a la Comunitat Valenciana, i el Consell Valencià de Cultura recomana la seua posada en valor i la seua recuperació per a fins públics.

Segona.- Per part de la Corporació, amb l'assessorament dels òrgans autonòmics amb competències urbanístiques i de cultura, caldria redactar el Pla Especial del BIC, tal com es preveu

en la Llei de patrimoni cultural valencià, amb la possibilitat d'expropiar amb una compensació adequada i generosa.

Tercera.- Conseqüentment amb el que s'ha dit, caldria definir els possibles usos del Palau o Castell, tant per a fins d'interés general locals com d'altres àmbits o administracions, i emprendre actuacions

tendents a fer possible la recuperació i la rehabilitació del Palau.

Aquest informe es notificarà a l'Ajuntament de Betxi, a la Conselleria de Cultura i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre la declaració como BICI de la Festa del Corpus de Valencia
Data aprovació Ple	23 de febrer de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadora	Carmen Morenilla
Iniciativa	Direcció General del Patrimoni Cultural
Instàncies enviades	Directora General de Patrimoni Cultural Valencià, Arquebisbe de València, Ajuntament de València i Federació Valenciana de Municipis i Províncies
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre la declaració BIC de la Festa del Corpus. 2004. http://cvc.gva.es/archivos/166.pdf

Con fecha 3 de febrero de 2009 (registro entrada en el CVC) se recibe la petición de la Directora General de Patrimoni Cultural Valencià de realización de un informe para la declaración de BIC Inmaterial de la Festa del Corpus Chirsti de Valencia, que es remitido a la Comisión de Legado. Tras recordar que en 2004 realizó el Sr. José María Morera por delegación de la Comisión de Promoción un amplio y bien documentado informe sobre la Festa del Corpus de València, se delega en la Sra. Morenilla la preparación de la respuesta a la petición de la Directora General.

El CVC es informado por su Presidente, D. Santiago Grisolia, de las conversaciones que ha mantenido con el actual Arzobispo de Valencia sobre la propuesta de BIC Inmaterial del Corpus Christi de Valencia, en las que el Arzobispo se ha mostrado muy receptivo, lo que es motivo de satisfacción del CVC.

Tras estudiar el informe aprobado el 27 de septiembre de 2004 por el pleno del CVC, el CVC considera que debe ratificarse en lo manifestado en su día; así mismo, teniendo presente la reforma

de la Ley de Patrimonio Cultural Valenciano de 2007 y la reciente ratificación por España de la convención de la UNESCO sobre el Patrimonio Inmaterial y su protección, acuerda lo siguiente:

El CVC informa positivamente la petición de la Directora General de Patrimoni Cultural Valencià de declaración de BIC Inmaterial de la Festa del Corpus Chirsti de Valencia.

El CVC se congratula de que la Directora General de Patrimoni Cultural Valencià haya tomado esta iniciativa.

El CVC se reitera en lo manifestado en el citado informe de 27-9-2004 sobre la necesidad de medidas de promoción del Corpus Christi; remitimos al informe para las medidas que se proponían, que podrían servir de ejemplo de las que se podría adoptar.

Este informe será remitido a la Directora General de Patrimonio Cultural Valenciano, al Arzobispo de Valencia, al Ayuntamiento de Valencia y a la Federación Valenciana de Municipios.

Títol	Informe sobre la declaració com a BIC del Pont del Rei de Gavarda
Data aprovació Ple	29 de març de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Jesús Huguet i Carmen Morenilla
Iniciativa	Ajuntament de Gavarda
Instàncies enviades	Ajuntament de Gavarda, Conselleria de Cultura i Esport, Ajunment de Villanueva de Castellón i Federació Valenciana de Municipis i Províncies

Antecedents

Amb data 1 de febrer de 2010, número de registre 94, tingué entrada en el Consell Valencià de

Cultura l'escrit, núm. de registre d'eixida 60 del 29 de gener de 2010, de l'ajuntament de Gavarda sol·licitant informe sobre la possible declaració com Be d'Interés Cultural (B.I.C.) de la construcció

coneguda com Pont del Rei situada al terme municipal de Gavarda. La sol·licitud anava acompanyada de diversa documentació sobre l'esmentat edifici.

El president del C.V.C. remeté al president de la Comissió de Llegat Històric i Artístic la petició per tal que esta comissió redactara el corresponent dictamen. La comissió encarrega a la consellera Sra. Morenilla Talens i al conseller Huguet Pascual la redacció.

Referència històrica

El riu Xúquer ha estat al llarg de la història una de les fronteres intravalencianes més rellevants. Ja en etapes prerromanes servia de línia divisòria entre les tribus dels edetans i dels contestans. Posteriorment la divisió eclesiàstica visigòtica de la diòcesi de Xàtiva arribava fins el mateix riu. Serà límit de la conquesta jaumina del Regne de València en la primera etapa de l'assetjament a la ciutat del Túria. Ja en èpoques més pròximes, al segle XIX, l'intent d'erigir una província a Xàtiva també tenia per frontera el Xúquer.

Segurament la raó per la que el riu era contemplat com un element natural tan definitori era degut a la dificultat del seu pas. Així ja els romans tenen que cercar un pas per una illa (Alzira-Algezira) per poder superar-lo. Els musulmans i Jaume I s'aprofiten d'uns guals ("vadum Barraga" prop d'Alberic, per exemple) per tal de poder circular laboriosament sobre el riu. Posteriorment eixos guals serviran de punt d'arribada de les expedicions de fusta expedides des dels boscos de Conca. Encara ara, a pesar que la divisió provincial i comarcal inclou ambdues ribes en un mateix espai administratiu, és fàcil denotar la pertinença de les gents a distints municipis ja que el riu marca la separació lingüística entre els parlars apitxat i valencià general i, també, d'algunes funcions administratives (judicials i sanitàries entre Xàtiva i Alzira).

Eixa dificultat física propicià que per travessar el corrent d'aigua s'aprofitaren barques. Barques com la d'Alcosser, la del Rei, la de Gavarda, la de Sumacàrcer o la darrera en ús en Tous¹. La importància del trànsit de les barques, i dels barquers, va fer que una part de la història d'estes terres estiguera relacionada estretament amb l'ofici i qualitat de les embarcacions².

¹ La barca de Tous, que unia la població, en el marge esquerre del riu, amb l'horta més productiva i el castell, a la dreta, va estar en ús fins ben entrats els anys seixanta del passat segle XX.

² La literatura i els llibres d'història, sobre tot "El roder Micalet Mars" de Rafael Comenge, se'n fan ressò d'eixes circumstàncies. Fins i tot sembla, segons Comenge, que en època romana junt al desaparegut poble d'Alcosser hi havia un circ romà que servia per distraure el personal mentre esperaven el pas del riu.

Però les difícils condicions de trànsit s'agreugen per la continua modificació del caixer del riu, degut a la planícia i al bla del terreny. En la zona compresa entre Sumacàrcer i Carcaixent les contínues inundacions i alteracions del cabal (de manera destacada en la unió entre el riu Xúquer i el d'Albaida en terme de Villanueva de Castellón) propicien meandres que modifiquen constantment la direcció de l'aigua i, a la vegada, dificulten la realització d'estructures fiables pel pas del riu.

Eixa pot ser la raó essencial pel que la construcció d'un pont estable fora un desig i necessitat, no solament pels habitants de la zona sinó de l'Estat. Ja que eixa mena d'element permetria un trànsit fàcil en una via tan important com el Camí Reial de Madrid a València (camí natural, històric i tradicional d'entrada de Castella a terres valencianes).

El Pont del Rei

En 1754 el ministre de Moneda i Comerç, Bernardo Ward, estableix els principis generals per tal de facilitar els camins i vies necessàries per les transaccions comercials entre les ciutats més importants d'Espanya. En 1761 es publica el Real Decreto expedido para hacer caminos rectos y sólidos en España, que faciliten el comercio de unas provincias a otras, dando principio por las de Andalucía, Cataluña, Galicia y Valencia. Un total de 21 ponts grans i 211 menuts serien necessaris en el Camí a València. Estes disposicions administratives afavoririen la construcció d'un pas estable al Camí Reial en la travessada del Xúquer³, concretant-se en un pont als voltants d'on es situava la Barca del Rei i pròxim a la posada o hostel conegut com Casa del Rei⁴.

Cal assenyalar que el lloc elegit estava plenament inserit en el curs del riu on abundaven els meandres⁵ i en conseqüència una de les

Sabem que alguna de les construccions més rellevants de la zona, com el recentment descobert palau gòtic també pròxim a Alcosser, estaven units al tràfec del riu.

La revolta camperola de 1801 va tindre com un dels dirigents més destacat al Barquer d'Alcosser.

³ Als mapes de Cavanilles podem observar la direcció del Camí Reial en la zona. Es digne d'assenyalar que encara figuren algunes poblacions, avui desaparegudes, com Alcosser, Alàsquer, Pujol,....

⁴ El Camí Reial anava aproximadament per on anteriorment es situava la Via Augusta.

⁵ El lloc, pròxim a la partida de la Paixarella avui repartida entre els termes municipals de Gavarda i Villanueva de Castellón, havia estat propietat històrica de la Casa Ducal del Infantado i en l'època de la Conquesta jaumina formava part del terme municipal d'Alberic, però en una de les avingudes del riu el caixer modifica el seu traçat i passà a ser terme municipal de les poblacions citades anteriorment ja que jurídicament és el riu qui divideix els termes.

condicions essencials de la construcció devia superar la problemàtica de les possibles derivacions del cabal. Eixa serà la raó principal per la que Joaquim Martínez, l'arquitecte del pont, ideà una obra en la que el riu, mitjançant una canalització escaient, travessarà els ulls sense el perill dels canvis de rumb constants. Un projecte, amb 15 arcs, fora del lliit, en sec, per sota del qual s'obriria el nou lliit canalitzat del riu⁶. El pont, neoclàssic evidentment, prendria com model els de Neuilly i Chateau-Thierry a França.

D'acord amb les disposicions de la Real Orden comencen les obres, dirigides per l'esmentat Joaquim Martínez⁷, el dia 29 d'abril de 1796. Sent interrompudes definitivament el 1801, sense acabar-se l'obra.

Les raons per les que es suspengué la construcció estaven directament relacionades amb la inestabilitat del sòl, per una part, i per altra amb les revoltes socials de la comarca⁸. Els desordres dels camperols, sovint propiciats pels burgesos que tenien llogades les terres de l'aristocràcia i es negaven a pagar les dures rendes, produïren aldarulls i tumults de consideració. Molts dels llauradors afectats per l'obra pública es revoltaren i assaltaren la casa del Batlle a Alberic⁹. Alguns historiadors¹⁰ consideren aquesta revolta com el ferment que, en cas de triomfar, hagués propiciat una vertadera revolució a l'estil de la francesa¹¹.

En qualsevol cas, la paralització de 1801 va ser definitiva. Posteriorment, en 1834 per exemple, s'elevaren súpliques per tal que l'obra continués però ja mai no va poder executar-se. Ja en el segle XX es construirà un pont de ferro als afores de Gavarda, junt a una barriada del municipi, i

⁶ En 1879, gairebé cent anys després d'iniciar-se l'obra i quasi vuitanta de l'abandó, encara va anular-se un ramal del riu junt al pont ara abandonat.

⁷ Joaquim Martínez (València 1750, Cadiz 1813) pertanyia a una família d'arquitectes (son pare Llorenç Martínez era company i col·laborador d'Antoni Gilabert). Dins del corrent classicista col·laborà en la capella de S. Vicent Màrtir de la Catedral de València, dirigí la construcció de la capella del Beat Gaspar Bono i s'encarregà del projecte de construcció de l'edifici de la Universitat de València, al carrer de la Nau. Com arquitecte d'obres viàries destaca la seua participació en el Camí Reial de Castelló a Barcelona i Zaragoza.

⁸ Com ja referim abans, un dels barquers era líder dels avalots.

⁹ Rafael Comenge a "El roder Micalet Mars" narra magníficament l'assalt que permeté als camperols fer-se amb el blat, dacsa i arròs que tenia emmagatzemat la primera autoritat local (servidora, evidentment, del Duc de l'Infantado).

¹⁰ Manolo Ardit, entre ells, i el propi Manuel Godoy, Príncep de la Paz, també a les seues memòries.

¹¹ La importància de la revolta portà al govern central a publicar una ordre a la Gaceta de Madrid eximint els veïns de la comarca del servei d'armes. Eixa ordre es va publicar, per primera i única vegada en tota la història de la Gaceta, en castellà i valencià. En valencià lògicament perquè només esta parla era la compresa per la majoria del camperolat.

posteriorment, fa dues dècades, en construir-se l'autovia València-Madrid per Albacete s'elevà un pont nou, d'un sol ull¹².

A hores d'ara el construït es conserva en un molt bon estat. Al centre es poden contemplar els tres grans arcs de pedra. A cadascun dels laterals ens trobem amb fornícules de planta semicircular (segurament destinades a rebre escultures), plantejades per pilastres i acabades fins l'arrancament de la cobertura. A l'entrada i eixida del tram principal hi ha sengles apartadors, servint com espai de transició entre el tram i les rampes d'accés. Sengles arcades, de sis pontons cadascuna, es situen al costat de les rampes.

El total de la construcció (sense oblidar-se'n de la Casa del Rei, avui com a conseqüència de la Riuada de 1987, molt deteriorada) forma un conjunt singular i demostració que l'obra era molt més estable i consistent del que els propis dirigents del XVIII i XIX consideraren, a més de demostrar que les idees canalitzadores de Joaquim Martínez tenien molt d'entrellat¹³.

Per tot això arriben a les següents conclusions:

Conclusions

1. Considerem que el anomenat com Pont del Rei, situat al terme municipal de Gavarda, presenta unes característiques d'enginyeria i estètiques de relleu, manifestació d'uns sistemes construccions de les obres públiques en segles passats dins de les mesures reformistes de l'època i amb la particularitat que no fou mai acabat. Que reuneix les condicions per tal de ser declarat Be d'Interés Cultural com Monument.

2. Però, en qualsevol cas, instem a l'Ajuntament de Gavarda que ja inicié el procediment de declaració de Be de Rellevància Local i formule la petició escaient a la Conselleria de Cultura i Esport per a la possible declaració com Be d'Interés Cultural (B.I.C.).

3. Igualment instem a la Conselleria de Cultura i als ajuntaments, en els termes municipals dels quals està radicada (Gavarda i Villanueva de Castellón) la construcció i àrea, que inicien el procediment per recuperar la casa o hostal del Rei per tal de fer visible que conformava una unitat amb el pont esmentat, per la qual cosa esdevé símbol viu d'unes pràctiques viàries que foren transcendents per als pobles de la zona.

¹² El fet de ser d'un sol ull ha estat una de les raons per les que la "pantanà" de Tous, en 1982, va col·lapsar l'eixida de l'aigua i, con a conseqüència, s'inundaren les poblacions de Beneixida i Gavarda.

¹³ En posterioritat a les riuades de 1982 i 1987 s'ha canalitzat tot el curs del riu des d'ací a la desembocadura en Cullera.

4. Este informe s'enviarà a l'Ajuntament de Gavarda, peticionari del mateix, a la Conselleria de Cultura i Esport, a l'Ajuntament de Villanueva

de Castellón i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre las actuaciones previstas para la protección del Grau Vell de Sagunt
Data aprovació Ple	29 de març de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadores	Isabel Morant i Carmen Morenilla
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Ajuntament de Sagunt, Autoritat Portuària, Conselleria de Cultura i Esport i Federació Valenciana de Municipis i Províncies
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre el Grau Vell de Sagunt. 2005. http://cvc.gva.es/archivos/193.pdf Informe sobre la proposta d'ampliació de la declaració BIC del Grau Vell de Sagunt. 2007. http://cvc.gva.es/archivos/231.pdf

Antecedentes

El Consell Valencià de Cultura se ha manifestado en reiteradas ocasiones mostrando su preocupación por el estado de conservación de los yacimientos arqueológicos del Grau Vell de Sagunt así como por la falta de planes de actuación que llevarán a la protección de este enclave. Aparte de otros escritos, el CVC aprobó un informe al respecto el 30 de septiembre de 2005 en el que constataba la grave situación del yacimiento y recomendaba a las administraciones afectadas diversas actuaciones urgentes. El 29 de enero de 2007 el CVC informa favorablemente la ampliación del entorno de protección del BIC y recuerda las recomendaciones realizadas con anterioridad, a la vista de que no se habían tomado nuevas medidas de conservación.

Con posterioridad ha tenido información oficiosa de la existencia de un convenio posiblemente suscrito entre el Ayuntamiento de Sagunto y la Autoridad Portuaria, que, tras reiteradas peticiones, ha podido ser consultado por la Comisión de Legado, en su sesión de 10 de febrero de 2010, aunque cabe señalar que la copia recibida no lleva fecha de firma ni la firma de las partes. La Comisión delega en las Sras. Isabel Morant y Carmen Morenilla la preparación de un informe al respecto, que ha recabado la ayuda de la Sra. Carmen Aranegui, Catedrática de Arqueología y máxima autoridad en este tema.

Consideraciones

El CVC se reafirma en sus consideraciones anteriores con respecto al valor patrimonial del Grau Vell de Sagunt, que lo convierten en un unicum arqueológico de máximo interés, y lamentablemente debe reafirmarse también en sus quejas por el estado de conservación del mismo (cf. los dos informes emitidos, que se adjunta como anejo).

En el presente convenio, que modifica el anterior de 1998, no se hace referencia alguna en la exposición de motivos a los tres decretos de declaración de BIC y los dos espacios afectados en la zona sur (BIC del yacimiento arqueológico del Grau Vell con la zona arqueológica ampliada en 2007 y BIC del fortín del Grau Vell) y, en consecuencia, tampoco se señala en ella la necesidad de hacer compatible su conservación, estudio y puesta en valor con la creación de las nuevas infraestructuras y los usos turístico-culturales previstos para la zona norte.

La única referencia a los restos arqueológicos aparece en la cláusula 5ª del convenio en la que se indica:

En el marco de la tramitación ambiental de las obras de Ampliación del Puerto y, en particular, atendiendo a lo recogido en el Estudio de Impacto Ambiental citado en la parte expositiva del presente documento, la Autoridad Portuaria, con la colaboración y el visto bueno del Ayuntamiento, se compromete a llevar a cabo los estudios pertinentes para definir una propuesta de actuación en la zona Sur del puerto conforme al ámbito territorial al efecto recogido en el Anexo II que, una vez consensuado con las administraciones competentes a nivel tanto estatal como autonómico, pueda ser recogida por el Ministerio de Medio Ambiente, Medio Rural y Marino en la preceptiva Declaración de Impacto de la Ampliación como medida correctora y/o compensatoria de la segunda ampliación del recinto portuario.

La citada propuesta de actuación deberá contemplar como actuaciones básicas las siguientes:

- Proyecto paisajístico de integración de las Instalaciones Portuarias y Grau Vell.

- Creación de un Parque Arqueológico al aire libre y de un Centro de interpretación de Puerto Romano de Sagunto, en el que se pongan en valor los hallazgos arqueológicos de interés, terrestres y marítimos encontrados en la zona.

Cabe destacar que tampoco en este lugar hay referencia alguna a los tres BIC y a la obligatoriedad de protegerlos a ellos y a su entorno, ni, en consecuencia, a la legislación que regula estos asuntos, como la Ley de Patrimonio Valenciano. La misma imprecisión afecta a los plazos, puesto que no se pone fecha a la realización de la propuesta de actuación.

Conclusiones

El CVC, estudiado el convenio posiblemente suscrito entre el Ayuntamiento de Sagunto y la Autoridad Portuaria, concluye lo siguiente:

1.- El CVC se reafirma en las valoraciones y recomendaciones manifestadas en los informes de 30 de setiembre de 2005 y 29 de enero de 2007 sobre el estado de conservación de los BIC del Grau Vell y sobre la falta de medidas de conservación, estudio y promoción de los mismos.

2.- El CVC constata que en el citado convenio no se ha incluido en la exposición de motivos la referencia a estos BIC y a las obligadas medidas de conservación, estudio y promoción que deben adoptarse en cumplimiento de la legislación vigente, como la redacción del Plan de Protección.

3.- El CVC considera impreciso e insuficiente lo que señala la cláusula 5ª, que no hace referencia explícita a la consideración de BIC de los restos ni a la legislación en materia cultural a la que deben atenerse las actuaciones y no fija fechas para la realización de la propuesta de actuación.

Este informe irá acompañado de los dos informes realizados con anterioridad por el CVC y por el informe realizado por la Sra. Carmen Aranegui (ver referencias en los créditos de título).

Se enviará el presente informe al Ayuntamiento de Sagunto, a la Autoridad Portuaria, a la Consellería de Cultura y a la Federación Valenciana de Ayuntamientos.

Títol	Informe sobre el jaciment arqueològic d'Orpesa la Vella
Data aprovació Ple	26 d'abril de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Vicent Àlvarez i Jesús Huguet
Iniciativa	Grup Municipal del Bloc a l'Ajuntament d'Orpesa
Instàncies enviades	Grup municipal del Bloc d'Orpesa, a l'Ajuntament d'Orpesa -amb el suggeriment que en trasllade una còpia als titulars de la propietat del xalet i de la parcel·la-; Servei Provincial d'Investigacions Arqueològiques de la Diputació de Castelló de la Plana, Conselleria de Cultura i Esport i Federació Valenciana de Municipis i Províncies.
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre la Torre de la Cordà i la Torre de la Colomera en el terme municipal d'Orpesa - 2009. http://cvc.gva.es/archivos/323.pdf . Informe sobre castell d'Orpesa- 2010. (Pàgina 113)

Antecedents

Amb data 27 de gener de 2010 el portaveu del grup municipal Bloc d'Orpesa, Sr. Josep L. Romero Martínez, sol·licita que el Consell Valencià de Cultura informe sobre l'estat del jaciment arqueològic d'Orpesa la Vella. En el tràmit reglamentari es trasllada la petició i la documentació adjunta a la Comissió de Llegat Històric i Artístic, la qual encarrega la redacció de l'informe al consellers Jesús Huguet i Vicent Àlvarez. Els consellers esmentats van efectuar el 23 de març una visita al lloc, on van ser rebuts per l'alcalde i la regidora de Cultura d'Orpesa, pel director del Servei d'Arqueologia de la Diputació de Castelló i pel peticionari.

D'acord amb la documentació i les informacions rebudes, i després de l'examen in situ, s'ha elaborat el present informe.

El jaciment d'Orpesa la Vella

Es troba en un promontori al sud de la platja de la Conxa, a una altura de 25 metres, se'n pot apreciar des d'alguna distància una part del recinte emmurallat existent. Es tracta d'un assentament de l'Edat del Bronze, ocupat després per ibers i musulmans. El seu valor defensiu és notable, ja que el conjunt forma una mena de península que domina els accessos des del mar. S'hi han estat fent excavacions des de 1976, les més recents entre els anys 2005 i 2008. Pel seu

caràcter defensiu va ser catalogat o inventariat com a BIC. Cal esmentar que en els anys 60 del passat segle es va edificar un xalet sobre una part del jaciment, que en va quedar destruïda després de ser dinamitat l'espai, fins i tot el costat que dona a la carretera nova i a la via del tren. Actualment el jaciment està tancat, pel fet de tractar-se d'una propietat privada de la titular del xalet adés esmentat, la qual hi ha permès en algunes ocasions les actuacions arqueològiques.

Durant les darreres excavacions s'ha pogut recuperar una part de les bases de les construccions ja que estaven soterrades i amagades per la vegetació. Hi queda encara una gran part per excavar. Per una altra banda, segons ens informa l'ajuntament, hi ha un projecte parcial de recuperació per a fer-hi una mena de parc arqueològic visitable, projecte aturat, principalment, pel problema de la titularitat de l'espai, ja que la propietat no està disposada a la venda o permuta dels terrenys. Se'ns va informar que hi havia un projecte privat per a construir-hi més xalets, previsió que ja no és possible urbanísticament, d'acord amb el Pla General d'Ordenació Urbana. També, segons manifestacions verbals, podria haver-hi alguna parcel·la de terreny de propietat municipal. De moment, però, el terreny està tancat, no s'hi pot accedir per tal circumstància, si bé a distància es pot veure el conjunt i apreciar-hi l'entorn, estèticament i arqueològicament de singular bellesa i transcendència.

Segons el Servei Provincial d'Investigacions Arqueològiques de la Diputació de Castelló de la Plana s'hi han trobat moltes restes, ceràmiques i d'altres materials, que evidencien la importància del jaciment, i hi queden nombrosos elements encara per estudiar i investigar.

Resulta manifest l'interès de continuar les investigacions i les excavacions, i de la possible creació d'un parc arqueològic visitable en termes raonables o limitats, cosa que apunta directament a buscar solucions als problemes d'accés i ús públic. Cal esmentar que amb data 30 de maig de 2005 el Ple del Consell Valencià de Cultura aprovà un informe sobre els drets i deures del titulars privats de béns culturals, entre els quals hi ha els de deixar lliure l'accés als investigadors, i l'obligació de permetre al públic quatre visites al mes, com preveu la Llei de patrimoni cultural valencià, entre altres.

Però, el problema de fons és el de la titularitat privada sobre el jaciment. Poden considerar-se les opcions de gestió amistosa o, en el seu cas, les vies previstes en l'article 21 de la Llei de Patrimoni

Cultural Valencià, amb la final expropiació compensatòria justa.

En aquests moments el Pla General d'Ordenació Urbana es troba en fase d'exposició pública, i preveu la conservació del jaciment, el qual està inclòs en el corresponent catàleg, amb un entorn protegit de 200 metres.

Conclusions

El jaciment d'Orpesa la Vella presenta un gran valor, reconegut per la seua situació de BIC, per tractar-se d'un enclavament defensiu de gran antiguitat, i per les conclusions extretes de les darreres excavacions, i ha de ser conservat i protegit, amb el seu entorn delimitat i també protegit segons preveu la Llei de patrimoni cultural valencià.

Aquest jaciment com a bé patrimonial pot ser un element rellevant per a Orpesa, i la seua visita reglamentada i organitzada pot ser un atractiu i un estímul per a la ciutadania; per tal motiu se'n recomana la gestió municipal, i que el conjunt passe a ser de titularitat pública, mantenint el xalet existent en els termes previstos en la legislació urbanística i patrimonial, amb les limitacions vinculades al fet de trobar-se l'entorn d'un BIC. Mentrestant, fins que s'arribe a una solució estable, caldria exigir de la propietat el compliment de les seues obligacions, previstes en la Llei de patrimoni cultural valencià, entre les quals destaquem la permissió de visites quatre voltes al mes, i l'accés dels investigadors als treballs arqueològics. La situació urbanística del xalet construït ha de quedar sotmesa a les previsions legals i de protecció de l'entorn.

Vistes les actuacions arqueològiques fetes, i els seus resultats, caldria continuar els treballs durant els propers anys, fins a completar la investigació i la recuperació del jaciment.

Aquest informe es traslladarà al grup municipal del Bloc d'Orpesa, a l'Ajuntament d'Orpesa —amb el suggeriment que en trasllade una còpia als titulars de la propietat del xalet i de la parcel·la—, al Servei Provincial d'Investigacions Arqueològiques de la Diputació de Castelló de la Plana, a la Conselleria de Cultura i Esport i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Consideracions sobre l'aplicació de la Llei de Patrimoni Arbori
Data aprovació Ple	26 d'abril de 2010
Comissió autora	Comissió Jurídica
Coordinador	Vicent Àlvarez
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge; diputacions provincials valencianes, Conselleria de Governació, Conselleria de Cultura i Esports, Conselleria d'Educació i Federació Valenciana de Municipis i Províncies.
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre l'avantprojecte de Llei de Patrimoni Arbori. 2005. http://cvc.gva.es/archivos/199.pdf

Antecedents

El Consell Valencià de Cultura ha reiterat repetidament la importància del patrimoni arbori, i la necessitat d'arbitrar actuacions per a la seua conservació, raó per la qual ja manifestà en el seu moment la satisfacció per l'aprovació de la Llei 4/2006 de la Generalitat Valenciana, la qual tenia per objecte garantir la protecció, la conservació, la difusió, el foment, la investigació i el creixement del patrimoni arbori monumental valencià, considerant com a patrimoni arbori monumental el conjunt d'arbres que per les seues característiques botàniques de monumentalitat o per circumstàncies extraordinàries d'edat, dimensions o altres fets de característiques històriques, culturals, científiques, d'esbarjo o ambientals, foren mereixedors de protecció (article 1 de la Llei). També volem recordar que aquesta entitat consultiva ha emès informes sobre diversos parcs històrics valencians, i també sobre els palmerars i els incendis forestals.

El present informe se situa, doncs, en la línia de preocupació per evitar la desaparició d'arbres, i ha estat elaborat per iniciativa de la mateixa comissió, tal com es preveu en los nostres normes de funcionament i en la Llei de creació del Consell Valencià de Cultura.

La Llei 4/2006 de la Generalitat

La mateixa norma considera dins del terme "arboris" els "exemplars de plantes superiors, tant angiospermes com gimnospermes, autòctons o al·lòctons que posseïxen un o diversos troncs suficientment diferenciats. Este concepte afecta per igual els arbres de creixement horitzontal o reptant, les palmeres, determinats arbusts i les formes de troncs grossos de les lianes o plantes trepadores." La norma crea diferents categories de protecció, basades en base l'excepcionalitat biològica, científica o cultural, i estableix diferents competències de responsabilitat territorial, per tal de garantir diferents nivells de protecció i actuació. Alhora, cal tenir en compte els mitjans per a garantir la protecció i la conservació del llegat arbori que hem de transmetre a futures

generacions. En concret la competència per a la protecció i la catalogació queda atribuïda a la conselleria competent en matèria de medi ambient, com a primera entitat pública responsable, i als ajuntaments en segon lloc.

La norma crea categories de béns protegibles: els protegits genèricament, els protegits expressament per la Generalitat i els protegits expressament pels ajuntaments. Els primers són el que responen a unes característiques definides en l'article 4 de la Llei, en el sentit de tenir o superar 350 anys de vida, 30 metres d'altura, 6 metres de perímetre de tronc a una alçada d'1'30 metres, 25 metres de diàmetre de copa, i a unes característiques específiques en el cas de les palmeres. Aquests arbres estan protegits per la Llei sense declaració prèvia. Les altres dos categories afecten a conjunts o arbres concrets, en funció del seu valor. Igualment la Generalitat es reserva la possibilitat de declarar protegits altres arbres singulars, i per una altra banda la Llei preveu un desplegament normatiu posterior. Quant als ajuntaments, la seua competència es concentra en els elements arboris d'importància existents en el seu terme municipal.

Entre les concrecions de la Llei hi ha la creació d'un catàleg d'arbres singulars de la comunitat i de catàlegs locals, mesures de conservació, la creació d'un òrgan gestor per a l'estudi i la gestió d'aquest patrimoni, les prohibicions d'actes que puguen fer malbé els arbres, la d'arrancar o donar mort als arbres protegits, o afectar-ne l'entorn de forma negativa. Igualment se'n prohibeix la venda i el trasllat fraudulents, i es crea un règim d'autoritzacions. Igualment se'n regula l'ús agrari i l'aprofitament, i l'ús educatiu, en coordinació amb la conselleria competent en ensenyament, per tal d'augmentar la consciència del valor dels arbres entre els escolars. Finalment es reglamenta el règim de sancions davant de les infraccions que es puguen cometre.

Dins de les previsions fixades per a garantir l'eficàcia de l'aplicació de la llei, l'article 27 crea una comissió consultiva d'avaluació i seguiment de la protecció i conservació del patrimoni arbori

valencià, la qual s'ha de reunir almenys una vegada l'any, i de la qual ha de formar part un representant del Consell Valencià de Cultura.

Consideracions a fer

Hem de partir d'allò que representa una norma com la que contemplem, ja que pels seus fins i mecanismes pot contribuir a evitar la pèrdua de arbres, i generar una dinàmica de recuperació d'aquests. En el moment actual hem de fer constar, però, que és de domini públic que continuen produint-se atemptats contra el patrimoni arbori, i que el compliment i el coneixement de la Llei no s'han generalitzat, fins al punt que hi ha ajuntaments que ignoren les seues competències i obligacions en la matèria.

Per una altra banda, algunes de les previsions de la norma no s'han materialitzat encara, com és el cas de la comissió consultiva, la qual, segons pareix, no s'ha posat en funcionament ni ha estat mai convocada.

Tampoc no es té coneixement del nivell assolit d'actuació en l'educació reglada, aspecte molt rellevant, ja que pot contribuir que les noves

generacions tinguen una estima especial pels arbres.

Conclusions

Primera.- Per tot això, el Consell Valencià de Cultura recomana la represa de les actuacions i les previsions de la Llei esmentada de protecció del patrimoni arbori, una major informació i divulgació del seu contingut en els àmbits autonòmic i municipal, la divulgació de les actuacions de protecció efectuades, i que la comissió consultiva avalue l'estat de compliment de la Llei i les actuacions practicades. I recomanem la coordinació de les diverses entitats públiques per a preveure i evitar els incendis forestals que tan negativament afecten el medi ambient i el nostre patrimoni arbori.

Segona.- Aquest informe es traslladarà a Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, a les tres diputacions provincials valencianes, a la Conselleria de Governació, a la de Cultura i Esports, a la d'Educació i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre la declaració de BIC del casc antic i de BRL de les festes de la Cordà i la Badà de la Font d'En Carròs
Data aprovació Ple	26 d'abril de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric i Artístic
Coordinadors	Vicent Àlvarez i Ricard Bellveser
Iniciativa	Ajuntament de la Font d'En Carròs
Instàncies enviades	Ajuntament de la Font d'En Carròs, Conselleria de Cultura i Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Antecedents

Amb data 18 de gener té entrada en el registre del Consell Valencià de Cultura un escrit del regidor de Patrimoni, Turisme i Festes de la Font d'En Carròs, en el qual es destaquen les característiques de la localitat, els seus antecedents històrics, i el patrimoni cultural existent, i es demana que el Consell Valencià de Cultura informe en sentit favorable a la declaració del poble antic com a bé d'interès cultural (BIC), i de les potencialitats de les festes de la "Badà" i la "Cordà" com a béns de rellevància local (BRL). El peticionari acompanya la seua petició amb diversa documentació.

S'ha donat trasllat de la petició a la Comissió de Llegat per a la redacció de l'informe corresponent.

Amb data 11 de març de 2010 els consellers Ricardo Bellveser i Vicent Àlvarez visiten el municipi, on són rebuts pel regidor peticionari i per

l'alcalde, i fan un recorregut pel poble antic i per altres llocs de valor patrimonial de la localitat.

Els valors patrimonials dels béns a considerar

La Font d'En Carròs, municipi conquerit per Jaume I en 1240, està situat en un lloc estratègic important, i té un nucli emmurallat del qual el municipi n'ha adquirit la part que es conserva, de més de 100 metres.

En l'actualitat, el nucli antic conserva la trama i la tipologia de la vila, amb pendents, desnivells i carrerons característics d'un conjunt històric. Dins del conjunt cal destacar l'església de Sant Antoni Màrtir, situada en la part més alta de la vila i que ocupa l'espai de l'antiga mesquita, amb arcs gòtics, ornaments i peces d'orfebreria; l'antic ajuntament i almodí, del segle XIV, en fase de restauració; un nombre apreciable de plafons ceràmics, el conjunt emmurallat del Portal i el Refallí, diversos pous, i cases amb un tipologia popular pròpia de la zona dels segles XVIII i XIX.

El poble antic visitat ha estat objecte d'algunes actuacions de condicionament que palesen l'interés del municipi en la seua valorització, i hi ha diversos projectes per a l'execució dels quals s'estan fent gestions amb les institucions públiques, especialment per a aconseguir finançament. Com s'ha assenyalat, una part de la muralla ha estat adquirida per permuta, i pot ser recuperada per a ús general de la població.

Cal esmentar que les vistes des del poble antic s'estenen per quasi tota la comarca de la Safor, i també l'existència d'altres elements patrimonials i històrics rellevants, com és el cas del castell del Rebollet, testimoni de la conquesta cristiana, actualment de quatre propietaris que el tenen abandonat, i que seria recomanable recuperar. Al castell, situat a 1.600 metres del poble, s'accedix des del casc antic per un camí o sender que podria convertir-se en una ruta turística.

Per tot el que hem dit, el conjunt visitat presenta els elements previstos en l'article 26 de la Llei de patrimoni cultural valencià, ja que és un conjunt de béns delimitable i amb entitat pròpia, producte d'una història que partix de la conquesta, amb testimonis de diverses èpoques.

Hi ha dos aspectes més a considerar en la sol·licitud municipal:

Per un lloc els que fan referència a la Badà, una festa local amb característiques de romeria, que recorda uns fets protagonitzats per veïns de la Font fa noranta anys i que es repeteix sense altres al·lusions culturals diferents a les pròpies de la diversió.

I per un altre la Cordà, que no hi presenta singularitat especial respecte a la resta de cordades que hi ha al nostre territori, si bé els informants sotassignats del present informe no hem tingut l'oportunitat de veure-la i en parlem únicament per les referències rebudes i les diverses il·lustracions fotogràfiques vistes.

Conclusions

Primera.- El Consell Valencià de Cultura valora positivament l'interés de la Corporació Municipal de la Font d'En Carròs per recuperar i conservar el seu patrimoni cultural, tant material com immaterial.

Segona.- El poble antic de la Font d'En Carròs, format per l'antiga vila existent dins del recinte emmurallat, presenta elements propis per a ser declarat conjunt històric, i per tant es recomana la incoació del corresponent expedient per a la seua declaració com a tal.

Tercera.- Pel que fa a les festes de la Badà i la Cordà, es considera que totes dos són mostres de la creativitat popular, per la qual cosa, considerant que el municipi té competències per a la seua declaració com a béns de rellevància local, tal com es preveu en la Llei de patrimoni cultural valencià, article 46 i següents, l'Ajuntament està capacitat per a adoptar els acords corresponents.

Aquest informe es traslladarà a l'Ajuntament de la Font d'En Carròs, a la Conselleria de Cultura i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre les normes urbanístiques de l'àrea d'ordenança C-17 residencial ronda nord del PGOU del Puig
Data aprovació Ple	24 de maig de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric i Artístic
Coordinador	Vicent Àlvarez i Ricard Bellveser
Iniciativa	Ajuntament del Puig
Instàncies enviades	Ajuntament del Puig i Federació Valenciana de Municipis i Províncies

Antecedents

José Miguel Tolosa Peiró alcalde del Puig, va sol·licitar del CVC informe sobre les Normes Urbanístiques de l'àrea d'ordenança C-17 Residencial ronda Nord del Pla General d'Ordenació Urbana del Puig. El 2 de març el president del CVC va traslladar d'esta petició a la Comissió del Llegat Històric Artístic, la qual va delegar en el seu president Ricard Bellveser i en el conseller Vicent Àlvarez.

Consideracions

El dimecres 21 d'abril, l'aparellador municipal José Luis Martínez va rebre en el seu despatx de

l'ajuntament a la delegació del CVC, la qual també es va entrevistar amb l'arquitecta municipal Soledad Hermenegildo Caudevila, i després de les informacions generals, es va realitzar una visita a l'àrea afectada per la "modificació puntual núm. 1/10 de les normes urbanístiques" abans mencionada.

Es tracta d'una discreta modificació del PGOU, la qual compta amb aprovació municipal en sessió plenària i que implica un projecte de construcció de vivendes i zones complementàries, a quatre altures, segons una promoció que ha quedat afectat per la crisi econòmica, raó per la qual no

s'ha presentat cap aspirant a dur-lo a terme i l'ànim municipal és deixar dormir la iniciativa fins que canvie la situació.

La zona és apropiada per al projecte i en ell aparentment no hi ha cap aspecte que pugua produir inquietud en els seus vessants culturals o de defensa del patrimoni. (annex 1)

En un procediment portat a terme amb gran severitat per la regidoria de Planificació territorial de l'Ajuntament del Puig es va sol·licitar que es pronunciara sobre estos canvis a Defensa, Carreteres, Sector Ferroviari, Patrimoni Cultural, Patrimoni d'Administracions Públiques, Aigües, Aigües Residuals, Medi Ambient, Espais Naturals Protegits, Montes, Costes, Sector d'Hidrocarburs, Sector Elèctric, Telecomunicacions, Integració Social de Minusvàlids, Soroll, Turisme i Esport

En una de les tangents de l'àrea d'ordenança C-17 del pla residencial ronda Nord del PGOU, però fora d'ell, es troba la masia de Sant Rafael (annex 2), una masia de principis del segle XX, que guarda una contextura tipològica tradicional, que ha sigut molt transformada, millorada i ampliada fins a època recent. L'ajuntament considera que té un cert interès la seua volumetria, "prou vinculada a la seua proximitat a la part nord-oest de la vila. Els aspectes de façana que donen al camí principal d'accés consistixen en la correcta

composició i la cerca afegida de fàbrica de rajola timbrada.

Conclusions

1.- El CVC no té consideració alguna d'interés que fer a la modificació parcial del PGOU núm. 1/10 de les normes urbanística del Puig, pel què confia en els dictàmens tècnics, els procediments seguits, el respecte a les al·legacions que es puguen haver fet i als acords adoptats pels òrgans municipals.

2.- Donada la proximitat de la Masia de Sant Rafael, ara per ara ben cuidada i habitada, el CVC considera que siga quin siga el pla d'intervenció urbanística que s'aplique, es resolga de forma escalonada descendent en les proximitats a la masia per a respectar el seu entorn i evitar en la mesura que es pugua una pressió excessiva.

3.- Els tècnics municipals no tenien constància de cap grau de protecció per a esta masia, pel què el CVC suggerix la conveniència que l'ajuntament la declare Bé de Rellevància Local o alguna figura afí que permeta la seua protecció i conservació com a testimoni d'una manera d'arquitectura tradicional.

4.- El present informe es remetrà a l'Ajuntament del Puig i a la FVMP.

Títol	Informe sobre la zona del municipi de Mislata emmarcada per les séquies històriques
Data aprovació Ple	24 de maig de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric i Artístic
Coordinadors	Jesús Huguet i Carmen Morenilla
Iniciativa	Grup municipal del PSPV-PSOE a l'Ajuntament de Mislata
Instàncies enviades	Entitat peticionària, Conselleria de Cultura, Ajuntament de Mislata i Federació Valenciana de Municipis.

Antecedents

Amb data 13 d'abril de 2010 té entrada en el Consell Valencià de Cultura un escrit del Sr. Miguel Merenciano Benavent, portaveu del Grup PSPV-PSOE de l'Ajuntament de Mislata, en el qual se sol·licita al Consell Valencià de Cultura que redacte un informe sobre la possibilitat de declarar Bé d'Interés Cultural en tant que Patrimoni Paisatgístic la zona de Mislata emmarcada per les séquies històriques de Mislata. La Comissió de Llegat delega en els conseller Jesús Huguet i Carmen Morenilla l'estudi i la redacció del present informe.

Consideracions

La zona que motiva la petició és un espai d'horta, cultivat fins a època recent, ubicat en el barri del

Quint de Mislata i emmarcat per diferents ramals de la séquia històrica de Mislata, el Braç dels Moros, el Braç dels Francs i el Bracet de la Llosa, en l'interior del qual, a més dels camps de cultiu, es troben l'històric Pou del Quint, una morera dos vegades centenària, diversos elements hidràulics històrics, l'alqueria dels Tarongers i els tallers pirotècnics Gori.

En este espai conflüixen diversos elements que de manera genèrica han estat objecte de l'interés del Consell Valencià de Cultura amb anterioritat, ja que la institució ha redactat informes sobre el patrimoni hidràulic, arbori i paisatgístic valencià, i sobre l'especial espai etnogràfic que representa l'Horta de València. Per citar-ne alguns dels corresponents al patrimoni hidràulic, recordem els

dedicats al Pantà de Tibi (1991), al Pantà d'Elx (2003), a la Canal de Bellús (2004), a l'Aqüeducte de Peña Cortada (2004), als Assuts de les Séquies del Tribunal de les Aigües (2004), al conjunt industrial del riu Molinar d'Alcoi (2004), a la séquia Major d'Elx (2004), a la séquia Mislata-Quart de Poblet (2004), a l'Aqüeducte de Morella (2005), a la ribera del riu Túria (2006), al Patrimoni Hidràulic Valencià (2007), a diversos elements patrimonials i projectes de Potries (2008), al Barranc dels Molins d'Ares del Maestrat (2008), a les séquies del Tribunal de les Aigües i la Séquia Reial de Montcada (2008), etc. Entre els informes sobre el patrimoni arbori i el paisatgístic, citem els dedicats a l'avantprojecte de Llei de patrimoni arbori monumental (2005) i les posteriors consideracions sobre l'aplicació de la Llei (2010), a la Llei de patrimoni natural i la biodiversitat (2008), al territori i els seus paisatges (2005), i altres informes corresponents a indrets particulars: sobre l'Albufera i els seus valors naturals (2009), sobre els jardins de la Glorieta i el Parterre de València (2007), sobre els Jardins dels Viviers del Real de València (2007), sobre el Parc de Ribalta de Castelló de la Plana (2007), sobre els palmerars d'Elx, d'Oriola i d'Alacant (2008), etc. Una atenció especial ha dedicat el Consell Valencià de Cultura a l'estudi de la situació de l'Horta de València, sobre la qual va emetre un dictamen en 2000. A més, recordem que el 25 de gener de 2010 el Consell Valencià de Cultura va aprovar un informe sobre la possible declaració de Bé de Rellevància Local del Pou del Quint de Mislata.

Tot això justifica l'interés posat per la institució en l'elaboració del present informe.

A continuació destaquem entre els elements que conflueixen en este espai els especialment significatius des del punt de vista patrimonial.

Els ramals i braçals que emmarquen l'espai assenyalat enllacen amb la Séquia de Mislata, declarada Bé d'Interés Cultural en un dels seus trams i llengües. Contràriament a la situació de greu deteriorament en què es troben molts dels braçals i llengües de les séquies històriques, per causa d'un prolongat abandó del seu ús, els corresponents a l'espai estudiat es troben en perfectes condicions, ja que han estat actius fins a l'any 2005, en què es va abandonar l'explotació de l'horta per haver iniciat l'Ajuntament de Mislata els tràmits per a la realització d'un Programa d'Actuació Integral i, en conseqüència, per a la urbanització de la zona. També es troba en bones condicions el Braç dels Moros, el caixer del qual és de terra i mostra el traçat sinuós original, la qual cosa li conferix una rellevància molt particular. El perfecte estat de conservació d'estes

construccions hidràuliques fa possible, no sols la clara percepció de la xarxa històrica, sinó també la recuperació del seu ús original, si es considerara pertinent.

L'espai delimitat per estos braçals i llengües està format per parcel·les que fins a l'any 2005 foren cultivades i que, en cas de recuperar-ne l'ús, podrien convertir-se en un exemple de l'especial forma de cultivar la terra a l'Horta de València, i constituir un espai paisatgístic molt peculiar en la mesura que s'hi conservarien els elements d'este tipus de paisatge tradicional valencià. També s'hi conserven diversos elements i construccions relacionats amb l'activitat tradicional: l'Alqueria dels Tarongers, la qual, encara que ha estat modificada, conserva les característiques pròpies de les construccions d'este tipus. A la seua vora es troba el naixement del Braç dels Francs, en una llengua ja protegida com a Bé d'Interés Cultural. També s'ubica en este espai el Pou del Quint, sobre el qual el Consell Valencià de Cultura va emetre un informe en què s'aconsellava a l'Ajuntament de Mislata que el declarara Bé de Rellevància Local, com finalment s'ha fet. I finalment hi ha uns tallers de pirotècnia, una forma d'indústria tradicional valenciana.

A més, hi ha en este espai, prop del Pou del Quint, una morera que se suposa dos vegades centenària, resta d'un antic camp de moreres amb el qual es mantenia la manufactura de la seda. Este exemplar singular podria ser mereixedor de la consideració d'arbre monumental.

Braçals i morera per si sols podrien ser objecte de protecció per motius diferents, però considerem que el lloc té un valor singular per la confluència de les construccions hidràuliques i d'elements relacionats amb l'activitat tradicional de cultiu de la zona: la morera com a resta del cultiu de la seda, l'alqueria, el Pou del Quint, i les parcel·les de cultiu.

L'interés de la zona ha estat reconegut per la Comissió Territorial d'Urbanisme, la qual va indicar com a condicions per a l'aprovació del Programa d'Actuació Integral del Quint II la creació d'una zona verda, el respecte i manteniment del Pou del Quint, amb una zona per a ús i gaudi de la ciutadania, i la conservació del Braç dels Moros i de l'abocador. L'espai, no obstant això, quedaria segmentat si es portara avant l'esmentat programa, ja que, tot i respectant els elements indicats, està previst construir-hi una rotonda. El Programa d'Actuació Integral proposat preveu que la zona assenyalada es dedique a dotacions, ja que, com reconeixen totes les parts implicades, es tracta de l'últim pulmó verd de la població; ara,

entre les dotacions destaca la rotonda, i esta afecta molt directament al conjunt.

La construcció de l'esmentada rotonda i els seus accessos suposaria la divisió de l'espai, de manera que els elements respectats no podrien ser integrats en un conjunt que en permetera una lectura global i, per tant, que possibilitara el compliment dels fins d'esplai i, al mateix temps, de coneixement del patrimoni propi. En canvi, el manteniment de la zona com un conjunt podria permetre fins i tot la recuperació dels usos tradicionals de l'horta, de tal manera que l'espai poguera convertir-se en un museu etnogràfic a l'aire lliure, una mostra no sols del paisatge tradicional, sinó també de les activitats que han configurat la societat de l'Horta de València.

Conclusions

Estudiada la situació de la zona assenyalada i les perspectives d'actuació futura, el Consell Valencià de Cultura considera:

1.- Les parcel·les d'horta tradicional del barri del Quint de Mislata, emmarcades per diferents ramals de la séquia històrica de Mislata, el Braç dels Moros, el Braç dels Francs i el Bracet de la Llosa, contenen elements històrics d'Interés, com el Pou del Quint, ja declarat Bé de Rellevància Local, una morera centenària que podria ser objecte de declaració com a "arbre monumental", diversos elements hidràulics històrics que també podrien ser declarats Béns d'Interés Cultural, i altres construccions que obtenen significat ple en el context de l'horta tradicional, com l'alqueria dels Tarongers.

2.- Este espai constituïx l'únic pulmó verd d'una població que ha crescut molt en els últims decennis i, si es conservara, al mateix temps que la població guanyaria un espai de recreació, podria ser utilitzat com un lloc de manteniment de la memòria de l'activitat tradicional de l'Horta de València. Es podria arbitrar algun sistema que potenciara el cultiu d'estes parcel·les per part dels ciutadans en un sistema d'hortos socials, cosa que permetria unir el manteniment dels usos tradicionals per al seu coneixement per part de les generacions futures i una funció social.

3.- La construcció d'una rotonda i els seus accessos, tal com està previst, encara que conservara els elements i espais que indica la Comissió Territorial d'Urbanisme segmentaria la zona i incidiria negativament en la seua conservació, de tal manera que n'impediria l'ús com a conjunt patrimonial.

4.- Per tot això, el Consell Valencià de Cultura considera que este espai reuneix les condicions necessàries per a sol·licitar a la Generalitat Valenciana l'inici d'un expedient que garantisca la protecció integral del conjunt, en la figura administrativa que es considere més pertinent per a este fi.

Este informe es traslladarà als peticionaris, a la Conselleria de Cultura, a l'Ajuntament de Mislata i a la Federació Valenciana de Municipis.

Títol	Nuevo informe sobre el deterioro del palacete modernista de la familia Giner-Cortina de Torrent
Data aprovació Ple	28 de juny de 2010
Comissió autora	Comissió de les Arts
Coordinador	Vicente Muñoz Puelles
Iniciativa	Entitat ciutadana 'Patrimoni per Torrent'
Instàncies enviades	Conselleria de Cultura i Esport, Ajuntament de Torrent, Federació Valenciana de Municipis i Províncies i als propietaris del palauet.
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre el palacete modernista de la familia Giner-Cortina de Torrent. 2009. http://cvc.gva.es/archivos/320.pdf

Antecedentes

En 2009, el presidente del Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud (IDECO), Rafael Roca Ricart, enviò una carta al Consell Valencià de Cultura, alertando del peligro de desaparición en que se encontraba un edificio situado en el término municipal de Torrent, obra del conocido arquitecto José Manuel Cortina Pérez (1868-1950). En consecuencia, la Comisión de Promoción

redactó el *Informe sobre el palacete modernista de la familia Giner-Cortina de Torrent*, que fue aprobado en el Pleno del 27 de abril de 2009. En dicho informe, el Consell Valencià de Cultura llegaba a las siguientes conclusiones:

1) Dado su valor arquitectónico, histórico y artístico, consideramos que el palacete de la familia Giner-Cortina de Torrent posee valores

culturales más que suficientes para ser declarado Bien de Relevancia Local.

2) Creemos también que deben ponerse todos los medios necesarios para protegerlo y para evitar que el expolio continúe, así como para examinar y estudiar los elementos deteriorados, con vistas a una posible reconstrucción.

3) Ante el incumplimiento del deber de conservación del inmueble por parte de los propietarios del mismo, el CVC recomienda que, por parte de las autoridades municipales, y en su caso autonómicas, se realicen las actuaciones previstas para esos supuestos en la legislación urbanística valenciana.

4) En el caso de que la reconstrucción se llevase a cabo, opinamos que habría que buscar un uso concreto para el edificio, tarea para la cual el Consell Valencià de Cultura se ofrece a colaborar y asesorar, en beneficio de la recuperación de un patrimonio que es también un referente histórico.

También se recomendaba que, dado que en muchas poblaciones de mayor afluencia veraniega existen casos parecidos de chalets o palacetes de recreo de importancia arquitectónica, convertidos en ruinas o a punto de ser demolidos para edificar en el mismo lugar, los ayuntamientos llevasen a cabo inventarios de esos edificios, para evitar que desapareciesen sin que se tuviera constancia de su existencia.

El informe del Consell Valencià de Cultura dio lugar a que el palacete de la familia Giner-Cortina fuese declarado Bien de Relevancia Local, y como tal quedase protegido, al menos de manera nominal, desde la publicación en el DOCV el día 13 de mayo de 2009 del período de información pública del Catálogo de Bienes y Espacios Protegidos del Plan General de Torrent.

Casi un año después, el 25 de abril de 2010, Patrimoni per Torrent, colectivo de profesionales y ciudadanos para la defensa del patrimonio de Torrent y l'Horta Sud, escribió al Presidente del Consell Valencià de Cultura, para informarle de que los expolios continuaban. Además de varias fotografías, que mostraban una nueva abertura practicada en el muro perimetral, se adjuntaban instancias remitidas al Ajuntament de Torrent y a la Direcció General de Patrimoni de la Conselleria de Cultura, y se solicitaba la ayuda del CVC para hacer efectiva la protección del edificio, «tal i com demana a l'Ajuntament de Torrent la Conselleria de Cultura».

Dado que la nueva abertura practicada en el muro hacía temer un deterioro aún más rápido del monumento, la Comisión de las Artes decidió abordar el asunto y convocó a Tomás Roselló

Jaunzarás, arquitecto técnico, que compareció el pasado 11 de mayo, acompañado de Vicent S. Beguer, concejal del Grupo Municipal del Bloc en Torrent, y de Daniel Benito Goerlich, profesor de Historia del Arte de la Universitat de València. El sr. Benito Goerlich puso de relieve la importancia del palacete, último ejemplo que se conserva del historicismo romántico neoárabe o neonazarí del arquitecto Cortina. El sr. Beguer habló del interés municipal en la conservación del edificio, y el sr. Roselló informó sobre el proceso de deterioro y las gestiones realizadas para detenerlo, que de momento han sido infructuosas.

La protección teórica del conjunto, en cambio, ha ido consolidándose. El pasado 4 de junio, la Comisión Territorial de Urbanismo aprobó la modificación del Catálogo de Bienes y Espacios Protegidos del Plan General de Torrent, a fin de incluir el Palacete. Y en el Documento de catalogación del palacete se especifica que, como corresponde a un BRL, el nivel de protección ha de ser integral.

Consideraciones

En el informe anterior nos referimos extensamente a la ubicación y a las características técnicas y artísticas del palacete, razón por la cual nos remitimos a aquel texto. Baste recordar que fue proyectado y construido entre 1918 y 1919, y dejó de ser propiedad de la familia Cortina en 1984, cuando fue vendido a los actuales propietarios. Desde entonces empezó a deteriorarse. Fue ocupado ilegalmente, padeció al menos un incendio, en fecha tan reciente como 2006, y sufrió el expolio de buena parte de sus materiales. El expolio continúa, e incluso, pese a la protección que implica la consideración del edificio como BLR, se ha acentuado en los últimos tiempos, como muestran las fotos.

Observaciones y recomendaciones

En su consideración de Bien de Relevancia Local, el palacete Giner-Cortina entra dentro del régimen de protección y de las medidas de fomento previstas en la Ley 4/1998 del Patrimonio Cultural Valenciano para dichos bienes, tal y como establecen los artículos 18. Obligaciones de los titulares; 19. Ejecución subsidiaria y 21. Expropiación.

Ante el incumplimiento reiterado del deber de conservación del inmueble por parte de los propietarios del mismo, el CVC recuerda al Ajuntament de Torrent que puede intervenir y exigir a la propiedad el pago de dicha intervención, o en su defecto iniciar el procedimiento expropiatorio.

Una vez conseguida la recuperación del palacete, convendría llevar a cabo una actuación que implicase a la opinión pública, a fin de darle un uso adecuado.

El presente informe se remitirá a la Conselleria de Cultura i Esport, al Ajuntament de Torrent, a la Federación Valenciana de Municipios y Provincias y a los propietarios del palacete.

Adenda

El mismo día de la aprobación de este texto por el Pleno del Consell Valencià de Cultura se supo que se había producido el arrancamiento del vallado metálico, de aproximadamente 5 metros de longitud, que cubría una de las aperturas del muro trasero del Chalet Giner-Cortina. Los sres. Bellveser y Muñoz Puelles fueron designados para desplazarse inmediatamente al lugar y comprobaron que en estos momentos son posibles los expolios al bien, debido al libre acceso al interior del edificio, por la inexistencia de un cercado en condiciones que lo impida. Ante la gravedad de la situación, y la necesidad urgente de que ese hueco vuelva a ser cerrado, y se tomen todas las medidas necesarias para la protección del palacete, como corresponde a un Bien de Relevancia Local, el CVC expresa su alarma e insta al Ajuntament de Torrent a que cumpla con sus obligaciones.

Bibliografía

Benito Goerlich, Daniel. La arquitectura del eclecticismo en Valencia. Vertientes de la arquitectura valenciana entre 1875 y 1925. Ayuntamiento de Valencia, 1983.

Benito Goerlich, Daniel. Arquitectura modernista valenciana. Bancaja, 1992.

Besó, Adrià; Benito Goerlich, Daniel; Montesinos, Josep. Informe sobre el palacete Cortina de Torrent, s. f.

Roselló Jaunzarás, Tomás. El palacete de Torrent: El chalet de la familia Giner-Cortina (1919-2009). 23 de enero de 2009.

Roselló Jaunzarás, Tomás. El chalet de la familia Giner-Cortina de Torrent del arquitecto José Manuel Cortina Pérez, s. f.

Sanz, Laura. Nuevo expolio en el palacete de Torrent. Un arquitecto inicia una campaña para que se proteja. Levante-EMV, 18 de diciembre de 2008

Sanz, Laura. El arquitecto Cortina diseñó el palacete de Torrent como casa de veraneo de su hermana. El Ideco pedirá al CVC ayuda para protegerlo. Levante-EMV. 18 de diciembre de 2008.

Simó, Trinidad. La arquitectura de la renovación urbana en Valencia. Albatros Ediciones, 1973.

Títol	Informe sobre la posible revitalización de la Alameda de Valencia
Data aprovació Ple	28 de juny de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Vicent Àlvarez, Carmen Morenilla y Vicente Muñoz Puelles
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Conselleria de Cultura i Esport, Ajuntament de València i arquitectes que han informat a la Comissió.
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre la declaración de la Alameda de Valencia como BIC. 2007. http://cvc.gva.es/archivos/260.pdf

Antecedentes

En 2007, la Comisión de Legado redactó, dentro de una serie de informes sobre jardines de la Comunidad Valenciana, un texto titulado Informe sobre la declaración de la Alameda de Valencia como BIC, en forma de Lugar o Jardín histórico, que fue aprobado por el Pleno del 29 de octubre de ese mismo año. En dicho informe, que fue enviado a la Conselleria de Cultura i Esport, y al Ajuntament de València, el Consell Valencià de Cultura aconsejaba:

Que la Alameda fuese incorporada al Inventario General del Patrimonio Cultural Valenciano.

Que se iniciara el expediente de declaración de BIC en su doble condición de Jardín histórico y Lugar histórico, y que se declarase como tal.

Que los árboles sobresalientes del jardín fuesen protegidos y catalogados, como ordena la Ley 4/2006, de Patrimonio arbóreo monumental de la Comunitat Valenciana.

También se mencionaba que dichos árboles están expuestos a una alta contaminación causada por el tráfico, y que muchos conductores utilizan la zona como si fuese un aparcamiento al aire libre.

En septiembre de 2009, y en vista de que los problemas de La Alameda subsistían, la Comisión de Legado decidió volver a ocuparse de ella. Se

invitó a tres arquitectos, los Srs. David Estal (07/10/2009), Alejandro Escribano (03/12/2009) y José María Tomás (16/04/2010). El primero de ellos fue invitado a petición propia, ya que en su momento realizó el proyecto final de carrera precisamente sobre la Alameda. Los tres comparecientes coincidieron en la valoración del espacio y en la identificación de los principales problemas, y realizaron propuestas similares, o parcialmente compatibles.

También se ha invitado repetidas veces al Ajuntament de València a dar su opinión al respecto, sin éxito, por lo que se acuerda redactar el informe correspondiente.

Valoración de la Alameda

En el informe anterior nos referíamos en particular a la llamada Alameda histórica, es decir al antiguo paseo arbolado que se extiende, en la orilla norte del río Turia, desde el puente del Real hasta el de Aragón. Hacíamos una descripción de las vicisitudes históricas y de las transformaciones botánicas, paisajísticas, urbanísticas y arquitectónicas que ha sufrido, razón por la cual nos remitimos a aquel texto. Hay otro tramo, que corresponde a la zona más próxima al Palau de la Música, hacia el sureste de la Alameda histórica, y observamos que en los callejeros recientes la prolongación llega hasta la Ciudad de las Artes y las Ciencias, por lo que cabría hablar incluso de un tercer tramo. Pero el objeto principal de nuestra atención sigue siendo el mismo, la Alameda que podríamos llamar original, por reunir una mayor cantidad de elementos de importancia, tanto naturales como artificiales.

Este tramo al que nos referimos es un ejemplo muy peculiar de paseo urbano, anteriormente periurbano, que conserva en parte las funciones de espacio lúdico con las que se concibió, pero que en la actualidad está infrautilizado por los ciudadanos y sobreutilizado por los vehículos, que lo convierten, según la hora, en un aparcamiento o en una vía de tráfico muy denso. En cambio, la amplitud de la calzada, que llega a los 43 metros, y la pérdida de frondosidad de muchas zonas han convertido la Alameda en un lugar de paso, y no de recreo, para los viandantes.

En la actualidad, y desde un punto de vista urbanístico, el paseo se ve reforzado por estar adosado al viejo cauce del río, que se ha convertido en un eje vertebrador de la ciudad, y por tener cerca edificios y espacios con funciones culturales muy relevantes, como el Museo San Pío V, los Jardines del Real, el Jardín de Monforte, el Palau de la Música...

Los comparecientes coinciden en que los elementos materiales añadidos en los últimos

tiempos no corresponden a la dignidad del espacio.

Problemas detectados

La Alameda presenta en la actualidad tres problemas básicos:

La escasa adecuación de los elementos materiales de todo tipo: elementos decorativos, asfalto, iluminación, quioscos, tipo de tierra, configuración de los parterres.

El uso abusivo por parte del coche, que la convierte en una vía rápida de tráfico, con los problemas derivados del tráfico transversal, y en un aparcamiento al aire libre;

La compleja organización del tráfico cruzado, que provoca incomodidad y esperas a los peatones.

Propuestas de los comparecientes

En todos los casos los comparecientes coinciden en proponer la restitución del carácter de espacio lúdico para los ciudadanos, para lo que, una vez eliminado el problema del tráfico y del aparcamiento, sugieren:

Reformar el arbolado y la zona ajardinada, plantando más líneas de árboles e instalando un mejor sistema de regadío y un tratamiento que favorezca el crecimiento correcto. Colocar otro tipo de pavimento, en vez del asfalto. Aumentar el número de las fuentes e impulsar un cambio de la iluminación. Crear espacios reservados para las mascotas, etc.

Potenciar en algunas zonas los establecimientos permanentes o estables de hostelería cuidada y de servicios culturales.

Mejorar la conexión con el río y prever la utilización de los nuevos modos de locomoción (bicicletas, patines, etc.)

Uno de los comparecientes ha llegado a señalar que esta restauración del paseo no sería muy costosa, desde el punto de vista económico.

En lo que respecta a la eliminación del tráfico, los comparecientes son partidarios de ella, pero difieren en los ritmos, particularmente los Srs. Escribano y Tomás:

El Sr. Escribano considera que el problema del tráfico podría solucionarse de modo paulatino, empezando por cerrar el paseo a determinadas horas y días en una primera fase, para lograr una concienciación ciudadana, con la expectativa de cerrarlo definitivamente más tarde.

El Sr. Tomás opina que la utilización de la Alameda como vial de tráfico rápido es innecesaria, puesto que ya existen, en la misma orilla izquierda, una vía paralela que discurre por la fachada de viviendas, y en la orilla derecha otra vía que discurre paralela al cauce del río. La ralentización del

tráfico que se provocaría si la Alameda estuviese cerrada al tráfico sería beneficiosa, puesto que la velocidad de tráfico en Valencia es la más alta de las ciudades españolas, lo que provoca problemas de diverso tipo. Por todo ello considera que debería prohibirse el tráfico en la Alameda, reservando para este uso únicamente los carriles que hay junto a la fachada de viviendas (orilla izquierda), donde podrían realizarse intervenciones que los mejoraran (ampliar la acera, eliminar la zona de aparcamiento, etc.).

Respecto al problema del aparcamiento al aire libre, y recordando las nuevas necesidades provocadas por el traslado de servicios públicos a zonas cercanas, los comparecientes se muestran favorables a la utilización del subsuelo, por considerar que dicha utilización no incide negativamente en los espacios públicos. El Sr. Tomás indica que podría estudiarse la posibilidad de construir un vial de tráfico subterráneo, que de todos modos él considera innecesario. Los comparecientes estiman que hay espacio suficiente para no dañar el arbolado existente.

Sobre el modo concreto de abordar estas propuestas de revitalización, el Sr. Estal propone que se cree un foro de debate con personas de diversa formación, para tratar el tema desde todas las perspectivas. Por su parte, el Sr. Tomás comenta la conveniencia de estudiar las restauraciones de paseos similares de otras ciudades.

Observaciones y recomendaciones

Estudiados los méritos de la Alameda, el Consell Valencià de Cultura considera:

1. Que la Alameda de Valencia sigue siendo un paseo con un bello conjunto arbolado: Sin embargo, ha perdido buena parte de la brillantez y coherencia de la tipología a la que perteneció, y que conjuntaba el paseo con una sucesión de jardines-salón a la francesa. Lamentablemente, la función urbana actual del tramo histórico de la Alameda radica más en el uso de su calzada por los coches que en su conjunto ajardinado, en otro tiempo lugar favorito de ocio para toda la sociedad valenciana.

2. Aunque entendemos que la Alameda, como cualquier otro espacio público, no puede ser inmune al paso de los tiempos, nos parece que la cadena de intervenciones a la que ha sido sometida en las últimas décadas, para dar continuidad a la trama circulatoria, la ha perjudicado ostensiblemente. Ha sido privada del andén central, se ha ampliado desmesuradamente su calzada, lo que ha alterado la escala y las proporciones del lugar, y el Llano del Real, pieza de remate esencial para la

comprensión del paseo, se ha convertido en un archipiélago de isletas de difícil tránsito para los peatones.

3. Consideramos que un paseo de tanto valor como La Alameda no puede ser un mero aparcamiento. Por eso nos parece necesaria una solución al problema del aparcamiento y el tráfico, para proceder a continuación a una restauración y una revalorización del conjunto.

4. Sería conveniente que en las actuaciones que se decidiera realizar, se contemplara la posibilidad de, manteniendo los diferentes ambientes de las ampliaciones de la Alameda, dar alguna unidad al conjunto mediante el uso de algún elemento común, como los paneles en los que se informara de la existencia o la desaparición de algún elemento reseñable. Asimismo podrían señalarse los límites de la Alameda histórica, el tramo existente entre las dos fuentes ornamentales, mediante paneles informativos en los que se hablara de su historia, las estatuas y árboles y plantas, etc.

5. Con la finalidad de volver a recuperar la Alameda como centro de actividades, tal y como fue en otras épocas, y mientras se ejecuten las propuestas definitivas, podrían tomarse algunas medidas que potenciaran su uso por parte de la ciudadanía, y a la vez proyectaran una pedagogía de voluntad de recuperación y dinamización del lugar. Entre las actividades que podrían realizarse de una manera inmediata sin que ocasionen excesivos gastos podría pensarse, por ejemplo, en utilizar el paseo para ubicar la Feria del Libro de Ocasión o la Feria del Libro; el templete que hay entre el Puente del Real y la antigua pasarela de la Exposición podría servir para que la Banda Municipal de Valencia, así como otras bandas invitadas y otros grupos de música (grupos de jazz, rock, etc.) ofreciesen actuaciones diurnas. También cabría la posibilidad de organizar una jornada de evocación de otros tiempos con el uso de carruajes, ropa de época, etc., así como otras actividades que no fueran molestas para los vecinos.

6. La recuperación de La Alameda no puede desvincularse de los grandes espacios que en la actualidad apenas tienen uso, como son las instalaciones militares, el antiguo Convento de San Jaime, el Palau de l'Exposició, etc. El Palau de l'Exposició podría, por ejemplo, utilizarse para actos protocolarios municipales, aprovechando la cercanía de las nuevas dependencias administrativas municipales, o para realizar debates y exposiciones de los proyectos del Ayuntamiento.

7. A fin de aportar soluciones y aunar posturas, el CVC ofrece su sede para la realización de una jornada sobre la Alameda, con la presencia de especialistas de diferentes disciplinas.

Se acuerda trasladar este informe a la Conselleria de Cultura i Esport, al Ajuntament de València y a los arquitectos comparecientes.

Títol	Informe sobre la protecció del barri obrer 'Ramón de Castro' de la ciutat de València
Data aprovació Ple	28 de juny de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Jesús Huguet i Carmen Morenilla
Iniciativa	Associació de Veïns, Cultural i de Consumidors de Patraix
Instàncies enviades	Associació de Veïns, Cultural i de Consumidors de Patraix, Ajuntament de València, Conselleria de Cultura i Esport i Federació Valenciana de Municipis i Províncies
Actuacions del CVC relacionades	Sobre diverses peticions de l'Associació de veïns del barri de Patraix de València. 2003. http://cvc.gva.es/archivos/139.pdf Sobre el centre històric de Patraix. 2009. http://cvc.gva.es/archivos/340.pdf

Antecedents

Amb escrit, registre d'entrada núm. 486 del 27 d'abril de 2010, l'Associació de Veïns, Cultural i de Consumidors de Patraix es dirigeix al President del Consell Valencià de Cultura sol·licitant una entrevista i, a la vegada, un informe per a la protecció del Barri Obrer "Ramon de Castro", barri que es troba en el districte de Patraix de la ciutat de València.

El dia 10 de maig de 2010 els representants de l'Associació s'entrevisten amb el Secretari del Consell Valencià de Cultura, Sr. Huguet, tot i aclarint-li que la seua demanda cerca la catalogació com Be d'Interés Cultural (B.I.C) o de Rellevància Social (B.L.R) de l'esmentat barri.

Tramés l'escrit i demanda a la Comissió de Govern del C.V.C aquesta envia la sol·licitud a la Comissió de Llegat Històric i Artístic per a la realització de l'informe. Esta Comissió, en sessió de 14 de maig encarrega als consellers Sr. Huguet i Sra. Morenilla l'execució del corresponent escrit.

Consideracions

En el trànsit dels segles XIX i XX les grans ciutats inicien la construcció de barriades per tal d'allotjar la immigració rural que acudeix a les urbs a la recerca de treball o per albergar els residents que llavors residien a llocs insalubres i sense condicions. Eixes accions continuaran fins ben entrat el segle XX, ara ja amb el nom de "Cases barates", amb construccions de vivendes populars com les de la barriada de sant Marcel·lí o amb una certa pretensió estètica, a pesar de la destinació a vivendes econòmiques, com la Finca Roja.

La Sociedad Constructura de Casas para Obreros en Valencia construirà a l'extraradi de la ciutat

una sèrie de barriades de vivendes unifamiliars, encarregant als arquitectes Martorell, Ferreres i Cortina la direcció del projecte. La primera s'alçarà a la barriada de sant Joan de Ribera i rebrà el nom de "General Pando". La segona, al carrer Lirio en el Grau. Una tercera al Camí d'Algirós. La quarta barriada, sota la direcció de J. M. Cortina, s'edificarà al camí vell de València a Patraix i rebrà el nom de Ramon de Castro, en honor al mecenes que la va fer possible. De totes aquestes construccions, actualment, només resta en peu i en prou bon estat la de "Ramon de Castro", en el carrer que porta eixe mateix nom. Bastides al voltant de 1906 s'aprofità la vinguda dels reis d'Espanya a l'Exposició Regional, en 1910, per tal que la reina Victòria Eugènia lliure les claus i la possessió als obreres beneficiats.

La barriada obrera, objecte d'este informe, constava de 25 cases. De planta baixa, amb dos dormitoris, dos sales, un menjador, una cuina, l'escusat, pou i corral. La façana de 9'10 m. l'alçada de 4 metres. La planta té un total de 120 m. aproximadament. La construcció, de pedra i rajola, amb taulellets a l'interior, es poderosa i resistent.

La situació de la barriada "Ramon de Castro" presenta actualment algunes característiques especials. En desaparèixer les vies del tren València-Utiel, que passava per davant de les vivendes, l'espai alliberat s'ha convertit en una zona enjardinada però les cases situades a mà dreta i les corresponents als números 1 i 3 han sofert alteracions greus que els ha fet perdre la imatge original. Només les dels números 5 al 25, a mà esquerra del carrer, conserven els trets originaris i tenen protecció municipal (Nivell 2).

A pesar de les alteracions dels voltants i de la integració de Patraix en València, la singularitat de la barriada, com únic exponent d'unes construccions derivades dels processos industrials i mercantils d'una època i també de la concepció higienista i humanista d'una determinada arquitectura, avala la consideració de patrimoni rellevant de la zona i vestigi històric d'un temps. Per altra part l'estat de les vivendes assenyalades es envejable en comparació a molts edificis i cases posteriors.

Per tot això concloem amb les següents proposicions:

Conclusions

1. Considerem que la Barriada Obrera "Ramon de Castro", situada al districte de Patraix de la ciutat de València, presenta unes característiques singulars i és una mostra destacada de les construccions d'un període de la nostra història social i arquitectònica.

2. Enguany se celebra el centenari del lliurament de la propietat de les cases per part de la reina Victòria Eugènia, amb la presència del rei Alfons XIII. Efemèride que caldria recordar-se per la transcendència social que tingué.

3. Que l'esmentada barriada obrera presenta suficients arguments per tal de ser declarada Be de Rellevància Local (B.L.R) i per a l'estudi d'una futura i possible declaració de Be d'Interés Cultural (B.I.C). En qualsevol cas el Nivell 2 de protecció municipal caldria ampliar-se donada la gran quantitat d'edificacions en la zona i el perill d'alteració de l'entorn, fins ara resolt relativament be.

4. A tot el nostre territori podem trobar alguns tipus de barriades (barris obrers, cases barates, cases de cooperatives,.....) de característiques semblants a la que és objecte d'este informe, raó per la qual seria convenient que les administracions corresponents (especialment la Conselleria de Cultura i Esport) procediren a la confecció d'un catàleg on incloure totes estes construccions que uneixen valors socials i arquitectònics rellevants.

5. El present escrit s'enviarà a l'Associació de Veïns, Cultural i de Consumidors de Patraix, peticionària de l'informe, a l'Ajuntament de València, a la Conselleria de Cultura i Esport i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre la declaración de BIC del riurau del Mas del Fondo de Massarrojos
Data aprovació Ple	28 de juny de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Jesús Huguet i Carmen Morenilla
Iniciativa	Associació Riurau Vius
Instàncies enviades	Associació Riurau Vius, Ajuntament de València, Pedania de Massarrojos, Conselleria de Cultura i Federació Valenciana de Municipis i Províncies.
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre la declaració de Béns de Rellevància Local dels Riu-raus. 2007. http://cvc.gva.es/archivos/257.pdf

Antecedentes

El 12 de enero de 2010 entra en registro del CVC la petición firmada por Héctor Cortina Orts en nombre propio y de sus hermanos Mª Dolores y Adela, avalada por la Associació Riurau Vius, de que el CVC realice un informe que pueda conducir a la declaración de BIC del Riurau del Mas del Fondo. Trasladado el tema a la Comisión de Legado Histórico y Artístico, ésta delega en el Sr. Huguet, que ya realizó un informe para la declaración de los riurau como BRL, aprobado por el pleno del 28 de setiembre de 2007, y en la Sra. Morenilla la realización del correspondiente estudio e informe. Los Srs. Huguet y Morenilla se ponen en contacto con el Sr. Cortina y realizan una visita al Mas del Fondo el 2 de junio, visita durante la cual realizan fotografías que se adjuntan a este informe.

Consideraciones

En el informe del CVC aprobado el 28 de setiembre de 2007 se concluía que los riurau tienen entidad suficiente para ser declarados BRL, siempre que cumplan con la edad constructiva que se contempla en la modificación de la Ley 4/1998 de febrero de 2007, y que sería conveniente que la Conselleria de Cultura i Esport estudiara la posibilidad de que algunos de ellos, como los que se citaban en el informe, fueran declarados BIC; entre estos riurau susceptibles de ser declarados BIC se citaba el riurau del Mas del Fondo tanto por su tamaño como por la situación actual de conservación.

Este riurau está situado en el Mas del Fondo, cuyo término se encuentra en varios municipios; el riurau está en el término de Valencia, partida de

Massarrojos. El lugar en el que se ubica, reúne unas características especiales que han dado lugar a que se haya conservado en excelente estado. Al Mas se accede por un camino de tierra que atraviesa un bosquecillo y campos en la actualidad de naranjos (anteriormente viñedos) y en él se ubica el riurau, la alquería y en la parte trasera de ésta un chalet; cerca del Mas se encuentran las trincheras de la línea defensiva Puig-Carasols, que en informe aprobado el 25 de noviembre de 2008 el CVC solicitaba que fuera declarada BIC como Conjunto Histórico o como Lugar Histórico.

Este riurau, que es la única muestra de esta arquitectura en la comarca de l'Horta Nord y probablemente el más grande de la Comunitat Valenciana, tiene catorce metros de profundidad a dos aguas, orientación este-oeste y apertura de catorce ojos en arco en cada una de sus dos caras, y dos ojos, también en arco, en cada una de sus caras laterales. La estructura está construida en ladrillo con techo de teja sobre cañizo; M^o Dolores Romero en su Tesis Doctoral Estudio de Alquería y Riurau del Mas del Fondo data la construcción en el siglo XVIII; a finales del siglo XIX se consigue un amplio patio en la zona oeste mediante la construcción de otros tres riuraus menores. En 1915 se ciegan los ojos interiores y el riurau se utiliza como almacén de productos de secano, posteriormente se volvió a utilizar para el secado de la pasa gracias a una revitalización del comercio de este producto. En una rehabilitación parcial realizada en 1940 se sustituyó en algunas zonas el cañizo por ladrillo. Manuel Porres, propietario del Teatro Trianon Palace, más tarde Teatro Lírico de Valencia, incorporó al riurau unas columnillas de hierro procedentes del teatro, cuando éste fue transformado en cine en los años 1940. Los ojos externos de los dos extremos han sido cegados y se utilizan las salas resultantes como habitáculos y almacenes. El suelo sigue siendo el originario, de ladrillo estriado, y se conservan numerosas bases de la seranda, en las que se colocaban las varas para las velas. También se conservan diferentes instrumentos relacionados con las labores del campo, algunos de ellos de gran valor etnológico.

El riurau primitivo se utiliza en la actualidad para albergar estos instrumentos con valor etnológico; los extremos, cegados, son utilizados con fines diversos por los pastores y para la preparación de las visitas guiadas que realizan los colegios. El patio y los riuraus posteriores se utilizan en la actualidad para la cría de la oveja Guirra o "de morro rojo", la única oveja autóctona de Valencia, que estaba en peligro de extinción; de las 4173 existentes en 2007, más de 2000 estaban en el Mas del Fondo.

La alquería es una construcción grande, de gran solidez, que conserva elementos que demuestran el carácter defensivo que debió tener en algunas épocas. La alquería original ha sido datada a finales del siglo XVIII. La parte trasera fue derribada y se construyó a comienzos del siglo XX un xalet, que ha sido posteriormente modificado.

A pesar de las modificaciones indicadas, el riurau primitivo se encuentra en un excelente estado de conservación, es de una inmediata lectura y sería muy fácil recuperar los ojos cegados. El hecho de que se le haya dotado de un patio interior gracias a la construcción de nuevos riuraus, y sobre todo el que esté en uso en la actualidad con una función etnológica y medioambiental relevante, así como la conservación de la alquería, en muy buen estado, y el que ésta también mantenga actividad productiva, confieren un valor añadido al edificio del riurau, que ya por sí mismo es merecedor de ser declarado BIC.

Conclusiones

Estudiada la situación del riurau del Mas del Fondo y su entorno, la Comisión de Legado considera:

1. El riurau del Mas del Fondo de Massarrojos reúne las condiciones para que sea declarado BIC, tanto por sus valores constructivos, su gran tamaño y su antigüedad, como por su excelente estado de conservación.
2. El entorno en que se encuentra este riurau, en particular el patio que forma con los tres riuraus de finales del siglo XIX, y la alquería, así como el hecho de que estas instalaciones sigan teniendo una actividad productiva, añaden un valor etnológico al riurau primitivo y deberían ser contempladas debidamente en el entorno a proteger. Cabe llamar la atención sobre el uso del patio y los riuraus secundarios para la cría de la única oveja autóctona valenciana, la Guirra. Es muy significativo que, si bien el riurau no se utiliza, como ninguno en la actualidad, para el secado de la pasa, sigue teniendo una actividad relacionada con su entorno.
- 3.- La especificidad de este riurau, probablemente el más grande de la Comunidad Valenciana y uno de los más antiguos, y el hecho de que se hayan conservado diversos elementos relacionados con la actividad productiva original, le conceden un valor añadido, que sería merecedor de una actuación por parte de las autoridades competentes que llevara a la repriminación del riurau primitivo y su uso con fines didácticos que recuerden a las nuevas generaciones una forma de cultivo y manufactura tradicional que fue muy relevante en épocas pasadas.

Este informe se enviaría a los peticionarios (los hermanos Cortina Orts y la Associació Riurus Vius), al Ayuntamiento de Valencia, Pedanía de

Massarrojos, a la Consellería de Cultura y a la Federación Valenciana de Municipios.

Títol	Informe sobre l'immoble 'Ateneu Sueco del Socorro'
Data aprovació Ple	26 de juliol de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Vicent Àlvarez i Ramón de Soto
Iniciativa	Ateneu Sueco del Socorro
Instàncies enviades	Ateneu Sueco del Socorro, Conselleria de Cultura, Ajuntament de Sueca i Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Antecedents

Amb data 27 d'abril té entrada en el registre del Consell Valencià de Cultura un escrit signat pel president de l'"Ateneu Sueco del Socorro", entitat de Sueca fundada en 1869, en el qual es notifica que la Junta Directiva ha acordat obrir una tanda de consultes sobre la possibilitat de sol·licitar i aconseguir la declaració de bé d'interés cultural (BIC) de l'immoble que ocupa la societat, en consideració del seu valor arquitectònic i històric. L'edifici va ser inaugurat en 1929, i rebé el segon premi de l'Exposició Regional de Belles Arts de 1934. L'entitat sol·licita un informe del Consell Valencià de Cultura sobre el valor històric i artístic de la seua seu.

La petició d'informe es va traslladar en forma reglamentària a la Comissió de Llegat Històric i Artístic, a la qual es va encarregar l'elaboració del text.

L'edifici objecte d'informe

L'edifici de la seu de l'Ateneu és obra de l'arquitecte Joan F. Guardiola (Sueca 1895-1962), considerat arquitecte modernista i déco, estils caracteritzats per un ús distintiu de les formes i dels colors, per la qual cosa figura entre els més representatius del nostre àmbit cultural. L'edifici que ens ocupa és objecte de consideració especial en el llibre publicat pel Consell Valencià de Cultura sobre el modernisme valencià, pàgines 271 a 282. A més, l'arquitecte Joan F. Guardiola és conegut per haver projectat, també, edificis d'habitatges, entre els quals destaquen el conegut com la Casa Xinesa, de Barcelona, al carrer Muntaner, i la Casa Jueva, a València, carrer de Castelló, 6.

L'"Ateneu Sueco del Socorro", conegut en poble com l'Ateneu, va nàixer en el segle XIX, dins del moviment associacionista, com una entitat per a millorar la situació dels llauradors i la gent del camp. Conserva el seu arxiu històric. L'edifici és de gran impacte, per la seua façana monumental, eclèctica, amb elements de diferents estils,

incorporació de formes autòctones, i amb profusió de motius ornamentals i decoratius. A l'interior, el saló, amb un lampadari de gran estil, procedent del Teatre Serrano —enderrocat—, resulta de gran virtuositat. També cal esmentar els murals sobre el conreu de l'arròs del pintor local Clarós, les escales, i els balcons de les dos façanes.

Aquest edifici, a més del seu valor com a referent arquitectònic i social a la comarca, és una mostra molt valuosa de l'arquitectura valenciana dels anys vint i trenta del segle XX. L'interés de la Junta Directiva de l'entitat, en tant que representant dels socis, per la seua conservació i ús, està més que justificat, i per tant és lloable. Per tot aquest conjunt de factors, aquest edifici reuneix les condicions pròpies dels béns a protegir jurídicament i pràcticament, i pot ser objecte del corresponent expedient declaratori com a bé d'interés cultural, el qual pot ser demanat i tramitat en els termes de l'article 27 de la Llei de patrimoni cultural valencià, Llei 8/1998, en el qual es detalla el procediment a seguir.

Quant a les conseqüències de la corresponent declaració, hem de recordar que el Consell Valencià de Cultura va emetre un informe general sobre els drets i les obligacions del propietaris de béns protegits, document que s'adjunta com a annex. Així i tot, cal remarcar que la condició de BIC d'un immoble implica immediatament, amb el decret declaratiu, l'exempció de l'impost de béns immobles, i obre possibilitats d'ajudes, com la de l'u per cent cultural i altres. També implica deures, com el de conservació i el de demanar autorització per a fer qualsevol intervenció.

Conclusions

Primera.- A la vista dels antecedents, de la documentació, i del coneixement "in situ" de l'edifici, es conclou que pot ser objecte de l'expedient declaratiu com a bé d'interés cultural, amb les conseqüències corresponents previstes en la Llei 8/1998 de patrimoni cultural valencià. Igualment es recomana, per al manteniment del

local, promoure activitats culturals del municipi, tant d'iniciativa municipal com privada.

Segona.- La Junta de l' "Ateneu Sueco del Socorro", en tant que òrgan competent, està legitimada per a demanar a la Conselleria de Cultura que comence la tramitació corresponent de l'expedient declaratiu de BIC.

Tercera.- Davant del mencionat edifici hi ha el Centre Cultural Catòlic, en l'interior del qual es troben una sèrie d'elements d'interès històric, tots ells referents als moviments carlins de Sueca, els quals aconsellem estudiar i datar, com també l'edifici, per a aconsellar l'ajuntament de la ciutat

que estudeie la possibilitat de declarar-lo Bé de Rellevància Local.

Aquest escrit es traslladarà a l'entitat peticionària, a la Conselleria de Cultura, a l'Ajuntament de Sueca i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

NOTA

Aquest informe té com a annex l'Informe sobre els drets i les obligacions dels titulars privats de béns del patrimoni cultural, aprovat pel Consell Valencià de Cultura el 30 de maig de 2005. (Disponible en <http://cvc.gva.es/archivos/185.pdf>).

Títol	Informe sobre el Castell del Puig
Data aprovació Ple	29 de setembre de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinador	Jesús Huguet i Carmen Morenilla
Iniciativa	Ajuntament del Puig
Instàncies enviades	Ajuntament del Puig, Conselleria de Cultura i Federació Valenciana de Municipis i Províncies
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre la línia defensiva del Puig als Cara-Sols. 2008. http://cvc.gva.es/archivos/303.pdf

Antecedentes

Con fecha 30 de enero de 2009 entra en el CVC un escrito del Sr. Alcalde de El Puig, José Miguel Tolosa Peiró, que solicita al CVC un informe que haga patente la importancia del Castell del Puig, la necesidad de realizar un plan director y de protección, habida cuenta de su declaración como BIC en 2002, y de la implicación de la administración autonómica y la diputación provincial en el mismo.

El 5 de febrero de 2009 el Presidente del CVC envía una carta al Sr. Alcalde del Puig en la que le manifiesta su apoyo a las peticiones que está realizando al respecto; el Sr. Alcalde solicita en carta fechada el 23 de marzo que la Comisión de Legado Histórico realice un informe, lo que es acordado por la misma en su sesión de 8 de abril, y delegado en los Srs. Huguet y Morenilla.

Junto a la petición de informe se remite un informe realizado por el Sr. Julio Samuel Badenes Almenara, filósofo e investigador del patrimonio histórico del Puig, a petición del Ayuntamiento del Puig, en el que se incluye un dvd con fotografías del castillo.

Consideraciones

La montaña de La Patà ha sido durante siglos un enclave estratégico: se trata de un montículo cercano al mar por cuyos alrededores transcurre la Vía Augusta, lo que le convertía en una atalaya natural que podía propiciar la defensa de la

población. Por esta razón fue habitado por los íberos, que podían tener fácil comunicación con Arse y Edeta, las dos poblaciones íberas más relevantes de la zona. La fundación de Valencia le confiere un interés añadido: dista de ella dos leguas y domina los caminos que llevan a ella por el norte y la llanura de campos de cultivo que la abastecen.

Sobre el poblado íbero el castillo fue construido en el siglo XI por los árabes en el marco de una red de fortificaciones defensivas de la taifa de Valencia. Los árabes lo llamaba Enesa (con las variantes Annesa y Anesa) y Yûballa; Cebolla o Cepolla aparece en la documentación cristiana; dado que Yûballa es el diminutivo de yêbel, "monte", el significado del nombre viene siendo el mismo en las diferentes formas.

En 1093 fue tomado, reconstruido y fortificado por El Cid, quien toma la decisión de construir una villa en la llanura, el origen del actual poblamiento. Para la fortificación del castillo y la construcción de la villa se usaron madera y piedra procedentes del saqueo y destrucción de las alquerías que abastecían a la ciudad de Valencia. El sistema defensivo formado por la villa amurallada y el castillo sirvió de base para los ataques de El Cid a Valencia.

Reconquistada Enesa o Yûballa por los musulmanes, el castillo siguió teniendo la función defensiva del acceso norte a la ciudad de Valencia, de tal modo que se convirtió en la más

importante de las fortalezas que defendieron las puertas de esta ciudad, hasta que en 1237, Jaume I, consciente de la importancia estratégica del castillo para la conquista de Valencia, dedica notables esfuerzos a su conquista. En la retirada musulmana, fue destruido por Zayyan para que Jaime I no pudiera servirse de él, pero, una vez tomada la población, Jaume I lo reconstruyó y probablemente le añadió nuevas dependencias, como una capilla. A partir de ese momento el castillo pasó a jugar también un papel relevante en la defensa de las tierras reconquistadas al norte.

En 1240 el rey cedió parte de los territorios a Arnau de Cardona. En 1349 Pedro el Ceremonioso donó el castillo y la población a Pedro de Jérica, y en el transcurso de la Guerra de los Dos Pedros las tropas castellanas la ocuparon temporalmente. En 1364 el castillo fue ocupado por las tropas castellanas, aunque fue recuperado por el Capitán General de Valencia, Pedro Boil. Al parecer, y siempre a causa de su valor defensivo, es en 1365 cuando Pedro IV de Aragón mandó destruirlo. Paulatinas destrucciones, sumadas al abandono de los restos, dieron lugar a que a comienzos del siglo XX sólo quedase un torreón, fragmentos del muro y los restos del aljibe árabe, aljibe que fue destruido a finales del siglo pasado para construir el actual.

En 2002 el Castillo de Cebolla emplazado en El Puig, es declarado BIC, pero hasta la fecha no se ha preparado el plan director y de protección. Sin embargo, se han realizado algunas intervenciones, autorizadas por la Consellería de Cultura, a partir de 2006 para la consolidación de los restos, en el desarrollo de las cuales se ha procedido a algunas excavaciones arqueológicas, que han dado como resultado un mejor conocimiento de la morfología y usos de las diferentes dependencias.

El Ayuntamiento, en un intento de dar a conocer a la ciudadanía su patrimonio histórico, ha preparado un itinerario turístico, el nº 2, denominado "El Puig histórico", en el que "descubre al visitante la parte histórica de la localidad, destacando el Monasterio de Sta. M^a

del Puig, con el Museo de la Imprenta y Obra Gráfica, el Castillo del Puig o "Castell de la Patà", el Cabeçolet, donde se encuentra una imagen de la patrona de Puçol, pueblo vecino, la Montaña de Sta. Bárbara, la Cartuja de Ara Christi y la Ermita de Sant Jordi, levantada en el lugar donde se desarrolló la batalla del Puig, antesala de la conquista de Valencia. Se puede realizar a pie (3 h.) o en bici (45 minutos), con una distancia total de 8 km."

Conclusiones

Estudiada la documentación existente, el CVC considera:

Que el Castell de Cebolla en el Puig es un elemento muy relevante del patrimonio valenciano, que por su especial emplazamiento tuvo durante siglos un papel muy importante como elemento defensivo y ofensivo, y, entre otros momentos particularmente significativos, fue pieza clave en la reconquista de Valencia por Jaume I, valores que fueron reconocidos en la declaración de BIC de 12 de diciembre de 2002;

Que el estado actual de los restos aconsejan una intervención urgente para consolidarlos y a la par proceder a nuevas excavaciones que puedan aportar más información sobre su historia;

Que el Ayuntamiento del Puig desde hace años ha puesto en marcha iniciativas tendentes a la conservación del Castell del Puig, así como a su conocimiento por parte de la sociedad.

Por todo ello el CVC considera que están justificadas las peticiones que el Sr. Alcalde del Puig realiza a la Consellería de Cultura referidas a la necesidad de que se redacte un plan director y de protección del Castell, así como a la Diputación para que contemple el citado lugar en su programa de inversiones en bienes patrimoniales.

Este informe se enviará al peticionario, es decir, al Ayuntamiento del Puig; a la Consellería de Cultura; a la Diputación de Valencia y a la Federación de Municipios de Valencia.

Títol	Informe sobre la declaració de BIC de les restes de l'aqüeducte d'Altea
Data aprovació Ple	29 de novembre de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Vicent Àlvarez i Ricard Bellveser
Iniciativa	Direcció General de Patrimoni Cultural Valencià
Instàncies enviades	Direcció General de Patrimoni Cultural Valencià, Ajuntament d'Altea, Diputació d'Alacant, i FVMP

Actuacions del CVC relacionades

Informe sobre la declaració del castell de l'Olla de Altea como Bien Inmaterial del Patrimonio Etnológico. 2002. <http://cvc.gva.es/archivos/115.pdf>
Sobre la muralla i el castell d'Altea. 2008. <http://cvc.gva.es/archivos/301.pdf>

Antecedents

Amb data 21 de setembre del 2010, va tindre entrada al registre del CVC, la petició d'informe para la declaració com bé d'interès cultural (BIC), en qualitat de monument, de les restes de l'aqüeducte d'Altea, petició acompanyada de la corresponent documentació.

En el tràmit ordinari es donà trasllat de l'escrit a la Comissió de Llegat Històric Artístic.

El bé objecte de declaració

Les restes de l'aqüeducte romà es troben a les immediacions de la població d'Altea, l'aqüeducte permetia entrar el Barranc dels Arcs, desconeguem-ne els punts d'origen, que comunicava els dos nuclis romans de la zona més important: el Tossal de la Pila, al nord, i el poblat de l'Albir al sud.

Actualment les restes són les bases o pilars, ubicats en una zona que va tindre i potser continua tenint una forta pressió urbanística, risc al que cal afegir el fet que estos pilars es troben en camps de tarongers, pel que hi ha qui considera que són un obstacle per a la lliure circulació de maquinaria agrícola, raó de fons per la que tres pilars foren destruïts al 2004.

Amb independència del valor arqueològic específic d'estes fàbriques, es criteri i doctrina general del CVC la defensa de les restes arqueològiques, com a elements col·laboradors de la memòria del poble, i com a referència directa del passat. En aquest cas, els pilars són testimonis d'un sistema hidràulic clau en el desenvolupament d'aquesta àrea i per tant representen un

vestigi de diversos assentaments humans, d'intervenció en l'entorn, i de distribució dels recursos. La declaració, per tant, tractaria de preservar no sols els evidents valor arqueològics, sinó també els etnològics i els històrics.

La proposta de declaració conté els requisits legals, de conformitat amb la llei de patrimoni cultural, i delimita l'entorn de protecció en cent metres a cada costat de la línia o eix de l'aqüeducte, tractant de protegir el paisatge i les possibles troballes arqueològiques que puguen produir-se arran de posteriors excavacions.

Els consellers que subscriuen aquest informe van tindre ocasió de visitar les restes i pogueren comprovar "in situ" l'estat de les restes i la necessitat urgent d'arbitrar mecanismes per a la seua protecció i posterior posada en valor.

Conclusions

Primera.- Les restes de l'aqüeducte romà d'Altea són un vestigi important, testimoni de la romanització a les nostres terres, i pel seus valors arqueològics, etnològics i històrics deuen ser objecte de la protecció que els ofereix la seua catalogació com BIC.

Segona.- Caldria instal·lar alguna mena de senyalització que donaria a conèixer el valor de les restes, i al moment oportú, promoure excavacions a la zona.

Tercera.- Aquest informe es lliurarà a la DGPC, a l'ajuntament d'Altea, a la Diputació d'Alacant, i a la FVMP.

Títol	Informe sobre la remodelación de los jardines del Hospital de Valencia
Data aprovació Ple	29 de novembre de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Vicent Àlvarez i Vicente Muñoz Puelles
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Conselleria de Cultura i Esport, Diputació de València, Ajuntament de València, Federació Valenciana de Municipis i Províncies i arquitecte director del projecte.
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre el jardín del antiguo Hospital General de la ciudad de Valencia - 2009. http://cvc.gva.es/archivos/321.pdf

Antecedentes

El Consell Valencià de Cultura se ha interesado repetidamente por la historia del antiguo Hospital General de Valencia, en su origen Hospital de los Locos de Santa María de los Inocentes, y por la

antigua Facultad de Medicina, que estuvo en uso desde 1885 a 1949, y donde enseñaron médicos ilustres, como Ramón y Cajal y Pelegrín Casanova. Como es sabido, el conjunto arquitectónico, médico y hospitalario que incluía ambas

instituciones fue demolido en su mayor parte a principios de los años sesenta, en el seno de una vasta operación especulativa, llevada a cabo pese al rechazo público y los dictámenes de la Comisión Provincial de Monumentos. La intervención del Gobierno español llegó tarde, y no solo se perdieron los edificios de la antigua facultad, sino también uno de los dos cruceros, el más antiguo, así como la iglesia gótica y la Farmacia.

La operación especulativa se detuvo, y la Diputació de València fue obligada a crear un jardín arqueológico donde se conservaran los restos. Las columnas del crucero derruido fueron diseminadas por el jardín o repartidas por la ciudad. La estatua de Esculapio, que había presidido la fachada de la antigua facultad, fue apeada y colocada a la altura de la calle, y tres metopas, que habían adornado esa misma fachada, fueron descontextualizadas y abandonadas en medio del jardín.

Más de tres décadas después de aquella destrucción, en 1998, los antiguos terrenos del hospital acogieron la primera piedra del MUVIM (Museu Valencià de la Il·lustració i de la Modernitat), que fue construido en el lugar donde había estado la Quadra del Mal de Siment, edificio destinado al tratamiento de los enfermos de sífilis. Ese edificio fue inaugurado en 2001.

La existencia de un proyecto de reforma del jardín, fechado en 2006 y redactado por el arquitecto Guillermo Vázquez Consuegra, autor del MUVIM, atrajo el interés de la Comisión de Legado Histórico y Artístico del Consell Valencià de Cultura, que en 2009 emitió un escrito titulado Informe sobre el jardín del antiguo Hospital General de la ciudad de Valencia, aprobado por el Pleno el 25 de mayo de ese mismo año.

Dicho informe insistía en la conveniencia de hacer la remodelación del jardín del antiguo Hospital General de Valencia «con el máximo cuidado, atendiendo a la aparición de restos arqueológicos y a la preservación de todos los elementos de interés que en él se encuentran, tanto los pertenecientes al antiguo hospital como los de la antigua Facultad de Medicina». Se hablaba también de la necesidad de que el jardín contara con plantas ornamentales y árboles que diesen sombra, y de «conciliar la función didáctica e ilustrativa de la remodelación con la función paisajística y de esparcimiento, propias del jardín tradicional urbano».

Hechos

En la época de redacción de aquel informe, el CVC solicitó el proyecto de reforma del jardín para estudiarlo. Se nos dijo que las obras estaban

a punto de empezar y, en efecto, un mes después, en junio de 2009, se colocó la primera piedra de la anunciada reforma. El hallazgo, efectuado el mes de septiembre de ese mismo año, de 21 tumbas del siglo XVIII en las cercanías del MUVIM, del que nos enteramos por la prensa, y la consiguiente interrupción de las obras durante casi un año, nos lleva de nuevo a preocuparnos por la situación del jardín del Hospital. Algunas noticias, también aparecidas en prensa, como la posible construcción de un auditorio en esos terrenos, asunto sobre el que el CVC se ha manifestado en contra, no han contribuido a tranquilizarnos.

En la actualidad, el jardín presenta un aspecto lamentable. La zona excavada empieza a llenarse de matorros y los elementos arquitectónicos del antiguo hospital o de la Facultad de Medicina se amontonan, a la espera de su posible reordenación. Además, la mayor parte del lugar permanece vallado e inhabilitado para uso público.

Hace pocos días, este mismo mes de noviembre, se han reanudado las obras, y el CVC ha sido invitado a hacer una visita, que tendrá lugar el 1 de diciembre. Mientras, hemos tenido ocasión de examinar el proyecto de 2006.

El proyecto, cuyo título, Proyecto de Remodelación de los jardines del MUVIM, es suficientemente explícito, muestra sobre todo la intención de emprender un conjunto de actuaciones para dotar al edificio del MUVIM de un marco o entorno que lo complemente. Hay, o parece haber, un incremento de la obra dura, en detrimento del arbolado. No se valora la obra escultórica, compuesta de los restos de la antigua Facultad de Medicina, como la estatua de Esculapio y las metopas. Y tampoco hay un intento de recuperación de la memoria histórica de la tradición hospitalaria y médica valenciana.

No parece haber, pues, intención de devolver a la ciudad algo de aquello que se le arrebató en los años 60, en el momento del derribo, y tampoco se percibe una intención de conciliar la función didáctica e ilustrativa con la función paisajística y de esparcimiento para los vecinos, propias del jardín tradicional urbano, como sugeríamos en nuestro informe anterior.

El proyecto, sin embargo, incorpora un informe suscrito por tres arqueólogos, que relata cómo en este espacio nacieron escuelas médicas de gran reputación en Europa. Resalta la importancia histórica que tuvo el antiguo hospital de Valencia durante casi seiscientos años, y cómo llegó a configurar un sistema ejemplar de atención médica. También se destaca que en la zona

estaba el cementerio del hospital, donde queda una tarea investigadora pendiente.

Conclusiones

Convendría replantear la orientación del proyecto, introduciendo elementos que sirvan de referencia directa del antiguo hospital, para que la ciudadanía pueda interpretar el valor y el papel de la tradición hospitalaria y médica valenciana.

En la misma línea cabría realzar, entre otros elementos, los restos de la Facultad de Medicina del siglo XIX, restaurar los elementos escultóricos existentes y colocar puntos de interpretación en aquellos lugares donde se encontraban las antiguas dependencias del hospital.

Opinamos, como ya hicimos en el informe anterior, que un jardín ha de contar ante todo con plantas

ornamentales y árboles que den sombra, y que ese aspecto no debería descuidarse, ya que son muchos los vecinos que antes de que se vallara la zona lo visitaban cada día, y el centro de la ciudad cuenta con pocos lugares arbolados para el disfrute de los ciudadanos.

Se acuerda añadir el Informe sobre el jardín del antiguo Hospital General de la ciudad de Valencia, aprobado en 2009, como anexo a este informe. (Disponible en <http://cvc.gva.es/archivos/321.pdf>).

El informe se remitirá a la Conselleria de Cultura i Esport, a la Diputació de València, al Ajuntament de València y a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre el castell d'Orpesa
Data aprovació Ple	22 de desembre de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinador	Vicent Àlvarez i Jesús Huguet
Iniciativa	Grup Municipal del Bloc a l'Ajuntament d'Orpesa
Instàncies enviades	Portaveu del Grup Municipal del Bloc d'Orpesa, Ajuntament d'Orpesa, Conselleria de Cultura, Diputació de Castelló de la Plana i Federació Valenciana de Municipis i Províncies.
Actuacions del CVC relacionades	Informe sobre la Torre de la Cordà i la Torre de la Colomera en el terme municipal d'Orpesa - 2009. http://cvc.gva.es/archivos/323.pdf . Informe sobre el jaciment arqueològic d'Orpesa la Vella - 2010. (Pàgina 93).

Antecedents

Amb data 23 de juny de 2010 te entrada al registre del Consell Valencià de Cultura, núm. d'entrada 40647, un escrit de Josep L. Romero i Martínez, en nom del Grup Municipal del Bloc d'Orpesa, en el que demana que el C.V.C. elabore un informe sobre la situació del Castell de l'esmentada població. S'adjunta una comunicació de la Dir. Gral. de Patrimoni Cultural, del 10-11-2006, en relació a la situació de l'edifici.

El President del C.V.C. dóna trasllat de la petició a la Comissió de Llegat Històric i Artístic als efectes de la redacció del corresponent informe. En sessió ordinària la Comissió de Llegat encarrega als consellers Srs. Àlvarez Rubio i Huguet Pascual l'elaboració de la proposta d'informe.

Pel peticionari, en qualitat de portaveu del grup municipal del Bloc, es manifesta que el Castell es troba en una situació de degradació per causes naturals, i que la propietat no està complint les obligacions de conservació, remetent-se a l'escrit de la Dir. Gral. de Patrimoni del 10-11-2006, en el que es demanava a la corporació municipal que arbitrara les mesures necessàries per tallar el

continu deteriorament, tot i recordant les obligacions de conservació com a propietari de l'immoble.

El Castell d'Orpesa

Orpesa, com ciutat costanera i d'importància històrica, gaudeix d'una sèrie de construccions defensives i militars de considerable relleu i totes elles incloses com Be d'Interés Cultural genèric en el Decret sobre construccions militars d'abril de 1949. La Torre del Rei, la de la Corda o la de la Colomera en són bona mostra, però és el Castell, que corona el puig sobre el que s'empara la vila, l'edificació defensiva més insigne.

D'origen musulmà, encara que pròxim al poblat ibèric d'Orpesa la Vella, les primeres notícies de la seua importància, com obstacle destacat en el camí del nord vers València o del sud vers Barcelona, el trobem en el "Cantar del Mío Cid" on es narra la conquesta pel guerrer castellà sobre el reietó musulmà Alhagib. Posteriorment tornaria a mans musulmanes.

Jaume I el conquistaria definitivament en 1233. Posteriorment passarà a l'Ordre dels Hospitalers i amb els veïns de Xivert i Polpís, d'arquitectura

templària, formarà una barrera sòlida en el trànsit pel nord valencià. Als segles XIV i XVI va patir diversos atacs que foren reparats amb una intervenció important les primeres dècades del segle XVII.

La guerra del Francès atorgaria al castell un valor estratègic de primera magnitud. Suchet, davant la situació privilegiada de la fortalesa, disposarà el 1811 un atac, tant d'artilleria com d'infanteria, que enderrocà pràcticament murs i estances. Suchet sabia que aquella fortalesa era imprescindible per netejar el camí entre Catalunya i València, per tant tenia que aconseguir la conquesta al preu que fos.

Visita al Castell

Amb data 27 d'octubre de 2010, després d'haver-se contactat amb el consistori municipal i pactar-se una data de visita, els consellers Alvarez Rubio i Huguet Pascual es traslladaren a la població d'Orpesa per tal de recavar informació sobre l'estat del Castell. Foren rebuts pel Sr. Alcalde, Rafael Albert Roca, per la Regidora de Cultura del municipi i per la tècnica cultural de l'Ajuntament, que acompanyaren als esmentats consellers en la visita a la fortalesa i als seus voltants.

Segons les autoritats esmentades, actualment, el projecte d'intervenció sobre la muralla està aprovat restant només la corresponent autorització de la Dir. Gral. de Patrimoni Cultural per a l'execució de l'obra. El pressupost conegut és de 150.000 euros, i està prevista una nova intervenció el proper any per fer visitable la Torre de l'Homenatge.

L'alcalde ens informà que ja des del 2007 s'havia ficat en contacte amb la Dir. Territorial de Patrimoni Cultural i Museus, a Castelló de la Plana, per tal de procedir a realitzar totes les intervencions necessàries dotant el monument de les condicions adequades (vd. còpia de l'escrit de l'alcalde del 8-1-2007).

In situ es va poder comprovar l'estat actual del castell, del qual queda gran part de la muralla i

unes seccions importants de la Torre de l'Homenatge, mantenint malgrat les destruccions històriques una silueta semblant a la que apareix als gravats d'èpoques anteriors. En qualsevol cas, alguns llenços de la muralla s'han hagut de reforçar amb estructures de fusta per evitar el deteriorament per l'aigua.

Al castell, de propietat municipal, es pot accedir amb facilitat i la seva situació a un casc antic restaurat i pròxim a l'ermita de la Maredeu de la Paciència, patrona de la localitat, permet un espai de caràcter històric i cultural que podria ser aprofitable socialment i cultural en una vila de tant visitant turístic com ho és Orpesa.

Conclusions

De la visita i coneixement de l'indret, els consellers consideren que la disposició municipal per recuperar el Castell d'Orpesa és manifesta a pesar que caldria urgir a la concreció immediata de les obres, tot i el perill d'ensorrament en algun dels llenços de la muralla.

Convidem l'ajuntament i empreses locals, així com la Diputació de Castelló de la Plana i la Conselleria de Cultura de la Generalitat, a iniciar una programació publicitària de la importància històrica de la zona (castell, casc antic, ermita) i de l'aprofitament cultural i social (també econòmic) que un turisme ben encaminat en recuperar la memòria pot proporcionar a la vila.

Serà imprescindible, en eixe procés publicitari, una bona xarxa de cartells explicatius històrics així com rètols direccionals vers els llocs més rellevants.

Igualment caldria propiciar la possibilitat de visitar l'ermita de la Maredeu de la Paciència, almenys establint un horari escaient.

Aquest informe s'enviarà al portaveu del Grup Municipal del Bloc d'Orpesa, Sr. Romero i Martínez, a l'Ajuntament d'Orpesa, a la Conselleria de Cultura, a la Diputació de Castelló de la Plana i a l'Illa Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre la declaració BIC del conjunt històric d'Ares
Data aprovació Ple	22 de desembre de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Vicent Àlvarez i Jesús Huguet
Iniciativa	Direcció General de Patrimoni Cultural Valencià
Instàncies enviades	Direcció General de Patrimoni Cultural Valencià, Ajuntament d'Ares, Federació Valenciana de Municipis i Províncies i Diputació de Castelló de la Plana.

Antecedents

Amb data 15 d'octubre de 2010 es registrà en el Consell Valencià de Cultura l'entrada de la documentació corresponent a la incoació de

l'expedient de declaració de Bé d'Interés Cultural (BIC) a favor del conjunt urbà d'Ares, amb la corresponent sol·licitud d'informe emesa per la

Direcció General de Patrimoni Cultural Valencià (DGPCV).

Seguint el tràmit reglamentari, la Comissió de Govern va encarregar la redacció de l'informe a la Comissió de Llegat Històric i Artístic.

Recordem que l'any 2008 el Consell Valencià de Cultura va emetre un informe favorable a la declaració de BIC del conjunt format pels molins existents en el barranc situat en la part posterior del poble. En aquell informe ja es feien notar la singularitat i els valors del paratge i de la població.

El conjunt de la població d'Ares i els seus valors

La documentació aportada remarca els elements de valor històric de la població, entre els quals destaquen les restes del castell, del segle XIII –BIC per declaració genèrica–, la cova situada a la part alta del poble, l'estructura medieval del conjunt urbà, el Portalet, l'església i la Llonja. Resulta molt destacable la silueta del conjunt del poble, emplaçat en un coll que domina una extensa zona paisatgística, des del qual es pot veure una gran extensió terreny –quasi tota la província i més enllà.

La zona integrada en la declaració de BIC presenta una trama urbana singular i diversos

immobles que mereixen ser considerats béns de rellevància local.

La proposta de declaració inclou les normes de protecció escaients, les quals amb posterioritat hauran de ser ampliades per un pla especial de protecció, i delimita l'entorn afectat pel BIC. Molt especialment incorpora criteris d'intervenció i de protecció del paisatge urbà i rústic.

Actualment el poble presenta un bon estat de conservació, amb conservació de la tipologia i de la trama.

Conclusions

Primera.- El conjunt de la població d'Ares presenta prou valors patrimonials per a ser considerat BIC en els termes de la proposta de la DGPCV, i per tant informem a favor de la declaració.

Segona.- Recomanem la senyalització de "Conjunt històric" a l'entrada de la població.

Tercera.- Aquest informe es traslladarà a la DGPCV, a l'Ajuntament d'Ares, a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies i a la Diputació de Castelló de la Plana.

Títol	Informe sobre la expropiación de bienes de valor cultural por incumplimiento del deber de conservación
Data aprovació Ple	22 de desembre de 2010
Comissió autora	Comissió Jurídica
Coordinadors	Vicent Àlvarez
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Delegació del Govern en la Comunitat Valenciana per a la seua remissió als Ministeris de Justícia, Cultura; Presidència de les Corts Espanyoles, Presidència de les Corts Valencianes, Govern Valencià, Conselleria de Cultura, FVMP, i al Letratat informador Sr. José Luís Martínez Morales.

Introducción

La comisión Jurídica, a los efectos de perfeccionar los medios protección de los bienes culturales, acordó estudiar la vía de expropiación forzosa, en los supuestos de incumplimiento del deber de conservación por parte de los titulares, fruto de tal acuerdo es el presente informe, para cuya elaboración se han consultado las fuentes legales, y ha comparecido como experto el Letrado don José Luís Martínez Morales.

La regulación legal

Nuestro sistema jurídico prevé la posibilidad de expropiar bienes amparados por la legislación de patrimonio histórico y cultural. EL Artículo 36 de la Ley de Patrimonio Histórico Español (LPHE) establece la obligación de conservar, mantener y

custodiar los bienes del patrimonio por parte de sus propietarios o titulares, evitando que estos puedan desaparecer, estableciéndose el supuesto de ejecución subsidiaria y, finalmente, en su último párrafo taxativamente preceptúa: "El incumplimiento de las obligaciones establecidas en el presente artículo será causa de interés social para la expropiación forzosa de los bienes declarados de interés cultural por la administración competente".

El mencionado precepto ha incorporado una causa más de expropiación forzosa a nuestro sistema. Tal hipótesis comporta una nueva medida disuasoria y, a la vez, una opción que puede evitar la pérdida de bienes patrimoniales. Cabe considerar que tal precepto ha sido poco desarrollado en normas de aplicación, y a la vez,

poco usado por parte de las administraciones públicas con capacidad y competencia en la materia.

Por otra parte, y con posterioridad a la LPHE, la Ley de Patrimonio Cultural Valenciano, en su artículo 40, que hace referencia al supuesto de ruina de un inmueble protegido, como consecuencia del no cumplimiento de los deberes del propietario fijados en la ley, estableciendo que tal estado de cosas no deja sin efecto la declaración que protege al bien, determinando para el propietario la obligación de realizar las obras de restauración y conservación necesarias.

La expropiación comporta una serie de actos y la concurrencia de requisitos, pues, tal y como la Constitución fija, nadie puede ser privado de su título o propiedad sin causa justa ni la correspondiente compensación. Mediante la expropiación el Estado, a través de una administración pública, adquiere un bien, privándolo del mismo a su titular, obteniendo éste último el pago de un precio justo, fijado a través de un procedimiento que evita, o debe evitar, cualquier abuso por cualesquiera de las dos partes, el expropiante y el expropiado.

En el supuesto que estamos contemplando, el de la expropiación de bienes culturales, por incumplimiento de las obligaciones de conservación por parte de sus titulares, hay que considerar diversos aspectos, que a continuación van a ser enumerados, veamos:

Existencia de un bien que forme parte del patrimonio histórico español, es decir, un bien inventariado o catalogado, cuyo titular o propietario no cumpla el deber de conservación. Integrarían el patrimonio histórico español en este caso, los inmuebles, o muebles de interés, tal como los cita la LPHE en su artículo 1.2.

No cabe la menor duda que podrían ser expropiables los bienes inmuebles o muebles, declarados de interés cultural así, como aquellos que ha creado la legislación valenciana, bajo la categoría de relevancia local.

Igualmente, ampliando el concepto, en una interpretación más progresiva, cabría incluir los bienes de los catálogos municipales.

Constancia del incumplimiento del deber de conservación, tal circunstancia debe contar con los informes que acrediten la situación, y de los requerimientos por parte de la administración a la propiedad. Debe pues acreditarse y documentarse la causa de la expropiación, así, como no cumplirse el requerimiento hecho por la administración en el plazo fijado.

La administración expropiante debe ostentar competencia o capacidad, en tal sentido, resulta manifiesta la competencia de la Generalidad y del Estado en los bienes de interés cultural (BIC), y la subsidiaria en otros casos. Habría que considerar que los ayuntamientos, cuyas obligaciones de custodia son manifiestas, también, pueden actuar en el marco de su competencia, la cual se centraría en su demarcación municipal, así, en general podrían en cuando a bienes de relevancia local, o aquellos que estuvieran catalogados urbanísticamente.

Por parte del Letrado compareciente, Sr. Martínez Morales, se suscitó, en otros aspectos, la posibilidad de que existiera un beneficiario no público de la expropiación, en tal caso debe de existir un compromiso o convenio previo que obligue al beneficiario a rehabilitar en plazo y según la "causa expropiandi", es decir de uso del inmueble claramente definido al igual que las características de la rehabilitación. Todo ello, bajo la necesaria supervisión o control efectivo ejercido por las administraciones competentes, garantizándose los intereses públicos.

Seguir el procedimiento expropiatorio que marca la legislación, con las garantías necesarias, como son, entre otras, la fijación del justiprecio y pago.

Otras consideraciones

Se evidencia como la materia sigue regulada por una norma preconstitucional, ya que es de 1954, evidenciándose la necesidad de una reforma de la ley de expropiación; por otro lado, deberían de garantizarse de forma más clara las obligaciones de la administración en estos procedimientos, fijándose un plazo para proceder a la recuperación y rehabilitación de lo expropiado.

En cuanto al ámbito de aplicación de la expropiación de bienes culturales, debe regularse teniendo en cuenta tanto el conjunto de normas que regulan el patrimonio histórico y cultural, como ya las autonómicas.

Conclusiones

Primera.- Sin perjuicio de reiterar la necesidad de una norma jurídica nueva, debe de dotarse a las administraciones públicas de criterios para aplicar la fórmula expropiatoria, dados los incumpliendo del deber de conservación, que se vienen observando por sus titulares, en ocasiones, como consecuencia del elevado coste de las intervenciones rehabilitadoras, lo que suele conducir a pérdidas de bienes de valor patrimonial.

Segunda.- La posibilidad de que el beneficiario de una expropiación no fuera la administración abre hipótesis nuevas, pero, en su caso, cabe

asegurarse previamente del uso y los términos de la restauración mediante el correspondiente convenio, todo ello, con la necesaria supervisión pública en defensa de los intereses sociales, y su función.

Tercera.- Este informe se remitirá a la Delegación del Gobierno, para su remisión a los Ministerios de

Justicia y Cultura, a la Presidencia de las Cortes Españolas, a la Presidencia de las Cortes Valencianas, al Gobierno Valenciano, a la Conselleria de Cultura, a la FVMP, y al letrado informante. D. José Luís Martínez Morales.

Títol	Informe sobre la representació històrica del Tracta d'Almizrà
Data aprovació Ple	25 de gener de 2010
Comissió autora	Comissió de Promoció Cultural
Coordinadors	Vicente Ferrero i Jesús Huguet
Iniciativa	Associació Cultural Patronat del Tractat d'Almizrà
Instàncies enviades	Patronat del Tractat d'Almizrà, Ajuntament del Camp de Mirra, Conselleria de Cultura i Esports, Conselleria de Turisme, Diputació d'Alacant, i Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Antecedents

Amb data 19 d'octubre de 2009, registre d'entrada num. 983, va tindre entrada en el Consell Valencià de Cultura un escrit del Sr. Romà Francés, president de l'Associació Cultural Patronat del Tractat d'Almizrà, en el que sol·licitava un informe sobre la celebració i representació que cada any es celebra en el municipi del Camp de Mirra, informe en el que el C.V.C. considerara els possibles reconeixements que la representació podria assolir.

La petició de l'associació es traslladà a la Comissió de Promoció (registre d'eixida 566) que encarrega al seu membre Sr. Huguet Pascual la realització de informe escaient. El Sr. Huguet Pascual, tot i saber el lligam artístic i sentimental que el membre del C.V.C. senyor Ferrero Molina té amb l'esdeveniment, proposà que a pesar de no pertànyer a la Comissió de Promoció també es convidara al Sr. Ferrero a col·laborar en la redacció de l'informe, cosa que s'accepta unànimement i que l'interessat assumeix.

El Tractat d'Almizra (Almizrà) i la representació actual

El 26 de març de 1244 el rei d'Aragó, Jaume I, i l'infant Alfons de Castella, en nom de la Corona castellana, signaren un pacte pel qual s'acordava que la línia Biar-Busot-la Vila Joiosa marcaria els límits de la conquesta de cadascun dels dos regnes, deixant el sud per a la castellana. Aquest pacte s'originà per que els tractats anteriors (Udílén i Cazorla) s'estaven incomplint constantment.

El Tractat es signà en un lloc on actualment està situat el municipi del Camp de Mirra i on avui un monument, erigit en 1977, recorda l'efemèride. El lloc, antigament conegut com Almizra o Almizrà,

no ofereix dubtes i així ho certificà la Real Academia de la Historia que en 1926 ho confirmà textualment: "...El actual ayuntamiento de Campo de Mirra, se corresponde.....con la antigua población de Almiçra.....La sucinta relación que de la historia de este pueblo queda hecha, demuestra ser el acontecimiento más importante ocurrido en el mismo la paz firmada entre Jaime I de Aragón y su yerno Don Alfonso de Castilla, tratado que fue suscrito y concertado en el castillo de Almizra".

Des de fa trenta-cinc anys, tots els 25 d'agost durant les festes patronals, el poble del Camp de Mirra representa l'efemèride amb una escenificació sota el títol de "Tractat d'Almizrà".

Un grup aproximat de quaranta actors no professionals, veïns del poble i integrats en el Patronat del Tractat d'Almizrà, rememoren a la plaça, a les portes de l'església de sant Bartomeu, el fet històric.

Potser ningú imaginava en 1976, quan s'inicià la representació, que aquella escenificació històrica es convertira en un referent local, comarcal i encara nacional, esdevenint una mostra de teatre històric transcendent per tots els valencians. Fins i tot estrangers s'han acostat al municipi per tal de contemplar un recordatori d'un dels fets més importants de la vida de Jaume I. El rei, al Llibre dels feyts, detalla amb profunditat totes les vessants i negociacions que conduïren al pacte, la qual cosa permeté a Francesc González Mollà, escriptor de Biar, i posteriorment als historiadors i professors universitaris Salvador Doménech, Josep Guia i Maria Conca, bastir el text de la funció.

Les aportacions musicals (de Matilde Salvador a José Albero Francés), amb la contibució de grups musicals i de danses (Villena, Petrer, Castelló de la Plana, Biar, la Todolella, Ontinyent o Bocairent), així

com la incorporació d'elements plàstics (escenografia, vestuari, cartells, ceràmica, dissenys,...) d'artistes com Manolo Boix, Vicente Ferrero, Antoni Miró, Pedro Marco, Pepe Navarro, Miguel Mestre, J. Miguel Juan, J. Luís Estanislao o Rafael Ballester, donen una dimensió artística i popular que excedeix al d'una simple recreació més o menys escaient.

A partir de la representació anual diverses publicacions universitàries han recuperat com objecte d'estudi el Tractat i la seua transcendència.

Des del primer moment diverses institucions (Generalitat, Diputació Prov. d'Alacant, municipis del voltant, universitats, ...) han manifestat i recolzat un acte que s'ha convertit en fonament del sentiment identitari i històric d'un territori.

Conclusions

1) El Consell Valencià de Cultura considera que la representació anual coneguda

com el Tractat d'Almistrà és una celebració destacada en la recordança de la història valenciana, raó per la qual manifesta la necessitat

de donar-li tot el suport legal del que es mereixedor.

2) Tot i l'existència d'un Patronat del Tractat d'Almistrà caldria per les autoritats municipals del Camp de Mirra que, juntament amb el Patronat, iniciaren el procediment per declarar la teatralització Be de Rellevància Local i, posteriorment, es dirigiren a la Conselleria de Cultura i Esports per jutjar la conveniència de la declaració com Bé d'Interés Cultural Immaterial.

3) Donat el protagonisme popular i la dimensió supramunicipal de l'acte també seria convenient que l'ajuntament del Camp de Mirra es dirigira a la Conselleria de Turisme per tal de sol·licitar la declaració com Festa d'Interés Turístic (dins l'àmbit autonòmic).

4) Aquest informe es lliurarà al Patronat del Tractat d'Almistrà (associació peticionària), a l'Ajuntament del Camp de Mirra, a la Conselleria de Cultura i Esports, a la Conselleria de Turisme, a la Diputació d'Alacant, i a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Títol	Informe sobre el anteproyecto de Ley de Bibliotecas y la Lectura de la Comunitat Valenciana
Data aprovació Ple	29 de març de 2010
Comissió autora	Comissió de les Arts
Coordinadors	Jesús Huguet i Vicente Muñoz Puelles
Iniciativa	Conselleria de Cultura i Esport
Instàncies enviades	Conselleria de Cultura i Esport i a la Direcció General del Llibre i Biblioteques
Actuacions del CVC relacionades	Sobre les biblioteques públiques valencianes, especialment sobre la Biblioteca Pública de València - 2006. http://cvc.gva.es/archivos/206.pdf Dictamen de la ponència sobre el llibre i la lectura - 2003. http://cvc.gva.es/archivos/121.pdf Informe del grup de treball del CVC sobre l'avantprojecte de la Llei del Llibre - 2001. http://cvc.gva.es/archivos/91.pdf

Antecedentes

El Consell Valencià de Cultura se ha interesado repetidamente por la situación del libro y la lectura en la Comunitat Valenciana. En enero de 2003 emitió el Dictamen de la Ponència sobre el Llibre i la Lectura. A principios de 2007 la Comisión de las Artes redactó un informe sobre la situación del mercado editorial y la producción literaria en nuestra comunidad. Y en el Pleno del 21 de diciembre de 2007 se aprobó un informe, emitido por la Comisión de Interpretación Jurídica y Reglamentaria, sobre la Ley 10/2007 de 22 de junio, de la Lectura, del Libro y de las Bibliotecas, norma de carácter estatal concebida para fomentar la lectura en nuestro país.

El pasado 25 de enero de 2010, la Consellera de Cultura i Esport envió al Presidente del CVC una carta en la que, de acuerdo con lo establecido en el artículo 5.1 b) de la Ley 12/1985, de 30 de octubre, de la Generalitat Valenciana, del Consell Valencià de Cultura, remitía el borrador del anteproyecto de Ley de Bibliotecas y la Lectura de la Comunitat Valenciana, redactado el 10 de junio de 2009, y solicitaba informe sobre el mismo.

Resumen del anteproyecto

El borrador del anteproyecto remitido está fechado el 10 de junio de 2009. Cuenta con cinco Títulos, Disposiciones transitorias, Disposición derogatoria única y Disposiciones finales.

En la Exposición de motivos, el Anteproyecto invoca el artículo 44 de la Constitución Española y los artículos 2 y 49.1.4º, 49.1.5º, 49.1.6º y 49.1.8º del Estatut d'Autonomia. A continuación se citan una serie de leyes que se aprobaron al amparo de esas mismas normas: La Ley 10/1986, de 30 de diciembre, de Organización Bibliotecaria de la Comunitat Valenciana; el Decreto 5/1985, de 8 de enero, del Consell de la Generalitat Valenciana, por el que se creó la Biblioteca Valenciana; la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat Valenciana, del Patrimonio Cultural Valenciano, y el Decreto 119/2005, de 24 de junio, del Consell de la Generalitat Valenciana, por el que se dictaban normas para la creación de centros de lectura pública municipales en la Comunitat Valenciana.

Se explica la función de cada una de esas normas, y se argumenta la necesidad de una nueva ley: «Actualmente, la experiencia en la gestión de la organización bibliotecaria y el análisis técnico de las necesidades propias de este sector indican la conveniencia de que una norma específica revise el actual sistema bibliotecario». Se invocan las nuevas tecnologías y la aparición del soporte digital para la aprobación de una ley que regule de manera global el Sistema Bibliotecario Valenciano, y se citan una serie de «manifiestos, pautas y recomendaciones internacionales sobre los servicios de biblioteca». En tres párrafos algo repetitivos se explica la finalidad de la Ley, y se esgrime la difusión de la lectura («extendiendo, en todos los sectores de la sociedad valenciana, el hábito de la lectura», se dice), como uno de sus objetivos. Se repasa y comenta la estructura de la Ley y se dice que: «De acuerdo con lo dispuesto en el artículo 5 de la Ley 12/1985, de 30 de octubre, de la Generalitat Valenciana, se ha consultado al Consell Valencià de Cultura por entender que la presente Ley es relevante dentro del ámbito cultural».

A continuación se desarrolla la Ley. En el Título I, denominado Disposiciones preliminares, se mencionan el objeto y el ámbito de aplicación, y se definen conceptos como biblioteca, agencias de lectura, servicios bibliotecarios móviles y centros de lectura pública municipales.

El Título II, denominado Sistema Bibliotecario Valenciano, está dividido a su vez en cuatro capítulos. El Capítulo I contiene las Disposiciones Generales. El Capítulo II se refiere a La Biblioteca Valenciana. El Capítulo III atañe a la Red de Bibliotecas Públicas de la Comunitat Valenciana. El Capítulo IV concierne a los llamados Centros de Lectura Pública Municipales.

El Título III se refiere a las Bibliotecas de Centros Públicos de Enseñanza, Bibliotecas Especializadas

y Bibliotecas Privadas de Interés Público. Hay también un Título IV, denominado El Consejo de Bibliotecas y un Título V, que se refiere a Infracciones y Sanciones.

Sugerencias

La denominación de la Ley

Debemos señalar que, a la vista del contenido, la denominación no nos parece acertada. Creemos que “Ley de Bibliotecas”, simplemente, lo sería más.

La razón es que no se habla bastante de “la lectura”, salvo en un párrafo de intenciones, que luego no se concretan, y en el Art. 9 del Capítulo I del Título II, denominado Plan de Fomento de la Lectura Pública de la Comunitat Valenciana, donde sólo se dice: “La Conselleria competente en materia de cultura elaborará el Plan de Fomento de la Lectura de la Comunitat Valenciana, como instrumento de planificación de las actuaciones sobre la lectura pública”. Hay también una alusión a la lectura en el artículo 23 del Capítulo IV del Título II, cuando se dice que uno de los objetivos de los llamados Centros de Lectura Pública Municipales, que quizá sería mejor llamar Centros públicos municipales de lectura, es la “creación y fomento de los hábitos de lectura”.

Consideramos que, para que la Ley pudiera llamarse apropiadamente “Ley de Bibliotecas y Lectura de la Comunidad Valenciana”, debería proclamar con mayor énfasis los valores de la lectura, que no es, ni mucho menos, una mera actividad pasiva, así como los placeres derivados de la literatura y la creatividad literaria, y hacer referencia a las actuaciones que los poderes públicos están obligados a llevar a cabo al respecto. Asimismo, consideramos que una ley así debería contener algunas orientaciones sobre la necesidad de cuidar la formación de los docentes en enseñanza de la lectura, y hacer alusión a la responsabilidad social de formar a los lectores, muchos de los cuales se integrarán en el sistema educativo.

La Ley estatal de la lectura, del libro y de las bibliotecas, Ley 10/2007 de 22 de junio, cuyo contenido fue objeto de un informe del Consell Valencià de Cultura, aprobado en el Pleno del 21 de diciembre de 2007, dice: «La lectura enriquece y desarrolla la necesaria capacidad crítica de las personas». Esa función crítica de la lectura nos parece esencial para el desarrollo de una sociedad libre y plural. Por eso, el Consell Valencià de Cultura recomienda que se destaque siempre, a la hora de mencionar la lectura.

Dicho sea de paso, echamos en falta, en general, un plan de promoción de la lectura a nivel autonómico y la constitución de un Observatorio de la Lectura y del Libro, que tuviera como objetivo el análisis permanente de la situación del libro y la lectura en la Comunitat.

El asunto es importante, porque, como indican los resultados del último 'Barómetro de hábitos de lectura y compra de libros' de la Federación de Gremios de Editores de España (FGEE), patrocinado por la Dirección General del Libro, Archivo y Bibliotecas del Ministerio de Cultura, el índice de lectores en la Comunitat Valenciana está cuatro décimas por debajo de la media española, fijada en el 55%. La Comunitat figura, pues, entre las ocho comunidades que no logran alcanzar ese índice de lectura medio.

Es muy necesaria, por otra parte, una Ley sobre bibliotecas, dadas las transformaciones producidas desde la publicación de la Ley 10/1986, de 30 de diciembre, de Organización Bibliotecaria de la Comunitat Valenciana. Entre ellas, está, por ejemplo, la aparición de nuevos modelos de soporte, como el electrónico, que han variado las dimensiones tecnológicas y formales de las propias bibliotecas.

Dadas las circunstancias, la posibilidad de que en el enunciado de la Ley quede sólo el término "bibliotecas" no nos parecería reductora sino clarificadora, ya que las bibliotecas, de por sí, lo merecen. Si acaso, y dada la singularidad de las Bibliotecas Especializadas, a las que se hace referencia en el anteproyecto, podría añadirse al término "bibliotecas" alguna alusión a los centros de documentación que esas Bibliotecas Especializadas contienen, como los archivos.

Otras consideraciones

Según el anteproyecto, «se entiende por Bibliotecas Especializadas aquellas que atienden una comunidad específica de usuarios, y que suministran información detallada para el estudio, la gestión o la investigación en campos concretos del conocimiento». Y se añade: «Se fomentará la creación de una red de bibliotecas especializadas de la Generalitat a través del órgano competente de la administración autonómica». Consideramos que la creación de una red de bibliotecas de estas características introduce un marco bibliotecario de gran trascendencia, en especial para los servicios y usuarios de las instituciones de la Generalitat y para los investigadores. Sin embargo, y precisamente por su trascendencia, la mención a esa red en el anteproyecto nos parece insuficiente. Creemos que se debería concretar más, y que convendría dedicar un título o al

menos un capítulo a dicha forma bibliotecaria, bien dentro de la Ley o en su desarrollo posterior.

También nos parecen insuficientes las referencias que hace el anteproyecto a lo que se ha dado en llamar el entorno cambiante del libro, es decir la aparición incesante de nuevas tecnologías y soportes de comunicación, así como la desmaterialización del soporte, mediante la digitalización y su transmisión vía Internet. Consideramos que, tanto en la exposición de motivos como en los diferentes apartados, convendría resaltar la importancia de los cambios que están difuminando las fronteras de lo que es un libro, teniendo en cuenta, sobre todo, la enorme capacidad de innovación tecnológica del sector.

El artículo 13.2 del capítulo II, dedicado a la Biblioteca Valenciana, dice que la Biblioteca Valenciana reunirá, conservará y organizará las obras editadas o producidas en la Comunitat Valenciana, las obras sobre la Comunitat Valenciana o que estén relacionadas con la cultura y lengua valencianas, aunque se hayan editado o producido fuera de la misma, y las obras de autores valencianos. Consideramos que en este último apartado también debería añadirse «aunque se hayan editado o producido fuera de la Comunitat Valenciana». Esta es una vieja reivindicación de los autores valencianos que publican tanto dentro como fuera de la Comunitat, y sólo ven incluidas sus obras en la Biblioteca Valenciana cuando son editadas por editoriales valencianas, con lo que se produce una imagen fragmentaria, y a veces mínima, de la obra de dichos autores. A fin de cuentas, lo importante de un autor es su obra, independientemente de dónde haya sido publicada.

Entendemos que el criterio de reunir, conservar y organizar las obras relacionadas con la Comunitat Valenciana, bien por haber sido editadas en ella, por tratar temas valencianos, por estar escritas en valenciano o por haber sido escritas por autores valencianos, tendría que extenderse también, en la medida de lo posible, a toda la red de bibliotecas públicas. La necesidad de dotar de dichos fondos a las bibliotecas públicas debería convertirse en una prioridad.

Valoramos que, como dice el anteproyecto, la Red de Bibliotecas Públicas de la Comunitat Valenciana preste servicios diferenciados para adultos y niños, y entendemos que, en cuanto a la constitución de los fondos, debe tenerse una consideración especial, no sólo con la población infantil y juvenil, sino también con otros grupos sociales, como la tercera edad y los inmigrantes.

Discrepamos de la nueva composición del Consejo de Bibliotecas que plantea el anteproyecto, en la que el Consell Valencià de Cultura sólo propondría un representante, cuando la norma actual, la Ley 10/1986, de 30 de diciembre, de Organización Bibliotecaria de la Comunitat Valenciana, dice: «De ellos [los miembros del Consejo de Bibliotecas], tres serán nombrados por el Conseller de Cultura, Educación y Ciencia, a propuesta del Consejo Valenciano de Cultura».

En el caso de que se mantuviera la palabra "lectura" en la denominación de la Ley,

recomendamos que se expliciten y se favorezcan decididamente los valores de dicha práctica, y que los redactores consulten los informes, dictámenes y notas que a lo largo de su existencia ha elevado este Consell Valencià de Cultura, y en especial el Dictamen de la ponència sobre el llibre i la lectura de 2003.

Este informe se enviará a la Conselleria de Cultura y Esport y a la Direcció General del Llibre i Biblioteques.

Títol	Declaració sobre l'accés dels escolars a les tecnologies de la informació i la comunicació (Pla Escola 2.0)
Data aprovació Ple	28 de juny de 2010
Comissió autora	Comissió de Promoció Cultural
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Conselleria d'Educació, Consell Escolar Valencià, Associacions de Pares i Mares d'Alumnes, Federació Escola Valenciana i Ministeri d'Educació.

La preocupació del Consell Valencià de Cultura per les qüestions que afecten l'accés a la cultura i a l'educació es manifesta també davant de la implantació i l'ús de les noves tecnologies en la societat, en general, i en el sistema educatiu, en particular. És ben conegut que una de les competències que el Consell d'Europa i les societats més avançades del món tenen com a part fonamental del seu programa de formació dels ciutadans és l'anomenada competència digital. Les operacions de buscar, recopilar i crear coneixements no són exclusives de l'època de desenvolupament de la xarxa, però s'hi accedeix amb major facilitat. Per això, "en un univers digital, qualsevol material esdevé didàctic" (José Antonio Millán, 2009).

Malgrat algunes evidències, existeixen opinions diverses sobre l'ús de la tecnologia en l'escola, així com estudis que proposen reflexions sota diferents perspectives. També han existit ritmes y projectes educatius diferents en les Comunitats Autònomes pel que fa al desenvolupament de la competència digital en l'alumnat i la dotació de mitjans en els centres escolars.

La compareixença en el CVC de la secretària autonòmica d'Educació, Sra. Concha Gómez, acompanyada per la directora general d'Innovació Tecnològica, Sra. Sofia Bellés, va aportar dades sobre els projectes de la Conselleria en aquest aspecte, que difereixen en el

plantejament didàctic del projecte Escola 2.0 impulsat pel Ministeri d'Educació.

Ens consta que, a hores d'ara, l'esforç de les administracions (central i autonòmiques) ha aconseguit un avanç en alguns dels punts que tenen a veure amb el sistema educatiu espanyol en general. Aquest nou context ens fa pensar que el camí iniciat ha de beneficiar els escolars.

A partir de la informació de què disposem, farem algunes consideracions elementals:

En primer lloc, els plans, lloables, de la Conselleria, de convertir tots els centres educatius en Centres Intel·ligents (amb dotacions d'infraestructura, de equips i programari, connexions, etc...) que arriben al 100% de l'alumnat i del professorat, constitueixen un projecte ambiciós i de gran abast, que tanmateix, en l'actual situació de crisi econòmica pot ser difícil de portar a la pràctica. Així doncs, seria convenient estudiar mesures complementàries per tal que arriben els mitjans a un gran nombre d'alumnes en el nostre territori, en el menor temps possible.

Per una altra banda, i partint de la voluntat de consens entre les administracions i dels estudis i propostes didàctiques que siguen més favorables per a l'alumnat en cada cas, el Consell Valencià de Cultura:

Anima al Ministeri d'Educació, a la Conselleria d'Educació del Govern Valencià a aproximar postures i no escatimar recursos en la dotació de

materials, malgrat una època de crisi com l'actual.

Sol·licita una decidida actuació en la formació continuada dels docents.

Prega que facen els esforços necessaris per a gestionar amb èxit els recursos disponibles.

Aquests projectes han de fer que la escola valenciana es beneficie de tots els programes estatals i europeus que promoguen la competència digital. Aquests han de ser una realitat que incorpore tots els xiquets a una societat moderna, caracteritzada per la producció i la distribució accelerades del coneixement, de la innovació i de l'actualització constant dels sabers.

Tots els acords seran benvinguts per a aconseguir que els centres escolars es beneficien de les majors inversions pressupostàries possibles, orientades a la innovació tecnològica.

Aquesta declaració es traslladarà a la Conselleria d'Educació, al Consell Escolar Valencià, a les Associacions de Pares i Mares d'Alumnes, a la Federació Escola Valenciana i al Ministeri d'Educació.

Referència:

Millán J. A. (2009) *Hacia la escuela 2.0*. Madrid: SM. Col. Tecnología y Aprendizaje.

Títol	Informe sobre la trascendencia cultural y educativa del juguete
Data aprovació Ple	26 d'abril de 2010
Comissió autora	Comissió de Promoció Cultural
Coordinador	Vicente Ferrero
Iniciativa	Asociación Española de Fabricantes de Juguetes
Instàncies enviades	Asociación Española del Juguete, Conselleria d'Economia i Hisenda, Conselleria de Cultura, Conselleria d'Educació, Conselleria d'Indústria i Ministerio de Cultura.

Antecedentes

En fecha 4 de diciembre de 2009 tiene entrada en el Consell Valencià de Cultura, un escrito con nº de registro 1133, de la Asociación Española de Fabricantes de Juguetes, remitido por D. José Antonio Pastor, Presidente de la entidad, que solicita del Consell Valencià de Cultura un informe sobre la "Trascendencia Cultural y Educativa que tiene el juguete, con especial mención al juguete tradicional valenciano".

El 9 de diciembre de 2009 el Presidente del Consell Valencià de Cultura pide a la Comisión de Promoción Cultural que haga el estudio de esta solicitud. El 11 de enero de 2010, la Comisión de Promoción Cultural encarga al Sr. Ferrero la redacción de este informe.

Consideraciones

El juego es para los niños una necesidad, y el juguete es el recurso que aún inconscientemente utilizan. El juguete es el instrumento mediador del juego infantil, porque el juego necesita de instrumentos, ya que la imaginación, inherente a la actividad lúdica, ha de expresarse sobre la materia. Pero además, el juguete es un reflejo de la cultura y la sociedad de cada momento y a la vez un instrumento privilegiado para la transmisión de valores, culturales y sociales; para la socialización del individuo en todas las edades, además de para fomentar la actividad física; para el aprendizaje temprano del niño; para el

tratamiento terapéutico de dolencias físicas y psíquicas...

Como explica la Dra. Petra Mª Pérez Alonso-Geta, en su informe "El juguete y los Derechos del Niño", en todas las culturas, en todos los tiempos, en todos los lugares, los niños juegan y utilizan juguetes, porque el juego es una necesidad antropológica, ya que a través del juego se desarrollan biológica, psicológica y socialmente.

En la vida de los niños, la principal función es el juego: a través de él aprenden a vivir y ensayan la forma de actuar en el mundo.

Hallazgos arqueológicos (pelotas, muñecas, etc. en los sarcófagos de niños), testimonios escritos ya en la antigüedad griega nos hablan del juego y la utilización de juguetes en la historia. Nos hablan de su carácter funcional, porque su utilización es una constante cultural a lo largo del tiempo.

En cualquier grupo humano los objetos que cumplen una función, perviven, se utilizan; al tiempo que se abandona cualquier objeto o instrumento que ha dejado de ser útil (la rueda, el arado romano, etc.) Por su carácter funcional hay juguetes que han pervivido prácticamente inalterables, a la vez que cada época o grupo social crea sus propios instrumentos de juego.

Los juguetes son expresión cultural de los modos de vida de la sociedad que los crea y por ello, no podríamos describir el concepto de juguete si

tratáramos de explicarlo, únicamente, en función del espíritu infantil.

Los niños no constituyen una comunidad aislada, sino que son fruto de la sociedad en que viven. Los distintos juegos y juguetes son fruto de la historia y la cultura de un grupo humano, y por ello sirven a la adaptación social.

En las culturas primitivas, donde no existe un sistema educativo organizado, el juego, junto a los relatos de cuentos, son los "instrumentos con que se lleva a cabo la transmisión cultural". Los niños aprenden jugando, de forma natural, las normas culturales y formas de vida de los adultos. El juego y el juguete tienen un papel fundamental, porque mediante ellos, los niños se apropian de los modelos sociales y ensayan, sin riesgo, roles y conductas propias de edades más avanzadas.

En las sociedades avanzadas la utilización de objetos cada vez más sofisticados, diseñados para desarrollar funciones específicas en la vida cotidiana, sirven de referente para la creación de un nuevo juguete en muchos casos; así como, durante más de un siglo de su vida industrial ha sido testimonio y reflejo de la sociedad de estos cien años, tal y como podemos observar en museos dedicados al Juguete, en Ibi, Denia, Albarracín, Lleida, Vigo, Mallorca, Figueres...

Creemos que juegos, juguetes y las "conversaciones" que los niños desarrollan con ellos, son reflejos de la sociedad. Por ello, en las sociedades industrializadas los niños juegan y utilizan juguetes con formas cada vez más específicas y funcionales que se parecen a los modelos que pueden observar en casa y en los medios de comunicación social. Así, se tratará siempre de que el juguete sea el medio para alcanzar este objetivo, el desarrollar la creatividad y curiosidad del niño.

Observamos especialmente que, a partir de los años 70, en España el desarrollo tecnológico y los objetivos pedagógicos, educativos y de defensa de la seguridad del niño, han venido desarrollando y produciendo un juguete con mejores acabados, con colores bien aplicados, más agradables al tacto y más seguros; intentando apartar aquellos modelos de la realidad adulta que puedan inducir al niño a conductas agresivas o violentas, o lo alejen de una cultura para la paz. En nuestras sociedades, los juguetes son objetos pensados y diseñados expresamente para el juego infantil, adaptados cuidadosamente a las distintas etapas de la vida del niño.

Conclusiones

1.- El juguete es un reflejo de la cultura y la sociedad de cada momento y a la vez un

instrumento privilegiado para la transmisión de valores culturales y sociales.

2.- La existencia del juguete se remonta a la prehistoria del hombre y sirve desde entonces como instrumento privilegiado al desarrollo completo del ser humano desde que nace, puesto que el juego es la única vía de experimentación y aprendizaje del niño hasta que tiene la capacidad de leer; el juguete es instrumento y facilitador del juego.

3.- Consideramos que el juguete es un bien cultural, transmisor y a la vez reflejo de la cultura de cada sociedad, y sería de interés promover su reconocimiento como tal, por parte de quienes son responsables o partícipes de la educación y formación de los niños: padres, educadores, medios de comunicación.

Este reconocimiento podría concretarse en medidas fiscales que le colocasen al mismo nivel que los libros destinados a los niños en edad preescolar, así como por su introducción en el currículo escolar como instrumento pedagógico privilegiado.

4.- Al mismo tiempo, creemos importante que se promueva en la industria valenciana del juguete, con una larga tradición en la creación de juguetes de calidad, la consideración de esta trascendencia cultural a la hora de diseñar sus productos, con criterios pedagógicos y ricos en valores.

5.- Este informe, una vez aprobado por el Pleno, debería ser enviado a la Asociación Española del Juguete, entidad solicitante del informe; a la Conselleria de Economía y Hacienda, a la Conselleria de Cultura, a la Conselleria de educación, a la Conselleria de Industria y al Ministerio de Cultura.

ANEXO

Información general del sector. Año 2008

Total empresas del sector en España: 219

Empresas exportadoras: 52,5%

Tamaño medio de las empresas:

Gran empresa: 4

Mediana: 24

Pequeña: 79

Micro (menos de 10 trabajadores): 112

Empleos directos en España: 4.311; indirectos: 25.000 aprox.

Facturación 2008: 1.164.914.690 €

En la Comunidad valenciana:

Nº de empresas: 84

Nº de empleos directos. 2.100; indirectos 15.000 aprox.

Facturación: 498.583.487 €.

Títol	Informe sobre la posible creación de un archivo fotográfico valenciano o Museo de la Fotografía
Data aprovació Ple	26 de juliol de 2010
Comissió autora	Comissió de les Arts
Coordinadors	Jesús Huguet, Vicnete Muñoz Puelles i Manuel Sanchis-Guarner Cabanilles
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Presidència de la Generalitat, Conselleria de Cultura i Esport, Diputacions valencianes, Col·legi Territorial d'Arquitectes de València, FVMP i al compareixent, José Huguet Chanza.

Antecedentes

Informado por el Colegio Territorial de Arquitectos de Valencia de que dicho Colegio ha reunido, con el paso de los años, una colección de fotos y planos de edificios de la provincia, el sr. Muñoz Puelles se dirigió a la Comisión de las Artes, que se interesó por el tema y observó que otras instituciones de la Comunitat Valenciana debían poseer colecciones semejantes, que convendría reunir en un museo específico o, al menos, inventariar y catalogar. A fin de recabar información al respecto, se invitó a José Huguet Chanza, coleccionista, presidente de la Sociedad Valenciana de Historia de la Fotografía y académico de honor de la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos, que asistió a la sesión del 15 de junio, entregó abundante documentación sobre el tema y ofreció su apoyo entusiasta a cualquier actividad relacionada con él. La Comisión acordó proponer la creación de un Museo de la Fotografía y hacer un informe sobre dicha propuesta, que se encargó a los sres. Huguet Pascual, Sanchis-Guarner Cabanilles y Muñoz Puelles. Parte de la información recibida por José Huguet Chanza se ha utilizado en la redacción.

Referencias históricas

Las primeras imágenes fotográficas fueron obtenidas por Joseph Nicéphore Niépce (1765-1833) en 1816, pero la presentación pública del invento no tuvo lugar hasta 1839, cuando Louis Daguerre (1787-1851) informó sobre él en la Academia de las Ciencias, en París. Para poner la fotografía a disposición del público, el Estado francés compró el procedimiento del daguerrotipo a Daguerre y al hijo de Niépce. Pronto se tomó conciencia de la importancia de la conservación y archivo del material fotográfico. En Francia, Benito Montfort, valenciano residente en París entre 1851 y 1855, fundó la Primera sociedad fotográfica europea, la Societé Héliographique, cuyos miembros viajaban por toda Francia y cuyas obras se publicaban e incluían en álbums.

En España, el fotógrafo galés Charles Clifford (1820-1863) se estableció en Madrid y trabajó para la reina Isabel II, acompañándola en sus viajes y confeccionando álbums de las obras públicas de la época, que se conservan en la Biblioteca Nacional de Madrid.

En 1854 se fundó en Gran Bretaña el Antiquarian Photographic Club, a fin de recoger imágenes de las obras de arte y antigüedades repartidas por el país. Tres años después surgió la Architectural Photographic Association, para hacer lo mismo con los edificios de interés arquitectónico. Y, ya en 1859, el South Kensington Museum, hoy Museo Victoria y Alberto, abrió sus puertas a la fotografía.

Desde entonces han ido apareciendo archivos y museos de la fotografía en todos los países económicamente más avanzados. Muchos de ellos cuentan, no sólo con imágenes fotográficas, sino también con aparatos relacionados con la fotografía y con bibliotecas especializadas.

Además de los archivos oficiales hubo, y sigue habiendo, numerosos archivos privados de carácter comercial, como el de Juan Laurent, instalado en Madrid en 1857 y adquirido en 1975 por el Estado, que contiene más de 50.000 clichés de época e incluye imágenes muy interesantes de vistas y tipos valencianos de hacia 1870. Otro archivo importante para España es el de J. Lévy e hijos, de París. J. Lévy fue el primero en emplear los clichés al gelatino bromuro, lo que permitió la fotografía instantánea. Sus fotógrafos, que viajaban por toda Europa, llegaron a España en 1888, y en Valencia obtuvieron unos 300 clichés de gran valor histórico.

Hay también, naturalmente, que mencionar a los coleccionistas privados, cuyas colecciones son la base de muchos archivos y fototecas de nuestros días.

La situación en La Comunitat Valenciana

Las primeras pruebas fotográficas en la ciudad de Valencia tuvieron lugar sólo seis meses después de haberse dado a conocer el invento en París. Los primeros daguerrotipos fueron obra de aficionados como Vilar, Monserrat y Gil, hacia 1840. En 1867,

Pascual Pérez Rodríguez (1804-1868) se estableció en Valencia como primer fotógrafo profesional. Proliferaron los estudios fotográficos y aparecieron los fotógrafos callejeros. También la afición popular siguió creciendo, con la invención de nuevos procedimientos fotográficos.

En 1964, la Dirección General de Bellas Artes en Madrid acordó la instauración en Valencia de un Museo Nacional de la Fotografía, y propuso que fuese ubicado en el penal de San Miguel de los Reyes. La propuesta fue aceptada, y quedó supeditada a la rehabilitación del inmueble. Al parecer, la Administración Local no habilitó los fondos necesarios para la restauración, razón por la que el proyecto no llegó a materializarse.

Sin embargo, la Comunitat Valenciana cuenta con un rico patrimonio fotográfico, tanto en obra de autor como en objetos, aparatos, herramientas, accesorios, etc., todo ello disperso entre las colecciones de la Generalitat, las de las Diputaciones provinciales, los Ayuntamientos y las colecciones particulares. Conviene destacar la colección de la Biblioteca Valenciana, formada por clichés antiguos, fotografía antigua sobre papel y postales. También hay que mencionar la colección de la Diputación Provincial, la del Ayuntamiento de Valencia y la del Archivo del Reino. La del IVAM puede dividirse en tres apartados: los fondos históricos, que son propiedad de la Real Academia de Arte de San Carlos; los fondos de Josep Renau y las colecciones de fotografía contemporánea, que el museo ha ido adquiriendo desde su fundación.

Hay también, naturalmente, fondos fotográficos oficiales olvidados o arrinconados en oficinas públicas, que no han sido catalogados y que pueden haberse perdido. Otros archivos son los de los herederos de los fotógrafos, y las fotografías anónimas o familiares. Recientemente, por citar un ejemplo, los descendientes de José y Francisco Roglá donaron a la Biblioteca Valenciana una colección de imágenes fotográficas, entre las que destacan 425 placas de vidrio, de finales del siglo XIX y principios del XX.

Consideraciones

1.- Como hemos visto, Valencia tiene una gran tradición fotográfica desde los inicios de este arte y ha demostrado sobradamente la calidad de sus fotógrafos. Sin embargo, y a diferencia de otras autonomías –pensamos en el Archivo Fotográfico de la Comunidad de Madrid o en el Centro Andaluz de la Fotografía, en Almería–, carecemos de un Museo de la Fotografía o un Archivo Gráfico Valenciano, instalado en un lugar adecuado y con capacidad y medios suficientes, donde

deberían tener cabida todas las fotografías de interés para los valencianos, por su valor artístico, histórico, científico o social. En un museo así podrían estar también los grabados, carteles y todo tipo de imagen y documentación necesarias para la investigación.

2.- Parte del material existente es de cristal o de celuloide, materiales frágiles o perecederos. Existe, pues, cierta urgencia para poner a salvo dicho material.

3.- Es evidente que la fotografía artística moderna tiene su ubicación propia en el IVAM. Pero, dada la complejidad y especificidad de los medios necesarios para la buena conservación, duplicado y restauración de la fotografía antigua y otros materiales, convendría agruparlos en un solo edificio, aunque fuera en situación de depósito, donde fuesen tratados convenientemente y puestos a disposición del público, y donde estuvieran acompañados de una biblioteca-hemeroteca especializada y de una colección de aparatos y demás objetos relacionados con la historia de la fotografía, que puedan servir para entender la evolución de las técnicas fotográficas a través del tiempo.

4.- Hasta donde sabemos, los coleccionistas estarían dispuestos a incluir sus colecciones o parte de ellas en el museo. Esa buena disposición no debería caer en saco roto.

5.- El Archivo Gráfico o Museo de la Fotografía tendría un gran interés histórico y científico, ya que nos ayudaría a entender nuestra propia historia. Catalogar y conservar sus fondos serviría para descubrir aspectos inéditos, conocernos mejor y recuperar la memoria colectiva. No debería ser un mero panteón de imágenes, sino un lugar para realizar exposiciones, encuentros, cursos de enseñanza, publicaciones, etc.

Como señala el compareciente José Huguet en uno de sus textos, «Valencia podría ser una capital de la fotografía y de la imagen, con un Archivo-Museo Gráfico».

Conclusiones

1.- Existe una cierta urgencia de recuperación del material fotográfico más antiguo, que debido a la fragilidad de los soportes podría desaparecer antes de que llegásemos a conocerlo y estudiarlo. Por ello recomendamos una campaña de recuperación y digitalización de dicho material, que debería dirigirse a las instituciones y también a los particulares. Convendría que esa campaña fuese coordinada por algún organismo.

2.- Para contribuir a recuperar, conservar y difundir el patrimonio fotográfico de la Comunitat Valenciana y sus valores artísticos, científicos y

sentimentales, el Consell Valencià de Cultura propone la creación en la Comunitat Valenciana de un Archivo Gráfico Valenciano o un Museo de la Fotografía equipado con medios modernos de conservación.

3.- En el caso de que en un museo así se custodiaran colecciones ya existentes, cabría respetar la autonomía de esas colecciones.

4.- Este informe debería ser enviado a Presidencia de la Generalitat, a la Conselleria de Cultura y Esport, a las Diputaciones de València, Castelló y Alicante, al Colegio Territorial de Arquitectos de Valencia, a la FVMP y al compareciente, José Huguet Chanza.

Bibliografía

Huguet Chanza, José. Benito Monfort y Pascual Pérez Rodríguez, dos pioneros valencianos de la fotografía. Sociedad Valenciana de Historia de la Fotografía, 1990.

Huguet Chanza, José. Archivo gráfico valenciano. Informe, s.f.

Huguet Chanza, José. Museo de la Fotografía. Memoria o Anteproyecto de ideas. Informe, s.f.

VV.AA. Historia de la fotografía valenciana. Levante. EMV, 1990.

Títol	Consideraciones a la consellera de Cultura, como presidenta del Consell Rector de Teatres de la Generalitat Valenciana
Data aprovació Ple	26 de juliol de 2010
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura

El Consell Valencià de Cultura ha sido informado de la última sesión del Consejo Rector de Teatres de la Generalitat Valenciana, celebrada el pasado 29 de junio, en la que entre otros asuntos se presentaron y aprobaron las cuentas del ejercicio 2009 y se presentaron las programaciones del "Festival d'Estiu" y del primer trimestre de la temporada 2010/11. Estudiada la documentación, que fue repartida en la citada sesión del Consejo Rector de Teatres, el Consell Valencià de Cultura hace las consideraciones siguientes a la Consellera de Cultura, Dña. Trinidad Simó, Presidenta del Consejo Rector de Teatres de la Generalitat Valenciana.

En primer lugar el CVC señala una vez más la necesidad de que la documentación que va a ser objeto de estudio y muy especialmente la que debe ser sometida a aprobación, sea entregada con antelación suficiente para su correcta consideración. En modo alguno es aceptable el que se entregue en mano la documentación en la misma sesión, práctica que lamentablemente se viene siguiendo en los últimos años y contra la que se han manifestado de forma reiterada diversos miembros de Consejo Rector de Teatres de la Generalitat Valenciana. En particular, en un momento en el que son generalizados los recortes presupuestarios, echa en falta los datos económicos de las programaciones.

Con respecto a las programaciones presentadas el CVC manifiesta su profunda preocupación por la presencia casi testimonial de obras en valenciano, para lo que no encuentra justificación, asunto éste sobre el que se ha

manifestado el CVC en otras ocasiones sin haber obtenido una explicación satisfactoria. Considera el CVC que no constituye un problema la programación estable de una línea de teatro en valenciano, habida cuenta de los numerosos profesionales de las artes escénicas con competencia en valenciano y otros profesionales con competencias en traducción de obras de teatro con los que cuenta la Comunidad Valenciana.

En lo que hace a la programación del primer trimestre de la temporada 2010/11, además de la consideración anterior, sorprende que una sola producción ocupe todo el trimestre de una sala, salvo que se haya previsto una difusión especial de esta producción que haga prever la presencia de público durante tantas sesiones.

En lo que respecta al "Teatres. Festival d'Estiu 2010" el CVC no puede más que manifestar su honda preocupación tanto por la programación como por el abandono de la Nau siderúrgica del Port de Sagunt. Preocupa en primer lugar la falta de un perfil claro del festival en la línea de los festivales de verano de otras ciudades, sea cual sea el perfil que se eligiera (teatro clásico español, teatro clásico grecolatino, clásicos europeos, etc.). La programación presentada ofrece el aspecto de un conglomerado de propuestas escénicas que no es acorde ni a la posición ni a la proyección de la Comunidad Valenciana ni de una ciudad como la de Valencia en particular.

A ello se añade el que no se haya programado actividad alguna para la Nau siderúrgica, con el argumento del coste económico de su apertura. El

CVC opina que desde el punto de vista económico es ruinoso permitir por abandono el progresivo deterioro de la inversión tan cuantiosa que durante años se hizo para la adecuación del espacio; pero más ruinoso es aún desde el punto de vista cultural al perderse finalmente un espacio tan singular y con tantas posibilidades.

El CVC no entiende las razones de este cambio de rumbo en la política cultural valenciana, un

cambio que no puede ser justificado exclusivamente por las dificultades económicas actuales. Por todo ello no puede dejar de manifestar su profunda preocupación ante las propuestas presentadas por Teatres de la Generalitat Valenciana.

Ratificació de l'Informe sobre la Festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí	
Títol	
Data aprovació Ple	29 de novembre de 2001
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Nota	Aquest informe va ser ratificat pel Ple del CVC de 26 de juliol de 2010 com a resposta a la petició de la Conselleria de Cultura d'un informe preceptiu per a la declaració de Bé d'Interès Cultural Immaterial a favor de la 'Festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí'.
Iniciativa	Conselleria de Cultura

Antecedents

Amb data 4 d'octubre del 2001 es registra en el Consell Valencià de Cultura l'entrada d'un escrit signat per la Subsecretària de la Conselleria de Cultura i Educació, Carmen Nàcher Pérez, amb el contingut següent : a) l'autora de l'escrit informa que mitjançant la resolució de 24 de setembre del 2001 de la Direcció General de Patrimoni Artístic de la Conselleria de Cultura i Educació de la Generalitat Valenciana, s'acordà incoar expedient de declaració de Bé d'Interès Cultural Immaterial, a favor de la "Festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí"; b) la resolució s'adoptà de conformitat amb l'informe de la Unitat d'Etnologia del Servei de Patrimoni Arqueològic, Etnològic i Històric favorable a la declaració com a Bé d'Interès Cultural Immaterial; i c) l'autora de l'escrit sol·licita que el Consell Valencià de Cultura emeta un informe, i ens recorda que, d'acord amb l'article 27.5, de la Llei 4/98, del Patrimoni Cultural Valencià, passats tres mesos des de la sol·licitud s'entendrà que s'ha emés informe favorable.

En la sessió del 13 de novembre del 2001 la Comissió de Llegat Històric i Artístic pren coneixement de l'escrit de la Sra. Subsecretària de la Conselleria de Cultura i Educació, i el tracta com a punt de l'Orde del Dia.

Examen de la situació

S'estudia l'informe presentat sobre el bé objecte de la declaració i la descripció detallada de la Festa de la Mare de Déu de la Salut, celebració ben coneguda no només pels membres de la Comissió sinó també per molts valencians que s'han apropiat a la ciutat d'Algemesí, els dies 7 i 8 de setembre, per viure la festa de prop.

Conclusió

D'acord amb l'article 3 de la Llei 12/1985, de 30 d'octubre, de la Generalitat Valenciana, del Consell Valencià de Cultura, el Consell Valencià de Cultura és la institució consultiva i assessora de les institucions públiques de la Comunitat Valenciana, en les matèries específiques referents a la cultura valenciana, i de conformitat amb els articles 7.1 i 27.5 de la Llei del Patrimoni Cultural Valencià, és preceptiu l'informe favorable per ser declarat Bé d'Interès Cultural.

Per tant, vist l'interés patrimonial de la Festa de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí, la Comissió de Llegat Històric i Artístic informa a favor de la seua declaració com a Bé d'Interès Cultural Immaterial.

Informe sobre la petición de declaración de BIC de la actividad musical tradicional realizada por las sociedades musicales de la Comunidad Valenciana	
Títol	
Data aprovació Ple	25 d'octubre de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric

Coordinadors	Vicent Àlvarez, Vicente Ferrero, Enrique García Asensio i Carmen Morenilla
Iniciativa	Federación de Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana
Instàncies enviades	Entitat peticionària, Conselleria de Governació i FVMP

Antecedentes

Con fecha 7 de junio del actual se dio traslado a la Comisión de Legado de la petición de Informe sobre la posible declaración como Bien de Interés Cultural de las Sociedades Musicales Valencianas, acompañándose a la misma de una documentación entre la cual figura el contenido solicitado de declaración y sus posibles efectos.

Se ha seguido el trámite reglamentario habitual elaborando la propuesta de informe quienes esto suscriben, y siendo aprobado el informe por la Comisión de Legado.

Consideraciones

La actividad musical tradicional valenciana y su valor

En 1968 se constituyó la Federación de Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana, que engloba a más de 525 entidades musicales a las que pertenecen más de 30.000 músicos y algunos cientos de miles de socios. Todo un fenómeno artístico, cultural y social, que es un referente a nivel nacional e internacional de nuestra idiosincrasia.

Como señala el Conseller Enrique García Asensio, "la F.S.M.C.V. (Federación de Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana), realiza una extraordinaria labor, digna de los mayores elogios, premios, reconocimientos, etc, etc. (...) En muchas ocasiones, en entrevistas en prensa, radio y Televisión, cuando me preguntan sobre las Bandas de Música en la CV, pregunta que se me hace constantemente, siempre he dicho que me parece un milagro que sigan existiendo."

Para la importancia de la actividad que desarrollan estas sociedades musicales remitimos al escrito de García Asensio, que se reproduce como anejo a este informe, en el que se pone de manifiesto la importancia que han tenido en épocas en las que prácticamente sólo gracias a ellas se podía acceder a la música clásica, y el papel actual en la formación de los jóvenes, gracias a lo cual muchos de nuestros músicos forman parte de las grandes formaciones musicales de España, Europa y América.

Muchas ciudades de nuestra Comunidad han rendido homenaje a la importancia de nuestro hecho musical en forma de monumentos, tanto a la música como a los músicos, como muestra de reconocimiento a un fenómeno tan profundamente nuestro. Gran parte del mérito de

este hecho diferencial corresponde, sin lugar a dudas, a las sociedades musicales.

El bien a proteger y el marco jurídico

De la lectura de los escritos aportados por la Federación se evidencian algunas generalizaciones que deberían revisarse en función del marco legal que rige la materia. Cabe señalar ante todo que la Federación y las Sociedades Musicales está formada por entidades jurídicas, titulares de bienes muebles e inmuebles, legalmente constituidas, cuyo objeto es la gestión y realización de actividades relacionadas con la música con una dilatada trayectoria. En consecuencia hay que diferenciar entre la actividad musical y la persona jurídica que la promueve; en este sentido cabe indicar que la ley valenciana de la música regula la actividad de las sociedades musicales, y prevé formas de fomento y ayuda a tales sociedades.

Por su parte, tal y como se indica en la documentación aportada, la ley de patrimonio cultural valenciano, de 1998, en su artículo 1,2, y 45,1, prevé que también podrán ser bienes culturales inmateriales las expresiones musicales tradicionales valencianas. Consecuentemente con lo expuesto, la actividad musical tradicional que vienen realizando las sociedades musicales puede ser considerado globalmente como un bien cultural inmaterial. No obstante, para que los inmuebles, o edificios, de las sociedades musicales puedan gozar de los beneficios fiscales como BIC deberán en cada caso ser objeto de declaración concreta como bien material, en su forma de monumento.

Todo ello, con independencia de que aquellos beneficios u otro tipo de medidas de fomento o ayuda previstas en la ley de la música, u otros que puedan crearse.

En síntesis, la declaración como bien inmaterial afectaría a la actividad musical tradicional, y no, como se solicita, a las "Sociedades Musicales", ya que éstas son las gestoras de la actividad, pero no la actividad en sí.

Cabe, pues, como reconocimiento por su labor y con la intención de preservarla, declarar como bien cultural inmaterial las diversas manifestaciones y expresiones tradicionales realizadas en el ámbito de la música por las bandas y sociedades musicales de la Comunidad Valenciana. Estas últimas serían en su caso las

titulares, tal y como ocurre en otro tipo de bienes culturales de interés general.

Conclusiones

1.- El arraigo de la actividad musical en la Comunidad Valenciana es un factor de gran relevancia cultural y de vertebración ciudadana, pues estimula el estudio de la música, el uso de los instrumentos musicales y la consiguiente intervención en todo tipo de eventos populares, generando una aportación de gran importancia a la cultura en todo nuestro territorio.

Esta manifestación creativa tan relevante, impulsada por las bandas de música y las sociedades musicales, reúne las condiciones para ser considerada como Bien de Interés Cultural Inmaterial, razón por la cual el CVC informa positivamente a favor de la citada declaración.

2.- La correspondiente declaración como Bien de Interés Cultural Inmaterial de las actividades musicales tradicionales desarrolladas por las sociedades musicales debería comportar la adopción de medidas de fomento de dichas actividades por parte de las instituciones, así como arbitrar medidas concretas y reformas normativas que permitan lograr beneficios a las entidades que están realizando estas actividades musicales.

3.- Este informe se enviará a la entidad peticionaria, a la Consellería de Gobernación, a la Consellería de Cultura y a la Federación Valenciana de Municipios y Provincias.

Anexo

INFORME SOBRE LA PETICIÓN DE DECLARACIÓN DE BIC PARA LA FEDERACIÓN DE SOCIEDADES MUSICALES DE LA COMUNIDAD VALENCIANA. (FSMCMV)

Siempre he dicho y recalcado, que la F.S.M.C.V. (Federación de Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana), realiza una extraordinaria labor, digna de los mayores elogios, premios, reconocimientos, etc, etc.

Una vez que Don. Vicente Ferrero ha aportado su criterio y magnífica colaboración a este documento, y que Don. Vicente Álvarez nos ha informado, tan eficazmente como siempre, de la parte legal y los impedimentos que la ley nos pone para poder otorgar la Declaración de BIC a la FSMCMV, me gustaría llamar la atención de los Señores Consejeros del Consell Valencià de Cultura, para que reflexionáramos todos juntos sobre lo que se debería hacer, para favorecer al máximo, el "fenómeno musical" de la Comunidad Valenciana. Desde luego no es el momento más propicio para pedir se dediquen más recursos, pero debido a la Crisis y a la reducción de

aportaciones económicas por parte de la Generalitat, sabemos que muchos profesores de las Escuelas de Música de la Comunidad Valenciana, no podrán seguir con su trabajo y que es muy probable que el 25 % de las escuelas, tengan que cerrar, según los cálculos hechos por la FSMCMV.

En muchas ocasiones, en entrevistas en prensa, radio y Televisión, cuando me preguntan sobre las Bandas de Música en la CV, pregunta que se me hace constantemente, siempre he dicho que me parece un milagro que sigan existiendo.

Si tenemos en cuenta la forma de vida nuestros pueblos en el siglo XIX y en el XX, sobre todo en los años 40, 50, 60, que son los que yo recuerdo, por haber visitado en esos años muchos pueblos con Sociedades Musicales importantes, veremos que no había muchas maneras de utilizar las horas de ocio, aparte de pasear, ir al cine y... poco más. En aquellas épocas, a no ser por la radio, y no era este un medio muy popular todavía, si uno quería oír las grandes obras de Beethoven u otro compositor de similares características, no había más remedio que hacer adaptaciones o transcripciones, para que esas obras se oyeran por los aficionados de la Sociedad y fueran interpretadas por la Banda de la localidad en cuestión. Los instrumentos de cuerda requieren unas manos cuidadas y de fina sensibilidad, mientras que los instrumentos de viento, al no requerir las mismas condiciones, sí podían ser aprendidos por hombres del campo o trabajadores que tenían las manos curtidas y callosas.

Hoy en día, y desde hace ya muchos años, entre la Televisión, los Discos, la Informática, Internet, etc, etc, sigo creyendo que es un milagro el que haya gente joven que se anime a estudiar Música, aprender un instrumento, cosa nada fácil, ya que no conozco nada en Música que sea fácil, y animarse a ir a ensayos y más ensayos. Muchas veces, cuando me preguntan por mi profesión, me dan ganas de decir que soy... "ENSAYAOR" , ya que si contamos el número de ensayos que hacemos a lo largo de nuestra carrera, en relación al número de actuaciones o conciertos, el resultado sería sorprendente.

Hoy en día con los medios de comunicación existentes y tan usados en todas partes por la Sociedad, si uno quiere oír a Beethoven interpretado por la Filarmónica de Berlín, bajo la dirección de Karajan, no hay más que entrar en internet y se consigue muy fácilmente, por lo tanto, la misión de nuestras Bandas se ha dirigido en otras direcciones y ha hecho que, cada vez más, existan muchos compositores que se dedican

a componer obras originales para este tipo de Agrupaciones.

Como todos saben, soy el representante del Consell Valencià de Cultura en el Consejo Rector del Instituto Valenciano de la Música. En la última reunión, a la que también asistieron representantes de la FSMCV con su Presidente, D. José Francisco Almería Serrano a la cabeza, se crearon momentos de tensión al ver que todos los departamentos que reciben subvenciones iban a sufrir una reducción importante.

Yo no sé las ventajas que, desde un punto de vista económico, traería el haber podido nombrar BIC a

la FSMCV, pero lo que sí tenemos que conseguir es que, dentro de la mala situación que padecemos, esta Entidad y todo el magnífico trabajo que realizan se vean compensados de la mejor manera posible, para que el "milagro" de la Bandas de Música en la Comunidad Valenciana, se siga produciendo.

ENRIQUE GARCÍA ASENSIO

Títol	Informe sobre la posible declaración como Bien de Interés Cultural Inmaterial de la Entrada de Toros y Caballos de Segorbe
Data aprovació Ple	29 de novembre de 2010
Comissió autora	Comissió de Promoció Cultural
Iniciativa	Direcció General de Patrimoni Cultural Valencià
Instàncies enviades	DGPCV, Conselleria de Cultura i Esport

Antecedentes

Con fecha 6 de septiembre del presente año, número de registro de entrada 850, se recibe en el Consell Valencià de Cultura un escrito de la Directora General de Patrimonio Cultural Valenciano, Dª Paz Olmos, solicitando informe sobre la Entrada de Toros y Caballos con el fin de su posible declaración como Bien de Interés Cultural Inmaterial, de acuerdo con lo dispuesto en el art. 27.5 de la Ley 4/98, de 11 de junio, de Patrimonio Cultural Valenciano. Al escrito acompaña un anexo sobre la tradición e historicidad de la mencionada Entrada.

Consideraciones

La presencia de espectáculos taurinos, o similares, en las poblaciones valencianas se remonta en ocasiones al siglo XIV. De este siglo tenemos información sobre "bous ensogats" en diversas zonas de Castellón de la Plana. Es conocida la celebración de funciones de este tipo por el papa valenciano Alejandro VI, en Roma, en los festejos con motivo de su consagración y aún en otras efemérides.

Sin duda festivales taurinos de diversa índole aparecen en casi todas las fiestas patronales de distintas comarcas valencianas, especialmente en las norteñas. Puede afirmarse que esta tradición ha irradiado de la zona castellanense a otras provincias lindantes (Teruel, Tarragona,...) donde ha adquirido tanto relevancia como en la región originaria.

La Entrada de Toros y Caballos de Segorbe difiere sustancialmente del resto de celebraciones de

espectáculos taurinos, constituye un festejo singular con unas características propias, de larga tradición, pues su existencia se remonta a 1386.

Ha sido reconocida como Fiesta de Interés Turística Nacional e Internacional.

Es vivido por los habitantes de la ciudad como seña de identidad, como elemento aglutinador de la fiesta y tiene una gran acogida en poblaciones cercanas.

El traslado de reses se ha convertido en una celebración ritual, desde la "tría" o ascenso de los toros del río, la subida y la "entrada chicha", hasta el recorrido dirigido por los jinetes y caballos a través de la calle Colón.

La fiesta reviste aspectos de gran colorido: desfile de jinetes y caballos, presencia de las peñas, música de dulzaina u tamboril, expectación popular,... que tiene su momento cumbre en los apenas 45 segundos que dura la entrada en sí.

Es de señalar que la maestría de los jinetes hace que el trayecto, recorrido a gran velocidad, no requiera de barreras, pues es el público el que directamente se agrupa en ambas aceras, lo que, si bien infunde la emoción propia de la actividad, no deja de entrañar cierto peligro. Por lo que consideramos que, sin restar emoción a la fiesta, deberían estudiarse mecanismos para minimizar al máximo el peligro potencial de invasión por parte de los caballos o las reses del espacio ocupado por los espectadores.

Con respecto al traslado de las reses, de todos los festejos taurinos éste es quizás uno de los que, aunando destreza y vistosidad, menos elementos

agresivos tiene para los animales que en él participan.

El Consell Valencià de Cultura ya expresó en informes anteriores la condena de actitudes y acciones que, cobijadas bajo la supuesta tradición e historicidad del festejo, producen sufrimiento y daños irreversibles a los animales. No es la presunción de práctica tradicional o costumbre razón que avale el maltrato a cualquier ser viviente. No se puede aceptar, en una sociedad que se precia de justa con cualquier ser viviente, que el maltrato animal se convierta en celebración. Por tanto consideramos que cualquier tipo de espectáculo que produzca o pueda producir secuelas a cualquier ser habrá que juzgarlo con severidad ante cualesquiera tipo de exaltación, sea jurídica o de relevancia social.

Sin embargo, no es menos relevante la aceptación popular, entusiasta en ocasiones, de este tipo de festejos. Por lo que será imprescindible una acción formativa, educadora y de sensibilidad que permita una adaptación a las nuevas formas de concienciación ciudadana.

Ciertamente todas las disposiciones legales referidas a los BIC inmateriales (desde la Convención de París de la UNESCO a las leyes patrimoniales española y valenciana) evalúan el carácter de tradicional como componente primordial para la concesión del interés cultural, pero no es menos cierto que siempre remiten a los beneficios sociales y a los derechos humanos como referente esencial para adquirir la condición.

Así pues proponemos las siguientes

Conclusiones

Títol	Informe sobre el sistema adecuado de iluminación urbana y de monumentos
Data aprovació Ple	25 de gener de 2010
Comissió autora	Comissió de les Ciències
Coordinadora	Rosa M ^a Rodríguez Magda
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Ministeri d'Indústria, Ministeri de Medi Ambient, Delegació del Govern a la Comunitat Valenciana, Federació Valenciana de Municipis i Províncies, Conselleria d'Indústria, de Medi Ambient, de Solidaritat i Ciutadania, i a les persones que han informat a la Comissió.

Antecedentes

El uso adecuado y eficiente de la energía, en orden al ahorro y la optimización de recursos resulta de vital importancia para el funcionamiento del sistema productivo de una sociedad, con ello se pretende mantener el dinamismo económico, pero, a la vez, preservar el medio natural. La energía útil no es inagotable, la

La Entrada de toros y caballos de Segorbe, aún no teniendo las características habituales de otros festejos taurinos donde el sufrimiento de los toros es manifiesto, conlleva un riesgo, aunque menor, de los animales y aún de las personas que se hallan alrededor. Por ello, creemos que en esta fiesta se ha de procurar que los sufrimientos y riesgos de unos y otros no excedan de lo que la sensibilidad y el buen criterio aconsejan.

Por otro lado, es bien conocido que, actualmente, este tipo de fiestas son motivo de una fuerte controversia pública, en un contexto social cada vez más sensibilizado frente al maltrato a los animales. Esta situación de confrontación exige un gran esfuerzo de todas las partes implicadas para encontrar puntos comunes, a fin de conseguir un consenso, aunque sea provisional.

Por todo ello, este Consejo Valenciano de Cultura entiende que no puede informar favorablemente la petición de declaración de BIC en el caso que nos ocupa.

Consideramos imprescindible que se abran procesos formativos que permitan sensibilizar a los ciudadanos sobre actitudes crueles con los animales en tantos y tantos festejos populares.

La evolución de las distintas formas de diversión nos permite sugerir que se busquen alternativas a aquellos espectáculos que inciden en actos degradantes para los intervinientes, personas o animales.

Este informe se remitirá a la Conselleria de Cultura i Esports, solicitante del mismo.

búsqueda de fuentes rentables y no contaminantes constituye siempre un reto que requiere de innovación y políticas resueltas.

Desde estos postulados, el Consell Valencià de Cultura, en su Comisión de Ciencias, decidió, a instancias de su presidente D. Santiago Grisólia, emprender un análisis del "Sistema adecuado de iluminación urbana y de monumentos", con el fin

de promover una optimización del uso público de la iluminación en un marco de eficiencia y sostenibilidad energética, garantizando la seguridad ciudadana, evitando posibles efectos adversos ecológicos y respetando criterios estéticos.

Para el asesoramiento de la situación actual en la Comunidad Valenciana, tanto en el análisis del marco legislativo, cuanto en la valoración de sus aspectos técnicos, medioambientales y sociales, el CVC invitó a los siguientes expertos: el profesor Roger de la Universidad Politécnica de Valencia y Doña Amparo Gil, asesora del concejal de alumbrado del Ayuntamiento de Valencia.

A los comparecientes se les hizo llegar un cuestionario con las dudas surgidas en el debate previo de los miembros de la Comisión de Ciencias.

Hechos

Legislación

En relación con el ahorro energético en alumbrado existen las siguientes normas o reglamentos, relativamente recientes:

- El Real Decreto 1890/2008, de 14 de noviembre 2008, en el que se pretende la elaboración de la estrategia de Ahorro y Eficiencia Energética en España 2004-2012, la normativa previa del Reglamento electrotécnico para baja tensión, aprobado por Real Decreto 842/2002, de 2 de agosto, y la Instrucción técnica complementaria ITC-BT 09 del citado reglamento que se refiere a instalaciones de alumbrado exterior, con prescripciones específicas para la seguridad de las mismas.
- La Directiva de la Comunidad Europea (UnP 2005/32/CE), que presenta un calendario para la eliminación progresiva de las lámparas incandescentes y halógenas.
- El Código Técnico de la edificación que se aplica a las instalaciones de iluminación interior.

La Estrategia de Ahorro y Eficiencia Energética en España 2004-2012 aprobada por el Gobierno el 28 de noviembre de 2003 fijó los objetivos energéticos y medioambientales (medidos en toneladas de CO₂) para el horizonte 2012 en base a compromisos europeos e internacionales.

Los Planes de Acción (2005-2008 y 2008-2012) que la desarrollan fijan las medidas concretas que deben tomarse en diversos sectores para conseguirlos: Industria, Transporte, Edificación, Equipamiento doméstico y Ofimática, Agricultura y Pesca, Servicios Públicos y Transformación de la

energía. (Toda la información puede obtenerse en www.idae.es).

Dentro del sector de Servicios Públicos se contempla como una de las principales medidas la mejora de la eficiencia energética de las instalaciones de alumbrado exterior.

En el Plan de acción 2008-2012 una de las medidas propuestas es crear una normativa nacional de eficiencia energética para las instalaciones de alumbrado público, pues ésta no existía.

El Real Decreto 1890/2008, de 14 de noviembre de 2008, por el que se aprueba el Reglamento de eficiencia energética en instalaciones de alumbrado exterior y sus instrucciones técnicas complementarias EA-01a EA-07 fija los requisitos técnicos que deben cumplir estas instalaciones. Es una herramienta para la consecución de los objetivos fijados, si bien no cuantifica cuál será el ahorro obtenido a nivel nacional.

Este Real Decreto es de obligado cumplimiento para todas las instalaciones de alumbrado cuya ejecución se inicie después de su entrada en vigor (1 de abril de 2009), si bien no fija un plazo de adaptación para las instalaciones ya existentes.

Como todo nuevo reglamento, plantea dudas acerca de su interpretación, su aplicación y de la comprobación de las nuevas instalaciones (inspección) Para intentar solucionar esas dudas, está previsto que vayan saliendo "Guías de interpretación". En estos momentos no ha salido ninguna. Por todo ello, según manifestó el prof. Rocher, actualmente el R. D. es difícil de cumplir y hacer cumplir, pues no hay organismos de control para hacer estas funciones.

Cambios en los sistemas de alumbrado público, costes y rentabilidad

Este Real Decreto deben cumplirlo sólo las nuevas instalaciones de alumbrado exterior, por tanto para su elaboración no se han tenido en cuenta los costes de sustitución del alumbrado.

Según informa Doña Amparo Gil, en el caso del Ayuntamiento de Valencia se ha realizado una valoración de varias actuaciones como cambio de luminarias y de lámparas y de instalación de sistemas de reducción de flujo.

En general, el plazo de amortización de la inversión sería de 10 – 12 años al precio actual de la energía.

Iluminación nocturna

Con respecto a este punto los miembros de la comisión estaban especialmente interesados en conocer si es cierto que resulta más económico mantener el alumbrado nocturno que reducirlo drásticamente.

En este sentido los comparecientes afirmaron que si bien no es cierto que sea más económico mantener el alumbrado nocturno que reducirlo, esto presenta algunas dificultades, las comunidades o los municipios no pueden reducirlo unilateralmente, es necesario un estudio de la demanda y una planificación nacional.

En el sistema español de generación de energía eléctrica existen centrales nucleares y térmicas que producen electricidad continuamente y si bien tienen un margen de regulación, - a diferencia de otras energías como la eólica o solar-, sólo se paran en caso de parada programada o de incidencia, pues su puesta en marcha es más lenta y más cara que la de otro tipo de centrales. Por tanto sirven de base en la generación eléctrica, y el resto de energía se obtiene de otras centrales cuyo funcionamiento se programa diariamente en función de la demanda.

Así, por las noches, que además es cuando baja la demanda, hay una producción de energía que es necesario consumir.

Por tanto, podría ocurrir que una reducción drástica del alumbrado público a nivel nacional tuviera una influencia negativa en el sistema eléctrico.

Factores que determinan la actual subida en el coste del suministro eléctrico

Fundamentalmente, la subida de la electricidad se debe al déficit de tarifa acumulado desde el año 1999 (diferencia entre el coste de producción y el precio de venta) y a las primas que se pagan en el régimen especial (energías renovables). También se está pagando el Plan de apoyo al carbón nacional.

¿Existen medios para la conservación y acumulación de la energía eléctrica?

El mayor inconveniente de la energía eléctrica es que no puede almacenarse en grandes cantidades, por eso en todo momento su producción debe igualarse a su consumo de forma precisa e instantánea. Existen diversas líneas de investigación para desarrollar soluciones. Actualmente la forma más importante de almacenar energía eléctrica es su transformación en energía potencial mecánica mediante Centrales Hidráulicas.

La no consideración por parte del Real Decreto de la "defensa del cielo nocturno y el derecho a observar las estrellas" o el impacto lumínico en los espacios rurales de cara a su influencia en la flora y fauna, ¿es un olvido ecológicamente censurable o por el contrario un efecto minimizable frente al beneficio de garantizar la seguridad en los espacios urbanos?

Este Real Decreto, tal y como se recoge en su preámbulo, es un reglamento de seguridad industrial y recoge previsiones de carácter exclusiva y marcadamente técnico. El Reglamento está orientado principalmente al ahorro energético, la preocupación medioambiental se circunscribe a la disminución de las emisiones de gases de efecto invernadero. Con respecto a la limitación del resplandor luminoso nocturno - o contaminación lumínica- ésta se refiere estrictamente a reducir la luz intrusa o molesta, que pueda interferir por ejemplo en el deslumbramiento en la conducción o en el descanso de los ciudadanos. No hay referencia, por tanto ni al efecto de una iluminación excesiva en la flora y la fauna, ni a las manifestaciones de ciertas corrientes que reivindican la "Defensa de la Calidad del Cielo Nocturno y el Derecho a Observar las estrellas" tal y como se recoge en la "Declaración de la Palma" de 2007, basada en la "Escala de cielo oscuro de Bortle".

La Instrucción Técnica Complementaria EA-03 "Resplandor luminoso nocturno y luz intrusa o molesta" fija los límites de las emisiones hacia el cielo en las instalaciones de alumbrado exterior, pero sin mención expresa al cielo nocturno.

En esta ITC se hace una clasificación de zonas de protección contra la contaminación luminosa según el tipo de actividad a desarrollar en cada una de ellas. Se define, entre otras, la zona E1 como "Áreas con entornos o paisaje oscuros: observatorios astronómicos de categoría internacional, parque nacionales, espacios de interés cultural, áreas de protección especial (red natural, zona de protección de aves, etc), donde las carreteras están sin iluminar" y la zona E2 como "Áreas de brillo o luminosidad baja: zonas periurbanas o extrarradios de las ciudades, suelos no urbanizables, áreas rurales y sectores generalmente situados fuera de las áreas residenciales urbanas o industriales, donde las carreteras están iluminadas".

Con respecto al impacto lumínico en el medio ambiente cabe señalar que, en el caso del Ayuntamiento de Valencia, existe desde 2006 la "Ordenanza para la protección lumínica del Parque Natural de la Albufera".

Ahorro energético

Es posible reducir el consumo de electricidad con un ahorro en instalaciones públicas, edificios... y con la concienciación ciudadana. En este último sentido la educación en hábitos de ahorro resulta imprescindible. Con todo ello podríamos reducir en torno a un 20 % el consumo eléctrico.

Algunas de las medidas de mejora en el sistema podrían ser:

- En alumbrado exterior: Sanear y mejorar cuadros eléctricos, instalar reguladores de flujo luminoso y / o desconectar circuitos a partir de determinadas horas, sustitución de lámparas, controlar el buen funcionamiento de las células crepusculares.
 - En edificios: Control de aparatos de aire acondicionado/calefacción, con conexiones y desconexiones automáticas, concienciar al personal que trabaja en edificios públicos para evitar consumos conectados en espacios o salas vacías, puertas abiertas. etc. Colocar detectores de presencia, apagado automático del alumbrado interior cuando hay suficiente luz natural, limitación del consumo innecesario de ascensores.
- excedentes eléctricos nocturnos en el transporte, en sustitución del petróleo.
- Con respecto al alumbrado público, aconsejamos que el diseño de farolas y la iluminación de monumentos implementen el ahorro sin descuidar los criterios estéticos en consonancia con el medio arquitectónico.
 - Sería preciso poner en marcha amplias campañas de concienciación ciudadana y educativas de reducción del consumo.

Conclusiones

1. Nos parece necesario implementar todas aquellas medidas que redunden en el ahorro energético, y animamos a las administraciones públicas autonómicas y locales a mantener, en la medida de sus competencias, criterios eficaces al respecto. Sugerimos a continuación algunas de ellas:

- Sería conveniente un estudio de la demanda y consumo eléctrico que estableciera un plan nacional y permitiera a las comunidades y municipios, así como en polígonos industriales y vías de comunicación, una reducción del gasto eléctrico con una regulación coordinada de las centrales nucleares y térmicas.
- Se recomienda facilitar o estimular el cambio del uso de electricidad diurno a nocturno.
- Sería necesaria una potenciación de la investigación sobre almacenamiento energético y orientada a la utilización de

2. Consideramos que el Real Decreto 1890/2008 tiene lagunas en la valoración del impacto lumínico medioambiental por lo que instamos al gobierno y a los legisladores a que desarrollen las normativas adecuadas. Pensamos que deberían arbitrarse medidas legislativas estatales, y actuaciones de las distintas administraciones públicas, para que el derecho a un alumbrado público racional y suficiente, que garantice la seguridad urbana y vial, pueda hacerse compatible, especialmente en zonas rurales, con la necesidad de salvaguardar la capacidad de observar el firmamento, tal como sugieren, directa o indirectamente, numerosos convenios y protocolos sobre el medio ambiente, la diversidad biológica y el paisaje. También creemos que debería prestarse atención al impacto lumínico en los espacios rurales, y a su influencia en la flora y fauna.

Este documento debe ser enviado al Ministerio de Industria, Ministerio de Medio Ambiente, Delegación del Gobierno, Federación Valenciana de Municipios y Provincias, Conselleria de Industria, de Medio Ambiente, de Solidaridad y Ciudadanía, y a los comparecientes.

Títol	Informe sobre actuaciones municipales en Torralba del Pinar
Data aprovació Ple	23 de febrer de 2010
Comissió autora	Comissió de Govern
Coordinador	Jesús Huguet
Iniciativa	Grupo para el Estudio y Conservación de los Espacios Naturales (GECEN)

Antecedentes

Con fecha 8-2-10, núm. registro de entrada 130, ha tenido entrada en este Consell Valencià de Cultura el escrito firmado por D. Francisco González Babiloni, en nombre y representación del Grupo para el Estudio y Conservación de los Espacios Naturales (GECEN), informa sobre distintas actitudes y acciones del alcalde de Torralba del Pinar en relación con propiedades y acciones de Dª Natividad Nebot Calpe.

Hechos

Dª Natividad Nebot Calpe, Cronista Oficial de Torralba del Pinar, Doctora en Filología Románica, ensayista y escritora de reconocido prestigio, ha sido, por lo que se deduce del escrito presentado por el GECEN, destinataria de diversas actitudes y acciones por parte de la primera autoridad del municipio. Entre ellas presiones para afectar diverso arbolado de propiedad de la Sra. Nebot,

así como desatenciones y falta de información en cuestiones que podrían afectarle.

El Consell Valencià de Cultura, en múltiples informes y dictámenes, ha señalado la importancia del arbolado para la propia existencia humana, mucho más cuando algún árbol posee una consideración, por tamaño o edad, que pueden proporcionarle la condición de singular. En este caso parece que uno de los nogales objeto de las acciones posee esas condiciones.

Por otra parte es evidente que el patrimonio artístico (material o inmaterial) es trascendente como elemento identitario y vivificador de los pueblos.

La Sra. Nebot Calpe ha demostrado, en muchos de sus escritos su afecto y estima por las tierras de la Sierra Espadán donde se encuentra ubicado el municipio de Torralba del Pinar.

Conclusiones

1). Este Consell no puede intervenir, ni debe, en cuestiones de opinión artística personal pero sí puede informar sobre actitudes contrarias al mantenimiento del patrimonio artístico y natural que todos los valencianos y valencianas debemos respetar. En este sentido recomendamos que no se talen o alteren árboles y construcciones patrimoniales porque ello no solamente sería demostrativo de una falta de cultura y sensibilidad sino también podría ser, en ocasiones, delictivo.

2). Sin embargo en el escrito de D. Francisco González, en nombre del GECEN, se deducen actitudes municipales algunas de las cuales pueden ser opinables y otras que podrían ser de responsabilidad social o política. En este sentido, sin menoscabo de la duda sobre la certeza de la profundidad de las actitudes o acciones, recomendaríamos a los solicitantes que se dirigieran al Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana a fin de que este, a su vez, considere la pertinencia o no de señalar lo que estime oportuno.

Títol	Informe sobre Ley de Investigación Biomédica
Data aprovació Ple	25 de gener de 2010
Comissió autora	Comissió Jurídica
Coordinadors	Vicent Àlvarez i Vicente Muñoz Puelles
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Ministeri de Ciència i Innovació, Ministeri de Sanitat i Política Social, Conselleria d'Educació, Conselleria de Sanitat, universitats valencianes, diversos centres d'investigació i a la Federació Valenciana de Municipis y Províncies.

Antecedentes

La Comisión Jurídica y de Interpretación Reglamentaria del Consell Valencià de Cultura se ha ocupado en anteriores ocasiones de la investigación científica. Así, por ejemplo, recientemente emitió un texto titulado La investigación científica como derecho fundamental, en el que destacaba la importancia que se concede a la producción y creación científica en nuestro ordenamiento jurídico, y en particular en la Constitución.

Aunque en España había leyes que regulaban aspectos concretos relacionados con la investigación en Biomedicina, no existía, antes de la aprobación de la Ley 14/2007 de 3 de julio de Investigación biomédica, una norma que abordara de manera global los problemas derivados de dicho campo. Es, pues, una ley necesaria, en la línea de otros países europeos, que bien en sus constituciones o bien en los documentos supranacionales que han suscrito regulan las aplicaciones y las consecuencias de

los nuevos avances científicos, en el marco del respeto a los derechos y libertades fundamentales.

Cabe mencionar, en el ámbito supranacional, el Convenio del Consejo de Europa para la protección de los derechos humanos y la dignidad del ser humano respecto de las aplicaciones de la biología y la medicina, suscrito en Oviedo el día 4 de abril de 1997, y que entró en vigor en España el 1 de enero de 2000, así como las tres Declaraciones de la UNESCO sobre el tema: la Declaración Universal sobre el Genoma y los Derechos Humanos (1997); la Declaración Internacional de Datos Genéticos Humanos (2003) y la Declaración Universal de Bioética y Derechos Humanos (2005). El valor normativo internacional de estos textos ha influido decisivamente a la hora de regular estas materias en cada país.

Con este informe, la Comisión Jurídica continúa el estudio de algunas leyes recientes de ámbito nacional, como la Ley del Libro, la Ley del Cine o la Ley del Patrimonio Natural y la Biodiversidad, que ha llevado a cabo estos últimos años.

Resumen de la Ley

La Ley 14/2007 de 3 de julio incluye un preámbulo que, entre otras cosas, dice: «La investigación biomédica y en ciencias de la salud es un instrumento clave para mejorar la calidad y la expectativa de vida de los ciudadanos y para aumentar su bienestar, que ha cambiado de manera sustancial, tanto metodológica como conceptualmente, en los últimos años. La aparición de nuevas herramientas analíticas ha llevado a grandes descubrimientos, que permiten albergar fundadas esperanzas sobre el tratamiento e incluso la curación en un futuro no muy lejano de patologías hasta ahora inabordables».

Y, más adelante: «En pocos años ha cobrado enorme relevancia la obtención, utilización, almacenaje y cesión de las muestras biológicas con fines de diagnóstico y de investigación, son cada vez más frecuentes las investigaciones que implican procedimientos invasivos en seres humanos, y la investigación con gametos, embriones o células embrionarias se ha hecho imprescindible en el ámbito de la terapia celular y la medicina regenerativa. Sin embargo, estos avances científicos y los procedimientos y herramientas utilizados para alcanzarlos generan importantes incertidumbres éticas y jurídicas que deben ser convenientemente reguladas, con el equilibrio y la prudencia que exige un tema tan complejo que afecta de manera tan directa a la identidad del ser humano».

La Ley intenta dar respuesta a estas incertidumbres, al tiempo que aspira a cumplir con el mandato recogido en el artículo 44.2 de la Constitución Española, que encomienda a los poderes públicos la promoción de la ciencia y la investigación científica y técnica, en beneficio del interés general.

La Ley consta de ocho títulos, en el primero de los cuales se define el objeto y ámbito de aplicación de la misma, y se establece un catálogo de principios y garantías para la protección de los derechos de las personas y de los bienes jurídicos implicados en la investigación biomédica. Se matiza que la investigación biomédica a la que se refiere la norma abarca la investigación básica y la clínica, con exclusión de los ensayos clínicos con medicamentos y el implante de órganos, tejidos y células, que se regirán por una normativa específica.

Respecto al sistema de garantías, se sitúan los límites del principio de libertad de la investigación en la defensa de la dignidad e identidad del ser humano y en la protección de su salud, y se regulan de manera específica el consentimiento

informado y el derecho a la información; la protección de datos personales y el deber de confidencialidad; la no discriminación por motivos genéticos o por renuncia a la práctica de un análisis genético o a la participación en una investigación; la gratuidad en la donación de muestras biológicas; la garantía de la trazabilidad y la seguridad en el uso de las células, los tejidos y cualquier material biológico de origen humano. Por último, se establecen las condiciones que deben respetarse en los análisis genéticos.

En este título se regulan, además, los criterios de calidad, eficacia e igualdad a los que debe responder la investigación biomédica, y se crean los Comités de Investigación Biomédica, instrumentos fundamentales de evaluación y seguimiento de los proyectos de investigación. Además se recoge un amplio catálogo de definiciones, donde se explican, por seguridad jurídica, algunos términos como «procedimiento invasivo», que es «toda intervención realizada con fines de investigación que implique un riesgo físico o psíquico para el sujeto afectado», o «trazabilidad», que es la «capacidad de asociar un material biológico determinado con información registrada referida a cada paso en la cadena de su obtención, así como a lo largo de todo el proceso de investigación».

El título II de la Ley regula las investigaciones que implican procedimientos invasivos en seres humanos, y expone una serie de principios generales, con referencias expresas al consentimiento y a la información que debe proporcionarse a los sujetos que participan en la investigación. Se establecen los sistemas de evaluación, autorización y control de los daños potenciales, que buscan reducir al máximo los perjuicios que pudieran derivarse de las investigaciones que suponen procedimientos invasivos en seres humanos. También se regulan las especificidades de la investigación durante el embarazo y la lactancia, en el supuesto de los menores y en el caso de la investigación en personas incapaces de prestar su consentimiento, debido a su situación clínica.

El título III recoge la regulación de la donación y el uso de embriones y fetos humanos, así como de sus células, tejidos y órganos. En él se prohíbe que la interrupción del embarazo pueda tener como finalidad la donación, y también que los profesionales integrantes del equipo médico que realice la interrupción del embarazo intervengan en la utilización de los embriones o de los fetos abortados. Se establecen, además, los requisitos para la autorización de los proyectos de

investigación con embriones, fetos y sus estructuras biológicas.

En el título IV se prohíbe expresamente la constitución de preembriones y embriones humanos con fines de experimentación y se autoriza la utilización de cualquier técnica de obtención de células troncales humanas con fines terapéuticos o de investigación. También se regulan las condiciones en que debe desenvolverse la investigación con muestras biológicas de naturaleza embrionaria, y se determinan la composición y las funciones de una Comisión de Garantías, a la que corresponde informar sobre las investigaciones que se enumeran en la Ley relativas a tejidos y células troncales. Además, se establece el sistema de promoción y coordinación, en este ámbito de investigación, con células y tejidos de origen embrionario humano.

El título V prescribe un conjunto de garantías en relación con los análisis genéticos y las muestras biológicas, dentro del ámbito de la protección de los datos de carácter personal, y configura un conjunto de normas con el fin de dar confianza y seguridad a los investigadores y a las instituciones públicas y privadas en sus actuaciones en el sector, despejando las incertidumbres legales actuales. Además de otros principios normativos ya mencionados, se marcan como principios rectores los de accesibilidad, equidad y calidad en el tratamiento de los datos, y se exige el consentimiento previo del sujeto fuente. También se prevén reglas específicas en relación con las personas fallecidas y con los preembriones, embriones y fetos, respecto a los que también se garantiza la protección de los datos y se impone el deber de confidencialidad.

En estrecha relación con la utilización de muestras de origen humano, la Ley define y aclara el estatuto jurídico de los biobancos, esto es aquellos establecimientos públicos o privados, sin ánimo de lucro, que acogen muestras biológicas concebidas con fines diagnósticos o de investigación biomédica, y que están organizados como unidades técnicas con criterios de calidad, orden y destino. Se establece, además, que la autorización de la creación de biobancos corresponderá a los órganos competentes de cada comunidad autónoma, salvo las iniciativas que, en atención al interés general y con fines de investigación, pueda tomar el Instituto de Salud Carlos III sobre la creación de Bancos Nacionales de muestras biológicas, en cuyo caso la autorización corresponderá al Ministerio de Sanidad y Consumo.

El título VI establece el régimen de infracciones y sanciones administrativas que se fundamenta en los principios de legalidad, mínima intervención, proporcionalidad y subsidiariedad respecto de la infracción penal.

El título VII de la Ley pretende dar respuesta a la necesidad de contar con un órgano estatal como el Comité de Bioética, de carácter fundamentalmente consultivo, sobre materias relacionadas con las implicaciones éticas, jurídicas y sociales de la Medicina y la Biología, que además represente a España en los foros y organismos internacionales implicados en la Bioética.

Por último, el título VIII de la Ley está dedicado a la promoción y coordinación de la investigación biomédica en el Sistema Nacional de Salud, dentro del Plan Nacional de Investigación Científica, Desarrollo e Innovación Tecnológica. Se considera que las actividades de investigación habrán de ser fomentadas en todo el sistema sanitario, como elemento fundamental para el progreso del mismo. En cuanto a las comunidades autónomas, se dice que, en el ejercicio de sus competencias, podrán establecer sus propios planes de investigación biomédica, y dispondrán, a través de la Iniciativa Sectorial de Investigación en Salud, de un marco de referencia estatal para la mejor utilización de los recursos existentes, y la adaptación estratégica de la investigación a los planes nacionales de actuación sanitaria.

Conclusiones

El Consell Valencià de Cultura entiende que las diversas previsiones y regulaciones que establece la Ley 14/2007, de 3 de julio, sobre Investigación Biomédica, ofrecen un conjunto normativo innovador, que refuerza en nuestro país el papel de la investigación en general como derecho fundamental, y el de la investigación biomédica en particular, al tiempo que responde a los nuevos retos que plantea dicha investigación, e intenta aprovechar sus resultados para mejorar la salud y el bienestar colectivos.

En consecuencia, el CVC recomienda su divulgación y aplicación, y pide a las instituciones que velen por un cumplimiento real y no meramente formal de dicha Ley. Aconseja también que dicho cumplimiento sea lo más ágil posible, y que se eviten las trabas administrativas.

En el caso de la Comunidad Valenciana, creemos que el paso dado a nivel legislativo debería servir para que aquellos centros y universidades que trabajan en la investigación biomédica vean recompensados sus esfuerzos y reciban mayor soporte público y privado.

Este informe debe ser enviado al Ministerio de Ciencia e Innovación, al Ministerio de Sanidad y Política Social, a la Conselleria d'Educació, a la Conselleria de Sanitat, a las universidades

valencianas, a los centros de investigación y a la Federació Valenciana de Municipis y Províncies.

Títol	Informe sobre la utilització de l'energia nuclear
Data aprovació Ple	26 d'abril de 2010
Comissió autora	Comissió de les Ciències
Coordinadors	Ramon Lapiedra i Vicente Muñoz Puelles
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura
Instàncies enviades	Ministeri d'Indústria i Energia, Conselleria d'Indústria, Comerç i Innovació, Conselleria de Cultura i Esport, empreses valencianes i espanyoles del sector i a José Luis Muñoz-Cobo González, catedràtic d'Enginyeria Nuclear de la Universitat Politècnica de València.
Actuacions del CVC relacionades	Dictamen sobre la qüestió energètica i les energies renovables - 2004. http://cvc.gva.es/archivos/92.esp.pdf Jornades sobre el futur immediat de l'energia - 2006. http://cvc.gva.es/archivos/JornFutEnerg_val_061027.pdf

Antecedents

La Comissió de les Ciències del Consell Valencià de Cultura s'ha ocupat ben sovint de les fonts d'energia, i dels seus aspectes tècnics i mediambientals. L'any 2001, per exemple, va redactar un "Dictamen sobre la qüestió energètica i les energies renovables", editat en 2004 com a publicació del Consell Valencià de Cultura. Cal citar també, per la seua relació amb el tema, les Jornades sobre el canvi climàtic que el Consell Valencià de Cultura va organitzar en febrer de 2007, les ponències del qual es van publicar en 2008. En 2010 s'ha aprovat un informe encaminat a afavorir l'eficiència energètica i reduir la contaminació lumínica, el qual porta com a títol "Sobre el sistema adequat d'enllumenat urbà i de monuments", i en l'actualitat la comissió està treballant en un text sobre la contaminació acústica.

En el mateix sentit de preocupació per les distintes fonts energètiques i la seua utilització, el president de la comissió, Ramon Lapiedra, va presentar en la sessió del 9 de juliol de 2009 un text titulat "Algunes consideracions bàsiques sobre l'energia nuclear de fissió". El tema es va discutir en les sessions següents, i en la del 10 de desembre es va comptar amb la compareixença de José Luis Muñoz-Cobo González, catedràtic d'Enginyeria nuclear de la Universitat Politècnica de València, el qual va informar sobre el tema i va entregar un document en PowerPoint titulat "Presente y futuro de la energía nuclear". Posteriorment, el president de la comissió va ampliar les conclusions de la seua proposta i Vicente Muñoz Puelles va redactar l'esborrany del text.

Generalitats

L'energia nuclear és l'energia que s'allibera espontàniament o artificialment en les reaccions nuclears. El terme engloba un altre significat, l'aprofitament d'eixa energia per a, per exemple, l'obtenció d'energia elèctrica, tèrmica i/o mecànica a partir de reaccions nuclears controlades, és a dir no explosives, i la seua aplicació, bé siga amb fins pacífics o bèl·lics. Les dites reaccions es donen en els nuclis d'alguns isòtops de certs elements químics. La més coneguda és la fissió de l'urani-235, amb la qual funcionen els reactors nuclears. També poden utilitzar-se els isòtops d'altres elements químics, com el tori-232, el plutoni-239, l'estronci-90 o el poloni-210.

Les instal·lacions nuclears són construccions molt complexes, per la varietat de tecnologies industrials que en formen part i per l'elevada seguretat que requereixen. Consten d'un o més reactors, que són contenidors, coneguts habitualment com vasos, a l'interior dels quals s'alberguen varetes o altres configuracions geomètriques de minerals amb algun element fissible –és a dir, que pot fissionar-se– o fèrtil –que pot convertir-se en fissible per reaccions nuclears–, usualment urani, i en alguns casos també plutoni, generat a partir de l'activació de l'urani. En el procés de fissió radioactiva s'establix una reacció que és sostinguda i moderada per mitjà de l'ocupació d'elements auxiliars, dependents del tipus de tecnologia empleada.

Un altre tipus de procés, la fusió nuclear, està subjecta a experimentació des de fa més de seixanta anys, però encara no ha donat lloc a reactors de fusió comercials.

L'energia nuclear no necessita combustibles fòssils per a la seua producció i no contamina l'atmosfera, com altres, amb gasos d'efecte hivernacle. No obstant això, seria altament perillosa si quedara fora de control i si proliferara per damunt d'una determinada temperatura, a la qual es fonen els materials empleats en el reactor, o si, per la causa que fóra, es produïren fugues de radiació nociva. Convé tenir en compte, a més, que produïx residus nuclears de molt llarga vida que han d'emmagatzemar-se en depòsits aïllats i romandre-hi estrictament vigilats.

L'energia nuclear a Espanya

En 1968 es va construir la primera central nuclear a Espanya, la central José Cabrera, més coneguda com de Sorita, clausurada en 2006. Aquesta de Sorita, la de Santa María de Garoña, en funcionament des de 1971, i la de Vandellós I, en funcionament des de 1972 i ara en fase de desmantellament, pertanyen a la denominada primera generació de plantes nuclears espanyoles, en la qual enginyers i constructors eren una mateixa entitat. Després, una sèrie de companyies va construir cinc plantes de segona generació: Almaraz I i II, Ascó I i II i Cofrents.

A la tercera generació pertanyen les centrals nuclears la construcció de les quals va ser autoritzada després de l'aprovació del Plan Energético Nacional, en juliol de 1979: Trillo I i Vandellós II. La construcció d'altres cinc unitats projectades d'aquesta sèrie, com Lemóniz I i II i Trillo II, va ser paralitzada per la moratòria de no proliferació nuclear de 1994. La capacitat d'energia nuclear ha augmentat des de llavors, per mitjà de millores en els reactors ja construïts.

En l'actualitat hi ha vuit centrals nuclears a Espanya: Ascó I i II, Almaraz I i II, Cofrents, Santa María de Garoña –motiu d'un debat intens quan fa poc se'n va prolongar la vida útil–, Trillo I i Vandellós II. Totes aquestes centrals produïen, en 2008, el 18,29% del total d'energia elèctrica consumida a Espanya. A França, país que optat prioritàriament per l'energia nuclear per a la generació d'electricitat, hi ha 58 centrals nuclears, les quals produïxen al voltant del 80% de l'energia consumida en el país.

Segons dades de 2008, a Espanya el 29,89% de l'energia consumida procedix del cicle combinat, açò és, de centrals elèctriques que usen gas natural, gasoil o carbó preparat com a combustible per a produir el vapor que mou una sèrie de turbines. L'energia nuclear és la segona font de producció energètica, amb el 18,29%, com hem dit. En tercer lloc se situen altres formes de producció energètica, com la combustió de biomassa o de residus, la minihidràulica (que és la

hidroelèctrica associada a centrals de dimensió reduïda) i la cogeneració (procediment per mitjà del qual s'obté simultàniament energia elèctrica i energia tèrmica útil), les quals en conjunt representen el 16,55% del consum total. En les últimes posicions se situen l'energia eòlica, amb un 9,81%, i l'energia hidràulica, amb un 6,59%.

Segons el document "Avance del informe de 2009", publicat per Red Eléctrica de España, la cobertura de la demanda anual de l'any passat va experimentar poques variacions. Cal destacar, en tot cas, que per primera vegada la producció aportada per l'energia eòlica va superar a la del carbó.

La controvèrsia sobre l'energia nuclear

La utilització de l'energia nuclear sempre ha estat controvertida. Ja a mitjan dels anys setanta del passat segle, els moviments ecologistes van criticar la proliferació de centrals construïdes a partir de la crisi energètica de 1973, quan el preu del petroli es va quadruplicar en poc de temps. La protesta antinuclear va pujar de to després de l'accident de Three Mile Island, en 1979, quan en un reactor, construït a prop de la ciutat de Harrisburg, a Pennsilvània, EUA, es va produir una fusió parcial del nucli.

Però l'accident que més va reduir la confiança de la població en les centrals nuclears va ser el del 26 d'abril de 1986, quan un augment sobtat de potència en el reactor 4 de la central nuclear de Txernòbil, Ucraïna, llavors encara part de la URSS, va causar el sobrecalfament del nucli i la consegüent explosió de l'hidrogen acumulat en el seu interior. En van morir directament quasi cinquanta persones, i moltes més van ser afectades per la radiació i van morir després, i hi va haver uns 200.000 evacuats. A més, en uns quants països d'Europa septentrional i central es van detectar nivells de contaminació desacostumadament alts.

A partir de llavors, alguns governs, sobretot europeus, van promoure la clausura de centrals o l'abandó gradual de l'energia nuclear. A Espanya es va promulgar la moratòria nuclear encara vigent, per la qual es van interrompre els projectes en marxa de construcció de nous reactors. A canvi es va passar a indemnitzar, amb una fracció dels rebuts del consum elèctric, les empreses elèctriques que havien invertit en els projectes paralitzats.

Ara, a causa de nous factors, com el calfament global, el qual aconsella limitar el consum dels combustibles fòssils, l'actual crisi energètica, motivada en bona part per l'extraordinari creixement de les noves economies de mercat, i l'estat de desenvolupament de la tecnologia

nuclear, tant en el tractament de residus com en la seguretat dels reactors, s'ha produït un corrent d'opinió, difícilment quantificable, que considera l'energia nuclear com un dels mecanismes que podrien ajudar a limitar l'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

Aquest criteri no és compartit per la immensa majoria de les organitzacions ecologistes, per a les quals l'energia nuclear és una opció cara, imperfecta i potencialment perillosa. No creuen que els seus costos i els seus riscos puguin reduir-se amb l'ús de noves tecnologies, i preferixen un model energètic basat en les energies renovables, combinades amb tecnologies d'estalvi i eficiència.

Altres organitzacions, com l'IPCC (Panell intergovernamental del canvi climàtic), sí que abonen l'ús pacífic de l'energia nuclear i el seu possible paper de correcció del canvi climàtic. I països com Alemanya i Suècia, els quals figuren en el quart i el nové lloc, a nivell mundial, dels consumidors d'energia elèctrica de procedència nuclear, i que havien apostat per l'abandó gradual de la dita energia, estan reconsiderant la seua postura. Itàlia, país que importa el 80% de la seua energia i és l'únic dels europeus que no té cap central nuclear en funcionament, pretén ara construir-ne quatre, amb ajuda de França, líder nuclear europeu.

Un document de novembre de 2008 emés per la Comissió de les Comunitats Europees, titulat "Pla d'actuació de la Unió Europea en pro de la seguretat i la solidaritat en el sector de l'energia", dirigit al Parlament europeu, al Consell europeu, al Comitè econòmic i social europeu i al Comitè de les Regions, manifesta el punt de vista comunitari. Ens permetem citar-lo amb una certa extensió:

L'energia nuclear contribueix a la seguretat de provisió d'energia de la Unió Europea com a font primordial d'electricitat de base, no augmenta les emissions de gasos d'efecte hivernacle i permet, per tant, lluitar contra el canvi climàtic. (...) Una tercera part de l'electricitat produïda a la Unió Europea procedeix de l'energia nuclear.»

«Tal com s'indica en la Comunicació "Actualització del programa indicatiu nuclear" adjunta a la present revisió, en els vinents 10 a 20 anys la majoria de les centrals elèctriques nuclears de la Unió Europea arribaran al final de la vida útil prevista inicialment. (...) Les decisions sobre l'extensió de la vida útil, les noves inversions o la substitució es tornen cada vegada més urgents, sobretot si es té en compte l'objectiu de la Unió Europea de reduir les emissions de CO₂.»

«Correspon a cada un dels Estats membres decidir si inverteix o no en energia nuclear, però el marc de seguretat i protecció nuclear aplicat a tota la Unió

Europea és d'interés comú. (...) Per tant, la Unió Europea ha d'elaborar un marc legislatiu comú en matèria de seguretat de les instal·lacions nuclears i de gestió dels residus nuclears.»

En l'actualitat, deu països, EUA, Canadà, Argentina, Brasil, el Regne Unit, França, Suïssa, Japó, Corea del Sud i Àfrica del Sud s'han unit en un fòrum internacional per a fer la investigació necessària per al desenvolupament i la posada en marxa dels reactors nuclears de quarta generació. Aquests haurien d'operar a temperatures més altes, per tal que el seu rendiment fóra molt superior al dels reactors actuals, i alguns, a més d'electricitat, podrien produir hidrogen per ruptura de les molècules d'aigua. Els fluids refrigerants serien heli, plom, sals de fluor, sodi o aigua supercrítica, a altíssimes pressions. A més, la seua arquitectura i la seua enginyeria haurien d'impossibilitar completament la fuga de material radioactiu.

Avantatges i inconvenients de l'energia nuclear

Més enllà de les posicions oposades que hem citat, convé resumir els avantatges i els inconvenients de l'energia nuclear. En aquest moment, pareix que els principals avantatges són els següents:

- 1) Es considera que les seues emissions de gasos hivernacle són pràcticament inexistentes.
- 2) Les reserves de combustibles nuclears de l'escorça terrestre són limitades. Pareixen il·limitades en l'oceà, però la tecnologia d'extracció i la seua rendibilitat encara estan per desenvolupar.
- 3) Té un gran potencial de creixement, amb tecnologies com les de les centrals de quarta generació.
- 4) L'espai limitat que ocupen les seues instal·lacions, en comparació amb altres fonts.

Els seus inconvenients directes serien els següents:

- 1) No és renovable. És a dir, si no la utilitzem no es transforma en calor.
- 2) Sense progrés tecnològic no és duradora, ja que les reserves de combustibles nuclears conegudes i econòmicament viables són limitades.

Els seus inconvenients indirectes serien els següents:

- 1) L'emmagatzemament dels residus altament radioactius encara genera una gran polèmica, per raons polítiques, socials i de seguretat. Prova d'això és la controvèrsia suscitada a Espanya amb motiu de la possible ubicació d'un cementeri nuclear o "magatzem temporal centralitzat", un problema que nou hauria d'intentar-se resoldre sense un ampli consens social.

2) Hi ha el risc que la tecnologia nuclear siga usada per a la fabricació de bombes nuclears.

3) S'ha especulat també que les plantes d'energia nuclear poden ser objectius d'accions terroristes.

La ciència i la tecnologia ens han posat a l'abast una gran diversitat de fonts d'energia de característiques molt diverses. Totes tenen virtuts i inconvenients. Per això molts països han optat per continuar investigant i diversificant les seues fonts d'energia. A Espanya, per exemple, és evident que encara hi ha un enorme potencial sense aprofitar en l'eficiència energètica i en les energies renovables. Una política energètica intel·ligent hauria de minimitzar riscos, mantenir obertes les línies d'investigació i considerar seriosament totes les fonts possibles, incloent-hi algunes, com la fusió, la viabilitat de les quals encara és una incògnita.

Conclusions

Primera. La qüestió de la conveniència o del rebuig de l'energia nuclear de fissió és inseparable del problema de l'escalfament global. Aquest escalfament és degut, essencialment, a l'augment de la concentració en l'atmosfera de CO₂ i d'altres gasos d'efecte hivernacle, emesos per l'ús de combustibles fòssils en la producció d'una part substantiva de l'energia que consumim a hores d'ara.

Segona. Aquest escalfament ha entrat en una fase molt preocupant, a partir de la fusió accelerada dels casquets polars.

Tercera. La gravetat d'aquest escalfament ve de dos característiques del canvi climàtic actual: primer, del caràcter tècnicament "caòtic" d'aquest, que fa que siga difícilment previsible en detall, encara que ací els detalls podrien ser-ho tot a l'hora d'avaluar-ne l'impacte sobre la humanitat; segon, per l'enorme inèrcia del sistema atmosfera-oceans, que faria impossible d'introduir-hi correccions una volta que aquest canvi haguera ultrapassat un cert llindar.

Quarta. Aquestes consideracions fan evident la necessitat d'instal·lar massivament noves plantes alternatives de producció d'energia que no emeten gasos d'efecte hivernacle.

Cinquena. Per una altra banda, amb la tecnologia actual, l'energia nuclear, la qual no genera CO₂, no pot subministrar una part majoritària de les necessitats energètiques de la humanitat, si més no en un termini mitjà. Això és perquè, amb aquesta tecnologia, les reserves del tipus de combustible nuclear que utilitzem són limitades, i perquè continua present el problema del magatzematge dels residus radioactius de llarga vida, a més del problema afegit de la proliferació

d'armes nuclears al qual pot donar lloc l'existència de centrals nuclears. A més llarg termini és possible que nous tipus de centrals nuclears de fissió, ara en estudi, les quals usarien tècniques de reprocessament del combustible nuclear, permeten superar el problema actual de la limitació de les reserves de combustible, mentre propicien un tractament dels residus radioactius més satisfactori que l'actual.

Sisena. De tot això es dedueix que el problema no és si energia nuclear sí o energia nuclear no, sinó quina proporció de l'energia que ara consumim hauria de provenir de la fissió nuclear en el període crucial de temps que ens queda per a frenar de manera substancial l'escalfament global.

Setena. Aquesta pregunta no es pot respondre de manera consistent si no és en el marc d'un programa plurianual de reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Aquest programa ha de contemplar des de mesures d'eficiència i d'estalvi energètic, fins a una proposta de distribució del total d'energia a produir entre les diverses fonts d'energia avui disponibles, tot això acompanyat d'un cronograma detallat per a complir els objectius marcats de reducció d'aquests gasos en el menor temps possible.

Vuitena. La tesi d'aquest informe és que entre aquestes fonts hauria de figurar l'energia nuclear de fissió en una proporció limitada. Aquesta proporció, resultant entre la tensió dels perills adés esmentats de l'energia nuclear, per una banda, i la catàstrofe possible del canvi climàtic, per una altra, podria trobar un punt d'equilibri en la prescripció que seguix: a curt i potser a mitjà termini, tancar el mínim de centrals nuclears existents a Espanya, i allargar-ne la vida activa amb les mesures de seguretat afegides que s'estimen necessàries.

Novena. La urgència d'actuar contra l'escalfament global i l'entitat d'aquesta actuació aconsellen no renunciar a res, d'entrada. Si les tècniques de segrest de CO₂ arribaren al punt de poder ser utilitzades, l'ús d'aquestes tècniques hauria de ser una eina més en la lluita contra aquest escalfament.

Desena. Quant a l'emmagatzemament dels residus radioactius de llarga vida, la tecnologia actual subministra uns graus de seguretat acceptables per a períodes de temps de l'orde d'una vida humana. Aquests graus van minvant a mesura que es consideren períodes més llargs, de cara als quals caldrà millorar la tecnologia actual de seguretat d'emmagatzemament, o fins i tot fer possible el reciclatge dels residus. Fins que s'hi arribe, siga quina siga l'actitud davant de l'energia nuclear de fissió i les raons en què es

fonamente, els residus ja produïts s'han d'emmagatzemar en llocs convenients que caldrà determinar amb criteris tècnics àmpliament consensuats, al marge d'actituds inicials de rebuig indiscriminat i insolidari. Mentrestant caldrà proseguir amb les investigacions sobre el tipus més apropiat de contenidors i sobre els procediments més idonis per a augmentar la seguretat a llarg termini de l'emmagatzemament dels residus radioactius.

El present informe es traslladarà al Ministerio de Industria y Energía, a la Conselleria d'Indústria, Comerç i Innovació, a la Conselleria de Cultura i Esport, a les empreses valencianes y espanyoles del sector i a José Luis Muñoz-Cobo González, catedràtic d'Enginyeria Nuclear de la Universitat Politècnica de València.

Títol	Informe sobre la contaminació acústica
Data aprovació Ple	26 de juliol de 2010
Comissió autora	Comissió de les Ciències
Coordinador	Ramon Lapiedra (text) i Vicent Àlvarez (autor de l'addenda)
Iniciativa	Consell Valencià de Cultura

Preàmbul

La civilització moderna, amb l'augment de població urbana, el creixement accelerat del trànsit rodat, l'aparició de la gran indústria, la presència de tallers i alhora de zones d'oci en espais habitats, i en general la interacció pròpia de la vida en comunitat, han propiciat l'aparició preocupant de nivells de soroll pertorbadors. El Consell Valencià de cultura, atent a aquestes circumstàncies, va decidir estudiar el problema de la contaminació acústica en la seua Comissió de Ciències. Amb aquest fi, va rebre les compareixences del professor Amando Garcia, expert en la matèria, el qual va fer una exposició general del soroll des dels punts de vista físic, social, urbanístic i sanitari; de Francesc Colomer, alcalde de Benicàssim, per la seua experiència de gestió d'un municipi amb una gran activitat turística i d'oci; i de José Vicente Miró, cap del Servei de Protecció de l'Àmbit Atmosfèric de la Conselleria de Medi Ambient, el qual va exposar la situació del control del soroll a la Comunitat Valenciana i les iniciatives legislatives i d'acció que s'estan empenent en aquest camp.

Després de la discussió de les dades aportades, el president de la Comissió de Ciències, Ramon Lapiedra, va redactar l'esborrany que ha servit de base al present informe, al qual s'uneix l'addenda jurídica redactada pel conseller Vicent Àlvarez.

Consideracions

És veritat que el problema o la gravetat de la contaminació acústica pot estar lligat a factors altament subjectius, fins al punt que els experts han acabat definint el soroll com a tot so no desitjat (una definició segons la qual, per exemple, i amb tota propietat, una mascletà no seria soroll per a

tots). Aquest grau de subjectivitat, però, no sabria ignorar la gravetat que pot dur implicada el cas, ja que el soroll pot afectar la salut de molts ciutadans, i fins i tot afavorir l'aparició de patologies severes a partir de la disfunció vital que suposa l'insomni per ell induït, a més de conculcar el dret a la salut i al descans.

Per la complexitat del problema, les solucions que es puguen aportar en cada cas sempre seran parcials i complicades, atès el nombre divers d'agents o de subjectes pacients que solen estar en joc, amb interessos fàcilment contraposats i, d'entrada, tal volta legítims.

L'establiment d'eixes solucions s'ha d'abordar, doncs, des de la més ampla participació de tots els afectats, a fi de negociar un consens mínim sobre les mesures que caldrà aplicar.

En primer lloc, calen lleis i normatives específiques. I en els casos en què ja se'n disposa (vegeu l'annex sobre la qüestió a la fi del document), caldria harmonitzar-les, completar-les i, per descomptat, aplicar-les, una aplicació que ara per ara no podem afirmar que sempre arribe a rams de beneir. En particular sembla que la normativa vigent hauria d'incloure la capacitat administrativa de prendre mesures cautelars en cas de violació flagrant de la normativa, cosa que podria suposar les corresponents reformes en el Codi civil i en la Llei de procediment administratiu. De la mateixa manera la normativa urbanística hauria d'incloure les modificacions pertinents per a acomodar-se a la nova normativa sobre contaminació acústica. En qualsevol cas, les inspeccions per a mesurar in situ el volum de soroll s'haurien de poder fer sense necessitat d'avís previ.

A llarg termini, l'urbanisme futur s'hauria de dissenyar amb l'objectiu de minimitzar el transport més agressiu en termes de soroll, i amb l'objectiu de tenir carrers, avingudes, places i passeigs que, per l'amplària de les vies, per l'alçària harmonitzada de les edificacions, i per la presència suficient de vegetació, esmortiren el soroll ambiental. Alhora calen en cada cas estudis territorials que localitzen els llocs més apropiats, en termes de reducció de soroll, per a instal·lar equipaments col·lectius.

En el domini arquitectònic, caldrà aplicar el nou Codi Tècnic d'Edificació, el qual preveu un nivell d'aïllament acústic superior al previst anteriorment. Al mateix temps caldria promoure públicament el condicionament acústic de locals ja existents. La inspecció regular del compliment de la normativa i la imposició de les correccions oportunes en cas d'incompliment són fonamentals en l'aplicació efectiva del Codi i de les normatives pertinents. En consonància amb tot això, l'Administració o el món professional corresponent podrien concedir distincions als locals públics de diversos tipus que hagen estat construïts o condicionats acústicament de manera especialment satisfactòria.

Conclusions

De manera més concreta, a les ciutats, es podria procedir d'acord amb algunes o totes les mesures que segueixen:

- 1.- Augmentar les declaracions de zones acústicament saturades (ZAS) previstes en la Llei 7/2002 de la Generalitat Valenciana, i actuar-hi de manera global i programada.
- 2.- Constitució d'una mesa de ZAS en la qual estiguen representades les associacions ciutadanes que lluiten contra el soroll, els hostalers, i totes les opcions polítiques amb representació en la corporació municipal.
- 3.- Augment dels espais destinats en exclusiva als vianants, amb pilons mòbils i targetes d'accés per als veïns.
- 4.- Confecció d'un cens de locals generadors de soroll actualitzat i centralitzat.
- 5.- Potenciació, o constitució quan calga, d'unitats específiques de policia municipal mediambiental, o si més no posada en marxa d'un número de telèfon amb capacitat d'atenció i resolució suficient.
- 6.- Campanyes de sensibilització ciutadana "a peu d'obra" mitjançant personal especialment preparat (aprofitant, posem per cas, els moments crítics d'eixida dels locals d'oci: hi ha fins i tot organitzacions no governamentals capaces d'assumir la tasca). Aquestes accions hauran de

partir d'una valoració prèvia del caràcter dels diversos locals: per exemple, no ha de tractar-se igual un teatre que una discoteca. També seria desitjable muntar campanyes escolars de conscienciació per un medi sonor saludable i respectuós.

7.- Elaboració de protocols d'actuació ràpida.

8.- Regulació valorada de l'ocupació de la via pública pels locals d'oci. De poc servirà una zona wifi, posem per cas, si el nivell sonor no es redueix convenientment al seu voltant.

9.- Intensificació del control sonor dels ciclomotors.

10.- Limitació de llicències de nous locals i adequació dels existents al volum de soroll permès, atenent a allò que es diu en el punt 6 sobre la consideració especial deguda a les sales de teatre, objecte d'un altre informe del Consell Valencià de Cultura.

11.- Elaboració d'un calendari de mesures i de comprovacions, i constitució si cal d'un observatori de valoració permanent.

12.- En consonància amb allò disposat en la normativa vigent en la matèria, cal especialment un control habitual dels sorolls veïnals, habituals o puntuals, molestos (volum excessiu de televisors, aparells de ràdio, música, festes privades nocturnes, actituds sorolloses...) amb possibilitat d'actuació immediata de les autoritats.

Finalment, i al marge de les onze mesures exposades d'actuació municipal, ateses les dificultats objectives que pot trobar la sola acció municipal, pensem que caldria una tutela més efectiva per part de la Conselleria del ram, amb les ajudes que calga dispensar. Alhora, caldria que els municipis intercanviaren les seues experiències més profitoses sobre el problema, i informació sobre els fracassos experimentats i les raons que els expliquen. Alhora, la Generalitat i les Diputacions haurien de propiciar un joc net entre els diversos municipis en la lluita contra el soroll, ja que determinades experiències negatives han fet veure que l'activitat econòmica lligada a l'oci es desplaça a localitats limítrofes on de manera fraudulenta es mostra una laxitud còmplice en l'aplicació de mesures correctores, previstes en la normativa vigent. Cal afegir que en municipis costaners aquesta activitat econòmica pot ser especialment transcendent.

ADDENDA

ASPECTE JURÍDIC DE LA MATÈRIA

La Constitució estableix el dret a un medi ambient adequat per al desenvolupament de la persona, un dret que les normes han de garantir. Així, en el

nostre cas, la llei autonòmica és la Llei 7/2002, amb els posteriors Decrets de desplegament, la qual pren com a premissa que el soroll és per la seua mateixa naturalesa un problema local. D'això es desprèn que la resposta pública ha de nàixer fonamentalment en l'àmbit d'actuacions de les corporacions locals. No obstant això, hi ha d'haver una norma de rang superior a les ordenances municipals que marque les pautes que s'ha de seguir a fi de fer més habitables els nuclis urbans, millorar la qualitat de vida i garantir el dret a la salut dels valencians.

L'esmentada llei, la qual té com a missió previndre, vigilar i corregir la contaminació en el nostre àmbit, atribueix competències a la Generalitat i les corporacions locals, sent les ordenances municipals l'instrument per mitjà del qual es regula en cada municipi la matèria. Hi ha una sèrie d'objectius, entre els quals destaquen la conscienciació, la planificació, o la investigació, entre altres. La llei estableix els nivells tolerables, fixa l'obligació per als municipis de més de 20.000 habitants d'uns plans acústics, la fixació de zones saturades, que són les que tenen nivells superiors de soroll, i estableix fins i tot la mesura cautelar de suspensió d'activitat (vegeu l'art. 30), i fixa els horaris restringits, a més d'altres condicions.

Les mesures cautelars de suspensió es mantenen fins que no s'acredita per mitjà d'un informe la recuperació dels nivells normals. Hi ha una regulació específica segons activitats, en la qual cap per exemple la possibilitat d'immobilitzar

vehicles, cosa que ha estat poc operativa, ja que implica problemes d'un altre orde.

La funció inspectora s'atribueix en primera instància als ajuntaments, i a la Conselleria de Medi Ambient. En cas d'infraccions la competència la tenen els ajuntaments, i subsidiàriament la conselleria. És possible anul·lar llicències o permisos, amb expedient previ.

Segons s'observa, disposem d'una norma homologable a les normes europees. No obstant això, la seua aplicació en molts casos és deficient, per raons òbvies, i s'han creat situacions de clar incompliment. En tals casos, seria necessari disposar de mitjans de vigilància, i un major nivell de compromís de les corporacions municipals.

Per a les situacions fragants d'infracció de les normes administratives, hi pot haver una via penal, atés que el nostre Codi penal preveu castigar els qui causen sorolls i intromissions pertorbadores del medi ambient o de la salut de les persones, i també les autoritats que per acció o omissió hagen permès les accions sorolloses.

S'ha de dir que ja s'han produït diversos pronunciaments judicials, tant en via administrativa com en via penal, amb els efectes corresponents en cada cas —en l'administratiu l'adopció de mesures, i en el penal la condemna a penes privatives de llibertat—, i que existeix jurisprudència sobre la matèria.

Títol	Informe sobre la remodelación de la avenida de Fernando el Católico de Valencia
Data aprovació Ple	22 de desembre de 2010
Comissió autora	Comissió de Llegat Històric
Coordinadors	Vicent Álvarez, Ricardo Bellveser i Vicente Muñoz Puelles
Iniciativa	Regidor Delegat de Jardins i Parcs
Instàncies enviades	Ajuntament de València, Conselleria de Cultura i Esport, Conselleria de Infraestructures i Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Comparecencia

El 16 de junio de 2010 compareció en la Comisión de Legado Histórico y Artístico del Consell Valencià de Cultura el Concejal Delegado de Jardines y Parques Sr. D. Ramón Isidro Sanchis Mangriñán, en compañía de numerosos técnicos, para informar, a petición propia, sobre los planes de remodelación de las Grandes Vías de Valencia. Se refirió en particular al tramo comprendido entre las calles Cuenca y el cauce del río, es decir a la parte conocida específicamente como Fernando el Católico, excluyendo, por tanto, la avenida de Ramón y

Cajal. Aportó dos documentos, que quedaron en el CVC: Protección y conservación del Patrimonio Histórico de los Jardines de la Gran Vía Marqués del Turia y Protección y conservación del Patrimonio Histórico de los Jardines de la Gran Vía Fernando el Católico. Sin embargo, solo se nos habló, como queda dicho, de la Gran Vía Fernando el Católico, razón por la que este informe se ciñe a la segunda.

Exposición

En su exposición, que fue ampliada por los técnicos y estuvo acompañada de planos e

informes, el sr. Sanchis Mangriñán comentó que ya contaba con la aprobación de la Conselleria de Cultura i Esport, y expuso con detalle los objetivos del plan, los problemas aparecidos y las soluciones propuestas. En principio se trataba de acentuar el carácter de bulevar, es decir de paseo central arbolado, y de «hacer más cómoda y amable la estancia en su deambular interno», es decir, de dar cierta continuidad, desde el punto de vista del paseante, a una avenida que está formada por una serie de andenes centrales de configuración y extensión muy diferentes, y aceras a los lados.

Sin embargo, al final, y tras consultar a la Delegació Municipal de Trànsit, se acordó no modificar la circulación de ningún tramo, y por lo tanto respetar la disposición de los islotes actuales. La remodelación consistirá, pues, fundamentalmente, en la sustitución del suelo actual del paseo, que es de tierra de zahorra, por un pavimento de color toscano llamado bio-INNOVA que, según explicaron los técnicos, «reduce las sustancias gaseosas nocivas», lo cual es muy aconsejable en una zona de tráfico abundante donde hay una elevada contaminación, e incluso en el folleto presentado, se dice, "que reduce las células anticancerígenas"; en la elevación del suelo a la altura de la calzada; en la agrupación de las zonas de juego dispersas en una sola, donde en la actualidad se encuentra la pista de patinaje; en la sustitución de la red de riego, que será de goteo y estará automatizada; en la instalación de una serie de bancos, papeleras y bolardos nuevos.

Sin embargo, permanecerán una serie de elementos, relativamente recientes, cuya utilidad desconocemos, o bien de cuyo valor estético hay serias dudas que, además, entorpecen el paseo: dos obeliscos hechos de placas de mármol situados en los extremos de un estanque alargado y estrecho, dos quioscos de música y una fuente de bloques de hormigón, colocada en el extremo que da al río, cuyo mantenimiento no se justifica.

Conclusiones

El Consell Valencià de Cultura agradece la visita del Concejal Delegado de Jardines y Parques del Ajuntament de València y de su equipo técnico, y la información y la atención recibidas. También agradece el cuidado y la buena disposición con los que respondieron a las preguntas de los miembros de la Comisión.

Valoramos positivamente algunos aspectos del proyecto, pero entendemos que, al respetar la disposición actual de los islotes, se incumple el objetivo de dar continuidad al paseo y de «hacer más cómoda y amable la estancia en su deambular interno».

Consideramos que el proyecto adolece de falta de ambición, dado que atañe a un eje viario que será cada vez más trascendente, sobre todo cuando se construya el Parc Central.

En el momento de aprobar este informe, ya se han iniciado las obras, por lo que pedimos que el arbolado actual sea respetado, y que la Gran Vía de Fernando el Católico no se convierta en un jardín y paseo de obra dura y escasa sombra.

Creemos que en este sentido debe tenerse en cuenta la opinión de los ingenieros agrónomos.

En cuanto al nuevo pavimento que, en particular, consideramos conveniente en zonas de paso obligado, recomendamos que se soliciten nuevos informes sobre sus propiedades, particularmente acerca de su estabilidad y duración, así como el efecto climático y térmico que la instalación de un material de las características propuestas causaría en la zona, de aplicarse en un modo extenso. A título de ejemplo, añadimos la copia de un informe que el CVC solicitó al director del Instituto de Tecnología Cerámica, el científico Agustín Escardino Benlloch.

Se remitirá al Ajuntament de València, Conselleria de Cultura i Esport, Conselleria de Infraestructures y a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

Annex B. Memòria de gestió interna

Memòria de les Comissions

Comissió de les Arts

A lo largo del año 2010, la Comisión de las Artes se reunió once veces en sesión ordinaria: el 12 de enero, el 2 de febrero, el 2 de marzo, el 7 de abril, el 11 de mayo, el 15 de junio, el 15 de julio, el 7 de septiembre, el 5 de octubre, el 11 de noviembre y el 2 de diciembre, y una vez en sesión extraordinaria, el 12 de marzo. De todas ellas dio puntual información al Pleno del Consell.

La comisión está constituida por los siguientes miembros: Ramón de Soto Arándiga, presidente; Ricardo Bellveser; Manuel Ángel Conejero Tomás; Vicente Ferrero Molina; Enrique García Asensio; Carmen Morenilla Talens; Elena Negueroles Colomer; Luis Prades Perona; Manuel Sanchis-Guarner Cabanilles y Vicente Muñoz Puelles, secretario.

En la sesión de marzo, la comisión emitió el *Informe sobre el anteproyecto de Ley de Bibliotecas y la Lectura de la Comunitat Valenciana*, que fue aprobado en el Pleno del 29 de marzo. En la de junio, la comisión emitió el *Nuevo Informe sobre el deterioro del palacete modernista de la familia Giner-Cortina*, que fue aprobado en el Pleno del 28 de junio. En julio, la comisión emitió el *Informe sobre la posible creación de un archivo fotográfico valenciano o Museo de la Fotografía* y un escrito titulado *Consideraciones a la Consellera de Cultura, como Presidenta del Consell Rector de Teatres de la Generalitat Valenciana*. Estos dos últimos textos fueron aprobados en el Pleno del 26 de julio.

La comisión recibió las comparecencias de Rosa Ángeles Valls, miembro del Consejo Nacional de la Danza del Ministerio de Cultura, en representación de la Associació de Gestors i Gestores Culturals del País Valencià (AGCPV); de Francesc González, presidente del AGCPV; de Joan Fuster, programador teatral del Ayuntamiento de Gandía y miembro de la directiva del Circuit Teatral; de Juli Disla, secretario general de la Associació d'Actors i Actrius Professionals Valencians (AAPV), y de Benja Doménech, director de la Escola Municipal de Teatre de Silla y presidente de la Associació Cultural Premis d'Abril, para informar sobre la desaparición del Circuit de Teatres de la Generalitat. Recibió también a Tomàs Rosselló Jaunzaràs, arquitecto, a Vicent Beguer, concejal del Grupo Municipal del Bloc en Torrent, y a Daniel Benito Goerlich, historiador del arte, para hablar sobre el estado actual del chalet Giner-Cortina, de Torrent; a José Huguet, miembro de la Academia de Bellas Artes de San Carlos de Valencia y coleccionista, para hablar sobre las colecciones fotográficas valencianas; a Joan Seguí, director del Museu d'Etnologia de la Diputació de València, y a Salvador Calabuig, conservador del mismo museo, para informar sobre los fondos fotográficos de este y sobre el legado de Casa Insa; y a Arantxa Muñoz, directora general de Territori i Paisatge de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, para informar sobre el plan de protección de l'Horta de València.

A lo largo del año, la comisión fue informada regularmente por sus vocales en otras instituciones,

como el IVAM, el Consell Rector de Teatres, el Consorci de Museus y el Institut Valencià de la Música, y presentó sus candidatos a la Distinción de la Generalitat Valenciana al Mérito Cultural, así como su propuesta de Observaciones y Recomendaciones para la Memoria del CVC.

Resumen de actividades

12 de enero. El conseller Ricardo Bellveser, representante del Consell Valencià de Cultura en el Consejo Rector del Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), informa sobre la última reunión de este y reparte documentación relativa a programación, presupuestos, patrocinadores y asuntos relativos al funcionamiento interno del instituto. Explica que el recorte en los presupuestos asignados al IVAM por el Gobierno valenciano dificulta la tarea de programar nuevas exposiciones, por lo que habrá que recurrir a exponer obra de los fondos propios. Además, algunas exposiciones previstas no podrán realizarse por falta de patrocinadores. El número de estos ha disminuido, así como sus aportaciones, y todas las empresas relacionadas con la construcción se han retirado. Algunas particularidades del reglamento y de la situación patrimonial del instituto preocupan a los miembros del Consejo Rector. Por un lado, en caso de entrar en déficit, el reglamento prevé la responsabilidad en partes alícuotas de los miembros del Consejo Rector. Por otro, el solar ocupado por la sede de la institución pertenece a la Diputación Provincial de Valencia. El conseller Bellveser propone que el Consell Valencià de Cultura reflexione sobre la misión que, a su modo de ver, sería la propia del instituto. La comisión acuerda manifestar su preocupación por la situación presupuestaria del IVAM y pedir al presidente de la institución que haga pública una nota en este sentido. A continuación, la consellera Carmen Morenilla, representante del CVC en el Consejo Rector de Teatres de la Generalitat, informa sobre la última reunión de este y reparte documentación relativa al orden del día de la reunión, el presupuesto de 2010 de Teatres de la Generalitat, la programación de la temporada 2009-2010 y los diversos convenios firmados con compañías teatrales. A su vez, el conseller Vicente Ferrero, representante del CVC en el Consejo Asesor del Consorci de Museus, informa sobre la última reunión de este. Explica que el presupuesto asignado este año al Consorci de Museus presenta una reducción del 16% respecto al ejercicio anterior, y que la entidad está pagando una deuda anterior, a razón de 1.200.000 euros anuales. El conseller entrega al secretario de la comisión la documentación correspondiente.

2 de febrero. La comisión aprueba el resumen presentado por el secretario de las actividades efectuadas durante el ejercicio 2010, con destino a la Memoria del CVC. En cuanto a las aportaciones de la comisión al documento "Observacions i recomanacions", se proponen las siguientes: el presidente de la comisión, Ramón de Soto, expresa la preocupación de la institución por la disminución progresiva, en los presupuestos de los últimos ejercicios de la Generalitat Valenciana, de las asignaciones a entidades de difusión artística como el Institut Valencià d'Art Modern, el Consorci de Museus y otros. La consellera Carmen Morenilla propone recomendar a las entidades culturales de la administración pública de la Generalitat Valenciana que, antes de decidir sus políticas de acción, dialoguen con los representantes de los sectores afectados, como es el caso del Circuit de Teatres de la Generalitat. El conseller Ricardo Bellveser propone la redacción de un preámbulo para contextualizar las demandas y recomendaciones desde el reconocimiento de la actual situación de crisis económica. El presidente de la comisión, Ramón de Soto, propone que en ese preámbulo se mencione la necesidad de promocionar a los artistas jóvenes. El conseller Sanchis-Guarner propone recomendar que los planes de inversiones culturales sean a largo plazo y no dependan de los sucesivos cambios de gobierno. Por sugerencia de su presidente, la comisión acuerda incluir en el orden del día de la próxima sesión un punto dedicado a la política cultural. A continuación, la consellera Carmen Morenilla informa sobre la última reunión del Consell Rector de Teatres. Tras considerar las carencias estructurales del teatro valenciano –falta de salas públicas para el teatro innovador, desaparición de la Fundació de les Arts Escèniques, etc.–, la comisión acuerda incluir un punto en el orden del día de la sesión próxima para estudiar la situación de la estructura del sector teatral valenciano. Por otra parte, el conseller Jesús Huguet se ofrece a repartir copias de la Ley de Mecenazgo española, e informa de que intentará localizar la legislación autonómica y extranjera sobre la materia, para facilitarla a los consejeros en la próxima sesión. El punto del orden del día sobre los graffiti se pospone porque el compareciente invitado, de la organización del certamen Poliniza, de la Universidad Politécnica de Valencia, no ha podido asistir a la reunión. En el punto Otras cuestiones, el conseller Garcia Asensio anuncia que pedirá la autorización de la Comisión de Gobierno para tratar con Radiotelevisión Española la producción de un CD con las obras ganadoras de la última edición de los Premios Maestro Villa de Madrid para música de banda.

2 de marzo. La consellera Carmen Morenilla reparte varios documentos: el escrito "Círculo Teatral Valenciano: un ejemplo de democratización cultural", fechado el 22 de enero de 2010 y firmado por la Comisión Ejecutiva de la Asociación de gestores y gestoras culturales del País Valenciano" (AGCPV); un informe titulado "Contra la liquidación del Círculo Teatral Valenciano y la degradación de las artes escénicas valencianas por parte de la Generalidad Valenciana", fechado el 1 de febrero de 2010 y firmado igualmente por el AGCPV; un manifiesto para la recogida de firmas, sin fecha, y, finalmente, una copia del informe "Sobre la situación del sector empresarial de las artes escénicas", de la Comisión de las Artes del Consell Valencià de Cultura, aprobado por el Pleno de la institución en su sesión del 21 de diciembre de 2009. El conseller Vicente Muñoz Puelles recuerda que el asunto va a tratarse también en la Comisión de Promoción Cultural. La consellera Carmen Morenilla y el conseller Manuel Sanchis-Guarner consideran que el asunto debe ser estudiado por una única comisión, la de las Artes, por razones de efectividad y porque esta comisión siempre se ha ocupado de las cuestiones relativas a las artes escénicas, tanto por la especificidad de la comisión como porque uno de sus miembros, Carmen Morenilla, es la vocal representante del Consell Valencià de Cultura en el Consell Rector de Teatres de la Generalitat. Se acuerda invitar a la consellera Isabel Morant, que ha mostrado su interés por el tema, y también al conseller José María Morera, antiguo director teatral y especialista en la materia. La consellera Carmen Morenilla expresa su opinión de que, como ha comentado en sesiones anteriores, el Circuit de Teatres de la Generalitat presentaba deficiencias de funcionamiento –ayuntamientos que no contrataban preferentemente espectáculos de compañías valencianas, o que demoraban en exceso el pago de las funciones pese a haber recibido las correspondientes subvenciones de la Generalitat, o no acondicionaban sus salas de acuerdo con los requisitos oficiales–, todas ellas corregibles con un mayor control, pero la Dirección General de Teatros ha decidido, unilateralmente y sin argumentación previa, eliminar el circuito en vez de poner remedio. En la reunión del Consell Rector de Teatres de la Generalitat en la que se comunicó la decisión, el secretario autonómico de Cultura manifestó la disposición de la Administración pública a negociar con los profesionales del sector, pero en la práctica no ha sido así. Otro problema examinado es la desaparición de salas públicas teatrales en la ciudad de Valencia y los obstáculos puestos por el

ayuntamiento de la ciudad a la apertura de salas privadas nuevas, por la aplicación a las salas teatrales de una normativa pensada para discotecas y bares musicales. Conviene recordar que los espectáculos teatrales no tienen por qué ser ruidosos, que se hacen en horarios no molestos y que las salas pueden insonorizarse. Algunas compañías, que han hecho fuertes inversiones para acondicionar y abrir salas nuevas, ahora se encuentran con la negativa municipal a concederles el permiso de actividad. Funcionarios municipales han comunicado que es la Conselleria de Cultura i Esport quien les impide conceder las licencias. A la pregunta del conseller Bellveser sobre las razones auténticas de la eliminación del Circuit de Teatres, y sobre su posible relación con la necesidad de reducciones presupuestarias en una situación de crisis económica, o con las deficiencias detectadas en el funcionamiento del circuito, la consellera Morenilla responde que la razón es la voluntad de la Administración pública de controlar la programación teatral, tanto las obras como las compañías. Después de considerar varias opciones, la comisión acuerda convocar una sesión extraordinaria para reunirse, por separado, con representantes de la Administración de la Generalitat, preferiblemente el secretario autonómico de Cultura, y con profesionales del sector teatral.

Extraordinaria del 12 de marzo. El presidente de la Comisión de las Artes, Ramón de Soto, y el conseller Ricardo Bellveser piden que conste en acta la condolencia de la comisión por la muerte del escritor Miguel Delibes, del artista plástico Salvador Soria y del galerista Miguel Agraït, fundador de la Galería Punto, de Valencia, de quien se lamenta que no recibiese la Distinció de la Generalitat Valenciana al Mèrit Cultural solicitada para él por el Consell Valencià de Cultura. La sesión extraordinaria tiene un punto único, la situación actual del teatro en la Comunitat Valenciana. Rafael Miró, secretario autonómico de Cultura, ha comunicado que no puede asistir a la sesión, a la que había sido invitado para informar sobre la desaparición del Circuit de Teatres de la Generalitat. En consecuencia, la comisión recibe a los representantes de la Associació de Gestors i Gestores Culturals del País Valencià (AGCPV), invitados por la misma razón. Comparecen, pues, Rosa Ángeles Valls, miembro del Consejo Nacional de la Danza del Ministerio de Cultura, en representación de la Associació de Gestors i Gestores Culturals del País Valencià (AGCPV); Francesc González, presidente del AGCPV; Joan Fuster, programador teatral del Ayuntamiento de Gandía y miembro de la directiva del Circuit

Teatral; Juli Disla, secretario general de la Associació d'Actors i Actrius Professionals Valencians (AAPV), y Benja Doménec, director de la Escola Municipal de Teatre de Silla y presidente de la Associació Cultural Premis d'Abril. Los comparecientes puntualizan que las opiniones que van a manifestar son compartidas por todo el sector del teatro profesional y por los gestores culturales valencianos. Joan Fuster explica que la primera noticia de la supresión del Circuit Teatral se recibió en la reunión del Consell Rector de Teatres de la Generalitat del 21 de diciembre pasado, en forma de modificación del presupuesto anual. La decisión había sido tomada unilateralmente por la Conselleria de Cultura i Esport, sin consultas previas con los ayuntamientos, los profesionales de las artes escénicas o los propios directivos del Circuit Teatral. El compareciente resalta el hecho de que en el momento de la notificación casi todos los ayuntamientos afectados habían realizado sus programaciones teatrales anuales, y comenta los perjuicios económicos ocasionados por la supresión. En opinión del compareciente, las consecuencias de la desaparición del Circuit son económicas, culturales y políticas. Entre las económicas destaca que hasta el año 2008 el circuito contaba con un presupuesto de un millón de euros para los sesenta y tres municipios –sesenta y tres teatros– que lo componían. Ahora, el presupuesto se ha reducido a 850.000 euros, y la convocatoria de subvenciones se ha abierto a todos los municipios valencianos que quieran solicitarlas; los comparecientes calculan que son unos ciento cincuenta o más. Por otra parte, con el sistema tradicional del Circuit, en funcionamiento desde hace veinticinco años, los ayuntamientos solo debían pagar el 50% de los costes de las actuaciones; el 50% restante lo pagaba directamente la Conselleria; ahora, los ayuntamientos deben pagar el total de las actuaciones y esperar a recibir la subvención de la Conselleria, situación que muchos ayuntamientos de municipios pequeños y medios no podrán asumir. Entre las consecuencias culturales destaca el hecho de que, con el sistema actual, las cajas generales de los ayuntamientos recibirán las subvenciones, de manera que podrán destinarse a partidas diferentes de la promoción teatral o la cultura. Por otra parte, con la desaparición del Circuit desaparecen sus ventajas: intercambio de información y coordinación entre los ayuntamientos para la confección de sus programaciones, cursos de formación, inversiones para el acondicionamiento de salas teatrales, etc. Entre las consecuencias políticas destaca que el Circuit había propiciado cierta territorialización, con la aparición de festivales locales prestigiosos,

como la Mostra Internacional de Mim de Sueca, pero su desaparición priva a los gestores culturales de herramientas de trabajo para diseñar políticas culturales al servicio de los ciudadanos de sus municipios. En otras palabras, han perdido agilidad y posibilidad de contacto con la actualidad teatral, ya que se verán obligados a programar a largo plazo. Rosa María Valls habla del problema de la falta de salas. Hay catorce salas teatrales privadas en la ciudad de Valencia, dirigidas en general por compañías teatrales, con programaciones regulares y en algunos casos incluso con escuelas de teatro. Representan el 50% de la actividad teatral valenciana. Sin embargo, con la nueva reglamentación municipal, todas han pasado a ser ilegales, ya que al equipararlas a discotecas y salas de baile se prohíbe que puedan funcionar en los bajos de edificios de viviendas o en zonas residenciales, y algunas ya han sido clausuradas por la policía. Sugiere, por tanto, que se conceda una licencia de actividad específica o que haya una modificación de la ordenanza municipal. Juli Disla lamenta el estado de las artes escénicas valencianas, precario y empobrecido. Considera que el arte contribuye al desarrollo social, razón por la que necesita un apoyo firme y continuo. El teatro y la danza no son, posiblemente, imprescindibles, pero pueden serlo, dependiendo del modelo de sociedad al que se aspire. Benja Doménec, programador teatral, afirma que por primera vez se siente escuchado por una institución pública, y pide que el Consell Valencià de Cultura actúe como mediador.

Tras las intervenciones de los comparecientes, los consellers formulan sus preguntas y observaciones. En primer lugar, la consellera Morenilla pregunta si se han producido las reuniones y conversaciones con el sector profesional prometidas por el secretario autonómico. Joan Fuster contesta que no. A los profesionales les han llegado noticias de que la Administración pública quería hablar con ellos, pero en la práctica no ha habido ninguna propuesta. Jesús Huguet hace ver el peligro que representa para el teatro que las transferencias de la Conselleria para la subvención de los espectáculos teatrales no sean gestionadas por el Circuit, sino que vayan directamente a los ayuntamientos. En su opinión, no se trata de la crisis de una manifestación cultural cualquiera, sino posiblemente de la más importante, con la pintura, de la cultura valenciana. El conseller Manuel Ángel Conejero se pregunta si el Consell Valencià de Cultura podría recomendar una revisión de la normativa municipal sobre las salas de teatro. Rosa María Valls recoge la idea y sugiere que el Consell Valencià de Cultura dirija al Ajuntament de

València una recomendación en ese sentido. Ahora bien, por parte de la Administración pública se necesita voluntad política, y ella no la ve. Dice que los 850.000 euros prometidos para las subvenciones de este año se perderán para la cultura, porque no se destinarán a esta; que la Conselleria lo sabe y pese a ello ha decidido imponer el nuevo sistema. Joan Fuster afirma que los directivos del Circuit nunca se han opuesto a la entrada en él de más poblaciones, siempre que la dotación económica se aumente en proporción. El conseller Ricardo Bellveser recuerda que cada entrada a un espectáculo del Circuit cuesta más de dieciocho euros a la Administración. Además, considera que el dinero no destinado a teatro puede necesitarse para satisfacer otras necesidades culturales, también importantes. Francesc González afirma que el circuito resultaba molesto para los responsables de la Administración de la Generalitat, por la falta de control sobre los programadores culturales de los ayuntamientos. También dice que la convocatoria de ayudas de este año no saldrá hasta principios de verano. Las facturas no se pedirán hasta noviembre, y el dinero no se transferirá a los ayuntamientos hasta el año 2011, por lo que en la práctica no se abonará ninguna ayuda durante el año 2010. El conseller Manuel Sanchis-Guarner pregunta sobre si el hecho de que los ayuntamientos no puedan solicitar las ayudas económicas sin presentar previamente sus programaciones no podría considerarse una forma de censura previa. Francesc González contesta que, aunque no hubiera una voluntad de censura, el sistema actual la hace posible. Rosa María Valls opina que un circuito teatral es más que un sistema de distribución de dinero; es una red de relaciones profesionales y artísticas, relacionada con otras redes similares no valencianas. Hasta ahora, ella, como profesional, ofrecía sus espectáculos al Circuit; ahora deberá ofrecerlos ayuntamiento por ayuntamiento. En respuesta a la pregunta de qué política teatral habría que pedir a la Administración, Juli Disla contesta que cualquiera que no representara un enfrentamiento general con el sector. El resultado de una buena política teatral podría ser, por ejemplo, una obra de Chejov representada en el Teatro Principal de Valencia, en versión de Rodolf Sirera, en valenciano, ofrecida por la compañía de Carles Alfaro y que después se ofreciera en una gira por los pueblos valencianos. Y que el público llenara las salas. No es, dice, una utopía, porque ya se ha hecho, pero en Madrid. El presidente de la comisión, Ramón de Soto, considera que la cultura no es cara, ya que genera riqueza económica, tanto por las propias actividades como por el trabajo que da a otros sectores. Es partidario de que, antes de que la

comisión redacte un informe, se presente al secretario autonómico de Cultura un formulario con todas las cuestiones tratadas en la presente sesión, y en el caso de no recibir contestación el Consell Valencià de Cultura se plantearía la conveniencia de emitir una declaración sobre la situación del teatro valenciano. Concluida la comparecencia, la comisión acuerda pedir al presidente del Consell Valencià de Cultura que pida por carta al Ayuntamiento de Valencia que considere la posibilidad de no incluir las salas de teatro en el mismo epígrafe de la Ordenanza municipal de protección contra la contaminación acústica (de 26 de junio de 2008) que las discotecas y salas de fiestas. También se acuerda pedir al presidente del Consell Valencià de Cultura que vuelva a invitar formalmente al secretario autonómico de Cultura. Finalmente, la comisión acuerda redactar un comunicado sobre las actividades de Teatros de la Generalitat en relación con el Circuit Teatral Valencià, para que sea enviado a la Consellera de Cultura i Esport, a los representantes de las asociaciones profesionales de las artes escénicas y a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies. La consellera Carmen Morenilla enviará los textos de los tres documentos a la Secretaría del Consell Valencià de Cultura.

7 de abril. El presidente de la comisión, Ramón de Soto, lamenta la ausencia de los anteriores directores del IVAM en el acto de entrega de la Medalla del Consell Valencià de Cultura al Instituto, que ha tenido lugar por la mañana. Informa también de que la consellera de Cultura, Trini Miró, se ha comprometido a asistir a un Pleno del CVC para responder a las preguntas que quieran plantearse sobre asuntos relacionados con su departamento. La Comisión de las Artes felicita a los responsables de la Conselleria de Solidaritat i Ciutadania por la publicación de un libro destinado a facilitar a los inmigrantes el conocimiento de la sociedad valenciana y su historia, objetivo que coincide con una recomendación expresada por el Consell Valencià de Cultura. Por su parte, el conseller Vicente Ferrero informa sobre la última reunión del Consell Rector de l'Institut Valencià de Conservació i Restauració de Béns Culturals, que tuvo lugar el 23 de marzo de 2010. En dicha reunión se presentaron el balance de actividades del instituto durante el año 2009 y el plan de actividades previstas para el ejercicio 2010. Entre los temas tratados figuran la necesidad de ampliación de la plantilla, especialmente escasa en lo que se refiere a los restauradores de obras escultóricas, y el proyecto de creación de un comité asesor científico multidisciplinar. La

Comisión pide al consejero Vicente Ferrero que sugiera al Consejo Rector la posibilidad de suplir el comité proyectado acudiendo a los servicios asesores del Alt Consell Consultiu de la Generalitat Valenciana. En la sesión próxima de la Comisión se tratarán las propuestas de presentación de candidatos a la Distinció de la Generalitat Valenciana al Mèrit Cultural.

11 de mayo. Ramón de Soto, presidente de la comisión, ha excusado su asistencia por motivos de salud. Preside la sesión el consejero Luis Prades Perona, por edad. Comparecen Tomàs Rosselló, arquitecto, Vicent S. Beguer, concejal del Grupo Municipal del Bloc en Torrent, y Daniel Benito Goerlich, historiador del arte, para hablar sobre el estado actual del chalé Giner-Cortina, de Torrent. Piden que el Consell Valencià de Cultura dirija al Ajuntament de Torrent un escrito en el que se recuerden los valores de Chalé Giner-Cortina como Bien de Relevancia Local, que lo es, y la necesidad de actuar con urgencia para detener su degradación. Se acuerda redactar el correspondiente informe y enviarlo al Ajuntament de Torrent, con copia para el propietario del bien. La comisión acuerda que Jesús Huguet, Manuel Sanchis-Guarner y Vicente Muñoz Puelles presenten un texto sobre los diversos tipos de mecenazgo, el tratamiento dado a la cuestión en la legislación española –no hay legislación valenciana sobre la materia– y las legislaciones extranjeras, con una recomendación a las autoridades valencianas para que estudien la posibilidad de legislar sobre la materia. A propuesta del secretario de la comisión, Vicente Muñoz Puelles, se considera la posible creación de un museo de la fotografía. Se habla de la colección fotográfica del Colegio Territorial de Arquitectos, y se recuerda la sección de fotografía existente en la Biblioteca Valenciana. Se acuerda invitar a comparecer al coleccionista José Huguet. En el punto referente a las propuestas de candidatos a la Alta Distinción y a la Distinción al Mérito Cultural de la Generalitat Valenciana, la comisión acuerda dar apoyo a la lista de candidatos ya presentada por la Presidencia del CVC. El conseller Luis Prades propone pedir a la Comisión de Gobierno la concesión de la Medalla de Plata del CVC al Museu d'Art Contemporani de Vilafamés. Se aprueba. El conseller Vicente Ferrero es autorizado a asistir a la inauguración de la rehabilitación de Villa Vicens, una casa de la familia de Juan Gil-Albert, en el Tossal de Alcoi, en representación del Consell Valencià de Cultura.

15 de junio. Comparece José Huguet, coleccionista, presidente de la Sociedad Valenciana de. Historia de la Fotografía y

académico de honor de la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos, para hablar sobre las colecciones fotográficas en Valencia. Resume la historia de la fotografía en Valencia, desde la época de los pioneros, y menciona el Museo Nacional de la Fotografía que en los años sesenta estuvo a punto de ubicarse en San Miguel de los Reyes. Explica que la Comunidad Valenciana cuenta con un rico patrimonio fotográfico, tanto en obra de autor como en objetos, aparatos, herramientas, accesorios, etc., todo ello disperso entre las colecciones de la Generalitat, las de las Diputaciones provinciales, los Ayuntamientos y las colecciones particulares. Describe los diferentes apartados que, en su opinión, debería tener un Museo de la Fotografía Valenciana, y se ofrece para cualquier consulta. La Comisión acuerda proponer la creación de un Museo de la Fotografía y hacer un informe sobre dicha propuesta, que se encarga a los sres. Huguet y Muñoz Puelles. A continuación, los consellers Huguet, Sanchis-Guarner Cabanilles y Muñoz Puelles comentan el estado del informe sobre la Ley del Mecenazgo y plantean posibles enfoques del mismo. La Comisión les alienta a seguir. El presidente del CVC, Santiago Grisóla, aporta artículos suyos relacionados con el tema y publicados en ABC. Por otra parte, el señor Muñoz Puelles lee el nuevo informe que ha redactado sobre el palacete modernista Giner-Cortina de Torrent, sobre el que ya escribió el año pasado un informe para la Comisión de Legado. El informe se aprueba. El presidente de la Comisión, Ramón de Soto, glosa la obra del pintor Constante Gil y reflexiona sobre la cervecería Madrid, donde exponía sus cuadros. Se acuerda presentar una serie de propuestas para rendirle homenaje. También se acuerda hacer constar la condolencia de los miembros de la comisión por las muertes del pintor Martín Martínez Caballero y el poeta José Albi. El presidente del CVC, Santiago Grisóla, anuncia que el científico Craig Venter explicará sus trabajos a los consejeros en una sesión especial el día 22 de junio, a las 16 horas.

15 de julio. A propuesta de su presidente, Ramón de Soto, la Comisión acuerda hacer constar su felicitación al equipo de la Selección Española de Fútbol por su victoria en la Copa del Mundo. El conseller Vicente Ferrero, vocal representante del Consell Valencià de Cultura en el Consell Rector de l'Institut Valencià de Conservació i Restauració, informa sobre la última reunión de este, que tuvo lugar el 4 de junio de 2010. Explica los trabajos realizados por el instituto durante el primer semestre del año en curso y menciona las piezas restauradas y la colaboración con entidades extranjeras: restauración de máscaras de madera

tradicionales, en cooperación con la Universidad de Nicaragua; restauración del original del himno nacional cubano, en cooperación con Cuba; restauración de documentos de papel, algunos del siglo XII, en cooperación con Marruecos; restauración de unas piezas de seda de la época de Carlos III, en cooperación con Caserta, Italia. Presenta las cuentas del año 2009, que muestran un equilibrio financiero. En cuanto al proyecto de constitución de un comité asesor científico, el conseller Vicente Ferrero trasladó al Consell Rector la recomendación del Consell Valencià de Cultura según la cual debía estar representado el *Alt Consell Consultiu d'Investigació, Desenrotllament i Innovació*. La recomendación fue aceptada por el secretario autonómico y el resto del Consell Rector. Siguiendo las indicaciones de la comisión, el conseller Ferrero pedirá información concreta sobre el presupuesto y sobre las contraprestaciones de los convenios con entidades externas. A continuación, el conseller Ricardo Bellveser informa sobre la última sesión del Consell Rector del IVAM y reparte documentación, tanto económica como relacionada con las exposiciones programadas. Explica que ha habido cambios en la programación de las exposiciones, debido a la pérdida de patrocinadores y también a los retrasos de los artistas. Comenta que los patrocinadores quieren decidir a qué artistas patrocinan, y que las cuentas han sido debidamente auditadas. El propósito es llegar este año al nivel presupuestario de 2007, ya que el inicialmente previsto para 2011 parece utópico, dadas las circunstancias actuales. Entre las donaciones recibidas destacan las de los miembros del Consell Valencià de Cultura Luis Prades y Ramón de Soto. La comisión acuerda empezar a trabajar después de agosto en la elaboración de un documento sobre las aportaciones de las actividades culturales, artísticas y científicas al bienestar económico y social, esto es las aportaciones de sectores considerados erróneamente como improductivos, y sobre los criterios de distribución de recursos de la Conselleria de Cultura i Esport. A continuación, la consellera Carmen Morenilla informa sobre la última reunión del Consell Assessor de Teatres. Tras su exposición y el examen de la documentación aportada, la comisión acuerda proponer a la Comisión de Gobierno el traslado a la consideración del Pleno de un escrito donde se cuestione la desaparición de la denominación "Sagunt a escena" del festival teatral celebrado en la localidad de Sagunt cada verano desde hace veinticinco años, y la inexistencia absoluta de obras en valenciano en la programación del ahora denominado "Festival d'estiu" y en la del primer trimestre de la temporada 2010-2011 de Teatres de

la Generalitat. El conseller Vicente Muñoz Puelles, secretario de la comisión, presenta el informe que ha redactado sobre la conveniencia de un Museo valenciano de la fotografía. La comisión lo aprueba con ligeras modificaciones, para su traslado a la Comisió de Gobierno y al Pleno. En el punto de otras cuestiones, el presidente del CVC informa de que el Conservatorio Superior de Música de València ha aceptado su sugerencia de distinguir con un rótulo el asiento ocupado por S. M. la Reina en el acto de inauguración de la nueva sede del conservatorio. El conseller Manuel Ángel Conejero propone estudiar el problema de la falta de visibilidad de muchos bienes culturales y producciones artísticas, así como la conveniencia de editar guías y de crear "paquetes" de oferta cultural que incluyan música, poesía, artes plásticas, bienes históricos, etc. La sugerencia se tratará en un punto del orden del día de la sesión de septiembre. Nunca más se supo.

7 de septiembre. Comparecencia de Joan Seguí, director del Museu d'Etnologia de la Diputació de València, y de Salvador Calabuig, conservador del mismo. La visita es consecuencia del informe que la Comisión de las Artes emitió el pasado mes de julio sobre el patrimonio fotográfico valenciano. Los comparecientes informan sobre el Gabinet Iconogràfic del Museu Valencià d'Etnologia, que alberga los fondos fotográficos, los materiales gráficos (grabados e ilustración) y los materiales de *ephemera* o efímera, esto es, material impreso no destinado, en principio, a ser conservado. Los fondos fotográficos comprenden cerca de 30.000 fotografías, y más de 3000 negativos y placas de vidrio. Desde hace 20 años la colección se ha ido incrementando con las fotografías de los trabajos de campo del museo, con adquisiciones y donaciones varias y con la colaboración de otros archivos, que han cedido al museo copia digital de sus materiales. En los últimos años, los fondos se han incrementado con las aportaciones del legado Carmen Ferres Casa Insa, más de 2000 fotografías, el fondo Cabrelles Sigüenza y los depósitos de fotografías del Patronato de la Juventud Obrera y la Casa Blava. Explican que se trata de un archivo, como el de otras instituciones, con escasas dotaciones humanas y materiales y en unas precarias condiciones de conservación. Entre los objetivos se encuentran la mejora de la base de datos informática y la mejora de las condiciones de conservación. Se habla también de una campaña de recopilación de fondos fotográficos, *Passa la foto*, que abarcará todas las comarcas, y del proyecto de hacer un Museo de la memoria visual de los valencianos, es decir una Red unificadora de las distintas bases de datos de los

museos locales, a las que podrían agregarse archivos particulares. Por último, los comparecientes exponen el proyecto, en marcha, del rescate de los fondos de indumentaria festiva, teatral, tradicional y militar de la antigua empresa de alquiler de ropa Casa Insa, muy abundantes –se menciona la cifra de 10.000 piezas de ropa, que hubo que distribuir en veintitantos camiones–, dentro del proyecto de recuperación de objetos representativos del comercio tradicional. Ahora se está trabajando en la clasificación de los fondos. Consideran que sería conveniente conservar la sede de la empresa, un edificio histórico situado en el Carrer de Baix de la ciudad de Valencia. Están intentando convencer a los responsables políticos de la conveniencia y viabilidad de la idea, y piden la colaboración del Consell Valencià de Cultura mediante un informe que valore el proyecto. A continuación, el presidente del CVC, Santiago Grisolia, lee una nota enviada por indicación suya a los medios informativos, con motivo de los incendios forestales declarados en la Vall d'Albaida y en la Valldigna. Anuncia, además, que el próximo día 27 de septiembre se presentará a la prensa y al público el último libro del antiguo miembro del CVC, recientemente desaparecido, profesor José María López Piñero, titulado *La escuela botánica valenciana del Renacimiento* y publicado por el Consell Valencià de Cultura.

5 de octubre. El conseller Muñoz Puelles queda encargado de redactar un primer borrador de informe sobre el proyecto presentado en la sesión anterior por el conservador y el director del Museu d'Etnologia de la Diputació de Valencia, sres. Salvador Calabuig y Joan Seguí respectivamente, sobre la posible instalación de un Museo de la Indumentaria y los Disfraces en el antiguo local de Casa Insa, en Valencia. A continuación, el conseller Vicente Ferrero, representante del CVC en el Consorci de Museus, informa sobre la última sesión plenaria del mismo, que tuvo lugar el 15 de julio de 2010. En dicha sesión, los responsables expusieron su gestión presupuestaria, de la que resulta que en el ejercicio examinado no se generó deuda. Se ha creado un centro de estudios Joaquín Sorolla, que aprovechará los recursos existentes del Consorci, tanto de personal, dos técnicos, como de local, ya que ocuparán un despacho situado en el Centro del Carmen. Se trataron los temas de la renovación de la Comisión Científica y Artística, el proyecto de creación de plazas a cubrir mediante concursos y oposiciones, y el programa previsto de exposiciones. El Centre del Carme volverá a abrirse en abril de 2011. Por otra parte, la Comisión aprueba el proyecto expuesto por su presidente, Ramón de Soto, de promover

una exposición de homenaje al pintor Constante Gil, a través del Consorci de Museus. Los consellers Luis Prades y Ricardo Bellveser quedan encargados del proyecto. En particular el conseller Luis Prades pedirá asesoramiento al crítico de arte José Garnería, director del Museu d'Art Contemporani de Vilafamés y antiguo asiduo de la Cervecería Madrid, regentada por Constante Gil. Acto seguido, y a propósito de una visita del antiguo intérprete de canto de estilo Pastoret al conseller Huguet, se comenta la posibilidad de ayudar a promover esta modalidad artística, y se acuerda invitar a algún representante de la Federació de Folclore Valencià, para asesorar a la Comisión. Por otra parte, el conseller Huguet anuncia que el día 8 de octubre próximo la Asociación de Vecinos del barrio de Patraix de Valencia entregará un galardón de homenaje al CVC, e invita a los consejeros a asistir al acto.

11 de noviembre. Comparece Arantxa Muñoz, directora general de Territori i Paisatge de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, y expone, con la ayuda de una presentación gràfica, el Plan de acción territorial y protección de l'Horta de València. El plan intenta preservar los valores de la zona como paisaje histórico y cultural. Entre los problemas de l'Horta destaca la descoordinación del planteamiento urbanístico de las localidades implicadas, la mala calidad del agua y la crisis agrícola. El plan busca la protección del paisaje, la integración con los límites urbanos –no solo los de la ciudad de València–, la protección del patrimonio cultural, la financiación de las actividades agrícolas, la atracción y promoción de los negocios complementarios –la venta directa de los productos agrícolas, la restauración, etc.–, y hacer compatibles los usos públicos y los privados. No se trata, explica, de convertir l'Horta en un parque temático, sino en un parque natural, compatible con las actividades agrícolas. Los planteamientos urbanísticos de las localidades implicadas tendrían que ajustarse al plan general. La directora general considera que el plan podría ser aprobado por las Corts Valencianes en un plazo de unos dos meses. En su opinión, la ejecución integral del plan debería confiarse a un gestor único. A continuación, la Comisión aprueba el traslado a la Comisión de Gobierno y al Pleno de un escrito, redactado per la consellera Carmen Morenilla, sobre la ausencia del Consell Valencià de Cultura entre los vocales del Patronato de la nueva institución Fundació de la Comunitat Valenciana de les Arts, resultado de la fusión de la Fundació de la Comunitat Valenciana per a la Promoció de les Arts Contemporànies y de la Fundació de la

Comunitat Valenciana de les Arts Escèniques. En el punto de Otras cuestiones, el conseller García Asensio pide autorización para buscar una empresa de grabación que se encargue de la edición de un CD con las obras de los ganadores del Premio Maestro Villa de la Villa de Madrid de música de banda. El presidente de la Comisión le pide, a su vez, que dirija su solicitud a la Comisión de Gobierno. El conseller Vicente Ferrero propone que el Consell Valencià de Cultura haga un escrito de apoyo al Círculo de Bellas Artes de Valencia, entidad que se encuentra en peligro de bancarrota. El presidente de la comisión anuncia que no podrá asistir a las próximas sesiones, a causa de la operación quirúrgica a la que ha de someterse.

2 de diciembre. Preside el conseller De Soto, ya recuperado. El secretario de la comisión, Vicente

Muñoz Puelles, presenta, con acompañamiento de fotografías, inventarios y planos facilitados por Joan Seguí, director del Museu d'Etnologia de la Diputació de València, y por Salvador Calabuig, conservador del mismo, el *Informe sobre el legado de Casa Insa y la posible creación de un museo de la indumentaria y los disfraces*, de cuya redacción es responsable. Dada la complejidad de la discusión y la abundancia de puntos de vista sobre la conveniencia o no de emplazar un Museo de la Indumentaria y los Disfraces en Casa Insa, la Comisión acuerda que dicho informe vuelva a presentarse, con las enmiendas propuestas, en la próxima sesión. El conseller Jesús Huguet solicita repetidamente, en vano, ser sustituido como representante del Consell Valencià de Cultura en el Consell d'Heràldica i Vexil·lologia.

Comissió de les Ciències

Comisión del 7 de enero de 2010

Aprobación del borrador de informe sobre el sistema adecuado de alumbrado urbano y de monumentos. Ponente: Rosa María Rodríguez Magda

Discusión del borrador sobre energía nuclear. Ponente: Vicente Muñoz Puelles

Se acuerda estudiar el problema de la contaminación acústica.

Comisión del 9 de febrero de 2010

Comparecencia del profesor Amando García, para hablar de la contaminación acústica

El profesor Amando Garcia empieza su exposición constatando que la contaminación acústica es un problema casi universal, sobre todo en los países industrializados y en medio urbanos. Es un producto de la actividad humana.

Define como ruido los sonidos no deseados, independientemente de su volumen o intensidad, y distingue tres elementos: la fuente del ruido, el medio en que se propaga, y el receptor.

Las fuentes de ruido, en nuestro medio, son principalmente: los medios de transporte (automóviles, trenes, aviones), las actividades industriales, los artefactos domésticos cotidianos

(electrodomésticos, herramientas...), y determinadas actividades de ocio –pubs, discotecas, terrazas de bares, actos festivos...

El urbanismo es un factor clave; por ejemplo, la edificación continua, de edificios altos y horizontes de calle opacos, se convierten en cajas de resonancia; la edificación dispersa y con vegetación amortigua los ruidos.

La contaminación acústica puede tener efectos sobre la salud: pérdida de capacidad de audición, de calidad del sueño, problemas –en situaciones extremas—cardiovasculares, e incluso problemas psicológicos.

Las soluciones son, por una parte, técnicas (máquinas más silenciosas, pavimentos urbanos absorbedores del sonido, pantallas acústicas, viviendas con aislamiento acústico, etc.), y por otra políticas (ordenanzas municipales, voluntad de aplicarlas, educación cívica para obedecerlas).

Las normativas provienen de varios ámbitos administrativos: normativas de la Unión Europea, estatales, autonómicas y municipales, no siempre coordinadas. Se cuenta con una buena normativa valenciana, si bien de creación reciente, en cuya elaboración se ha consultado con especialistas de varias disciplinas (arquitectos, ingenieros, físicos, urbanistas, sociólogos, psicólogos...). Las normativas deben tener en cuenta todos los

aspectos de la producción de ruido no deseados y de la protección: aislamiento acústico, horarios laborales, normas sobre el tránsito rodado, etc.

Finalmente, hay grupos sociales contrarios a determinadas normativas, como las que intentan reprimir el ruido de las zonas de ocio.

La comisión continuará estudiando el asunto, y tratará de contar con la comparecencia, en la sesión próxima, de uno representante del Ayuntamiento de Benicàssim.

Discusión del borrador de informe sobre energía nuclear

Sesión del 4 de marzo de 2010

Comparecencia de Francesc Palomar, alcalde de Benicàssim, para hablar de contaminación acústica

El Sr. Francesc Palomar empieza su intervención recordando la tradición turística de Benicàssim, de más de un siglo de antigüedad, como localidad balnearia y de segunda residencia de familias acomodadas de la vecina ciudad de Castelló de la Plana. Benicàssim ha sido considerado un lugar de vacaciones especialmente divertido, con profusión de locales de ocio nocturno y una considerable oferta de espectáculos musicales (Festival Internacional de Benicàssim, de música moderna, el Festival Tàrrega de guitarra clásica, festival de música sacra, de reggae, etc.). Entre los últimos años 80 y los primeros 90 del siglo pasado el pueblo vivió una eclosión de la oferta de ocio nocturno seguida de un descenso de la calidad, con una gran presencia de intrusismo empresarial y deficiencias de regulación y control. Hubo problemas con los vecinos, por las molestias causadas por algunos negocios, denuncias, expedientes sancionadores y pleitos contra el ayuntamiento. En 2017 el ayuntamiento decidió declarar Zona Acústica Saturada (ZAS) una determinada área del pueblo, y aplicó tres medidas correctoras: 1) suspender la concesión de nuevas licencias de apertura de negocios de ocio nocturno, 2) imponer una hora límite de actividad a los negocios existentes –la una y media de la madrugada, y 3) intensificar el control policial del cumplimiento de la normativa. Sin embargo, simultáneamente, el Ayuntamiento de Castelló de la Plana, ciudad vecina, permitió la creación de una zona de ocio en un sector de playa situado fuera del conjunto urbano, sin regulación –ilegal en palabras del alcalde de Benicàssim. Eso provocó la emigración a Castelló de la Plana de muchos de los negocios establecidos en Benicàssim. El alcalde

reconoce que la creación del ZAS perjudicó económicamente al pueblo y que la imposición de un horario límite fue un error. El problema no era el horario sino las molestias provocadas por el ruido. En consecuencia, en 2008 se cambió de estrategia y se adoptó el siguiente plan de diez puntos: 1) creación de una mesa de implantación y seguimiento de la ZAS, con presencia de todos los grupos políticos del consistorio municipal, de los grupos vecinales contra el ruido y de los empresarios de hostelería, 2) cierre al tránsito rodado de la zona urbana a proteger, a partir de las 14 horas, 3) actualización del censo de locales de hostelería y vigilancia del cumplimiento de las condiciones de aislamiento acústico, volumen acústico de reproductores musicales, etc., 4) creación de una unidad medioambiental de la policía local, 5) emprender campañas de información y sensibilización dirigidas a los empresarios y el público, 6) creación de protocolos de actuación administrativa ágiles para la represión de los infractores de la normativa, 7) limitación de la autorización de empleo de la vía pública por parte de empresas de restauración, 8) control de ciclomotores ruidosos, 9) transformación en pubs regulados, con limitadores de potencia acústica de los aparatos de reproducción musical, de bares que hasta ahora habían ofrecido música sin autorización, y 10) fijación de un calendario de controles y seguimiento de las medidas aplicadas. Actualmente el ayuntamiento estudia la aplicación de dos nuevas medidas: eliminar la exigencia de superficie mínima a los locales con audición musical, y modificar a la baja la norma establecida por el plan general de ordenación urbana de distancias mínimas entre pubs, que ahora es de cien cincuenta metros.

Discusión del borrador sobre energía nuclear.
Ponentes: Ramon Lapiedra y Vicente Muñoz Puelles

Sesión del 14 de abril de 2010

Se aprueba el documento sobre energía nuclear y se pasa a Comisión de Gobierno con la documentación adjunta.

Discusión del borrador sobre contaminación acústica

El redactor, Sr. Lapiedra, presenta el texto que ha redactado para servir de base a la discusión.

Se comentan la propuesta de la Universidad Católica sobre científicos valencianos y Libro blanco sobre el sistema sanitario español.

Sesión del día 12 de mayo de 2010

Comparecencia de José Vicente Miró, jefe del Servei de Protecció de l' Ambient Atmosfèric de la Conselleria de Medi Ambient

El Sr. Miró asiste a la sesión para informar a los consejeros de las actividades del servicio que dirige. Se consignan a continuación las principales informaciones aportadas en su intervención:

- Más del 60% de los municipios valencianos no disponen de ordenanzas contra la contaminación acústica. Más del 50% de las quejas de ciudadanos al Síndic de Greuges tienen que ver con la contaminación acústica.

- El compareciente cita la legislación valenciana (Ley y Decretos de desarrollo) sobre la materia, impulsada por el servicio que dirige. Toda la información pertinente se encuentra en la documentación que libra a la comisión.

- Las declaraciones de ZAS facultan a los municipios a aplicar medidas contra la contaminación acústica, ordenanzas y sanciones.

- Todos los proyectos de actividades industriales o comerciales deben contar con estudios acústicos previos y son objeto de auditorías periódicas.

La comisión acuerda que su presidente modifique el texto ya existente sobre la cuestión con la incorporación de observaciones sobre:

- Armonización de leyes y normas de las diversas administraciones y de los varios ámbitos de la administración pública valenciana.

- La Generalitat Valenciana debería ayudar a los ayuntamientos a elaborar normativas específicas contra la contaminación acústica y a hacerlas cumplir.

- La contaminación acústica puede ser un problema supramunicipal y la legislación lo debería tener en cuenta.

El texto ya modificado se verá en la sesión de la comisión del mes de junio próximo.

Propuesta de la Universidad Católica San Vicente Mártir y otras universidades sobre científicos valencianos

La comisión acuerda informar favorablemente de la propuesta, en un escrito dirigido a la consideración de la Comisión de Gobierno, con puntualizaciones: invitar a la totalidad de las universidades públicas valencianas a participar en el proyecto, no discriminar a los científicos

estudiados en función de sus ideologías o sus creencias religiosas.

Sesión del día 10 de junio de 2010

Discusión del informe sobre la contaminación acústica

Propuestas de candidatos a la Alta Distinció al Mèrito Cultural y al Premi de les Lletres

La comisión acuerda aprobar la lista ya existente de candidatos aprobada por las otras comisiones informativas de la institución. Se sugiere que en futuras convocatorias se discuta cuál es la metodología más conveniente para la selección de nombres.

Sesión del 8 de julio de 2010

La comisión aprueba el texto del informe sobre la contaminación acústica y su traslado a la Comisión de Gobierno y a la consideración del Pleno.

Se propone para la próxima sesión comenzar a tratar el tema de la creación artificial de vida, a partir de la comparecencia del científico Craig Venter

Se acuerda pedir información al profesor Millán Millán sobre la supresión del servicio de predicción meteorológica del CEAM.

Sesión del 14 de septiembre de 2010

Comparecencia de Andrés Moya, del departamento de Genética de la Universitat de València, sobre la creación artificial de genomas

Andrés Moya es catedrático de Genética y también doctor en Filosofía. La biotecnología genética (o biología sintética) es un nuevo campo de investigación cuyos progresos plantean a la sociedad interrogantes éticos y políticos inéditos, ya que afectan a algunas creencias básicas, no todas de origen religioso. Actualmente pueden diseñarse y sintetizarse partes de microorganismos con funciones no existentes en la naturaleza, y se prevé la posibilidad de construir células ex novo, en el momento, al cual se llegará según el compareciente, en que se pueda sintetizar la membrana. Las posibilidades de intervención en la naturaleza son importantes, tanto para bien como para mal. De hecho, la Unión Europea ha constituido una comisión europea de ética, con la que colabora el compareciente –ya que se trata de un sector en el que los investigadores españoles están bien situados. El compareciente confía en un control democrático eficaz de todos estos

progresos y de su uso, si bien se debe contar siempre con la posibilidad de que esta tecnología caiga en manos irresponsables. Según el compareciente, los científicos reclaman un diálogo social y legislaciones adecuadas para controlar el desarrollo científico sin ahogarlo –dice que el desarrollo científico quizá pide estructuras políticas diferentes. La Unión Europea intenta no suscitar un debate público sobre estas cuestiones similar al existente sobre la ingeniería genética (caso de los cultivos transgénicos, etc.), y exige que cada proyecto de investigación cuente con un programa de estudio ético. El compareciente se remite a su libro *Naturaleza y futuro del hombre*.

Otras cuestiones

El presidente Santiago Grisolia expresa su preocupación por la noticia del abandono del proyecto de construcción de la presa de Vilamarxant, y también por el mal estado de otros embalses.

Por sugerencia del consejero Vicent Álvarez, se intentará invitar al profesor Millán Millán a informar a la comisión sobre la supresión del servicio de predicción meteorológica del Centro de Estudios Ambientales del Mediterráneo.

Sesión del 7 de octubre de 2010

Comparecencia del profesor Millán Millán para hablar del programa de Meteorología y Climatología del CEAM (Centro de Estudios Ambientales del Mediterráneo)

En su exposición, el Sr. Millán Millán dice que el CEAM se fundó en 1986, y que posteriormente se le incorporó un servicio de previsión meteorológica con la finalidad de demostrar la fiabilidad de los modelos meteorológicos diseñados por el centro. La supresión del servicio ha sido motivada por los actuales recortes presupuestarios, los cuales, por otro lado, ponen en peligro la supervivencia del propio CEAM.

Los estudios del CEAM han mostrado que la mayor parte del agua precipitada en los países costeros del Mediterráneo procede del mismo mar interior, y no de las tempestades de origen atlántico. Que la desaparición de las zonas húmedas costeras, a consecuencia principalmente de la urbanización, y de los bosques del prelitoral son una causa directa de las perturbaciones del régimen de lluvias –disminución de las precipitaciones, aumento de las precipitaciones torrenciales. El vapor de agua proveniente del Mediterráneo vuelve al mar por falta de la aportación de humedad –necesaria para provocar la precipitación—que les darían las

mencionadas zonas húmedas y la evaporación producida por las masas arbóreas.

Serían admisibles ciertos transvases fluviales puntuales entre cuencas para recuperar el ciclo hidrológico de zonas amenazadas por la desertificación.

La recuperación de bosques y zonas húmedas puede ser asumida por inversores privados que ven una posible fuente de rentabilidad económica – explotación silvícola, cobro de tasas por fijación de CO₂, etc.--, a falta de intervenciones de las administraciones públicas.

Al final de la presentación del profesor Millán Millán, el cual ha cedido copias de los documentos manejados en la exposición, la comisión acuerda que su secretaria dirija un escrito a la Comisión de Gobierno en la que se pida que el presidente del Consell Valencià de Cultura solicite al presidente del Gobierno valenciano que se reconsideren las cantidades asignadas al CEAM en los presupuesto de la Generalitat Valenciana.

Sesión del 18 de noviembre de 2010

Comparecencia de Jesús Mosterín para hablar de la creación de vida artificial

Jesús Mosterín es catedrático de Lógica y Filosofía de la Ciencia de la Universidad de Barcelona y profesor de Investigación del Instituto de FiloFilosofía del Centro Superior de Investigaciones Científicas.

No disponemos de un concepto claro de qué es la vida. Se han desarrollado modelos matemáticos de seres que cumplen determinadas condiciones compartidas por todos los seres vivos conocidos: desequilibrio termodinámico, metabolismo, capacidad evolutiva, capacidad reproductiva, etc. Últimamente se ha conseguido manipular el genoma de seres vivos muy elementales (Venter, 2010).

Se debe distinguir la ética, con pretensiones de universalidad, de la moral. Las morales son diversas, específicas de grupos humanos, históricas y basadas generalmente en religiones. Por ejemplo, la manipulación de células madre no presenta ningún problema ético y sí problemas morales de origen religioso.

La evolución no obedece a ningún plan preestablecido, ni sigue un diseño, ni sus productos son óptimos ni perfectos, sino históricos y contingentes.

Un valor básico de la ética es minimizar el dolor, de los humanos en primer lugar, y del resto de seres sensibles –organismos con sistema nervioso desarrollado.

Las instituciones científicas deben contribuir a elevar el nivel general de conciencia y de racionalidad.

No debemos dejarnos dominar por el miedo a las novedades. Tampoco por el miedo a las realidades artificiales –una gran parte de los seres vivos que utilizamos para nuestra alimentación y para otros usos han sido modificados por la acción humana. Debemos vigilar, eso sí, los posibles usos maléficis de los nuevos descubrimientos, pero eso no significa instaurar un control popular de la investigación científica, en consideración de su sofisticación y también de las diversas influencias ideológicas que actúan sobre la población. Los países con controles de la investigación muy estrictos presentan atraso en las ramas científicas afectadas. Algunos comités de bioética son estructuras burocráticas que retrasan la actividad científica.

Algunos experimentos con animales son necesarios, pero hay que vigilar los abusos.

Otras cuestiones

Se ha presentado una propuesta de publicación en la Serie Minor de un libro sobre la historia del Hospital General de Valencia. Se acuerda trasladar la propuesta a la Comisión de Gobierno.

Sesión 14 de diciembre de 2010

Valoraciones de las intervenciones y propuesta de informe sobre la creación de vida artificial

Ramon Lapiedra, presidente de la comisión, presenta y lee un borrador de informe sobre los experimentos de creación de vida artificial que somete a la consideración de los consejeros.

La comisión examina punto por punto el borrador presentado por su presidente y acuerda:

- Que el presidente de la comisión incorpore a su escrito las diversas sugerencias y consideraciones para la mejora del texto expuestas por los consejeros en la presente sesión.
- Que el consejero Vicente Muñoz Puelles examine el informe emitido por el Consell Valencià de Cultura hace un tiempo sobre la Ley de investigación biológica, para el caso de que algunas de sus consideraciones o conclusiones puedan aprovecharse para enriquecer el informe sobre creación de vida artificial en el que se trabaja actualmente.

Comissió Jurídica

La comissió ha continuat els seus treball elaborant-ne informes, sobre algunes normes jurídiques, així com, també, ha estudiat altres temàtiques, elevat propostes o iniciatives al Ple i altres instancies. Als efectes de la millor comprensió de l'activitat de l'any 2011, aquesta es dividirà en dos apartats: a, Informes, b, altres Qüestions.

A.- Informes

INFORME SOBRE LA INVESTIGACIÓ BIOMÈDICA.- aprovat al Ple de gener.

Aquest document es va centrar en l'anàlisi de la Llei de la Llei 14/2007, la qual regula la investigació biomèdica a tot l'estat espanyol, partint de rellevància que aquesta activitat científica té per millorar la qualitat i expectativa de vida dels ciutadans, fixant-ne els límits i les condicions dins les quals es deu desenvolupar, molt especialment en tant que implica actuar sobre éssers humans,

sempre comptant amb la deguda informació i consentiment.

Aquest informe aprovat com s'ha dit al 2010 es va anar elaborant durant els darrers mesos de 2009, a partir d'un primer tractament de l'investigació científica com dret fonamental, emparat per la Constitució.

ADDENDA SOBRE EL TRACTAMENT PENAL DE LA CONTAMINACIÓ ACÚSTICA.-

El text va anar elaborant-ne durant els mesos de març a juliol, i tenia com objecte ampliar l'informe aprovat en l'any 2008 sobre el tractament penal dels delictes contra el medi ambient, el patrimoni i l'ordenament del territori, i complementar, igualment, altre informe que estava estudiant-se a la comissió de ciències, sobre el soroll no desitjat o nociu.

La comissió jurídica s' en ha ocupat tant del estudi de les normes del codi penal, com de la recent i abundant jurisprudència existent sobre la mataria.

Per raons d'agenda aquests informe quedà aprovat per la comissió, essent objecte d'acord plenari en gener de 2011.

INFORME SOBRE L'EXPROPIACIÓ DE BENS D' INTERÉS CULTURAL PER INCUMPLIMENT DE LA SEUA FUNCIO SOCIAL.

En ocasions alguns bens de valor cultural, especialment immoble, degut a la manca d'intervenció i conservació, buscada dolosament o simplement per manca de mitjans, acaben destruïts o deteriorant-se. Davant de tal eventualitat, l'administració pot acudir a la via de

l'expropiació del be afectat, per tal de garantir el seu ús social i la seua conservació.

Aquesta opció, la de l'expropiació, es poc usada, i a més a més esta regulada per una norma no actualitzada. La comissió jurídica dedicà varies sessions a considerar el tema de les expropiacions, comptant amb la col·laboració, com expert, del Lletrat i Professor Sr. Jose Luís Martínez Morales.

El document resultant fou aprovat al ple de desembre.

ESTUDI D' UNA ADENDA SOBRE ELS BENS IMMATERIALS.

La comissió enceta la discussió i l'estudi, quedant el text per aprovar i acabar a Gener de 2011.

Comissió de Llegat històric

Informes aprobados

Informe sobre la declaración de BRL del Pou del Quint de Mislata, a propuesta de la Síndica del Grup Parlamentari Compromís.

Responsables del informe: Sres. Huguet y Morenilla, iniciado el 3/12 de 2009, aprobado 13/01.

Informe sobre la protección del Calvari de Massarajos, a petición del Sr. Luís M. Ramírez Rodríguez, presidente d'Acció pel Patrimoni Valencià de València.

Responsables del informe: Srs. Alvarez y Huguet, iniciado el 04/11 de 2009, aprobado 13/01.

Informe sobre el Palau de Betxí.

Comparecencia del Sr. Francisco Grande, Profesor del Dpto. de Expresión Gráfica Arquitectónica de la UPV, para que informe sobre el Palau-Castell de Betxí (07/08/2009)

Responsables del informe: Srs. Álvarez y Huguet. Inicialdo a instancia propia en 2009, aprobado 03/02.

Informe para la declaración de BIC Inmaterial a favor del Corpus Christi El Presidente de la Comisión a petición de la Dirección General de Patrimonio Cultural Valenciano.

Se delega en la Secretaria de la Comisión, Sra. Morenilla, preparar un informe recordando y

adjuntando el que en su día hiciera el Sr. Morera. (03/02)

Informe sobre el convenio suscrito entre el Ayuntamiento de Sagunt y la Autoridad Portuaria.

Responsables del informe: Sras. Morant y Morenilla. Inicialdo el 03/02 aprobado 05/03.

Información sobre las indicaciones de la Consellería de Cultura con respecto al convenio suscrito entre la Autoridad Portuaria y Sagunto. (08/09)

Las Sras. Morant y Morenilla comentan a la comisión las conclusiones del informe remitido por la Consellería.

Informe para la declaración de BIC del Pont del Rei de Gavarda a petición del Alcalde del Ayuntamiento de Gavarda.

Responsables del informe: Srs. Huguet y Morenilla. Inicialdo el 03/02, aprobado 05/03.

Informe sobre la situación actual del Jaciment Arqueològic d'Orpesa la Vella, a petición del concejal-portavoz del Grup Municipal Bloc d'Orpesa.

Responsables del informe: Srs. Alvarez y Huguet. Inicialdo el 03/02, aprobado 16/04.

Informe para la declaración de BIC del Centro Histórico y la declaración de BRL de la badà y la cordà, a petición del concejal de patrimonio,

turismo y fiestas del Ayuntamiento de la Font d'En Carros, Sr. Salvador San Onofre Fernández.

Responsables del informe: Srs. Álvarez y Bellveser. Iniciado el 03/02, aprobado 16/04. Se propone al Presidente del CVC que, una vez aprobado este informe en el Pleno, tenga una deferencia con las autoridades de este pueblo y programe una entrega en mano del mismo, lo que es aceptado por el Presidente.

Informe sobre la posible declaración de BIC del patrimonio paisajístico de una zona de Mislata a petición del Sr. Miguel Merenciano Benavent, portavoz del Grupo PSPV-PSOE de Mislata.

Responsables del informe: Srs. Huguet y Morenilla. Iniciado el 16/04, aprobado 14/05.

Informe sobre las Normas urbanísticas de l'área de ordenanza C-17 Residencial Rondo Nord de PGOU del Puig a petición del Alcalde del Ayuntamiento del Puig

Responsables del informe: Sres. Alvarez y Bellveser. Iniciado el 05/03, aprobado 14/05.

Informe para la declaración de BIC del conjunto formado por el Gran Riurau del mas del Fondo y su entorno a petición del Sr. Lluís Fornés en nombre de la asociación Riuraus Vius.

Responsables del informe: Srs. Huguet y Morenilla. Iniciado el 05/03, aprobado 16/06.

Informe sobre el Barri Obrer Ramón de Castro a petición de la Asociación Cultural de Patraix

Responsables del informe: Srs. Huguet y Morenilla. Iniciado el 14/05, aprobado 16/06.

Informe sobre las posibles actuaciones en La Alameda de Valencia

Comparecencia del Sr. David Estal, arquitecto, para informar sobre su proyecto de integración de los aparcamientos de Ciutat Vella y entorno (7/10 de 2009)

Comparecencia del Sr. Alejandro Escribano para informar sobre las medidas para la revitalización de La Alameda (3/12 de 2009)

Comparecencia del Sr. José María Tomás, para informar sobre las medidas para la revitalización de La Alameda (16/04 de 2010)

No se ha podido contar con información procedente del Ayuntamiento de Valencia

Responsables del informe: Srs. Muñoz Puelles y Morenilla, iniciado por propia iniciativa en 2009, aprobado 16/06

Informe para la declaración de BIC del Ateneu dels Socors de Sueca a petición del Sr. Antonio Crespo, president de l'Ateneu.

Responsables del informe: Srs. Alvarez y De Soto. Iniciado el 14/05, aprobado el 07/07.

Informe para la declaración de Bien de Interés Inmaterial de la Festa de la Mare de Déu d'Algemesi a petición de la Directora General de Patrimoni Cultural Valencià. (07/07)

Se recuerda que existe un informe del CVC de 2001 al respecto, por lo que la comisión decide ratificar este informe, comunicarlo a la Directora y elevar la ratificación al pleno del CVC.

Seguimiento del Informe sobre el palacete de Ginar-Cortina de Torrent y acciones a realizar, en su caso. (08/09)

Los Srs. Bellverser y Muñoz informan de la buena acogida por parte del Ayuntamiento de Torrent del informe realizado por el CVC, así como del derrumbamiento de una parte del muro que rodea al palacete, y del incendio que ha quemado parte del jardín.

Informe sobre el Castell del Puig a petición del Sr. José Miguel Tolosa Peiró, Alcalde del Puig.

Responsables del informe: Srs. Huguet y Morenilla. Iniciado el 08/04, aprobado 08/09.

Informe realizado con respecto a la petición de la Federación de Societats Musicals de la Comunitat Valenciana de declaración de BIC de las Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana

Responsables del informe: Srs. Alvarez, Ferrero, García Asensio y Morenilla. Iniciado 16/06, aprobado 08/09.

Informe para la declaración de BIC de los restos del Acueducto de Altea a petición de la Directora General de Patrimonio

Responsables del informe: Srs. Alvarez y Bellveser. Iniciado 10/11, aprobado 13/12.

Estudio y aprobación, si procede, del informe sobre el proyecto sobre la actuación en los jardines de la Gran Vía Fernando el Católico de Valencia, a petición del Sr. Ramón Isidro

Comparecencia del Sr. Ramón Isidro para informar sobre los planos de reordenación de las Grandes Vías de Valencia (16/06)

Responsables del informe: Srs. Alvarez, Bellveser y Muñoz Puelles aprobado 13/12

Informe sobre el estado del Castell d'Orpesa, a petición del Sr. Josep Lluís Romero en representación del Bloc-Orpesa.

Responsables del informe: Srs. Alvarez y Huguet. Iniciado el 07/07, aprobado 13/12

Informe para la declaración de BIC con categoría de Conjunto Histórico a favor de la población de Ares a petición de la Directora General de Patrimoni Cultural Valencià

Responsables del informe: Srs. Alvarez y Huguet, iniciado 10/11; aprobado 13/12

Informe sobre el proyecto de actuación en el Jardín del Antiguo Hospital de Valencia.

Responsables del informe: Primer informe presentado por el Sr. Muñoz Puelles y aprobado en 18/05/2009. Srs. Álvarez y Muñoz Puelles; aprobado 10/11/2010

Otras comparecencias

Comparecencia de Directora General de Patrimonio, Dña. Paz Olmos, para informar sobre la 5ª fase de rehabilitación del Museo San Pío V. (10/11)

Comparecen Dña. Paz Olmos acompañada de la Jefe de área, Dña. Carmen Iborra, y el Sr. Arquitecto del Patrimonio, D. Rubén Muñoz. Informan de las cuatro fases de rehabilitación anteriores, así como del proyecto de la 5ª. Con respecto a ésta informan de la escasa consignación en los presupuestos del Estado. La Comisión prepara una nota en la que se manifiesta la preocupación por el futuro de la 5ª fase.

Notas y comentarios

Nota para recordar a las administraciones aquellos artefactos que son de oficio considerados BRL por la adicional 5ª de la reforma de 2007 de la Ley de Patrimonio Cultural Valenciano. Responsables: Sres. Alvarez y Huguet. 13/01

Nota recordando a las administraciones el informe de la Comisión jurídica sobre la protección de los bienes patrimoniales de 28/11/2005 ante la proliferación de actos vandálicos y expolios.

El Sr. Ferrero informa el 16/04 del inicio de las obras del Museo Diocesano de Orihuela.

Personalia

Propuestas de candidatos a los Premios y Distinciones de la Generalitat Valenciana (14/05)

Los consellers estudian los listados de personalidades e instituciones distinguidos y se acuerda:

- recoger el listado de años anteriores y reiterarlo, con la nueva incorporación de los nombres que se considere pertinente, incluyendo la del Premio a las Letras;

Se suscita una discusión sobre la conveniencia de proponer para el Premio de las Letras a miembros del CVC.

Otros asuntos

El Sr. Ferrero informa de que se han iniciado ya las obras en el Museo Diocesano de Orihuela, cuya finalización se prevé para el primer trimestre del año próximo. 16/04

Las Sras. Morant y Morenilla trasladan a la comisión información sobre el patrimonio de Orihuela; se acuerda tratar el tema en mejor ocasión. 07/07

Asuntos pendientes

Informe para la declaración de BRL de la Almàssera d'Ocheda en Benimodo a petición de la Directora General de Patrimoni Cultural Valencià.

Responsable del informe: Sr. Huguet. Inicio el 13/12.

Estudio sobre las "casas baratas".

Se cuenta con las respuestas de los Ayuntamientos de Alcoi, Xàtiva y Onteniente.

Responsables del informe: Srs. Alvarez y Ferrero. A petición propia iniciado en la sesión 08/09

Estudio sobre las "plazas duras".

Responsables del estudio: Srs. Ferrero, Morenilla, Prades y Ríos. A petición propia iniciado en la sesión 08/09

Comparecencia del Sr. Pedro Beltrán Medina del Colegio Oficial de Ingenieros Agrónomos de Levante para hablar sobre las "plazas duras" en las ciudades de la Comunidad Valenciana. 10/11

Informe para la declaració de BIC a favor de la plaza de México de La Salzadella a petició del Sr. Abelardo Ripoll Guasch, alcalde del Ayuntamiento de La Salzadella.

Responsables del informe: Srs. Álvarez, Huguet y Prades. Iniciado 10/11.

Nota sobre la necesidad de señalización específica para los BIC.

Responsable: Sra. Morenilla. A petición propia iniciado en la sesión del 13/12

Revisión del informe sobre el patrimonio de Sagunto y sobre la posibilidad de ubicar un Parador Nacional. A petición propia iniciado en la sesión del 13/12.

Comissió de Promoció cultural

Reunions

Ordinàries.....11
Extraordinàries....0

Compareixents

- Sr. Rafael Aznar, president de l'Autoritat Portuària de València per a parlar de la importància del port de València (i dels altres compresos dins de l'Autoritat Portuària de València: Sagunt i Gandia) en l'economia regional, i la conveniència –i la urgència– d'un accés directe al port des del Nord per millorar la competitivitat. (Reunió de Gener)

- Sr. Juan Sancho, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Dénia que informa de la programació d'activitats i actes culturals del ajuntament al llarg de l'any: actuacions teatrals i musicals als barris, moltes d'elles al carrer, festivals de música, també en molts casos al carrer o al castell de la localitat, a l'aire lliure, la creació d'un centre de producció artística per a grups d'aficionats locals, on hi ha també una Escola de Teatre Comarcal, etc. Explica també què la colònia anglesa de la ciutat organitza cada any un programa de teatre anglès, i l'alemanya un de música. En totes les activitats públiques hi ha assistència d'estrangers residents o visitants. La regidoria pretén utilitzar més intensament el castell com a símbol de la història de la localitat, i centre de diverses actuacions artístiques. El Sr. Sancho facilitarà a la institució documentació sobre totes les activitats de la seua regidoria. (Reunió de Febrer)

- Sra. Conxa Gómez secretària autonòmica d'Educació, i Sra. Sofia Bellés, directora general d'Innovació Tecnològica per a informar sobre el pla estatal de dotació d'ordinadors personals als alumnes d'ensenyament primari. La secretària autonòmica d'Educació exposa els motius de la falta d'acord entre la Conselleria d'Educació i el

Ministerio de Educación per a la implantació del pla estatal esmentat a les escoles valencianes d'ensenyament primari, que classifica en: Econòmics, la negativa del Ministerio de Cultura a substituir, en l'àmbit valencià, l'aplicació del pla estatal per un pla pilot d'introducció progressiva de la informàtica en l'ensenyament en un termini de cinc anys, amb característiques diferents del proposat pel ministeri. Bàsicament, instal·lació a les aules de terminals informàtics connectats a un servidor comú en comptes de distribució d'ordinadors portàtils als alumnes, Objecions al model d'ordinador portàtil proposat pel ministeri: pantalla excessivament menuda (10 polzades), no és ergonòmic, pot provocar problemes de visió, gran caducitat y Problemes d'implantació: gran percentatge de professors no preparats. (Reunió d'Abril)

- Sr. Antonio Ariño Villaroya, vicerector de Planificació i Igualtat de la Universitat de València, per a parlar sobre la possible falta d'ajustament entre la matriculació de les universitats valencianes i les demandes del mercat de treball. Afirmar que la relació entre l'oferta d'estudis de les universitats i la satisfacció de les necessitats del mercat laboral no és fàcil de conèixer ni d'ajustar, ja que hi intervenen molts factors. El mercat canvia de manera imprevisible. No és solament local. La demanda d'estudis no el segueix automàticament. Les carreres universitàries poden dividir-se en grups depenent de la seua orientació laboral: n'hi ha que s'ofereixen majoritàriament al sector públic, com medicina, infermeria o magisteri; n'hi ha que s'ofereixen al mercat privat i tenen una orientació molt definida, la gestió empresarial; i n'hi ha de més obertes a un ventall de possibilitats laborals, en el sector públic i en el privat, com les ciències socials i les humanitats. El nombre de places d'estudi oferides per les universitats és determinat pel Ministerio de Cultura. (Reunió de Maig)

- Sr. Álvaro Gómez Ferrer, arquitecte, membre de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles, per a informar sobre el projecte d'ampliació del Museu de Belles Arts Sant Pius V, que exposa amb l'ajuda de plànols les característiques del projecte davant dels membres de la comissió, i demana al Consell Valencià de Cultura que faça veure a les autoritats responsables la necessitat que no es demore l'execució de les obres previstes i que s'emprenge l'obertura del carrer de Genaro Lahuerta, situat entre els Jardins del Real i la part posterior del museu, actualment sense eixida. L'obertura del mencionat carrer permetria comptar amb un nou accés al museu i amb una zona d'aparcament per a autobusos amb grups de visitants. (Reunió de Juny)

- Sr. Pau Rausell, del departament d'Economia de la Cultura de la Universitat de València, que exposa davant dels consellers les potencialitats dels diversos sectors culturals com a creadors de riquesa econòmica, i puntualitza determinades afirmacions fetes per la consellera de Cultura en una recent roda de premsa. (Reunió de Juny)

- Sr. Ignacio Jiménez Raneda, Rector de la Universitat d'Alacant per a informar de l'oferta acadèmica i de la seua adequació al mercat laboral. Diu que la qüestió admet diverses aproximacions. En primer lloc, s'ha d'aclarir quina és la missió principal de la universitat. No pot consistir únicament ni sobretot a preparar especialistes per a la indústria i els servicis, sinó a formar individus capacitats per a especialitzar-se posteriorment, en contacte amb el treball i en funció de les oportunitats laborals. La formació universitària ha de tenir un component humanístic al qual no pot renunciar, les universitats no són centres de formació professional. És important que els títols de primer nivell, els títols de grau, capaciten els individus per a trobar faena, però no es pot preveure l'evolució de l'oferta laboral, si no és en termes molt generals. La universitat no s'hi pot adaptar instantàniament. Contínuament apareixen noves especialitats, amb l'evolució tecnològica i social. Adaptar-se —la universitat al mercat de treball— però sense esclavitzar-se. Formació i capacitació, però no formació específica per a cada empresa: són les empreses —les necessitats de les quals, d'altra banda, també evolucionen— les que han de formar específicament els seus treballadors. Per una altra banda, hi ha disciplines molt vocacionals amb expectatives laborals superiors a la demanda per part dels estudiants, com les matemàtiques. En el cas contrari, dins de les disciplines vocacionals, es troben els casos dels

estudis de periodisme o d'arquitectura, amb inflació de titulats.

En conclusió: és desitjable que l'oferta d'estudis de grau siga estable en el temps, mentre que la de màsters o de doctorats pot ser més flexible. (Reunió de Setembre)

- Sra. Victoria Palau, secretària autonòmica de l'Agència Valenciana de Turisme per a informar sobre turisme cultural, que ofereix als consellers una extensa exposició de les activitats del seu departament, dirigides als possibles clients (activitats publicitàries i altres de divulgació de l'oferta turística valenciana), als empresaris turístics (operadors, hostalers) i als ajuntaments. Ús de guies i rutes planificades. Ús de les xarxes socials informàtiques. Formació professional. Participació en fires. Reunions amb operadors internacionals. Es fa un curs de turisme cultural en coordinació amb la Conselleria de Cultura. Política de marques: "Benidorm", "Costa Blanca", "Costa de Azahar", "València terra i mar". (Reunió d'Octubre)

- Srs. Esteban Morcillo, rector de la Universitat de València, Juan Julià, rector de la Universitat Politècnica de València, i José Pío Beltrán, delegat a València del Consejo Superior de Investigaciones Científicas per a parlar del "Campus d'excel·lència", que mostren i comenten una presentació i un audiovisual promocional del projecte conjunt de candidatura de les dos universitats a la qualificació, ja obtinguda, de "campus d'excel·lència". Demanen el suport del Consell Valencià de Cultura en futures convocatòries, per tal d'aconseguir qualificacions equivalents per a la resta d'universitats públiques valencianes. També s'explica el funcionament del canal de televisió de la Universitat Politècnica de València.

Informes aprovats

- Memòria 2009

- Informe sobre la representació del Tractat d'Almírra

- Informe sobre la festa de les Falles de València

- Informe sobre els joguets tradicionals

- Informe sobre el pla informàtic de la Generalitat a les escoles

- Informe per a la declaració de BIC immaterial a favor de l'entrada de bous i cavalls de Sogorb, per petició de la Direcció General de Patrimoni Cultural.

Gestió econòmica i financera

Liquidació del pressupost de despeses

Classif. Econò mica	Explicació	Crèdits pressupostaris			Obligacions reconegud. netes	Romanents de crèdit	Pagaments	Obligac. Pend. pagam. a 31/12
		Inicials	Modificac.	Definitiu				
11	Personal eventual	186.009,87	-9.267,72	176.742,15	150.885,11	25.857,04	150.885,11	0,00
12	Personal funcionari	242.005,98	-11.959,72	230.046,26	131.004,06	99.042,20	131.004,06	0,00
14	Altres personal	91.911,22	-4.204,68	87.706,54	77.354,74	10.351,80	77.354,74	0,00
15	Incentius al rendiment	40.582,50	-730,43	39.852,07	28.770,92	11.081,15	28.770,92	0,00
16	Quotes, prestacions i altres s.	122.729,98	-7.977,45	114.752,53	92.105,17	22.647,36	92.105,17	0,00
CAP. I	DESPESES PERSONAL	683.239,55	-34.140,00	649.099,55	480.120,00	168.979,55	480.120,00	0,00
20	Arrendaments	19.050,00	0,00	19.050,00	3.760,12	15.289,88	3.760,12	0,00
21	Reparacions, manteniment i c.	68.644,67	0,00	68.644,67	39.888,52	28.756,15	39.888,52	0,00
22	Material, suministres i altres	438.840,11	0,00	438.840,11	474.313,85	-35.473,74	474.313,85	0,00
23	Indemnització per raó servei	544.880,00	-64.890,00	479.990,00	409.276,47	70.713,53	409.276,47	0,00
24	Despeses de publicacions	210.635,98	29.566,49	240.202,47	29.329,08	210.873,39	29.329,08	0,00
CAP. II	COMPRES BÉNS CORRENTS	1.282.050,76	-35.323,51	1.246.727,25	956.568,04	290.159,21	956.568,04	0,00
48	A Famílies e Institucions sense l.	10.000,00	0,00	10.000,00	10.000,00	0,00	10.000,00	0,00
CAP. IV	TRANSFERÈNCIES CORRENTS	10.000,00	0,00	10.000,00	10.000,00	0,00	10.000,00	0,00
60	Inversió nova en infraestructura	2.456,42	0,00	2.456,42	0,00	2.456,42	0,00	0,00
62	Inversió nova associada al funcion.	50.120,30	0,00	50.120,30	15.285,27	34.835,03	15.285,27	0,00
63	Inversió de reposició associada f.	18.943,77	0,00	18.943,77	0,00	18.943,77	0,00	0,00
64	Inversió de caràcter immaterial	49.349,20	0,00	49.349,20	0,00	49.349,20	0,00	0,00
CAP. VI	INVERSIONS REALS	120.869,69	0,00	120.869,69	15.285,27	105.584,42	15.285,27	0,00
	TOTAL DESPESES	2.096.160,00	-69.463,51	2.026.696,49	1.461.973,31	564.723,18	1.461.973,31	0,00

Liquidació del pressupost d'ingressos

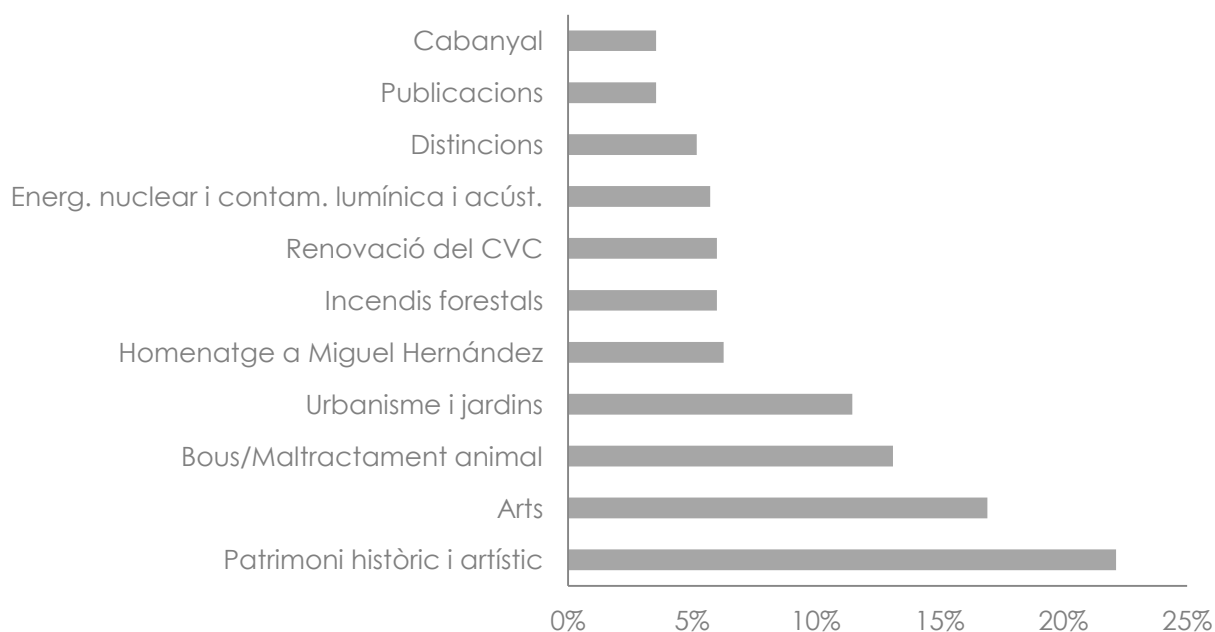
CLASSIF. ECONÒM.	Explicació	Inicials	Modificac.	Definitiu	Reconeguts nets	Recauda ció neta	Drets canc el.lats	Cobrament a 31 de desembre
31	Preus Públics	0,00	0,00	0,00	7.435,46	4.679,90	0,00	2.755,56
38	Reintegrament de operacions	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CAPÍTOL III	TAXES I ALTRES INGRESSOS	0,00	0,00	0,00	7.435,46	4.679,90	0,00	2.755,56
43	De la Admó. de la GV.	1.975.300,00	-99.030,00	1.876.270,00	1.876.260,00	0,00	0,00	1.876.260,00
49	Del Exterior	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CAPÍTOL IV	TRANSFERÈNCIE S CORRENTS	1.975.300,00	-99.030,00	1.876.270,00	1.876.260,00	0,00	0,00	1.876.260,00
52	Interessos de dipòsits	0,00	0,00	0,00	32.252,84	32.252,84	0,00	0,00
CAPÍTOL V	INGRESSOS PATRIMONIALS	0,00	0,00	0,00	32.252,84	32.252,84	0,00	0,00
73	De la Admó. de la GV.	120.860,00	0,00	120.860,00	120.850,00	0,00	0,00	120.850,00
CAPÍTOL VII	TRANSFERÈNCIE S DE CAPITAL	120.860,00	0,00	120.860,00	120.850,00	0,00	0,00	120.850,00
87	Romanent de tresoreria	0,00	29.566,49	29.566,49	0,00	0,00	0,00	0,00
CAPÍTOL VIII	ACTIUS FINANCERS	0,00	29.566,49	29.566,49	0,00	0,00	0,00	0,00
	TOTAL INGRESSOS	2.096.160,00	-69.463,51	2.026.696,49	2.036.798,30	36.932,74	0,00	1.999.865,56

El Consell en els mitjans de comunicació i les xarxes socials

Un total de **496 informacions**, entre notícies, articles d'opinió, reportatges i entrevistes, han estat publicades en les edicions impreses i digitals tant de la premsa generalista de la Comunitat Valenciana com dels periòdics locals i comarcals. A més de la premsa escrita el CVC també ha enviat als mitjans audiovisuals prop de **60 notes de premsa**, amb informació de les activitats i actuacions que desenvolupa la institució.

Els següents gràfics mostren les dades dels temes tractats pel CVC que han tingut més ressó en els mitjans de comunicació escrits, i la seua distribució durant 2010. La celebració de la sessió plenària és una de les activitats que més interès suscita en la societat.

Informació sobre el CVC en premsa per temàtica
(% del total)

El Consell Valencià de Cultura va estar present, al llarg de 2010, en els mitjans de comunicació tradicionals, tant en les edicions impreses com en les digitals dels diaris, amb un augment significatiu dels comunicats emesos per la institució en les pàgines webs, on l'immediatesa i l'actualització dels continguts són constants.

Amb la irrupció de les xarxes socials, especialment Twitter, Facebook i Youtube, el CVC no fou aliè al creixement d'estos nous canals de comunicació, que en 2010 experimentaren un increment de la seua notorietat en tot el país. (En el cas de Twitter, s'ha triplicat en un any, passant del 17% al 50%). Entre les moltes qualitats informatives que ofereixen, destaca la proximitat de les institucions a la societat i l'augment de visibilitat dels seus continguts.

Però no sols els mitjans de comunicació van difondre la informació del CVC en internet. Diverses empreses, associacions i altres institucions valencianes també van fer ús de les xarxes socials per a ressaltar els informes i les activitats de l'òrgan consultiu en 2010.

*En l'anàlisi estadístic no estan comptabilitzades, en la seua totalitat, les aparicions del CVC en les xarxes socials

Les xarxes socials en xifres:

- el 70% dels internautes en 2010 foren usuaris de xarxes socials. (En 2009, esta xifra era del 51%);
- Un 76% dels usuaris combina Facebook amb Twitter;
- Un 89% dels usuaris de les xarxes socials online utilitza o visita Facebook;
- Entre els joves de 18 a 24 anys, el percentatge ascendeix al 84%. De 25 a 34 anys, al 77%;
- Un 61% dels usuaris de xarxes socials consulta este servei diàriament i un 96% una vegada a la setmana com a mínim;

*Font: IAB Spain.

El patrimoni històric i artístic, el patrimoni arbori i les arts són els temes que més repercussió van tindre en els mitjans de comunicació valencians. L'informe sobre la protecció del barri obrer Ramon de Castro de València, l'estudi per a recomanar Bé de Rellevància Local el Palau Giner-Cortina de Torrent o els documents sobre la conservació del Castell de Sagunt i d'Orpesa van significar una àmplia acollida social.

Quant al patrimoni arbori i el medi ambient, la premsa també va publicar els informes sobre la revitalització de l'Albereda, la remodelació dels jardins de l'Antic Hospital o dels de la Gran Via Ferran el Catòlic de València. Els documents de l'ús de l'energia nuclear i el de la contaminació lumínica i acústica van ocupar portades d'alguns diaris valencians.

Entre els nous temes que va tractar la institució, i pels quals la premsa va mostrar un especial interès, destaquen el Cabanyal, la renovació de la institució i el maltractament animal.

Gestió documental: servei d'arxiu, biblioteca i documentació

El servei de biblioteca i documentació del CVC s'ha incorporat a la Xarxa de Biblioteques Especialitzades de la Generalitat Valenciana (BEGV) i s'ha contractat l'aplicació de gestió bibliogràfica de la Generalitat Basis Techlib, per a gestionar el centre de documentació i la biblioteca, fer accessible el catàleg i oferir informació a demanda dels usuaris de la institució: membres i personal, a més de posar a l'abast de la resta de biblioteques i públic el nostre fons.

S'ha fet una preparació de les dades dels registres bibliogràfics que hi havia a l'anterior base de dades fins el 2009 per a migrar-los a esta nova aplicació, al voltant de 4000 registres. Basis Techlib permetrà accedir al catàleg des de diferents ordinadors alhora independentment dels altres mòduls del sistema per al treball intern: recursos, catalogació, circulació (prèstecs), sèries, adquisicions, i administració.

Al 2010 el nostre catàleg s'ha incrementat en 675 registres dels vora 4000 documents pendents d'una nova migració al nou programa de gestió. Tots estos no estaven inclosos al catàleg antic perquè estaven descrits en distintes aplicacions ofimàtiques. L'objectiu ha estat unificar en una mateixa BBDD tots els documents.

El nostre fons documental inclou diferents tipus de material: informes, dictàmens, comunicats, documents de treball de les comissions interns i externs, actes, fons editorial propi, publicacions de membres i ex membres, fons gràfic (fotografies, cartells, dibuixos), fons audiovisual, documents de premsa (notes, articles, entrevistes, reculls temàtics).

La descripció bibliogràfica dels articles de premsa s'utilitza per a fer l'anàlisi de la repercussió mediàtica de la institució i del President.

I per acabar, per part del servei d'arxiu s'ha dut un control dels expedients i documents que ha generat l'activitat institucional.

Gestió ambiental

El Consell Valencià de Cultura és la principal entitat assessora en matèria cultural de la Generalitat Valenciana i de les administracions públiques valencianes, i realitza la seua funció consultiva basant-se en peticions externes o bé per iniciativa pròpia.

Des de la seua creació i constitució en 1986, la institució ha ampliat l'àmbit de matèries sobre les quals expressa la seua opinió sincrònicament amb l'evolució de la realitat cultural i social valenciana i del propi concepte de cultura. Així, des del tractament de matèries estrictament culturals, com pot ser la conservació del patrimoni cultural i el foment de la nostra llengua pròpia, la institució ha estés el seu espai d'opinió a qüestions de caràcter més transversal; i un d'eixos àmbits és el de la conservació del medi ambient i la sostenibilitat del desenvolupament a partir de la seua consideració com a elements integrants del patrimoni cultural comú.

Dita dinàmica es va iniciar en 1990, any en què el CVC va realitzar una primera advertència, en el seu informe anual d'observacions i recomanacions sobre la cultura valenciana dirigides al president de la Generalitat, sobre la relació entre degradació del medi natural i urbà i disminució de la qualitat de vida, i la necessitat actuar per a invertir la dita tendència. Des de llavors, el Consell Valencià de Cultura ha realitzat nombroses actuacions en formats diversos dirigides a analitzar, sensibilitzar, facilitar l'intercanvi d'informació i orientar sobre la problemàtica ambiental en l'àmbit valencià. Des d'observacions i recomanacions dirigides al Govern Valencià, la discussió, aprovació i presentació per mitjà de taules redones d'informes i estudis, fins a l'organització de jornades temàtiques i la publicació d'estudis i treballs.

Per tant, com forma de donar exemple i demostrar responsabilitat davant de la societat i institucions a què dirigix les seues recomanacions i opinions, el Consell Valencià de Cultura analitza i gestiona el seu propi comportament ambiental, açò és, l'impacte ambiental de les seues activitats i del manteniment del seu edifici seu, basant-se en una política ambiental fonamentada en el compromís de millora contínua del dit exercici ambiental.

L'instrument idoni per a dur a terme l'anterior és la implantació d'un sistema de gestió ambiental normalitzat –com el que proposa la norma ISO 14001:2004— que permeta assolir els objectius

que la institució es marque d'acord amb la seua política ambiental i demostrar la seua eficàcia i resultats, així com la conformitat amb la dita norma, a les parts interessades.

Si bé una primera justificació –si no la més important, sí la més immediata tractant-se de l'adopció d'un esquema voluntari— és la de reforçar la imatge pública del CVC com a institució consultiva que s'aplica a si mateixa les seues pròpies recomanacions (en este cas en matèria de medi ambient i desenrotllament sostenible), la implantació d'un sistema de gestió ambiental pot aportar altres aspectes positius a la institució. Entre ells cal destacar el potencial estalvi de diners públics per mitjà de l'optimització del consum d'energia i recursos; la millora de la implicació dels treballadors de la institució per mitjà de la formació ambiental i la millora de l'espai físic de treball; la motivació a tercers i la contribució a la dinamització del mercat de productes i servicis ecològics per mitjà d'una contractació pública ecològica.

Política ambiental

El Consell Valencià de Cultura, com a institució consultiva de la Generalitat Valenciana, elabora dictàmens i recomanacions dirigides a la societat valenciana sobre temàtiques diverses, bé a partir de peticions externes, bé per iniciativa pròpia. Entre elles, la **preocupació pel medi ambient** ha sigut assumpte d'estudi i atenció principal per part de la institució pràcticament des de la seua creació, i actualment constituïx un dels seus principals eixos d'actuació.

La dita sensibilitat pel foment de la protecció del medi ambient s'estén ara a l'anàlisi del propi **comportament ambiental de la institució**, tant de les seues activitats com del manteniment de la seua seu, el Palau de Forcalló en la ciutat de València. Per mitjà de l'adopció de la present política ambiental i la implantació efectiva d'un **sistema de gestió ambiental**, el Consell Valencià de Cultura pretén reforçar la seua funció assessora i donar exemple –des de l'Administració— A la societat valenciana, receptora última dels seus treballs.

El **compromís** és triple:

- Procurar la millora contínua de l'exercici ambiental de la institució a través de l'avaluació sistemàtica i periòdica de la seua política i sistema de gestió ambiental. Previindre i minimitzar els impactes ambientals de les seues activitats, integrant les qüestions ambientals en la gestió diària i en la contractació pública.
- Complir la legislació ambiental aplicable i qualsevol altra que la institució subscriga relacionada amb els seus aspectes ambientals.

A més, el Consell Valencià de Cultura reconeix que s'ha de donar **prioritat** a minimitzar els impactes ambientals de:

- El consum de recursos, per mitjà de l'adopció de bones pràctiques ambientals com ara:
 - La reducció del consum de paper així com la utilització de paper amb característiques ecològiques
 - L'estalvi i ús òptim d'energia
- La minimització de residus generats per mitjà de la reducció i reutilització de materials, i una separació selectiva per a la seua correcta gestió
- La contractació pública, per mitjà de la consideració de criteris ambientals en els processos d'adquisició de subministraments i servicis.

Annex C. Treballs premiats al concurs escolar sobre la fam al món

Modalitat II · Il·lustració

Modalitat Literària

Modalitat II · Il·lustració

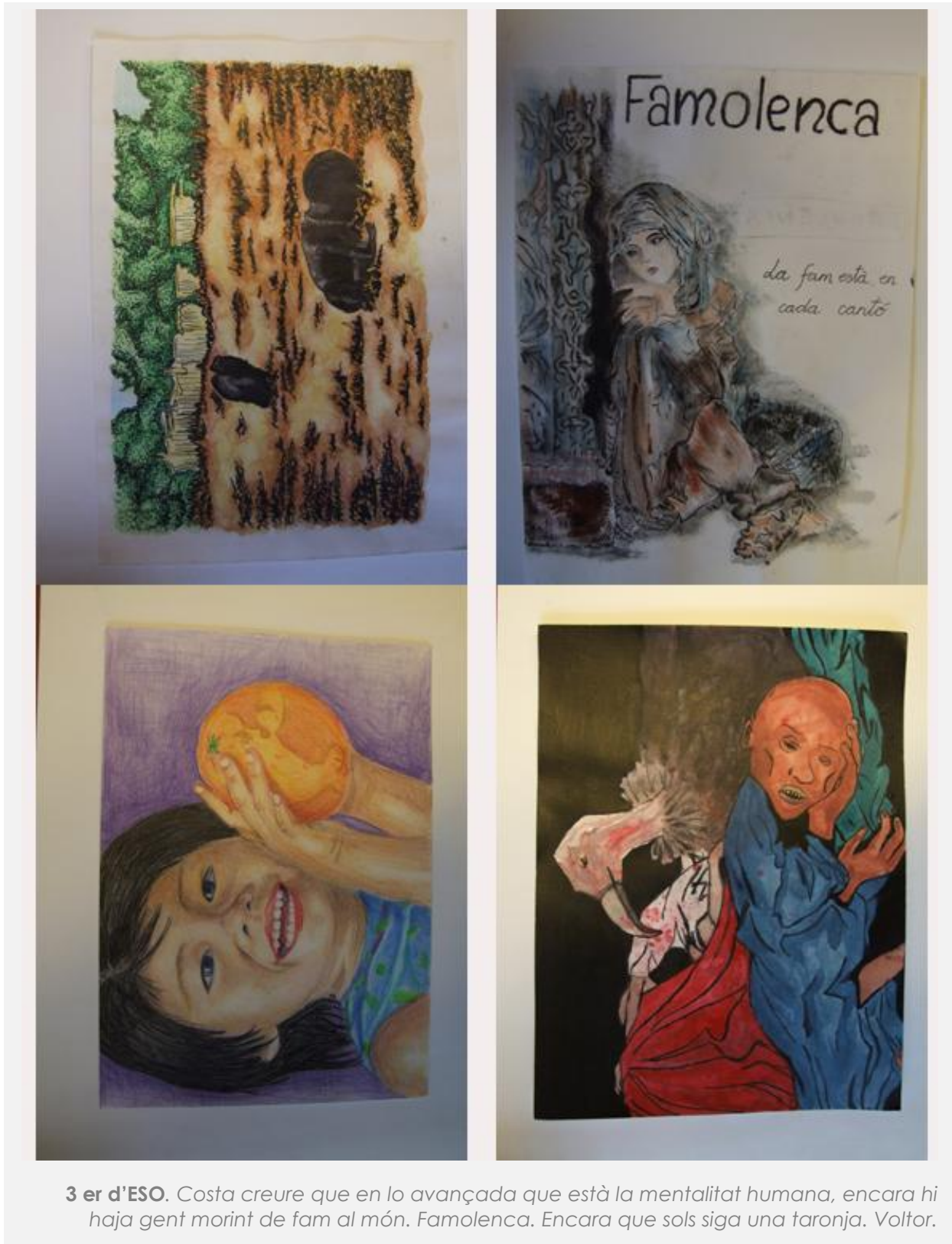
Curs	Premi	Obra	Autor	Centre
1r d'ESO	Premi	<i>Prioritat</i>	Rafael Ballester Barceló	IES Biar
	Accèssit	<i>Una tempesta de fam</i>	Soledad Martínez Juan	Col·legi Maria Assumpta de Castalla
	Accèssit	<i>Cómete al hambre</i>	Juan Ortiz	Col·legi Armelar de Paterna
2n d'ESO	Accèssit	<i>¿Cuáles son las causas exactas del hambre?</i>	Beatriz Aliaga Pérez	Col·legi Ntra. Sra. Socorro de Benetússer
	Premi	<i>Atrapats per la fam</i>	Germán Ribera Marín	IES Biar
	Accèssit	<i>Un mundo contra el hambre</i>	Nerea López Sanchis	IES Almussafes
	Accèssit	<i>Una promesa no alimenta</i>	Begoña Cantó Gilabert	IES Almussafes
3r d'ESO	Accèssit	<i>La tristeza no sólo está en nuestro mundo también está en el 3er Mundo</i>	Alba María Gascó Domingo	IES Almussafes
	Premi	<i>Les dues cares de la fam</i>	Carmen Castillo Pinto	IES el Caminàs de Castelló
	Accèssit	<i>Costa creure que en lo avançada que està la mentalitat humana, encara hi haja gent morint de fam al món</i>	Maria Albors Asensi	IES Almussafes
4rt d'ESO	Accèssit	<i>Famolencia</i>	Victoria Malonda López	Col·legi M.A.S de Calderón del Grau de Gandia
	Accèssit	<i>Encara que sols siga una taronja</i>	Mar Reig Medina	IES Almussafes
	Accèssit	<i>Voltor</i>	Antonio Sirera Conca	IES Biar
	Premi	<i>Equilibre la fam</i>	Irene Pitarch Domínguez	IES Ramon Cid de Benicarló
	Accèssit	<i>Una mirada</i>	Omar Rendón Cancimance	IES La Plana de Castelló
1r de Batxillerat	Accèssit	<i>La mirada del hambre</i>	Leonila Marcelina Mekuy Nguema	IES La Plana de Castelló
	Accèssit	<i>Esperanza</i>	Juan Albero	IES Biar
	Premi	<i>Lluitem per un món diferent</i>	Lara Saura Esteve	IES La Plana de Castelló
	Accèssit	<i>Comer de la basura</i>	Marta Fernández Gimeno	IES Prof. Broch i Llop de Vila-real
	Accèssit	<i>Una parte de mundo tiene hambre</i>	Raquel Margaiz Jiménez	Col·legi Ntra. Sra. Socorro de Benetússer
	Accèssit	<i>Sense lema</i>	Mar Esteve Climent	IES La Plana de Castelló
2on Batxillerat	Accèssit	<i>Y sigo pensando, soy afortunado</i>	Maria Martín Pesudo	IES Prof. Broch i Llop de Vila-real
	Premi	<i>La mirada del hambre</i>	Paula Costas Zamora	Col·legi Ntra. Sra. Socorro de Benetússer
	Accèssit	<i>El hambre alimenta la necesidad</i>	Mar Cuallado Quilis	Col·legi Ntra. Sra. Socorro de Benetússer
	Accèssit	<i>Rich/Poor</i>	Francis Pinedo Rodríguez	IES Prof. Broch i Llop de Vila-real
Integració (2on d'ESO)	Accèssit	<i>La comida no es sólo para los chefs</i>	Antonio Moraga Pastor	Col·legi Ntra. Sra. Socorro de Benetússer
	Accèssit	<i>Hambre y pobreza</i>	Henar Moreno Jordá	Col·legi Ntra. Sra. Socorro de Benetússer
	Premi			IES Almussafes
Millor Centre d'ESO	Premi			Col·legi Ntra. Sra. Socorro de Benetússer
Millor Centre de Batxillerat	Premi			Col·legi Ntra. Sra. Socorro de Benetússer

1er d'ESO. Prioritat. Una tempesta de fam. Cómete al hambre. ¿Cuáles son las causas exactas del hambre?

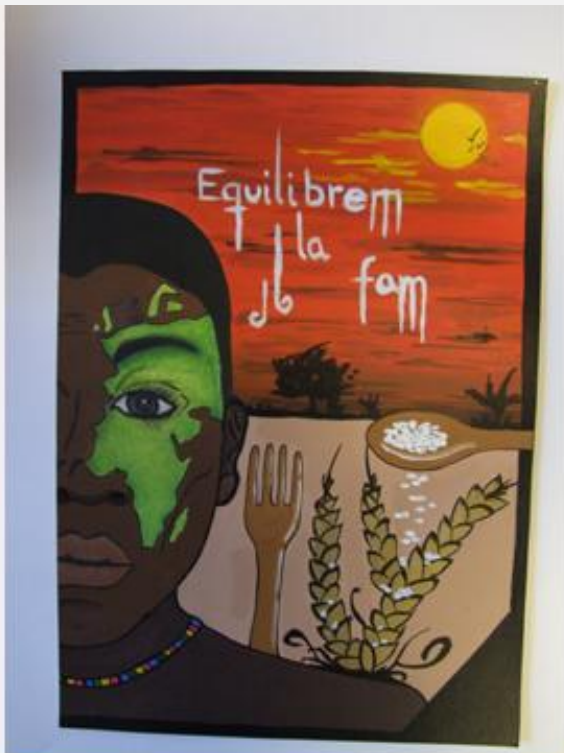
2 on d'ESO. *Atrapats per la fam. Un mundo contra el hambre. Una promesa no alimenta. La tristeza no sólo está en nuestro mundo también está en el 3er mundo.*

3 er d'ESO. Costa creure que en lo avançada que està la mentalitat humana, encara hi haja gent morint de fam al món. Famolenca. Encara que sols siga una taronja. Voltor.

3 er d'ESO i 1er de Batxillerat. Dues cares. Llitem per un món diferent.

4rt d'ESO. Equilibrem la fam. Una mirada. La mirada del hambre. Esperanza.

1er de Batxillerat. Comer de la basura. Una parte de mundo tiene hambre. Sense lema. Y sigo pensando, soy afortunado.

Zon de Batxillerat. La mirada del hambre. El hambre alimenta la necesidad. Rich/Poor. La comida no es sólo para los chefs.

Accèsit d'integració. *Hambre y pobreza.*

Modalitat Literària

Curs	Premi	Obra	Autor	Centre
1r d'ESO	Premi	Robin Food	Sara Paños García	Col·legi Santa Teresa d'El Vedat de Torrent
	Accèssit	El hambre en el mundo	Marcos Rodríguez Quereda	Col·legi Santíssim Sacramento Feyda d'Alacant
	Accèssit	La fam al món	Marina Gómez Mejías	Col·legi Ntra. Sra. De la Seo de Xàtiva
2n d'ESO	Premi	Diario de Garikaï	David Navarro Ciurana	Col·legi San José de la Pobla de Vallbona
	Accèssit	No a la fam al món!	Érika Pérez Pérez	Secció IES Clot del Moro de l'IES Jaume I de Sagunt
3r d'ESO	Accèssit	Un niño con suerte	David Salvo Gutiérrez	IES El Puig
	Premi	La realitat	Laura Moncho Alandete	Col·legi M.A.S de Calderón del Grau de Gandia
	Accèssit	Con todo mi corazón. Elsa	Beatriz Descals Ruzafa	Col·legi M.A.S de Calderón del Grau de Gandia
	Accèssit	¿Qué es el hambre? ¿Deseo de comer?	Miriam Jiménez Salvador	Col·legi M.A.S de Calderón del Grau de Gandia
	Accèssit	Una altra cultural	Alba Catalán Iserte	IES l'Alcalaten de l'Alcora
4rt d'ESO	Premi	Ho veig negre, xicot	Arcadi García i Rius	IES Benigasló de la Vall d'Uixó
	Accèssit	Abdul	Álvaro García Ramírez	Marianistas d'Alboraia
	Accèssit	La pobreza en el mundo	Alba Leiva Aguilar	Marianistas d'Alboraia
	Accèssit	Los sueños se hacen realidad cuando todo el mundo es feliz	Ainoa González Casañ	Marianistas d'Alboraia
	Accèssit	Abdalahi	Myriam Cánovas García	Col·legi M.A.S de Calderón del Grau de Gandia
1r de Batxillerat	Premi	Hambre	Teresa Lluch Molina	Parque Colegio Santa Ana de València
	Accèssit	Em diuen Àlex	Paula Gimeno Lázaro	IES Ausiàs March de Manises
2on Batxillerat	Premi	El hambre	Daniel del Teso Sáez	Col·legi Ntra. Sra. Del Socorro de Benetússer
	Accèssit	Señales	Irene Zaragoza López	IES Clara Campoamor d'Alaquàs
Premi al Centre d'ESO	Premi			Col·legi M.A.S de Calderón del Grau de Gandia
Premi al Centre de Batxillerat	Premi			Parque Colegio Santa Ana de València